
Inhoudsopgave

Jaarstukken 2019.....	1
Jaarverslag	3
1. Inleiding en leeswijzer	4
2. In één oogopslag	6
3 Programmaverantwoording 2019.....	8
Programma 1. Openbaar bestuur.....	9
Programma 2. Bereikbaarheid	22
Programma 3. Water	41
Programma 4. Milieu.....	49
Programma 5. Ruimte.....	58
Programma 6. Groen.....	75
Programma 7. Cultuur en Erfgoed.....	91
Programma 8. Financiën en Bedrijfsvoering.....	99
4 Paragrafen.....	106
5 Jaarrekening	161
5.1 Overzicht van baten en lasten en toelichting	162
5.2 Balans en toelichting.....	197
5.3 Gerealiseerde baten en lasten per taakveld	265
5.4 Overzicht van specifieke uitkeringen (art. 58).....	266
6 Bijlagen.....	270

1. Inleiding en leeswijzer

Inleiding

Het afgelopen jaar 2019 bestond bestuurlijk gezien uit twee delen. Na de Statenverkiezingen van 20 maart 2019 is ons nieuwe college aangetreden en hebben we onze ambities geformuleerd in het coalitieakkoord *Duurzaam doorpakken!* Deze jaarstukken zijn dan ook een verantwoording van het oude en nieuwe college. Wij maken ons sterk voor een duurzaam, bereikbaar, leefbaar en innovatief Noord-Holland. Het coalitieakkoord laat ook zien dat het provinciale college een groot belang hecht aan het thema duurzaamheid, net als veel nieuwe gemeentebesturen in 2018 al deden. In juni 2019 is bovendien het Klimaatakkoord gesloten.

In *Duurzaam doorpakken!* hebben we een bedrag van in totaal zo'n € 200 miljoen uitgetrokken voor investeringen ten behoeve van schone energie, een betere bereikbaarheid per fiets, auto en openbaar vervoer, en thema's als cultuurhistorie, natuur en een gezonde leefomgeving.

De provincie Noord-Holland doet meer dan alleen financieren. De provincie beschikt ook over sturend vermogen op basis van een eigen pakket aan instrumenten. Daarbij hebben we als middenbestuur ook partners nodig. Succesvol provinciaal beleid bestaat uit constructief samenwerken, op basis van de juiste beleidskeuzes. *Duurzaam doorpakken!* is dan ook uitdrukkelijk een akkoord op hoofdlijnen. Het coalitieakkoord straalt samenwerkingsgerichtheid uit en biedt ruimte voor inbreng van betrokkenen. De regio is hierbij steeds meer het dominante schaalniveau. Daar zijn maatschappelijke vraagstukken aan de orde, opereren bedrijven en gemeenten en werken andere overheden onderling samen.

We zijn in 2019 voortvarend gestart met het uitvoeren van onze ambities. We werken hard aan het vormgeven van het nieuwe beleid op het terrein van klimaat en energietransitie, duurzame verstedelijking en bereikbaarheid, leefbaarheid en economie, vitaal landelijk gebied en openbaar bestuur.

De in 2018 vastgestelde provinciale Omgevingsvisie NH2050 vormt een ruimtelijk richtsnoer en het strategische langetermijnbeleid van de provincie. De komende jaren brengen we de begroting meer in verhouding met onze doelstellingen uit de Omgevingsvisie.

De uitbraak van COVID-19 (corona) eind februari 2020 heeft een enorme impact op ons allemaal. De wereldwijde pandemie leidt tot ongekende omstandigheden. Voor de aanpak van COVID-19 kijken wij wat we, aanvullend op de landelijke maatregelen van het Rijk, kunnen doen. Dit raakt de uitvoering op veel beleidsterreinen van onze organisatie. We streven naar zoveel mogelijk continuïteit van de reguliere werkzaamheden en van noodzakelijke (digitale) besluitvorming en hebben daarvoor de nodige interne maatregelen genomen. Ook kijken we naar samenhang in en samenwerking met rijk en gemeenten voor mogelijke steun- en herstelmaatregelen. Op dit moment (mei 2020) is het beeld dat het meeste werk bij de provincie Noord-Holland gewoon door kan gaan. Er wordt door medewerkers volop vanuit huis gewerkt. Provinciale Staten hebben de mogelijkheid om digitaal te vergaderen.

Inmiddels is een set van maatregelen beschikbaar om de economie in de provincie te ondersteunen. Er is een online spreekuur voor ondernemers opgezet, er wordt soepel omgegaan met bestaande financieringen, er is coulance voor evenementen en het uitgangspunt is dat alle bouwactiviteiten en aanbestedingen zoveel als mogelijk worden voortgezet. Daarnaast is er mogelijkheid voor overbruggingskredieten, de Corona-OverbruggingsLening (COL), voor startups, scale-ups en innovatieve mkb'ers. Om het effect op de Noord-Hollandse economie in beeld te brengen, is een impact-analyse uitgevoerd en een monitor opgezet.

De huidige situatie kan leiden tot een andere inzet van onze middelen om onze ambities zo effectief mogelijk waar te maken. De jaarlijkse begroting is in dat geval het instrument om bij te sturen.

Leeswijzer

In deze leeswijzer geven wij u een overzicht van de opbouw van de jaarstukken en lichten we een aantal algemene onderdelen toe. Het 'Besluit Begroting en Verantwoording (BBV)' schrijft voor welke onderdelen verplicht moeten zijn opgenomen in de jaarstukken van een provincie. Onze jaarstukken voldoen aan die voorschriften. De jaarstukken 2019 van de provincie Noord-Holland zijn als volgt opgebouwd:

- Inleiding en leeswijzer
- Jaarverslag
 - Programmaverantwoording
 - Paragrafen
- Jaarrekening
 - Overzicht van baten en lasten en toelichting
 - Balans en toelichting
 - Sisa-verantwoording
- Bijlagen

Jaarverslag

Het jaarverslag omvat de inhoudelijke verantwoording over het jaar 2019. In het jaarverslag wordt per begrotingsprogramma beschreven wat de provincie heeft bereikt in 2019, wat de provincie hiervoor heeft gedaan en hoeveel dit heeft gekost. Het jaarverslag bestaat uit 8 programma's die zijn onderverdeeld in beleidsdoelen en operationele doelen. Ieder programma begint met een afbeelding van de doelenboom waarin is weergegeven uit welke beleids- en operationele doelen het programma bestaat.

De jaarrekening

De financiële jaarrekening bestaat uit het overzicht van baten en lasten en de balans. In de toelichting op het overzicht van baten en lasten worden de grote afwijkingen in de uitgaven en inkomsten ten opzichte van de begroting verklaard. De balans geeft een beeld van de financiële positie van de provincie Noord-Holland.

2. In één oogopslag

Programma

	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil
Lasten	520.748	598.725	488.024	110.701
Baten	-457.883	-474.877	-501.266	26.389
Saldo van baten en lasten	62.865	123.848	-13.242	137.090
Storting reserves	623.690	851.570	843.052	8.518
Onttrekking reserves	-686.555	-971.754	-865.443	-106.311
Resultaat	0	3.664	-35.634	39.298

Analyse van het resultaat

Toelichting

Resultaat

Het rekeningresultaat 2019 bedraagt € 35,6 miljoen voordelig. Het begrote resultaat na de laatste begrotingswijziging bedroeg € 3,6 miljoen nadelig. Dit betekent dat het resultaat € 39,3 miljoen voordelig is dan verwacht bij de laatste begrotingswijziging.

Uitgaven (lasten)

De provincie heeft in 2019 € 488 miljoen uitgegeven ten behoeve van de beleidsterreinen Openbaar bestuur, Bereikbaarheid, Water, Milieu, Ruimte, Groen en Cultuur en erfgoed. De uitgaven zijn € 111 miljoen lager dan begroot. Het grootste verschil in de uitgaven ten opzichte van de begroting zit in de programma's Bereikbaarheid, Groen en Ruimte.

Binnen het programma bereikbaarheid zijn de voornaamste oorzaken voor de lagere uitgaven het uitstel van de subsidie aan de Zaanbrug, de Boerenverdrietsluis en diverse OV-subsidies die niet verleend dan wel lager uitgevallen zijn. Daarnaast zijn er minder kosten gemaakt ten aanzien van groot onderhoud wegen.

Een wijziging in de systematiek bij het waarderen van grondaankopen veroorzaakt een groot deel van de lagere uitgaven binnen het programma Groen.

De lagere uitgaven binnen het programma Ruimte worden voornamelijk veroorzaakt doordat subsidies vanuit de beleidsterreinen wonen en ov-knooppunten aan het Knooppunt Kogerveld niet meer in 2019 verleend konden worden.

Inkomsten (baten)

De provincie heeft in 2019 € 501 miljoen aan inkomsten(baten) ontvangen. De grootste bronnen van inkomsten voor de provincie zijn:

- Lokale heffingen, provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting): € 218 miljoen;
- Algemene uitkering vanuit het Rijk, Provinciefonds: € 193 miljoen;
- Ontvangen dividend: € 21 miljoen.

Reservemutaties

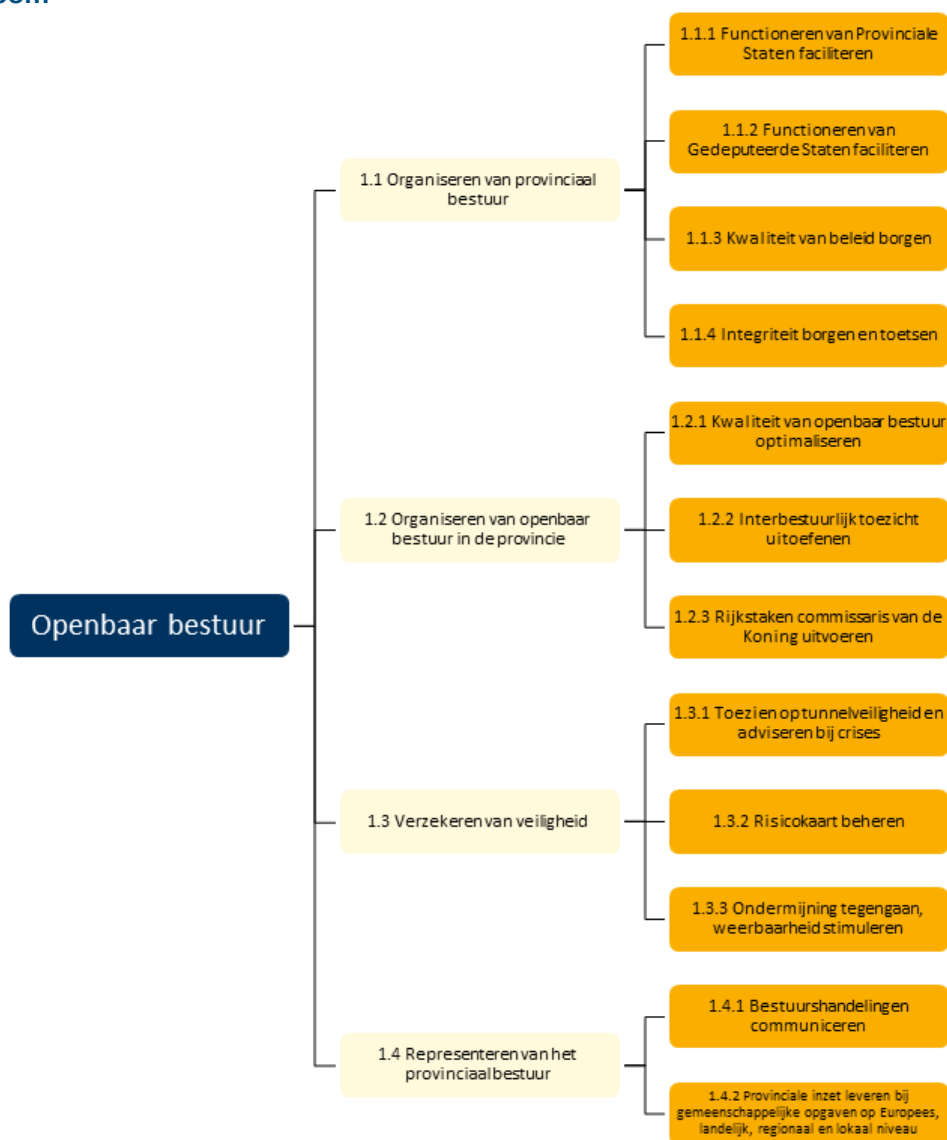
Vanuit de reserves is in 2019 € 268 miljoen onttrokken ten behoeve van uitgaven in 2019. Er is in 2019 € 245 miljoen gestort in de reserves ten behoeve van uitgaven in toekomstige jaren. Het resterende deel van de totale storting van € 843 miljoen en de totale onttrekkingen van € 865 miljoen zoals weergegeven in de rekening in 1 oogopslag bestaat uit de overheveling van € 598 miljoen tussen de verschillende reserves in het kader van deerschikking van de bestemmingsreserves in 2019.

Zie voor een volledige toelichting op de afwijkingen ten opzichte van de begroting het [overzicht baten en lasten \(5.1\)](#) en de toelichting hierop.

3 Programmaverantwoording 2019

Programma 1. Openbaar bestuur

Doelenboom

Maatschappelijk doel

Inwoners van Noord-Holland moeten kunnen rekenen op een goed functionerend bestuur. Wij zetten daar op in door de financiële handel en wandel van gemeenten strak te volgen, regelmatig te overleggen met gemeentebesturen over het openbaar bestuur, duidelijk te communiceren over wat we zelf doen en door het vertegenwoordigen van de Noord-Hollandse belangen in Europa, Den Haag en de regio.

Wettelijk beleidskader

- [Gemeentewet](#)
- [Provinciewet](#)
- [Wet revitalisering generiek toezicht](#)

- [Wet gemeenschappelijke regelingen](#)
- [Intrekingswet WGR+](#)
- [Wet algemene regels herindeling](#)
- [Beleidskader gemeentelijke herindeling](#), BZK, 2018
- [Ambtsinstructies commissaris van de Koning](#)
- [Wet veiligheidsrisico's](#)
- [Wet Bibob](#)
- [Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels \(Warvw\)](#)
- [Regeling provinciale risicokaart](#)
- [Registratiebesluit externe veiligheid](#)
- [Wet milieubeheer](#)
- [Besluit externe veiligheid inrichtingen \(BEVI\)](#)

Provinciaal beleidskader

- [Ruimtelijke-economische Actie-Agenda-2016-2020 \(MRA\)](#)
- [Europastrategie Noord-Holland 2017-2021](#)
- [IBT-beleid 2018-2021, inclusief Uitvoeringsplan 2018 en 2019/2020](#)
- [Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Holland](#)
- [Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader 2020 \(GTK 2020\)](#)
- [Aanvullend beleidskader voor het interbestuurlijk archieftoezicht](#)
- [Beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing](#)
- [Instellingsbesluit Eenheid Screening en Bewakingsaanpak 2019](#)
- [Beleidsregel Wet Bibob Noord-Holland 2019](#)
- [Gedragcode integriteit voor Statenleden, duo-commissieleden, gedeputeerden en de commissaris van de Koning van de provincie NH 2012](#)
- [Regeling gedragscode ambtelijke integriteit](#)
- [Regeling melden vermoeden misstand](#)
- [Agenda toekomst van het toezicht](#)

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 1			Openbaar bestuur	
	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	23.281	25.062	21.034	4.028
Baten	-105	-122	-333	211
Saldo van baten en lasten	23.176	24.940	20.701	4.239
Stortingen reserves	0	0	0	0
Onttrekking reserves	-183	-2.770	-2.310	-460
Resultaat	22.993	22.170	18.391	3.779

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
1.1.1	Randstedelijke Rekenkamer	Rekenkamerfunctie
1.4.2	Interprovinciaal Overleg	Belangenbehartiging provincies

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

1.1 Organiseren van provinciaal bestuur

Toelichting

Prioriteiten

- De verkiezingen van Provinciale Staten op 20 maart 2019 en de vorming van een nieuw college van Gedeputeerde Staten hebben plaatsgevonden.

1.1.1 Functioneren van Provinciale Staten faciliteren

Toelichting

Reguliere werkzaamheden ter facilitering van de leden van Provinciale Staten betreffen onder andere: het voorbereiden en afhandelen van Statenvergaderingen en commissievergaderingen, het organiseren van de Willem Arondéuslezing, het verwerken van binnengekomen schriftelijke vragen en het organiseren van een Statendag.

Bijzonderheden voor het jaar 2019 waren: een nieuwe commissaris van de Koning, nieuwe Statenleden, een nieuw college van GS, nieuwe commissieleden en nieuwe fractieondersteuners. Bovendien hebben de fracties na de verkiezingen hun intrek genomen in een nieuw fractiehuis. Op 7 januari 2019 is de nieuwe cvdK, Arthur van Dijk, tijdens een bijzondere Statenvergadering geïnstalleerd als voorzitter van PS. Voorafgaand aan de vergadering konden de winnaars van de Meet & Greet kennismaken met de nieuwe cvdK. Dit waren Noord-Hollanders die input hadden gegeven voor de profielschets van de nieuwe cvdK. Na de vergadering was er een receptie. In de eerste weken dat de heer Van Dijk aan het werk was als cvdK heeft de Statengriffie hem ingewerkt op Provinciale Staten, het Presidium, de Agendacommissie en de werkgeverscommissie.

De verkiezingen van Provinciale Staten hebben geleid tot vertrek en de installatie van Statenleden; dit heeft geresulteerd in een geslaagde afscheids- en installatievergadering.

In de afscheidsvergadering van Provinciale Staten op 27 maart 2019 is een motie aangenomen om een vereniging voor oud-Statenleden van Noord-Holland op te richten.

Het inwerkprogramma voor de nieuwe Statenleden bevatte inhoudelijke presentaties en workshops over de volgende thema's: klimaatakkoord en energietransitie, workshop 'lezen van de jaarrekening', omgevingsverordening, Metropoolregio Amsterdam (MRA) en ontwikkelingen Noord-Holland Noord.

In het voorjaar van 2019 is er een afronding gekomen van het project Digitalisering politiek-bestuurlijk besluitvormingsproces. Daarmee is bereikt dat het hele proces in iBabs verloopt. Vanaf de documenten die een ambtenaar opstelt, naar de vergadering van een GS-staf en de GS-vergadering. Vervolgens komen de GS-stukken bij de griffie in iBabs voor de commissie- en PS-vergaderingen. De Statengriffie was actief betrokken bij de uitvoering van dit project met een afvaardiging in de werkgroep en in de stuurgroep.

In 2019 is een start gemaakt om het platform Open Stateninformatie te integreren met Open Raadsinformatie (van gemeenten) en onder te brengen onder het beheerplatform COOP. Met VNG-implementatie is een gelijk raamwerk voor meta data voor Provinciale Staten en gemeenteraden opgesteld waaraan de Open Staten- en Raadsinformatie wordt gekoppeld.

De werkgroep 100 jaar vrouwenkiesrecht die in 2018 is ingesteld, had de opdracht om onder meer een tentoonstelling en de uitreiking van een penning voor te bereiden. Op 7 maart 2019 heeft een onafhankelijke jury onder voorzitterschap van Ankie Broekers-Knol (voorzitter van de Eerste Kamer) de Ribbius Peletier penning uitgereikt aan Devika Partiman van 'Stem op een vrouw'.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd	Toelichting
Organiseren en afhandelen van vergaderingen voor Provinciale Staten	Aantal	12	12	
Afhandelen binnengekomen schriftelijke vragen van Provinciale Staten	Aantal	80	104	
Rapporten van de Randstedelijke Rekenkamer	Aantal	3	1	
Opkomst bij Tweede Kamerverkiezingen 2017 (BBV indicator)	Percentage	nvt	83%	Opkomstpercentage Nederland: 82% Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl
Opkomst bij Provinciale Statenverkiezingen 2019 (BBV indicator)	Percentage	nvt	56%	Opkomstpercentage Nederland: 56% Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl
Opkomst bij gemeenteraadsverkiezingen 2018 (BBV indicator)	Percentage	nvt	54%	Opkomstpercentage Nederland: 55% Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl

1.1.2 Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren

Toelichting

Hier worden de kosten van het faciliteren van Gedeputeerde Staten verantwoord. Het betreft onder meer secretariële en administratieve ondersteuning, het vervoer van de GS-leden en het organiseren en uitvoeren van representatieve bijeenkomsten.

1.1.3 Kwaliteit van beleid borgen

Toelichting

Onderzoeken, evaluaties en monitoring

In 2019 zijn verschillende evaluaties en monitors uitgevoerd die inzicht geven in de effectiviteit en de voortgang van het gevoerde beleid. De volgende evaluaties en onderzoeken zijn bestuurlijk ingebracht: [Evaluatie Verbonden Partijen 2019](#), [Evaluatie Programma Betrekken bij Groen](#), [Evaluatie Eenmalige Subsidies 2019](#), [Opvolgingsonderzoek Uitvoeringsregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid Noord-Holland](#), [Opvolgingsonderzoek Uitvoeringsregeling Kleine Infrastructuur Noord-Holland](#). In 2019 zijn de volgende viewers en dashboards opgesteld en/of geactualiseerd: [OV knooppunten planviewer](#), [Viewer Woningbouw](#), [Viewer Natuurbeheerplan](#), [Viewer Ontwerp Omgevingsverordening NH2020](#), [Viewer Waterrecreatie](#), [Viewer verkeerseducatie](#). De belangrijkste in 2019 uitgevoerde/geactualiseerde monitors zijn: [Monitor wonen](#), [Monitor belevingsonderzoek OV-knooppunten](#), [Barometer brede welvaart en welzijn](#), [Monitor kantoren en bedrijventerreinen](#) en [Monitor Detailhandel](#).

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting
Uitgevoerde beleidsonderzoeken en -evaluaties	Aantal	Minimaal 5	5
Opgestelde en geactualiseerde op data- en gis-analyse gebaseerde viewers en dashboards	Aantal	Minimaal 5	5
Uitgevoerde monitors	Aantal	Minimaal 5	5

1.1.4 Integriteit borgen en toetsen

Toelichting

GS onderzoeken de integriteit van partners van de provincie Noord-Holland. Het gaat om ontvangers van subsidies, aanvragers en houders van vergunningen, kopers van provinciaal vastgoed en winnaars van aanbestedingen. Door de betrokkenen en hun zakelijke relaties met behulp van open en gesloten bronnen te onderzoeken, minimaliseren GS het risico dat de samenwerking met de provincie door deze partijen wordt misbruikt voor het plegen van strafbare feiten zoals witwassen en milieucriminaliteit. De provincie Noord-Holland voert deze onderzoeken op verzoek ook uit voor de provincies Utrecht en Flevoland en incidenteel voor Noord-Hollandse gemeenten.

In 2019 hebben GS de beleidsregels ten aanzien van de integriteitstoets geactualiseerd. Dit heeft geleid tot vaststelling van één integrale beleidsregel Bibob Noord-Holland 2019. In 2019 zijn 116 Bibobtoetsen uitgevoerd. Voor de provincie Noord-Holland zijn 4 aanbestedingen, 8 vergunningaanvragen, 58 subsidies en 1 vastgoedtransactie gescreend. Voor de provincies Utrecht en Flevoland zijn in totaal 20 onderzoeken uitgevoerd. Voorts zijn er 22 overige integriteitsonderzoeken uitgevoerd en 3 Bibobtoetsen op verzoek van een gemeente.

In 2019 is een onderzoek uitgevoerd naar de uitvoering van de Wet Bibob door gemeenten. Hierbij zijn door GS diverse aanbevelingen geformuleerd. Het rapport is in januari 2020 verschenen en aan PS toegezonden.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting
Aantal uitgevoerde Bibobtoetsen	Aantal	100	116

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 1.1		Organiseren van provinciaal bestuur			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
1.1.1	Functioneren van Provinciale Staten faciliteren	4.696	4.859	3.868	991
1.1.2	Functioneren van Gedeputeerde Staten faciliteren	3.781	4.022	3.036	986
1.1.3	Kwaliteit van beleid borgen	3.428	3.340	2.795	545
1.1.4	Integriteit borgen en toetsen	688	662	626	36
Totaal lasten		12.593	12.883	10.326	2.557
Totaal baten		-50	-64	-280	216
Totaal saldo		12.543	12.819	10.046	2.773
Storting					
		0	0	0	0
Onttrekking					
		0	0	0	0
Resultaat		12.543	12.819	10.046	2.773

*een positief verschil is voordelig

1.2 Organiseren van openbaar bestuur in de provincie

Toelichting

Prioriteiten

- De kwaliteit van het openbaar bestuur is bevorderd door het voeren van overleg met gemeenten over hun bestuurlijke toekomst, het delen van kennis, gebruik te maken van de bevoegdheden van de provincie op grond van de Wet algemene regels herindeling (Arhi), het subsidiëren van onderzoeken naar bestuurskracht en naar versterking van bestuurskracht en regionale samenwerking.
- De provincie heeft als doel de regionale samenwerking te versterken en te komen tot regionale samenwerkingsagenda's. Op deze wijze levert de provincie samen met haar partners een bijdrage aan de aanpak van regionale en gebiedsgerichte opgaven.
- De provincie Noord-Holland heeft een actieve bijdrage geleverd aan de samenwerking in Metropoolregio Amsterdam (MRA)-verband, zowel bestuurlijk als door het leveren van ambtelijke capaciteit aan het MRA-bureau en het in belangrijke mate medefinancieren van de kosten van de MRA.

Omgevingsfactoren

In december 2018 is de Agenda toekomst van het toezicht aan de Tweede Kamer aangeboden. De agenda is een coproductie geweest van het Rijk (Ministeries van BZK en Financiën), IPO en VNG. In 2019 is door het Rijk, IPO en VNG het [Actieplan](#) toekomst van het (interbestuurlijk) toezicht opgesteld. Met dit actieplan wordt uitvoering gegeven aan de Agenda toekomst van het toezicht.

1.2.1 Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren

Toelichting

De provincie heeft overleg gevoerd met gemeenten die in 2019 een bestuurlijke fusie voorbereidden per 2022: Weesp en Amsterdam (eerst een ambtelijke fusie in 2019), Beemster en Purmerend, Langedijk en Heerhugowaard (eerst een ambtelijke fusie in 2020). Overleg is gevoerd met de colleges van B&W en raden van de gemeenten in Zaanstreek-Waterland (Landsmeer, Waterland, Edam-Volendam, Oostzaan en Wormerland) over hun bestuurlijke toekomst. Op verzoek van de minister van BZK is onderzocht of een grenscorrectie voor het dorp Spaarndam een duurzame oplossing zou zijn en draagvlak heeft. Hiervoor is na overleg met de gemeenten Haarlemmermeer en Haarlem en de organisaties uit Spaarndam, aan de minister geadviseerd om geen grenscorrectie uit te voeren.

De provincie Noord-Holland is nauw betrokken bij de regionale samenwerking in de Metropoolregio Amsterdam (MRA) die vanaf 2017 functioneert op basis van samenwerkingsafspraken en bestuurlijke spelregels die zijn vastgelegd in een convenant. Dit convenant is in de eerste helft van 2019 geëvalueerd door een externe evaluatiecommissie. De cvdK is, samen met de burgemeesters van Amsterdam en Almere, opgetreden als opdrachtgever van deze evaluatiecommissie.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting	
Aantal adviezen over herindelingen aan minister van BZK gegeven	Aantal	2	0	Gemeenten hebben bij GS geen herindelingsadviezen ingediend.
Aantal bestuurlijke gesprekken gevoerd	Aantal	20	24	
Aantal subsidies verstrekt	Aantal	5	8	
Aantal (bestuurskracht) onderzoeken uitgevoerd	Aantal	2	0	Gemeenten hebben geen verzoeken tot bestuurskrachtonderzoeken ingediend

1.2.2 Interbestuurlijk toezicht uitoefenen

Toelichting

Via het financieel toezicht bevorderen GS een gezond en evenwichtig financieel beleid en beheer bij gemeenten en gemeenschappelijke regelingen. GS kunnen zo nodig gemeenten onder preventief toezicht plaatsen. Van de in totaal 47 Noord-Hollandse gemeenten is de begroting van 45 gemeenten geanalyseerd. GS hebben voor begrotingsjaar 2019 geen gemeenten vanwege hun financiële positie onder preventief toezicht geplaatst. In 2019 kende Noord-Holland 41 gemeenschappelijke regelingen die onder de werking van het financiële toezicht vielen. Van de in totaal 41 regelingen zijn er 33 beoordeeld. Er zijn geen gemeenschappelijke regelingen onder verscherpt toezicht geplaatst.

GS kunnen in het kader van generiek toezicht als interbestuurlijk toezichthouder ingrijpen wanneer een gemeente of waterschap de wettelijke taken niet goed uitvoert. Alle gemeenten zijn beoordeeld op de risicodomeinen omgevingsrecht, huisvesting verblijfsgerechtigden en informatiebeheer & archief.

Aan 10 gemeenten is in 2019 gevraagd een plan van aanpak in te zenden ter verbetering van hun taakuitvoering omgevingsrecht. De interventie van de provincie Noord-Holland bij de gemeente Bergen is eind 2019 afgerond. In een laatste bestuurlijk overleg met die gemeente is geconstateerd dat de gemeente de handhaving van illegaal gebruik van recreatiewoningen op orde heeft. Aan 4 samenwerkende gemeenten is een plan van aanpak gevraagd over de verbetering van het archief- en informatiebeheer in hun gemeenten. Er was 1 ambtelijk gesprek met een gemeente

over het archief- en informatiebeheer en 1 bestuurlijk gesprek met drie samenwerkende gemeenten. Er waren bij 29 gemeenten interventies op ambtelijk niveau. Bij 2 gemeenten daarnaast ook op bestuurlijk niveau, over het voldoen aan hun wettelijke taak verblijfsgechtigden (asielzoekers met een verblijfsstatus) tijdig te huisvesten.

PS worden standaard geïnformeerd over de uitkomsten van de gehouden themaonderzoeken en praktijktoetsen, alsmede via het jaarverslag IBT. Ook het uitvoeringsplan IBT 2019/2020 en het jaarverslag 2019 zijn ter informatie aan PS toegezonden.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Alle gemeenten/gemeenschappelijke regelingen beoordeeld a.d.h.v. vastgesteld toezichtregime en waterschappen beoordeeld	Percentage	100	95	
In Uitvoeringsplan bepaalde verdiepingsonderzoeken en praktijktoetsen uitgevoerd	Percentage	100	90	De themaonderzoeken illegaal gebruik op recreatieparken en RVS in zwembaden zijn uitgevoerd. Het thema Brandveiligheid zorginstellingen wordt in maart 2020 afgerond.
Toezichtoordelen over voorgaand jaar gepubliceerd	Percentage	100	100	
Aantal gemeenten onder preventief financieel toezicht (BBV indicator)	Aantal	nvt	0	Totaal Nederland: 4 Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl

1.2.3 Rijkstaken commissaris van de Koning uitvoeren

Toelichting

De commissaris van de Koning bevordert de samenwerking tussen in zijn provincie werkzame rijksambtenaren en personen deel uitmakend van de krijgsmacht, en tussen deze functionarissen en het provinciaal bestuur, de gemeentebesturen en de waterschapsbesturen. Over de uitvoering van zijn rijkstaken is de cvdK verantwoording verschuldigd aan de Minister van BZK.

In geval van een bestuurlijke integriteitskwestie kan de cvdK besluiten tot een zelfstandig integriteitsonderzoek. In 2019 zijn geen integriteitsonderzoeken door de cvdK geïnitieerd. In de gemeenten Uithoorn, Hollands Kroon, Aalsmeer, Amstelveen, Haarlemmermeer, Zandvoort, Laren, Huizen en Wijdmeren is een nieuwe burgemeester geïnstalleerd. Bij 75% van de burgemeestersbenoemingen is van assessments gebruik gemaakt. In het kader van functieonderhoud zijn voor 95% exitgesprekken gehouden met vertrekkende burgemeesters en voor 100% evaluatiegesprekken gevoerd met burgemeesters. In de gemeenten Koggenland, Landsmeer en Den Helder zijn door de cvdK in 2019 waarnemend burgemeesters benoemd. De burgemeesters van Heemskerk en Schagen zijn in 2019 herbenoemd. Op 31 december 2019 bedroeg het aantal vrouwelijke burgemeesters in Noord-Holland 15 (25%).

Er zijn 20 bezoeken van leden van het Koninklijk Huis begeleid.

Er zijn in 2019 98 bemiddelingsverzoeken door de cvdK afgehandeld en 722 adviezen voor een koninklijke onderscheiding afgegeven aan de Kanselarij der Nederlandse Orde. De cvdK heeft voorts over 6 aanvragen voor (bestendiging van) het predicaat Koninklijk en over 17 aanvragen voor het predicaat Holfleverancier geadviseerd. 12 verenigingen hebben een Koninklijke Erepennning aangevraagd, waarover de cvdK heeft geadviseerd aan de Dienst van het Koninklijk Huis. Er zijn 85 verzoeken om een provinciale erpenning afgehandeld.

In het eerste jaar na zijn installatie heeft de cvdK voor een eerste kennismaking regiobezoeken in de provincie afgelegd. Vervolgens is de cvdK begonnen met ambtsbezoeken aan gemeenten. In

2019 heeft de cvdK een ambtsbezoek gebracht aan 9 gemeenten: Bergen, Haarlem, Den Helder, Ouder-Amstel, Zaanstad, Opmeer, Diemen, Drechterland en Weesp.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Ingediende bemiddelingsverzoeken van inwoners zijn alle in behandeling genomen	Percentage	100	100	
Ambtsbezoeken aan alle gemeenten in NH gespreid over 2019 en 2020	Percentage	50	19	
Kennismakingsgesprekken met burgemeesters en dijkgraven in NH	Percentage	100	100	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 1.2		Organiseren van openbaar bestuur in de provincie			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
1.2.1	Kwaliteit van openbaar bestuur optimaliseren	2.186	1.972	1.877	95
1.2.2	Interbestuurlijk toezicht uitoefenen	1.531	1.735	1.604	131
1.2.3	Rijkstaken Commissaris van de Koning uitvoeren	1.051	891	764	127
Totaal lasten		4.768	4.598	4.245	353
Totaal baten		-43	-43	-41	-2
Totaal saldo		4.725	4.555	4.204	351
Storting		0	0	0	0
Onttrekking		0	0	0	0
Resultaat		4.725	4.555	4.204	351

*een positief verschil is voordelig

1.3 Verzekeren van veiligheid

Toelichting

Prioriteiten

- Voor 2019 lag in het veiligheidsdomein de prioriteit bij het tegengaan van ondermijning. Vanaf medio 2018 tot eind 2019 is vanuit het Project versterking kwaliteit en integriteit lokaal bestuur een intensieve samenwerking opgezet van de provincie met verschillende publieke en private instanties voor de versterking van de weerbaarheid tegen ondermijning.

1.3.1 Toezen op tunnelveiligheid en adviseren bij crises

Toelichting

Tunnelveiligheid is een verantwoordelijkheid van GS. Om de advisering en het toezicht te organiseren is de veiligheidsbeambte belegd bij het kabinet van de cvdK.

Doordat de veiligheidsregio's sinds de inrichting ervan in 2010 tot volwassenheid zijn gekomen, is het aantal incidenten waarin de inzet van de cvdK nodig was afgenomen. Om die reden is de ambtelijke crisisorganisatie ter ondersteuning van de cvdK eind 2019 afgeschaald. De 24 uur 7 dagen per week beschikbaarheid in piketvorm blijft in afgeslankte vorm wel bestaan.

De cvdK organiseert voor de bestuurders van overheden en bedrijven jaarlijks circa 3 netwerkbijeenkomsten onder de titel 'Bestuurlijk overleg veiligheid en crisisbeheersing'. In deze bijeenkomsten worden door de deelnemers thema's besproken rond crisisbeheersing. Daarnaast staat het thema weerbaar bestuur en de strijd tegen ondermijning geregeld op de agenda.

De Nationale ombudsman heeft bij een informele bijeenkomst voor burgemeesters gesproken over de omgang van de overheid met haar inwoners. Op 3 april 2019 is een symposium georganiseerd voor griffiers met als thema 'het burgemeesterschap in een veranderende samenleving en de vraag wat dit vraagt van de rol van de griffier'. In het najaar is een besloten bijeenkomst georganiseerd voor burgemeesters met het thema: 'weerbaar bestuur en de strijd tegen ondermijning'.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
2 bestuurlijke netwerkbijeenkomsten t.a.v. een actueel thema georganiseerd, alsmede 1 ambtelijke en 1 bestuurlijke workshop crisisbeheersing	Aantal	4	4	
Alle vergadering van het Algemeen Bestuur van veiligheidsregio's in NH zijn door liaison van de commissaris van de Koning bijgewoond	Percentage	100	100	
Piketorganisatie is 24 uur, 7 dagen per week beschikbaar	Percentage	100	100	

1.3.2 Risicokaart beheren

Toelichting

Met de Risicokaart krijgen burgers een overzicht van risico's in hun omgeving die kunnen leiden tot rampen en ongevallen. Voor het actueel houden van de gegevens in de Risicokaart wordt nauw samengewerkt met gemeenten en omgevingsdiensten. 100% van de opgegeven risico-objecten zijn op de risicokaart weergegeven.

Voor de productie en vormgeving van de Risicokaart wordt in IPO-verband samengewerkt met de andere provincies. Voor het technische beheer en de doorontwikkeling van de Risicokaart wordt een jaarlijkse bijdrage aan het IPO verstrekt.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Actualiteit van de Risicokaart	Percentage	90%	van de 90	risico-objecten is in de risicokaart opgenomen

1.3.3 Ondernijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren

Toelichting

Met het RIEC Noord-Holland is een quickscan gemeentelijke weerbaarheid ontwikkeld. Deze quickscan is als pilot in drie gemeenten (Velsen, Hoorn en Den Helder) uitgevoerd. In 2020 zal gekeken worden naar verdere uitrol van deze quickscan. Vanuit het project is samen met de provinciale coördinator integriteit opdracht gegeven tot het in kaart brengen van de eigen weerbaarheid en onderliggende kwetsbaarheden. Een eerste rapport hierover wordt in 2020 verwacht. Het RIEC Noord-Holland heeft ook een ondernijningsbeeld voor de gehele provincie (regionaal ondernijningsbeeld) opgesteld.

Verder zijn verschillende initiatieven opgestart die een doorloop hebben in 2020, waaronder de gezamenlijke aansluiting van gemeenten op Meld Misdaad Anoniem. Via de innovatiepilots wordt gestimuleerd dat gemeenten hun best practices met elkaar uitwisselen. Door de organisatie van 'kopgroepbijeenkomsten' en een conferentie met alle burgemeesters worden gemeenten gestimuleerd om zo slim mogelijk samen te werken.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Gemeenten/regio's beschikken over een quick scan over hun bestuurlijke weerbaarheid	Percentage	100	100	
De provincie beschikt over een actueel ondernijningsbeeld en een quick scan over de bestuurlijke weerbaarheid	Percentage	100	90	Provinciale ondernijningsbeeld gereed en quick scan afgerond in 2020
Er is een strategisch handelingsperspectief opgesteld	Percentage	100	100	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 1.3		Verzekeren van veiligheid			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
1.3.1	Toezien op tunnelveiligheid en adviseren bij crises	176	172	120	52
1.3.2	Risicokaart beheren	165	112	102	10
1.3.3	Ondernijning tegengaan, weerbaarheid stimuleren	400	461	302	159
Totaal lasten		741	745	524	221
Totaal baten					
Totaal saldo		741	745	524	221
Storting					
		0	0	0	0
Onttrekking					
		0	0	0	0
Resultaat		741	745	524	221

*een positief verschil is voordelig

1.4 Representeren van het provinciaal bestuur

Toelichting

Prioriteiten

- 2019 stond vooral in het teken van de Provinciale Statenverkiezingen, de participatiecampagne voor en de aanstelling van de nieuwe commissaris van de Koning en de vorming van een nieuw college van Gedeputeerde Staten. Samen met de griffie is gewerkt aan opkomstbevordering voor de verkiezingen en is de communicatie rond de coalitievorming verzorgd.

1.4.1 Bestuurshandelingen communiceren

Toelichting

De provincie wil haar zichtbaarheid vergroten, zodat bekendheid met en vertrouwen in het werk van de provincie toeneemt. Zo blijven de Noord-Hollanders goed geïnformeerd over wat we doen. Zo kunnen zij het beleid en de uitvoering daarvan beoordelen én beïnvloeden. Op basis van de communicatiestrategie zijn de afgelopen periode ons persbeleid, de website en het intranet vernieuwd, zijn we gestart met een nieuw extern blad &Holland en hebben we onze inzet op sociale media vergroot. Ook sponsoren we evenementen.

In 2019 is samen met de griffie gewerkt aan opkomstbevordering voor de verkiezingen en is de communicatie rond de installatie van de nieuwe commissaris van de Koning en de coalitievorming verzorgd. Er is een nieuw sponsorbeleid en een nieuwe strategie voor interne communicatie opgesteld. Het scholenprogramma van de provincie is, mede in samenwerking met Provinciale Staten, uitgebreid. Het aantal scholieren dat de provincie bezoekt is ruim verdubbeld, er worden steeds meer gastlessen op scholen aangeboden en de provincie laat scholieren meedenken over technische en beleidsvraagstukken. Ook is de arbeidsmarktcommunicatie aangescherpt en de profilering van de provincie als aantrekkelijke werkgever versterkt.

1.4.2 Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau

Toelichting

Er zijn twee samenwerkingsagenda's tussen de provincie en gemeenten, namelijk tussen de provincie en Den Helder en de provincie en Zaanstad. Ook wordt verkend of er meer samenwerkingsagenda's mogelijk zijn.

De provincie is vertegenwoordigd door een adviseur public affairs in Den Haag, die de Haagse ontwikkelingen volgt en deelt met het provinciaal bestuur en de ambtelijke organisatie. Ook heeft de adviseur actief actuele Noord-Hollandse dossiers onder de aandacht van Tweede Kamerleden gebracht, onder meer door werkbezoeken aan relevante Noord-Hollandse projecten te organiseren. Daarnaast wordt Noord-Holland ambtelijk vertegenwoordigd in Brussel en is de provincie bestuurlijk vertegenwoordigd in relevante Europese netwerken, zoals het Comité van de Regio's en CPMR (het netwerk van de kustregio's). Zo sprak de gedeputeerde Europa afgelopen jaar met de Europese Commissie over de klimaatdoelstellingen en bood hen, namens de Nederlandse provincies, een position paper met 'best practices' voor een klimaatneutraal Europa in 2050 aan. Daarnaast sprak de gedeputeerde CPMR in 2019 tijdens de G7-top voor milieuministers en op het EU-paviljoen tijdens de VN-klimaatop in Madrid. Daar riep hij de EU op

om ook klimaatadaptatie mee te nemen in de Europese Green Deal. Ook zijn er in 2019-EFRO projecten (zowel Kansen voor West als Interreg) beschikt die met ruim 2 miljoen euro provinciale cofinanciering werden ondersteund. Dit verschaft de projecten een totaal subsidiabel projectbudget van 24,5 miljoen euro in Noord-Holland voor innovatieve projecten op het gebied van circulaire economie, energietransitie, klimaatadaptatie en duurzaam en slim transport.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd	Toelichting
(Regionale) samenwerkingsverbanden (afhankelijk van afspraken met regio's)	Aantal	4	2	In het jaar 2019 heeft een verkenning plaatsgevonden en zijn de gesprekken hierover met diverse regio's opgestart. In 2020 t/m 2022 worden de samenwerkingsagenda's verder ingevuld en vastgesteld.
Evaluatie Europa- en Randstad-strategie (jaarlijkse rapportage)	Aantal	1	1	De Europa rapportage over 2019 is 3 februari 2020 door PS vastgesteld.
Subsidies	Aantal	Afhankelijk van het aantal aanvragen	21	EFRO Projecten met provinciale cofinanciering

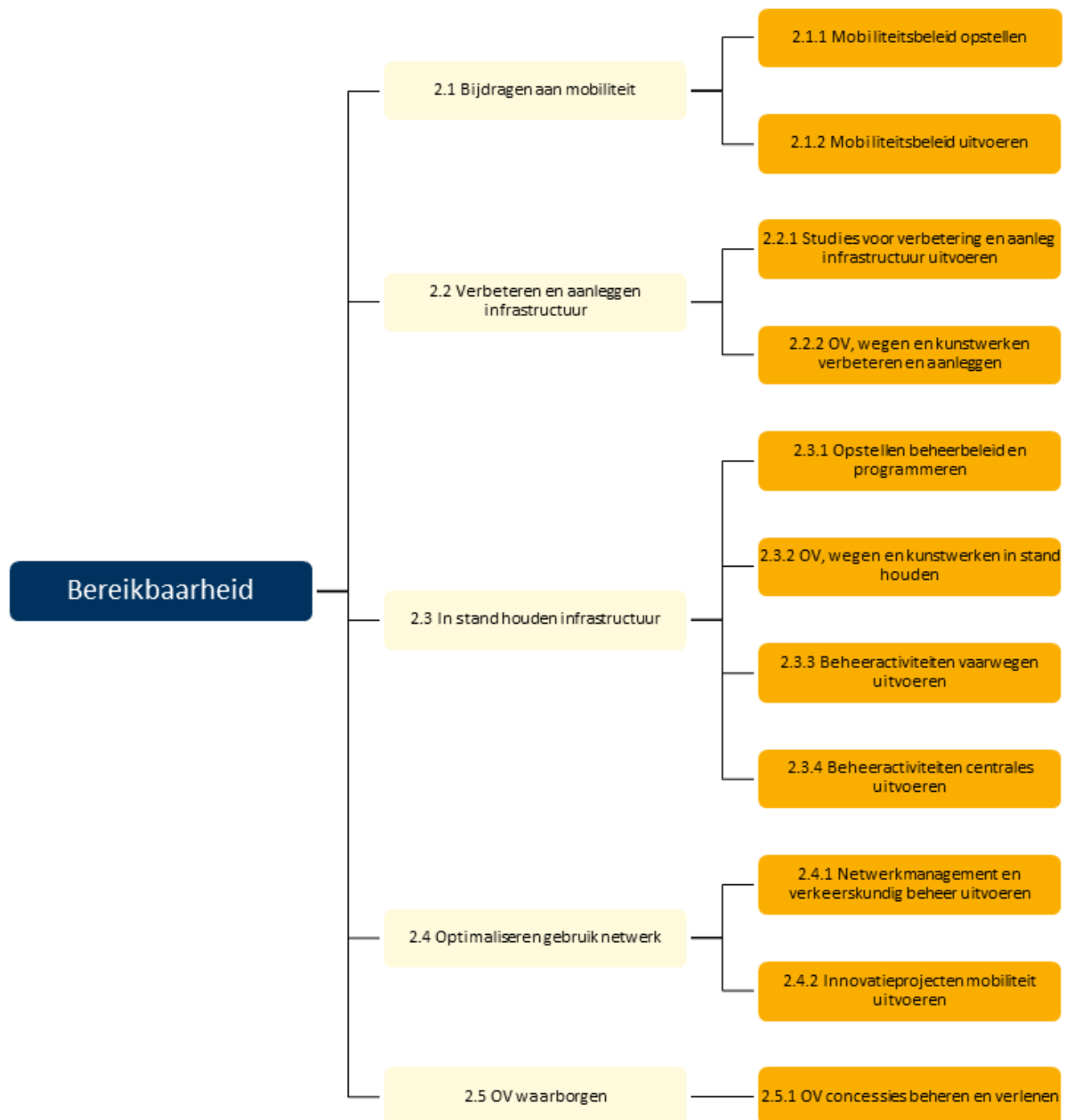
Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 1.4		Representeren van het provinciaal bestuur			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
1.4.1	Bestuurshandelingen communiceren	1.892	1.597	1.378	219
1.4.2	Provinciale inzet leveren bij gemeenschappelijke opgaven op Europees, landelijk, regionaal en lokaal niveau	3.287	5.239	4.560	679
Totaal lasten		5.179	6.836	5.939	897
Totaal baten		-12	-15	-12	-3
Totaal saldo		5.167	6.821	5.927	894
Storting					
1.4.2	Resv. cofinanciering Europese projecten	0	0	0	0
Onttrekking					
1.4.2	Resv. cofinanciering Europese projecten	-183	-2.770	-2.310	-460
Resultaat		4.984	4.051	3.616	435

*een positief verschil is voordelig

Programma 2. Bereikbaarheid

Doelenboom

Maatschappelijk doel

Onze ambitie is dat de inwoners en bedrijven van Noord-Holland zichzelf of hun producten effectief, veilig en efficiënt kunnen verplaatsen, waarbij de negatieve gevolgen van de mobiliteit op klimaat, gezondheid, natuur en landschap steeds nadrukkelijk meegewogen worden. Wij hebben ons ingezet voor het versterken van mobiliteitsopties die hieraan bijdragen, zoals goede OV-verbindingen, uitstekende infrastructuur voor alle vormen van vervoer en technologische

innovatie. Zo hebben we in 2019 hard gewerkt aan de voorbereiding van nieuwe OV-concessies en het laten instromen van elektrische bussen. Bestaande infrastructuur is onderhouden door zelfstandig vervangingsprojecten uit te voeren en door samen met onze gebiedsaannemers het variabel en dagelijks onderhoud zo efficiënt mogelijk te organiseren. Daarbij heeft de provinciale infrastructuur ook in 2019 het kwaliteitsniveau gehaald dat in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen is vastgelegd. Met het inzetten van innovaties werken we aan de toekomst, zoals met het aanleggen van intelligente verkeersregelininstallaties (i-VRI) of het aanleggen van een biobased weg.

Wij werken samen met andere overheden in de regio's aan ruimtelijke ontwikkelingen en de aanleg van infrastructuur. Daarvoor bestaan verschillende samenwerkingsverbanden, zoals Samen Bouwen aan Bereikbaarheid en De Kop Werkt. Ook in 2019 hebben we gewerkt aan het bevorderen van de afstemming met onze partners in de regio's.

In 2019 hebben we geïnvesteerd in verbetering van de provinciale infrastructuur. Er is gestudeerd op oplossingen voor knelpunten en investeringsprojecten zijn voorbereid en uitgevoerd. Om te kunnen blijven voldoen aan de toenemende vraag aan mobiliteit, bereiden we ons voor op de toekomst. Onder andere door goede voorzieningen voor openbaar vervoer te waarborgen en daarbij gebruik te maken van slimme technologie.

In 2019 is het nieuwe [Provinciale Meerjarenprogramma Onderhoud \(PMO\)](#) 2020-2027 vastgesteld. Het [Provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur \(PMI\)](#) is in 2019 niet vernieuwd vanwege de herijking van het PMI op de nieuwe beleidsspeerpunten en de financiële consequenties van het nieuwe coalitieakkoord. In 2019 is een start gemaakt met de herijking van het PMI en het traject om het PMO en het PMI samen te voegen.

Wettelijk beleidskader

- [Omgevingswet \(2016\)](#)
- [Wet personenvervoer 2000](#)
- [Wegenverkeerswet \(1994\)](#)
- [Wegenwet \(1930\)](#)

Provinciaal beleidskader

- [Omgevingsvisie NH2050](#)
- [Investeringsstrategie NH infrastructuur](#)
- [Investeringsagenda Doorstroming OV 2015-2020](#)
- [Beleidskader Verkeersmanagement 2015-2020](#)
- [Koers Smart Mobility 2018](#)
- [Actieplan Geluid](#)
- [Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2016-2019](#)
[Perspectief Fiets](#)

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 2				Bereikbaarheid
	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	218.565	234.126	175.835	58.291
Baten	-9.535	-18.570	-29.198	10.628
Saldo van baten en lasten	209.030	215.556	146.637	68.919
Storting reserves	462.067	620.588	606.496	14.092
Onttrekking reserves	-227.888	-332.384	-269.037	-63.347
Resultaat	443.209	503.760	484.097	19.663

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
2.1.4	Beheersregeling Amstel	Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

2.1 Bijdragen aan mobiliteit

Toelichting

Prioriteiten

- Programma Mobiliteit
In de Omgevingswet is het provinciale beleid integraal verwoord. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Omgevingswet worden daarom geen sectorale beleidsplannen meer gemaakt.
- Regionaal OV-Toekomstbeeld
Het Regionaal OV-Toekomstbeeld 2040 voor Noord-Holland en Flevoland (ROVT) is bestuurlijke vastgesteld en is eind 2019 aangeboden aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat (I&W) in het bestuurlijk overleg MIRT.

Omgevingsfactoren

Een aantal ontwikkelingen is in 2019 van invloed geweest op de beleidsontwikkeling ter verbetering van de mobiliteit. Specifiek van belang om te noemen:

- Het Klimaatakkoord en het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 (SPV) zijn in 2019 door het Rijk vastgesteld, waarbij de provincie een coördinerende en faciliterende rol toebedeeld heeft gekregen voor het opstellen van een Regionaal Mobiliteitsprogramma en het Uitvoeringsprogramma Verkeersveiligheid. Dit heeft tot extra inzet geleid.

2.1.1 Mobiliteitsbeleid opstellen

Toelichting

De samenwerking in programma's en studies heeft in het Bestuurlijk Overleg (BO) MIRT 2019 voor onze regio tot een aantal belangrijke afspraken geleid over verstedelijking en bereikbaarheid. Zo worden binnen het programma 'Samen Bouwen aan Bereikbaarheid' (SBaB) (MIRT)-onderzoeken gestart (Amsterdam Bay Area, QuickScan Westkant Amsterdam, Netwerkstrategie en HOV Zaan-IJ corridor). Ook wordt de aanpak van stedelijke knopen ter hand genomen (zoals Haarlem, Lelystad, Purmerend en Hilversum).

Voor de korte termijn zijn er investeringsafspraken gemaakt over onder andere de parallelstructuur op de A4, Airportsprinter, afslag S116 op de ring A10, korte termijnpakket, spitsmijdingsmaatregelen en snelfietsroutes (Almere en tussen Haarlem en Amsterdam). Verder zijn er afspraken gemaakt om de hinder tegen te gaan bij werkzaamheden, wordt invulling gegeven aan de Werkagenda Slimme en Duurzame Mobiliteit en zijn financiële afspraken gemaakt over Smart Mobility, laadinfrastructuur, verkeersveiligheid, Multimodale Knoop Schiphol en de Dienstregeling 2023.

Aansluitend op het BO MIRT is de Bestuursovereenkomst Corridorstudie Amsterdam-Hoorn getekend. Rijk en regio zijn er in 2019 in geslaagd de resterende financiële dekking te vinden voor een breed pakket aan maatregelen om de bereikbaarheid in de regio Amsterdam - Hoorn te verbeteren (extra rijstroken op de A7 en A8 en maatregelen voor het provinciale en lokale wegennet, fietsverbindingen, mobiliteitsmanagement, het openbaar vervoer en openbaar vervoerknooppunten en investeringen in natuurverbindingen in het Jisper- en Oostzanerveld). Rijk en regio trekken voor het pakket in totaal 539 miljoen euro uit. Ons aandeel in dit pakket is € 31 miljoen, bijgedragen vanuit verschillende onderdelen van de begroting.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting
PS stellen voor de zomer (2019) de jaarlijkse actualisatie in programma als onderdeel van de agenda Mobiliteit vast	Aantal	1	0
PS worden aan het eind van het jaar geïnformeerd over het BO MIRT	Aantal	1	1

2.1.2 Mobiliteitsbeleid uitvoeren

Toelichting

Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030

Met het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 hebben Rijk en regio een vernieuwde visie op de verkeersveiligheidsaanpak gegeven. Het plan beschrijft een gezamenlijke koers van wegbeheerders en andere verkeersprofessionals om het aantal verkeersslachtoffers in Nederland te verminderen. De provincie Noord-Holland heeft deze landelijke visie vertaald in de '[Opgave Verkeersveiligheid Noord-Holland 2030](#)'. Deze hebben wij eind 2019, samen met de '[Uitvoeringsagenda Verkeersveiligheid](#)', vastgesteld en aan PS verstuurd. In de uitvoeringsagenda staan concrete acties en maatregelen die de provincie de komende vier jaar wil ondernemen om de verkeersveiligheid te verbeteren.

Subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid

De provincie vindt het belangrijk om verkeerseducatie aan te bieden aan scholieren van het basis- en voortgezet onderwijs. Op deze manier leren scholieren op jonge leeftijd verkeersveilig gedrag aan wat ook op latere leeftijd doorwerkt. De subsidie kan worden aangevraagd door organisaties die verkeerseducatie op scholen aanbieden. De subsidieregeling Gedragsbeïnvloeding Verkeersveiligheid is geëvalueerd. In het kort is de uitkomst van de evaluatie als volgt:

- Basisonderwijs: 33 subsidieaanvragen ontvangen. Gevraagd bedrag afgerond € 1,5 miljoen (bij een subsidieplafond van afgerond € 0,8 miljoen). 16 subsidieaanvragen zijn gehonoreerd.
- Voortgezet onderwijs: 24 subsidieaanvragen ontvangen. Gevraagd bedrag afgerond € 1 miljoen euro (bij een subsidieplafond van afgerond € 5,3 miljoen euro). 11 subsidieaanvragen zijn gehonoreerd.

Subsidieregeling kleine infrastructuur 2019

Deze subsidieregeling is bedoeld voor wegbeheerders (met uitzondering van het gebied van de Vervoerregio Amsterdam) om de lokale infrastructuur verkeersveiliger te maken. De uitvoering van de subsidieregeling kleine infrastructuur blijkt, gezien de vele toegekende projecten, een goede bijdrage te leveren aan de verbetering van de fietsveiligheid op regionale fietsroutes. De subsidieregeling kleine infrastructuur is geëvalueerd. In het kort is de uitkomst van de evaluatie dat afgerond € 8,4 miljoen aan subsidieaanvragen zijn gehonoreerd (bij een subsidieplafond van afgerond € 18,7 miljoen). Het resterende bedrag van afgerond € 10,3 miljoen is toegevoegd aan het subsidieplafond 2020-2023 kleine infrastructuur en aan het subsidieplafond 2020-2023 Gedrag en oudere verkeersdeelnemers.

Uitvoeringsregeling uitwegen

Met het oog op de veiligheid van het verkeer op provinciale wegen in Noord-Holland was voor 2019 een Uitvoeringsregeling subsidie verkeersveilige uitwegen beoogd. Met de vaststelling van het Strategisch Plan Verkeersveiligheid is samen met het Rijk prioriteit gelegd bij het werken aan regionale uitvoeringsprogramma's verkeersveiligheid en veilige bermen langs N-wegen, en is daarom deze uitvoeringsregeling niet gerealiseerd.

Fiets

In 2019 zijn voor diverse projecten op MRA doorfietsroutes subsidies buiten regeling vastgesteld en verstrekt. Voor doorfietsroutes op eigen areaal zijn studies gestart naar de route Haarlem-Velsen (langs de N208) en voor de route Haarlem-Schiphol (langs de N232).

In december 2019 is met de gemeenten in de regio Gooi en Vechtstreek een intentieverklaring ondertekend om gezamenlijk te werken aan een hoogwaardig regionaal fietsnetwerk. Dit netwerk geeft invulling aan de ambities uit Perspectief Fiets.

OV-terminal bij station Amsterdam Zuid

Gezien de ontwikkelingen, heeft de provincie in het bestuurlijk overleg uitstel van betaling van de eerste tranche van haar bijdrage afgesproken. Dit is gemeld bij de laatste begrotingswijziging van 2019. Medio 2020 komt er meer duidelijkheid over de herijkingsfase en de voortgang van het project.

Subsidie Zaanbrug

De aanbesteding kon niet succesvol worden afgerond, omdat boven plafondprijs is aangeboden. Uit de onderhandeling met de inschrijvers moet in 2020 blijken of het mogelijk is om het project alsnog uit te voeren. Daarna pas kan de subsidie van circa € 11,6 miljoen worden verleend.

Subsidie oplossen knelpunten fiets

In 2019 is circa € 2,0 miljoen aan subsidies verleend. De overige € 4,0 miljoen is niet verleend, omdat de betreffende gemeenten onvoldoende gebruik hebben gemaakt van de regeling. De regeling wordt in 2020 geëvalueerd om duidelijkheid te krijgen over waarom de gemeenten niet volledig gebruik hebben gemaakt van de beschikbare middelen. De resultaten worden meegenomen in de nieuwe opzet van de Uitvoeringsagenda Actieve Mobiliteit.

Busvoorzieningen A1

Vanwege een langlopende discussie met Rijkswaterstaat over het doel van de subsidie van € 1,5 miljoen (een investerings- of een onderhoudsbijdrage) is deze subsidie tot op heden nog niet uitgekeerd (daar waar dit al in 2017 verwacht was op basis van de overeenkomst).

Investeringsagenda doorstroming OV 2015

In 2019 is circa € 6,8 miljoen minder aan subsidies verleend aan de betreffende gemeenten die uitvoering geven aan de Uitvoeringsagenda. Om uiteenlopende redenen, zoals draagvlak, capaciteit en werk-met-werk maken, hebben projecten vertraging opgelopen of zijn zelfs komen te vervallen. Hierover wordt PS in 2020 nader geïnformeerd.

MRA-Elektrisch

Om het elektrisch rijden te bevorderen werken wij met de provincies Flevoland en Utrecht, de gemeenten Amsterdam en Almere en de Vervoerregio Amsterdam samen in MRA-E. Het werkprogramma 2020 en de strategische agenda 2020-2025 is opgesteld en aan Provinciale Staten toegestuurd. In 2019 zijn in totaal 900 laadpalen geplaatst.

Eind 2019 is een contract afgesloten met een externe partij om in de komende jaren 20.000 laadpalen te plaatsen in de provincies Noord-Holland, Utrecht en Flevoland.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot	Gerealiseerd Toelichting
Jaarlijkse subsidievestiging betrokken Aantal regelingen	4	4

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 2.1		Bijdragen aan mobiliteit		
Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
2.1.1 Mobiliteitsbeleid opstellen	1.601	2.378	1.927	451
2.1.2 Mobiliteitsbeleid uitvoeren	19.171	50.790	21.845	28.944
Totaal lasten	20.772	53.168	23.772	29.396
Totaal baten	-1.003	-5.567	-5.238	-329
Totaal saldo	19.769	47.601	18.535	29.066
Storting				
2.1.1 Resv. Mobiliteitsbel.	1.007	4.363	4.363	0
2.1.2 Resv. Zuidas en Zeepoort	0	0	0	0
2.1.2 Resv. Uitvoeren Mob.beleid door derden	159.881	180.315	180.315	0
2.1.2 Resv. fietsinfrastructuur	0	0	0	0
Onttrekking				
2.1.1 Resv. Mobiliteitsbel.	-343	-1.054	-646	-408
2.1.2 Resv. OLV-Greenport	-8.391	-11.291	-11.291	0
2.1.2 Resv. Zuidas en Zeepoort	-59.391	-59.391	-59.391	0
2.1.2 Resv. Uitvoeren Mob.beleid door derden	-17.419	-47.812	-19.254	-28.558
2.1.2 Resv. fietsinfrastructuur	-22.688	-25.456	-25.456	0
Resultaat	72.425	87.275	87.174	100

*een positief verschil is voordelig

2.2 Verbeteren en aanleggen infrastructuur

Toelichting

Prioriteiten

Ten aanzien van de in de begroting aangegeven prioriteiten is de volgende voortgang te melden.

- Verbinding Haarlemmermeer-Bollenstreek
Het coalitieakkoord 2019-2023 gaat uit van een fasering van het oorspronkelijke pakket Duinpolderweg. Prioriteit is gelegd bij optimalisering van de Nieuwe Bennebroekerweg, de mogelijkheden voor de fiets en voor hoogwaardig openbaar vervoer tussen Noordwijk en Schiphol. Met de bestuurlijke partners wordt gezien welke gevolgen dat heeft voor de initiële aanpak, planning en financiering.
- Verbinding A8-A9
In 2018 hebben Gedeputeerde Staten het Golfbaanalternatief aangewezen als voorkeursalternatief, waarmee de besluitvorming van de Plan-MER-fase is afgerond. Op dit moment wordt gewerkt aan een Landschapsplan Stelling van Amsterdam / Verbinding A8-A9, waarin onderzocht wordt hoe het landschap van de Stelling van Amsterdam hersteld, behouden en versterkt kan worden. Daarnaast worden naar aanleiding van het coalitieakkoord twee trajecten gestart: kortetermijnmaatregelen om de leefbaarheid voor de omwonenden van de N203 in Krommenie te verbeteren en het verbeteren van de aansluiting van Krommenie en Assendelft op het openbaar vervoer. Leidend bij de

definitieve keuze van een voorkeursvariant is het behoud van de werelderfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam.

- Bereikbaarheid Den Helder
In 2019 heeft onderzoek plaatsgevonden naar de bereikbaarheid van Den Helder op de lange termijn. De uitkomsten worden geïntegreerd in het bereikbaarheidsonderzoek dat uitgevoerd wordt binnen het programma De Kop Werkt! Kortetermijnmaatregelen op de N250, waaronder het plaatsen van zogenaamde intelligente verkeersregelinstallaties (iVRI's), zijn verder uitgewerkt. Er is nader onderzoek gedaan naar een nieuwe brug ter hoogte van de Koopvaardersschutsluis en een ongelijkvloerse kruising N250-Havenweg.
- Hoogwaardig openbaar vervoer (HOV in 't Gooi)
De ontwerpen van de deelprojecten Huizen-Blaricum en Eemnes-Laren zijn tot definitief ontwerp uitgewerkt. Daarbij speelde circulariteit een centrale rol. Op het deelproject Laren-Hilversum is de uitvoering gestart.
- N241 Herinrichting A.C. de Graafweg
Het provinciaal inpassingsplan (PIP) voor het verkeersveilig maken van deze weg is vastgesteld. Er is met PWN een samenwerkingsovereenkomst gesloten voor een gezamenlijke aanbesteding. Aan projectovereenstemmingen met de overige nutsbedrijven wordt gewerkt. 65% van de benodigde gronden is minnelijk verworven, waaronder het hele oostelijke deel nabij de Tramweg. Het landschapsinrichtingsplan is vastgesteld.
- Bereikbaarheid Waterland
Het PIP voor de aanpak van diverse knelpunten is vastgesteld. Doordat er na de tervisielegging nog drie aanpassingen zijn ingevoegd, waartegen belanghebbenden beroep konden aantekenen, is de formele uitspraak van de Raad van State enkele maanden later dan verwacht (eerste kwartaal 2020). Daarom is het laatste deel van de aanbesteding opgeschort en start deze na de formele uitspraak op het beroep. Hierdoor loopt het project drie tot vijf maanden vertraging op. Van een aantal eigenaren dient nog grond te worden verworven. Door de werkzaamheden gefaseerd uit te voeren leidt grondverwerving niet tot verdere vertraging.
- Fietsprojecten
Van de volgende fietsprojecten is de studiefase gestart:
 - Doorfietsroute tussen Haarlem en Schiphol
 - Doorfietsroute tussen Haarlem en Amsterdam (langs de N200)
 - Doorfietsroute tussen Haarlem en Velsen, ontbrekende schakel langs de N208
 - Doorfietsroute/ Fietsknelpunten tussen Bussum en Hilversum
 - Fietsknelpunten: studie naar twee knelpunten langs de N242 bij Heerhugowaard
 - Fietsknelpunten: studie naar twee knelpunten langs de N206 Vogelenzangseweg
 - Diverse kleinere fietsknelpunten: studies uitgevoerd, maatregelen uitgevoerd of ondergebracht bij in voorbereiding zijnde onderhoudswerkzaamheden

Omgevingsfactoren

Een aantal ontwikkelingen is in 2019 van invloed geweest op de projecten ter verbetering of aanleg van infrastructuur. Specifiek van belang daarin om te noemen zijn:

- Door de overspannen arbeidsmarkt in de bouw, ontstaan na afloop van de financiële crisis, zijn de prijs, tijdigheid en kwaliteit van aanbiedingen en producten in het geding. In een aantal projecten heeft dit geleid tot stilleggen van het project of kostenverhogende maatregelen.

- Steeds vaker worden projecten in samenwerking met de omgeving voorbereid. Deze ontwikkeling heeft geleid tot breder draagvlak voor projecten, maar ook tot langere studie- en planfasetrajecten dan oorspronkelijk voorzien. Ondanks participatie is een aantal ruimtelijke besluiten in projecten voorgelegd bij de Raad van State, waarmee vertraging is opgetreden in deze projecten.
- Op 29 mei 2019 heeft de Raad van State geoordeeld dat het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt. Voor een aantal projecten heeft dit geleid tot vertraging.

2.2.1 Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur uitvoeren

Toelichting

De provincie verbetert binnen het Provinciale Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI) de bestaande provinciale infrastructuur en ontwikkelt nieuwe infrastructuur om de bereikbaarheid, verkeersveiligheid en leefbaarheid in de provincie te verbeteren en nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen te ontsluiten. Een overzicht van alle projecten en projectfasen (studie-, plan- en realisatiefase) is terug te vinden in de PMI-viewer ([hoofdstuk 8](#)).

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Voortgang studies en projecten (aantal faseaf rondingen)	Aantal	10	0	In 2019 is geen nieuw PMI vastgesteld, enkel een tweetal actualiseringen. In deze actualiseringen zijn geen nieuwe projecten voorgesteld of faseaf rondingen aan PS voorgelegd. In de tweede actualisering zijn enkel onvermijdelijke besluiten voorgelegd aan PS. Daardoor is besluitvorming over faseovergangen uitgesteld naar 2020.
Start nieuwe studies (studies nieuw opgenomen in PMI)	Aantal	10	0	In 2019 is geen nieuw PMI vastgesteld, en zijn daardoor ook geen nieuwe studies opgenomen in het PMI.
Af ronding projecten (aantal gerealiseerd)	Aantal	11	4	In 2019 zijn een viertal PMI projecten gerealiseerd. Dit is lager dan begroot. Reden hiervan zijn de genoemde omgevingsfactoren en het schrappen van projecten met onvoldoende doelbereik,

2.2.2 OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen

Toelichting

Veel projecten zijn in uitvoering, zoals de Wilhelminasluis en HOV in 't Gooi. Daarnaast vindt de voorbereiding plaats van projecten als de N241b en HOV-voorzieningen rond het station van Beverwijk. In 2019 is ingezet op innovatie en verduurzaming van infrastructuur. Bijvoorbeeld in het project N231b, de biobased weg. Het onderhouden van deze weg bood de gelegenheid tot een omvangrijk experiment met nieuwe, circulaire (want biobased), materialen.

- N23 Westfrisiaweg: Sinds eind 2018 rijdt het verkeer tussen Alkmaar en Enkhuizen over de nieuwe N194 (Braken) en N307 (Westfrisiaweg). In 2019 is het project opgeleverd.

- Project N246-N244. Dit jaar is de Amaliabrug naar ieders tevredenheid opgeleverd, en het wegenwerk van Wormerveer tot Alkmaar afgerond. Van de gelegenheid is gebruik gemaakt om de verkeersveiligheid en de doorstroming te verbeteren door een nieuwe rotonde, nieuwe afslagen en nieuwe fietsoversteekplaatsen aan te leggen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Projecten afgerond volgens kwaliteitseisen scope	Percentage	100	100	
Nauwkeurigheid raming kasritme	Percentage	80	75	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 2.2		Verbeteren en aanleggen infrastructuur			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
2.2.1	Studies voor verbetering en aanleg infrastructuur uitvoeren	19.387	11.112	7.670	3.442
2.2.2	OV, wegen en kunstwerken verbeteren en aanleggen	2.464	980	1.054	-74
Totaal lasten		21.851	12.092	8.724	3.368
Totaal baten			-652	-19.223	18.571
Totaal saldo		21.851	11.440	-10.499	21.939
Storting					
2.2.1	Resv. Kapitaallasten Wegen	18.140	24.451	13.346	11.105
2.2.1	Resv. Kapitaallasten OV	0	10.968	10.796	172
2.2.1	Resv. Ontwikkeling prov infrastructuur	187.367	278.668	278.667	1
Onttrekking					
2.2.1	Resv. Kapitaallasten Wegen	-4.346	-2.278	-543	-1.735
2.2.1	Resv. Kapitaallasten OV	-1.758	-522	-95	-427
2.2.1	Resv. Ontwikkeling prov infrastructuur	-200	-44.354	-32.610	-11.744
Resultaat		221.054	278.373	259.063	19.310

*een positief verschil is voordelig

2.3 In stand houden infrastructuur

Toelichting

Prioriteiten

- Opstellen Nota infrastructurele kapitaalgoederen (NIKG)
De NIKG zou eind 2019 worden aangeboden aan PS, maar heeft vertraging opgelopen. De NIKG wordt naar verwachting medio 2020 ter besluitvorming aangeboden.
- Afronding transitiefase van de laatste twee gebiedscontracten (5 en 6)
De transitiefase van gebied 5 is afgerond. De transitiefase van gebied 6 is nog niet afgerond omdat de 0 meting nog niet gereed is.

- Afronding project Leeghwaterbrug en afronding project brug Ouderkerk en N246-N244: trajectonderhoud en vervangen Beatrixbrug en Kogerpolderbrug.
Niet volledig gerealiseerd. Zie ook de toelichting bij operationeel doel 2.3.2
- Aansluiten bruggen en sluizen op de bediencentrale Heerhugowaard
Er zijn in 2019 drie bruggen aangesloten op de bediencentrale.

2.3.1 Opstellen beheerbeleid en programmeren

Toelichting

Het onderhoud van onze infrastructuur draagt bij aan de doorstroming, veiligheid, het imago en de leefbaarheid binnen de provincie. Daarbij streven wij naar een hoge tevredenheid bij de weggebruikers. Het resultaat van onze beheer inspanning is dat 72% van de weggebruikers (zeer) tevreden is, hetgeen uit het [wegbelevingsonderzoek 2019](#) blijkt. Men is met name tevreden over het onderhoud van de wegen en de kwaliteit van het wegdek. Minder tevreden is men over de doorstroming bij verkeerslichten en tijdens wegwerkzaamheden.

Het gewenste en bereikte kwaliteitsniveau staat beschreven in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen (NIKG), die in de begroting 2019 ook werd aangeduid met 'Assetmanagement Visie en Strategieplan'. Deze NIKG zou eind 2019 worden aangeboden aan PS, maar heeft vertraging opgelopen. De NIKG wordt medio 2020 ter besluitvorming aangeboden.

Op basis van de huidige gestelde kaders en kwaliteitseisen is het PMO ([Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud](#)) opgesteld. Hierin wordt inzicht gegeven in het onderhoudsprogramma en de benodigde financiering voor onderhoud van het areaal met inachtneming van de gestelde eisen. In november 2019 is door Provinciale Staten het PMO 2020-2027 vastgesteld en zijn de kredieten beschikbaar gesteld.

In 2019 heeft de provincie Noord-Holland ligplaatsenbeleid vastgesteld; de uitrol hiervan is in volle gang. Na het ontwikkelen van software voor registratie, aanschaf van hardware, voorlichting en overleg met gemeenten, zijn we gestart met vier pilots waarin 300 digitale vignetten worden uitgegeven.

De provincie heeft de ambitie uitgesproken om bij te dragen aan de nationale en internationale klimaat- en CO2-doelstellingen en hier een voorloper in te zijn. In november 2019 is door PS ingestemd met het Klimaatakkoord. Om onze ambities te verwezenlijken worden nu al projecten uitgevoerd, die volledig gericht zijn op duurzaamheid. Het gaat hierbij onder andere om de uitrol van openbare LED-verlichting, opwekking van energie via eigen infrastructuur en hergebruik van grondstoffen op de Cruquiusbrug.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd	Toelichting
Vaststellen assetmanagement visie & strategieplan (4 jaarlijks)	Aantal	1	0	(*) De huidige benaming is niet meer "Assetmanagement Visie & Strategieplan", maar Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen. De NIKG wordt medio 2020 aangeboden aan PS.
Vaststellen PMO (jaarlijks)	Aantal	1	1	
Wegbelevings onderzoek (% zeer tevreden weggebruikers)	Percentage	80	72	

CO2 meting implementeren en doelstelling vaststellen

Aantal 1 0

(**) De CO2 meting is in 2019 niet gerealiseerd, omdat we overgestapt zijn naar het opzetten van een CO2 monitoringssysteem. Dit geeft ons inzicht in de ontwikkeling van onze CO2 uitstoot en reductie in plaats van een eenmalige CO2-footprint.

2.3.2 OV, wegen en kunstwerken in stand houden

Toelichting

Vanuit haar zelfstandige rol als wegbeheerder is de provincie verantwoordelijk voor het in stand houden van de provinciale infrastructuur. Daarvoor hebben we diverse activiteiten uitgevoerd, zoals vast en variabel onderhoud, diverse renovatieprojecten en vervangingen. Het vaste en variabele onderhoud is ondergebracht in zes gebiedscontracten, waarbinnen de aannemerscombinaties verantwoordelijk zijn voor het programmeren, plannen en uitvoeren van dit onderhoud. Ook duurzaamheid heeft een belangrijke plaats binnen de gebiedscontracten.

Renovaties en vervangingen zijn ondergebracht in projecten, soms in combinatie met aanleg van nieuwe infrastructuur. Om te kunnen anticiperen op ontwikkelingen is in projecten waar mogelijk actief gebruik gemaakt van innovatieve manieren om aanleg en beheer efficiënter, veiliger en duurzamer te maken.

Een aantal belangrijke projecten bevindt zich in een moeilijke fase.

De vervanging van de Leeghwaterbrug is een ingewikkelde operatie gebleken met ook veel tegenslagen, zoals een bouwstop en de daarmee gepaard gaande overlast. Medio 2019 is het proces gelukkig weer op gang gekomen en wordt er gestaag verder gebouwd. Oplevering staat medio 2020 gepland.

Ook het project brug Ouderkerk heeft vertraging opgelopen. Planologische procedures hebben geleid tot de noodzaak voor extra grondaankoop. Dit is echter niet gelukt en dit heeft tot vertraging geleid. De benodigde grond zal nu onteigend moeten worden.

De vervanging van de brug Krommenie is nog altijd niet gerealiseerd wegens het ontbreken van de bouwvergunning. De brug Oterleek ligt stil als gevolg van een mislukte aanbesteding.

In het algemeen zien we ook vertragingen bij diverse projecten wegens de PFAS en de stikstofproblematiek.

Twee bruggen in het Gooi (brug Driemond en de Vechtbrug) zijn wel naar tevredenheid opgeleverd alsook de Amaliabrug en Kogerpolderbrug.

Daarnaast is op het kerntraject busbaan groot onderhoud uitgevoerd aan verhardingen en kunstwerken, zoals gepland in het PMO. Ook is het eerste deel van HOV Schiphol Oost begin 2019 in gebruik genomen.

Zowel landschappelijk als vanuit het oogpunt van biodiversiteit zijn er verbeteringen aangebracht bij het onderhouden van onze bermen, een belangrijk leefgebied voor bijen en andere insecten.

Zo wordt daar waar mogelijk gefaseerd gemaaid en worden insectenhôtels gecreëerd, in de vorm van staand en liggend dood hout. In 2019 is ervaring opgedaan met sinusmaaien en aanvullende maatregelen zijn toegepast op onder andere de N208, N240, N245 en N505. Daarnaast zijn er extra faunapassages aangelegd op bijvoorbeeld de N201c en zijn de bestaande faunapassages aangepakt, zodat deze voldoen aan de kwaliteitseisen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
% wegen (incl. kunstwerken) voldoet aan beeld kwaliteitseisen	Percentage	95	97	
Projecten afgerond volgens kwaliteitseisen scope	Percentage	100	100	
Nauwkeurigheid raming kasritme	Percentage	80	75	

2.3.3 Beheeractiviteiten vaarwegen uitvoeren

Toelichting

De provincie voert noodzakelijke [oeververvangingsprojecten](#) uit op basis van inspectieonderzoeken en waarnemingen door (vaar)weginspecteurs. Het dagelijks beheer aan de vaarwegen wordt doorlopend binnen de verschillende gebiedscontracten uitgevoerd. Dit geldt ook voor de behandeling van schades. In 2019 heeft de provincie vernieuwde oevers opgeleverd langs het Schagerkoggekanaal en het Kanaal Omval-Kolhorn. Er zijn in 2019 minder oevers vervangen dan gepland omdat één van de vervangingsprojecten langs het Kanaal Omval-Kolhorn (Niedorpervaart) pas in 2020 zal starten. De aannemer heeft meer tijd besteed aan de voorbereiding van de uitvoering dan verwacht, maar de opleverdatum is gelijk gebleven. Mede door de inzet van hergebruikte damwanden zal in dit project 80% minder CO₂ worden uitgestoten dan wanneer nieuwe damwanden waren gebruikt.

De provincie gaat de oeververvangingsprojecten voor de komende 6 à 8 jaar aanbesteden aan één partij. Daarbij is duurzaamheid een belangrijk criterium. Denk daarbij zowel aan toepassing van zoveel mogelijk herbruikbare materialen als aan voorzieningen ten behoeve van de biodiversiteit en de waterkwaliteit. Deze aanbesteding is in 2019 voorbereid.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Realisatie (natuurvriendelijke) oevers (in km)	Aantal	9,0	6.78	
Ongeplande stremmingen door risicogestuurd beheer oevers	Aantal	0	0	

2.3.4 Beheeractiviteiten centrales uitvoeren

Toelichting

De provincie beschikt momenteel over een drietal verkeerscentrales verspreid over twee locaties. In Hoofddorp bevindt zich zowel de tunnelcentrale, van waaruit de bediening en bewaking van de Waterwolf- en Abdijtunnel en het Amstelaqueduct plaatsvindt, als de verkeersmanagementcentrale van waaruit de situatie op de weg wordt gemonitord en waar mogelijk bijgestuurd. In Heerhugowaard is in 2018 het Weg en Waterhuis de Lange Balk in gebruik genomen. Deze locatie herbergt de centrale van waaruit op dit moment vier bruggen/sluizen op afstand worden bediend.

In 2019 is een grote stap gezet in het uitvoeren van de praktijkproef 'multidomein centrale': een 'desk' in de verkeersmanagement centrale wordt omgebouwd zodat op één plek, door een medewerker drie domeinen (verkeersmanagement, tunnel en bedieningen van bruggen/sluizen) aangestuurd kunnen worden. Daarnaast wordt in de verkeersmanagementcentrale 'trigger based' werken geïntroduceerd. De wegverkeersleider wordt getriggerd maatregelen te nemen op basis van data welke afwijken.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Beschikbaarheid aansturing VRI's	Percentage	93	99.7	
Beschikbaarheid Waterwolftunnel	Percentage	NVT	98.5	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 2.3		In stand houden infrastructuur			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
2.3.1	Opstellen beheerbeleid en programmeren	367	239	249	-10
2.3.2	OV, wegen en kunstwerken in stand houden	61.794	59.713	49.495	10.217
2.3.3	Beheeractiviteiten vaarwegen uitvoeren	22.406	23.841	10.111	13.730
2.3.4	Beheeractiviteiten centrales uitvoeren	143	0	0	0
Totaal lasten		84.710	83.793	59.855	23.938
Totaal baten		-6.579	-9.418	-2.827	-6.591
Totaal saldo		78.131	74.375	57.028	17.347
Storting					
2.3.2	Resv. Kapitaallasten invest.kunstwerken	10.671	8.271	6.148	2.123
2.3.2	Resv. Investerings Kunstwerken	0	13.526	13.526	0
2.3.2	Resv. Groot onderhoud wegen	20.748	20.346	20.346	0
2.3.3	Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	1.425	75	-40	115
2.3.3	Resv. Groot onderhoud vaarwegen	21	643	643	0
Onttrekking					
2.3.2	Resv. Kapitaallasten invest.kunstwerken	-385	-241	-120	-121
2.3.2	Resv. Investerings Kunstwerken	0	-8.271	-6.148	-2.123
2.3.2	Resv. Groot onderhoud wegen	-24.034	-40.474	-30.075	-10.399
2.3.3	Resv. Kapitaallasten Vaarwegen	-10.971	-6	0	-6
2.3.3	Resv. Groot onderhoud vaarwegen	-7.136	-8.954	-6.356	-2.598
Resultaat		68.470	59.290	54.952	4.338

*een positief verschil is voordelig

2.4 Optimaliseren gebruik netwerk

Toelichting

Prioriteiten

In de begroting 2019 zijn binnen dit beleidsdoel geen prioriteiten benoemd.

2.4.1 Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren

Toelichting

De bediening en bewaking van wegen, bruggen en sluizen vindt op verschillende manieren plaats:

1. Vanuit de verkeerscentrale in Hoofddorp wordt het verkeer begeleid.

2. In 2019 is de basis gelegd voor 'trigger based werken': real time data wordt continue vergeleken met data of minimale snelheden uit de reguliere situatie. Bij verschil wordt de wegverkeersleider getriggerd dat er mogelijk iets aan de hand is en kunnen verkeersmanagement maatregelen worden genomen.
3. Vanuit de verkeerscentrale in Hoofddorp worden dag in, dag uit de Waterwolftunnel, Abdijtunnel en het Amstelaqueduct bewaakt.
4. De bruggen en sluizen in beheer bij de provincie worden conform de bedienbesluiten lokaal of vanuit de bediencentrale Heerhugowaard bediend.
5. Als voor werkzaamheden/evenementen verkeersmaatregelen op de provinciale (vaar)weg noodzakelijk zijn, is hiervoor toestemming van het Verkeerscoördinatiepunt (VCP) vereist en worden deze afgestemd binnen het samenwerkingsverband van alle (vaar)wegbeheerders in Noord-Holland, zogenoemde RegioRegie.

Weginspecteurs

Een team van wegininspecteurs staat dag en nacht klaar voor een vlotte en veilige doorstroming op de provinciale wegen. Om de aanrijtijd van de wegininspecteurs te verkorten is in 2019 gestart met het werken vanuit zogenaamde hotspots. Dit zijn locaties waar relatief veel ongevallen plaatsvinden.

Vergunningen/onthefingen

Als een particulier of bedrijf gebruik wil maken van de (vaar)weg, veranderingen wil aanbrengen, werkzaamheden wil verrichten of een evenement wil organiseren is een vergunning, ontheffing of toestemming noodzakelijk. In 2019 zijn ruim 850 vergunningen/onthefingen verstrekt.

Gladheidsbestrijding

De uitvoering van de gladheidsbestrijding is ondergebracht in de verschillende gebiedscontracten. De gladheidscoördinatie wordt uitgevoerd door provinciale medewerkers die dag en nacht de situatie op de weg in de gaten houden. Daarbij is de provincie continue bezig met het optimaliseren van de strooiroutes. Informatie over het actuele strooi regime is online beschikbaar op strooit.nu. In 2019 is gestart met het opbouwen van een fabriek waarin 'groen strooizout' wordt gefabriceerd van sap uit bermgras.

Servicepunt

Bij het Servicepunt provincie Noord-Holland (0800-0200600) komen alle vragen, meldingen en klachten binnen. In 2019 zijn circa 16.000 meldingen aangenomen en afgehandeld.

Optimaliseren Verkeersregelinstallaties (VRI's)

Er zijn in 2019 vijftig VRI's geoptimaliseerd. Doordat de VRI's al eerder geoptimaliseerd zijn neemt de winstmarge hiervan af. Er is een pilot gestart waarbij beter kan worden ingesprongen op plotselinge pieken in de verkeersstroom. De eerste resultaten zijn veelbelovend (9% minder voertuigverliesuren en 30% minder stops).

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting	
Verbeteren doorstroming d.m.v. optimaliseren VRI's	Percentage	6	1	Door eerdere optimalisaties wordt winst steeds kleiner
Gemiddelde aanrijtijd wegininspecteurs op incidenten (in minuten)	Aantal	30	zie toelichting	Aantal meldingen: 2991 Aanrijtijd langer dan 30 min. 487 Aanrijtijd korter dan 20 min. 1697 Aanrijtijd tussen 20-30 min. 707

2.4.2 Innovatieprojecten mobiliteit uitvoeren

Toelichting

De provincie heeft als streven om continu te verbeteren. Hiertoe worden onder meer innovatieprojecten uitgevoerd. In 2019 hebben we gewerkt aan de volgende innovatieprojecten:

- Industrieel, flexibel en demontabel bouwen (IFD)
De provincie heeft de norm voor IFD bouwen laten vaststellen door de NEN.
- Verkeersbelasting op brugdekken
Samen met partners onderzoeken we innovatie van brugdekken van beweegbare bruggen. Het eerste resultaat is een aanzet tot een nieuwe verkeersbelastingnorm waarmee de kwaliteit en daarmee de levensduur wordt verlengd.
- Epoxy-asfalt
Het zogenaamde epoxy-asfalt dat zorgt voor een 4 tot 5 maal langere levensduur wordt door TU Delft in samenwerking met bouwbedrijf Dura Vermeer onderzocht. Het eerste proefvak is in 2018 aangelegd op de N249.
- Energie uit infrastructuur
Er is een pilot gestart met zonnepanelen op geleiderail langs de N194. De eerste resultaten van de pilot laten zien dat de (aanleg)kosten te hoog zijn om hiermee door te gaan.
- Solaroad (fase 2 zwaar verkeer)
In 2019 is gestart met een traject met Solaroad voor zwaar verkeer. Bij dit proefwegdek bij Schiphol ontstonden beschadigingen in het wegdek door een combinatie van factoren. De provincie Noord-Holland heeft besloten om de kennis die is opgedaan in de pilot zwaar verkeer op Schiphol te gebruiken voor de doorontwikkeling van zonnewegen op fietspaden.
- Samenwerking zonnefietspaden
De provincie Noord-Holland werkt samen met partners om de productiekosten van zonnewegen te verlagen door een aantal trajecten aan te besteden..
- Geluidsvanrail
Eind 2019 is gestart met de pilot voor een 'geluidsvanrail' langs de N512.
- Materialenpaspoort
In 2019 is een start gemaakt met het onderzoeken van een materialenpaspoort voor hergebruik van materialen.

Smart Mobility

Voor Smart Mobility is in 2019 verder gewerkt aan de implementatie van de intelligente verkeersregelininstallatie (i-VRI). Dit onderdeel heeft enige vertraging opgelopen. Hierover wordt PS apart geïnformeerd via de voortgangsrapportage bij het Uitvoeringsprogramma. In totaal zijn nu 13 van de 52 i-VRI's volledig operationeel.

De provincie heeft in 2019 diverse succesvolle Smart Mobility testen en proeven afgerond. De proef met coöperatieve adaptieve cruisecontrol heeft het landelijke nieuws gehaald. Aangetoond is dat deze techniek het comfort en de doorstroming verbetert en dat de wegcapaciteit ermee vergroot wordt. Het levert geen hinder op voor andere weggebruikers.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting
Investeren in innovatieve projecten (aantal pilots)	Aantal	10	10
Investeren in innovatieve projecten (t.o.v. totaal PMI / PMO)	Percentage	7	4

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 2.4		Optimaliseren gebruik netwerk			
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
2.4.1	Netwerkmanagement en verkeerskundig beheer uitvoeren	23.763	24.850	27.851	-3.001
2.4.2	Innovatieprojecten mobiliteit uitvoeren	14.881	9.703	6.526	3.177
Totaal lasten		38.644	34.553	34.378	175
Totaal baten		-1.953	-2.183	-1.910	-273
Totaal saldo		36.691	32.370	32.468	-98
Storting					
2.4.2	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	12.500	25.026	25.200	-174
Onttrekking					
2.4.2	Resv. Innovatieprojecten SolaRoad	-1.185	-1.992	-1.992	0
2.4.2	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	-7.385	-8.240	-4.400	-3.840
Resultaat		40.621	47.164	51.276	-4.112

*een positief verschil is voordelig

2.5 OV waarborgen

Toelichting

Prioriteiten

- Aanbesteding concessie Gooi en Vechtstreek

In 2019 is het Programma van Eisen voor deze concessie vastgesteld en is de periode van inschrijving afgerond. Uiteindelijk hebben drie partijen een inschrijving gedaan. In maart 2020 wordt besloten aan welke partij de concessie wordt verleend.

2.5.1 OV concessies beheren en verlenen

Toelichting

De provincie is, op grond van de Wet personenvervoer 2000 (Wp2000), opdrachtgever voor het regionaal openbaar vervoer per bus, met uitzondering van het gebied van de Vervoerregio Amsterdam. Het gebied van de provincie is verdeeld in drie concessiegebieden: Gooi en Vechtstreek (rondom Hilversum), Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord (ruwweg alles boven de lijn Heemskerk-Purmerend). Alle concessies worden momenteel uitgevoerd door Connexxion als vervoerder. De verduurzaming van het openbaar vervoer, vastgelegd in het Bestuursakkoord Zero Emissie Regionaal Openbaar Vervoer per Bus (Bestuursakkoord ZE 15 april 2016), is verder voortgezet door introductie van ZE-bussen in de concessie Haarlem-IJmond en Noord-Holland Noord. De inzet van ZE-bussen heeft niet geleid tot een ander aanbod van openbaar vervoer voor de reizigers.

Concessie Noord-Holland Noord

De concessie Noord-Holland Noord is in juli 2018 gestart en eindigt in 2028. Voor deze concessie geldt 2019 als het eerste volledige jaar voor deze nieuwe concessie. Belangrijkste prioriteiten in

deze concessie waren de verbetering van de prestaties van de Texelhopper en de introductie van zero emissiematerieel (ZE-bussen). Voor de Texelhopper geldt dat vanaf start concessie in juli 2018 de prestaties (betrouwbaarheid, punctualiteit) fors minder waren dan geëist. In 2019 is in stuurgroepverband gewerkt aan het verbeteren van de prestaties. Deze aanpak heeft effect gehad. Eind 2019 waren de prestaties sterk verbeterd en weer op het niveau dat bereikt was voor start van de nieuwe concessie.

In 2019 zouden 62 nieuwe elektrische bussen in de concessie Noord-Holland Noord instromen. Helaas bleek de levering van de bussen fors vertraagd. De vervoerder heeft - in samenspraak met de provincie - besloten om daarom een ander type elektrische bussen aan te schaffen, die bovendien een grotere vervoercapaciteit en groter bereik hebben. De nieuwe bussen zijn vanaf het najaar 2019 stapsgewijs ingestroomd. In februari 2020 volgen de laatste. Daarmee is 50% van de bussen in deze concessie zero emissie.

Concessie Haarlem-IJmond

De concessie Haarlem-IJmond is in september 2017 gestart en eindigt in 2027. Ook in deze concessie komt een tweede tranche elektrische bussen. In 2019 zijn afspraken gemaakt over de overname van deze bussen door een opvolgende concessiehouder, na afloop van de concessie in 2027. Deze stromen vanaf augustus 2020 in. De latere instroom van elektrische bussen heeft in 2019 geleid tot - opnieuw - boetes voor de vervoerder. Met de vervoerder wordt bekeken op welke wijze het 'boetegeld' kan worden ingezet om nog meer zero emissie kilometers te realiseren.

Concessie Gooi en Vechtstreek

De huidige concessie Gooi en Vechtstreek loopt tot juli 2021. De aanbesteding voor de nieuwe concessie - vanaf juli 2021 - is in 2019 formeel gestart. Deze aanbesteding heeft geleid tot een andere kijk op het openbaar vervoer in de regio, wat heeft geleid tot een aanbestedingsdocument dat in nauwe samenwerking met de regio tot stand is gekomen. Daarbij is nadrukkelijk ook de link met de fiets gelegd.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting	
Klantenwaardering voor het openbaar vervoer waarvoor concessieverlening plaatsvindt door de provincie (BBV indicator)	Cijfer 1-10	Minimaal 0,1 hoger dan landelijk gemiddelde	7,8 (2018)	Gemiddelde waardering in Nederland (2018): 7,7 Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl
Reizigerskilometers		Groei van tenminste 1%		

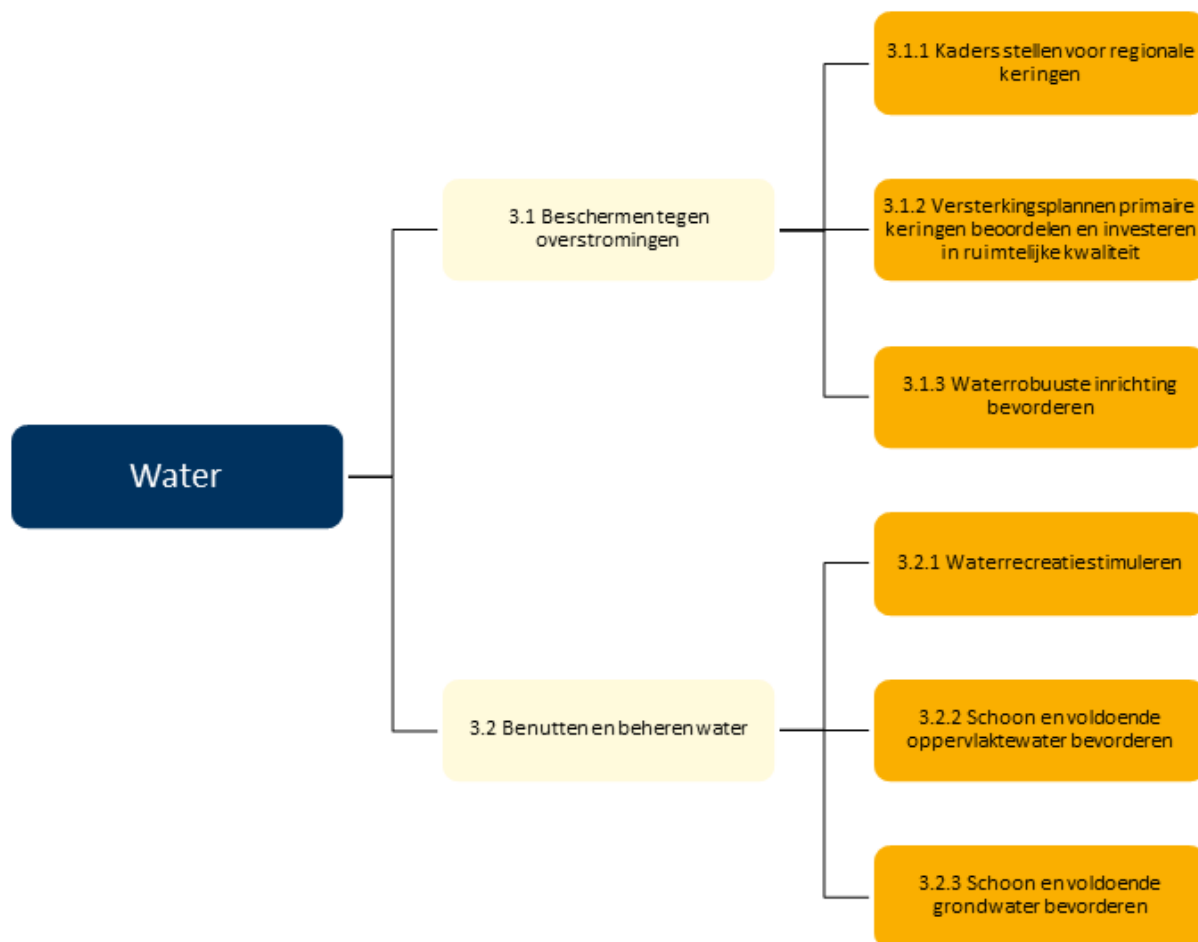
Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 2.5		OV waarborgen		
Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
2.5.1 OV concessies beheren en verlenen	52.589	50.521	49.106	1.415
Totaal lasten	52.589	50.521	49.106	1.415
Totaal baten		-750		-750
Totaal saldo	52.589	49.771	49.106	665
Storting				
2.5.1 Resv. Openbaar Vervoer projecten	50.308	53.936	53.186	750
Onttrekking				
2.5.1 Resv. Openbaar Vervoer projecten	-62.257	-72.049	-70.661	-1.388
Resultaat	40.640	31.659	31.632	27

*een positief verschil is voordelig

Programma 3. Water

Doelenboom

Maatschappelijk doel

Noord-Holland wordt door water omringd en is ermee dooraderd. Waterveiligheid en voldoende schoon water en zoetwater zijn cruciaal voor de samenleving (consumptie, economische activiteiten, natuur en recreatie). De provinciale ambitie is neergelegd in de Omgevingsvisie NH2050 en is een veilig, klimaatbestendig en waterrobuust Noord-Holland met een waterkwaliteit (oppervlaktewater en grondwater) die uiterlijk in 2027 aan de doelen van de Kaderrichtlijn Water (KRW) voldoet.

Er zijn tevens specifieke ambities welke zijn neergelegd in de huidige Watervisie 2016-2021, de notitie Klimaatadaptatie 2020, de Visie op de Waterrecreatie 2030 en het Kustpact. Ook kunnen de waterambities onderdeel uitmaken van andere provinciale ambities waar water een belangrijk onderdeel van is zoals bij natuur en recreatie.

Om deze waterdoelen te bereiken heeft de provincie onder andere wettelijke taken en bevoegdheden en werkt de provincie nauw samen met het Rijk, de waterschappen, gemeenten, veiligheidsregio's en private partijen. Ieder heeft daarin zijn eigen rol. De provinciale rol ligt

vooral in het doorvertalen van wateropgaven vanuit Europees, nationaal en provinciaal beleid naar regionale opgaven en het daarbij verbinden van deze opgaven met andere beleidsambities.

Wettelijk beleidskader

- [Waterwet](#)
- [Waterschapswet](#)
- [Drinkwaterwet](#)
- [Wet Hygiëne en Veiligheid Badinrichtingen en Zwemgelegenheden](#)
- [Provinciale Ruimtelijke Verordening](#)

Provinciaal beleidskader

- [Watervisie 2021 'Buiten de oevers'](#)
- [Water, bron van recreatie, Visie op de waterrecreatie 2030](#)

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 3	Water			
	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	5.827	10.200	7.581	2.619
Baten	-1.835	-2.325	-1.737	-588
Saldo van baten en lasten	3.992	7.875	5.844	2.031
Storting reserves	13.256	15.894	15.894	0
Onttrekking reserves	-510	-4.786	-2.908	-1.878
Resultaat	16.738	18.983	18.829	154

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
3.2.2	N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord- Holland (PWN)	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

3.1 Beschermen tegen overstromingen

Toelichting

Prioriteiten

- [Aanpassen aan klimaatverandering](#)
De provincie actualiseert in 2019 de gegevens voor de landelijke database overstromingen. Op basis daarvan heeft de provincie de overstromingsinformatie van de provinciale Risicokaart, in overleg met de waterschappen en Rijkswaterstaat, eind 2019 geactualiseerd.
- [Deltaprogramma en Omgevingswet](#)
Het nationale beleid heeft in 2019 in het teken gestaan van decentralisatie en het vergroten van doelmatigheid en efficiency van klimaatadaptatiebeleid. Provincies staan

steeds meer aan de lat voor integraal ruimtelijk-economisch beleid, waar water onderdeel van uitmaakt. Hiermee wordt voorgesorteerd op de komst van de Omgevingswet, die naar verwachting in 2021 van kracht zal worden. Het Deltaprogramma van 2019 heeft als doel om ervoor te zorgen dat Nederland nu en in de toekomst is beschermd tegen hoogwater, klimaat adaptief is en beschikt over voldoende zoetwater. Met de minister van I&W en de Deltacommissaris zijn in 2019 door het IPO afspraken gemaakt over acties die worden uitgevoerd door provincies.

3.1.1 Kaders stellen voor regionale keringen

Toelichting

De provincie Noord-Holland heeft in 2019 bijgedragen aan de uitvoering van het landelijke Ontwikkelprogramma Regionale Keringen III (ORK III, looptijd 2018 en 2019). Met het ORK wordt kennis ontwikkeld over de toetsing van regionale waterkeringen, kunstwerken (bijvoorbeeld sluizen en waterinlaten) en niet-waterkerende werken (bijvoorbeeld huizen die in een waterkering staan).

De drie waterschappen in Noord-Holland hebben in 2019 verslag gedaan van hun inspanningen in 2018 om de regionale keringen te toetsen en verbeteren. De waterschappen hebben tijdens de droge zomer van 2018 veel extra aandacht besteed aan de waterveiligheid van de regionale keringen. Twee van de drie waterschappen hebben tijdens de droge periode fysieke maatregelen genomen. In 2019 deelden de waterschappen tijdens twee kennisbijeenkomsten de ervaringen in de droge zomer. Op basis van de ervaringen zijn droogte-inspecties aangepast.

De waterverordeningen van de provincie stellen de kaders voor de regionale waterkeringen. De omgevingsverordening vervangt de waterverordeningen. Met de waterschappen is in 2019 gewerkt aan de omgevingsverordening Noord-Holland 2020. PS stellen deze in 2020 vast.

3.1.2 Versterkingsplannen primaire keringen beoordelen en investeren in ruimtelijke kwaliteit

Toelichting

Projectplan Waterwet Markermeerdijken

Het Projectplan Waterwet Markermeerdijken is eind 2018 ter visie gelegd voor beroep bij de Raad van State. In deze periode zijn beroepen ingesteld door belanghebbenden. Op verzoek van de Raad van State heeft de provincie in 2019 verweerschriften ingediend voor door belanghebbenden aangevraagde, voorlopige voorzieningen en voor de bodemprocedure.

Eind oktober heeft de Raad van State de ingestelde beroepen behandeld. De uitspraak van de Raad van State wordt verwacht in het eerste kwartaal van 2020. Tot de uitspraak kunnen er weinig werkzaamheden aan de Markermeerdijken worden uitgevoerd.

Prins Hendrikzanddijk

In 2019 is de versterking van de Prins Hendrikzanddijk op Texel afgerond. De provincie heeft financieel bijgedragen aan de zandige versterking (duinen, stranden en kwelders). Dit schept extra kansen voor natuur en recreatie. Daarnaast heeft de provincie een belangrijk deel van het nieuwe fietspad over de nieuwe duinen gefinancierd.

Den Oever

In 2019 is de Hoogwaterbescherming Den Oever gereed gekomen. Deze is met inbreng van de provincie op een unieke manier uitgevoerd. Er is een zogenoemde innovatieve trapdijk aangelegd waardoor de dijk minder hoog is geworden (de treden zorgen voor het breken van de golven). De treden leveren een prachtig tribune effect richting de Waddenzee. Op deze manier gaan veiligheid en ruimtelijke kwaliteit hand in hand en ontving Den Oever een recreatieve en toeristische impuls.

De Nieuwe Afsluitdijk

De uitvoering van de versterking van de Nieuwe Afsluitdijk en de aanleg van de vismigratierivier zijn gestart. Aan de Waddenzeezijde wordt een fietspad gemaakt waaraan de provincie meebetaalt. Het plan voor het verbeteren van het monument op de Afsluitdijk wordt in 2020 verder uitgewerkt.

Voor het opstellen van het ontwerpdijsversterkingsplan voor het dorp Durgerdam zijn in 2019 veel participatiebijeenkomsten gehouden. Dit ontwerpplan wordt in 2020 ter visie gelegd.

Eiland Marken

Voor de dijk rond het eiland Marken heeft het ontwerpprojectplan ter visie gelegen. De inspraak is verwerkt in het dijsversterkingsplan. Door de PAS is er vertraging opgetreden in de procedure. GS keuren naar verwachting het dijsversterkingsplan in 2020 goed. De provincie verleent een financiële bijdrage aan het te verbeteren fietspad op de dijk.

Voor de primaire waterkering tussen Den Oever en Den Helder en de primaire waterkering van de Polder Katwoude zijn in 2019 verkenningen gedaan om meer inzicht te krijgen in de mate waarin deze primaire waterkeringen versterkt moet worden. Er is ook gekeken of er kansen zijn om wensen vanuit de regio te koppelen aan deze dijsversterkingen.

Zwakke Schakels

De meeste projecten uit de ruimtelijke kwaliteitsprogramma's voor de Zwakke Schakel Hondsbossche- en Pettemer zeewering zijn uitgevoerd. Er wordt in de regio nog een plan gemaakt voor een informatiecentrum in Petten en een aantal projecten kan nog niet worden uitgevoerd door een Raad van State-procedure over de PAS.

Deltaprogramma

De provinciale inbreng in het deltaprogramma Waterveiligheid en het deltaprogramma Kust heeft plaatsgevonden. De provincie participeert vanaf 2019 in het kennisprogramma zeespiegelstijging.

3.1.3 Waterrobuuste inrichting bevorderen

Toelichting

In het kader van het Deltaprogramma 2015 hebben alle overheden met elkaar afgesproken dat Nederland in 2050 zoveel mogelijk waterrobuust en klimaatbestendig moet zijn ingericht. Hierbij gaat het om de thema's wateroverlast, hittestress, droogte en beperken van resterend overstromingsrisico. In 2020 moeten alle overheden dit in hun ruimtelijke beleid hebben verankerd. In 2017 is landelijk geconstateerd dat er een versnelling nodig is om deze doelen te halen. In 2019 heeft de provincie er op toegezien dat de waterschappen en de gemeenten stresstesten uitvoerden op grond waarvan regionale strategieën geformuleerd kunnen worden.

In 2019 is een verkenning uitgevoerd naar de rol die de provincie kan hebben bij de opgave voor klimaatadaptatie. Gedeputeerde Staten besluiten hier begin 2020 over. Hierbij is een voorstel opgenomen voor de besteding van de middelen van het coalitieakkoord voor klimaatadaptatie. Ook is in 2019 een start gemaakt met een klimaatstresstest landbouw en natuur.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 3.1		Beschermen tegen overstromingen			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
3.1.1	Kaders stellen voor regionale keringen	786	246	212	34
3.1.2	Versterkingsplannen primaire keringen beoordelen en investeren in ruimtelijke kwaliteit	1.301	3.367	2.127	1.240
3.1.3	Waterrobuuste inrichting bevorderen	257	299	246	53
Totaal lasten		2.344	3.912	2.585	1.327
Totaal baten			-150	-150	
Totaal saldo		2.344	3.762	2.435	1.327
Storting					
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterk	10.456	13.067	13.067	0
3.1.3	Resv. Klimaatadaptie	0	0	0	0
Onttrekking					
3.1.2	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterk	-510	-2.041	-781	-1.260
Resultaat		12.290	14.788	14.721	68

*een positief verschil is voordelig

3.2 Benutten en beheren water

Toelichting

Prioriteiten

- In 2019 zijn verschillende projecten in gang gezet voor de aanleg van natuurvriendelijke oevers. Deze projecten worden in 2020 afgerond.
- Voor grondwater is uitvoering gegeven aan de 'projecten Kaderrichtlijn Water'. Er zijn 22 projecten afgerond en 12 in uitvoering.

- Voor waterrecreatie zette de provincie Noord-Holland in op de thema's waarvoor middelen zijn gereserveerd vanuit de visie waterrecreatie zoals:
 - aquapunctuurpunten (benoemd en geselecteerd in de Visie op de Waterrecreatie 2030)
 - activiteiten in het kader van recreatief personenvervoer over water
 - nieuwe zwemplekken
 - investeringen die bijdragen aan economische ontwikkeling

3.2.1 Waterrecreatie stimuleren

Toelichting

Waterrecreatie bevindt zich op het raakvlak van waterkwaliteit, economie, mobiliteit, recreatie en toerisme. Het doel van de reserve waterrecreatie is het uitvoeren van de [Visie op de Waterrecreatie Noord-Holland 2030, 'Water, bron van recreatie'](#). Voor 2016-2019 is deze geconcretiseerd in een [Uitvoeringsprogramma](#). Provinciale Staten stelden beide vast op 3 oktober 2016. Voor de huidige coalitieperiode is nog geen geactualiseerd uitvoeringsprogramma opgesteld. Informatie over de besteding van de middelen is gedeeld met Provinciale Staten door een [actualisering van de Monitor Waterrecreatie 2018](#).

De middelen zijn in 2019 ingezet voor:

- Het realiseren van de zogeheten aquapunctuurpunten (beschreven in de Visie) en meekoppelkansen bij beheer en onderhoud van het eigen provinciaal areaal
- Het stimuleren van initiatiefnemers om het aantal zwemwaterlocaties uit te breiden met een subsidie voor onderzoek
- Het uitvoeren van de [uitvoeringsregeling subsidie recreatief personenvervoer over water Noord-Holland 2018](#)
- Het stimuleren van economische ontwikkeling binnen de waterrecreatie door het uitvoeren van de [uitvoeringsregeling Water als economische drager \(WED\) 2018](#). Deze uitvoeringsregeling is volledig benut
- Projecten die uitvoering geven aan de Visie Waterrecreatie
- Het uitvoeren van de afspraken uit het regionaal aanbod voor de aanpak van de waterplantenproblematiek in het zuidelijke deel van het IJsselmeergebied.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting
Aantal subsidiebeschikkingen Uitvoeringsregeling water als economische drager 2018	Aantal	NVT	6
Aantal subsidiebeschikkingen uitvoeringsregeling recreatief personenvervoer over water 2018	Aantal	NVT	4
Aantal subsidies voor het starten van onderzoek naar nieuwe zwemwaterlocaties	Aantal	2	1

3.2.2 Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen

Toelichting

Kwaliteit oppervlaktewater

De provincie heeft in 2019 opdracht gegeven voor de aanleg van 9,6 km natuurvriendelijke oevers

(NVO). De oplevering is in 2020. In het Kanaal Omval Kolhorn en het Schagerkoggekanaal werd in 2019 700 meter NVO aangelegd. In 2020 komt hier nog 150 meter bij. In de Amstel worden golfbrekers aangelegd om de ecologische kwaliteit van het water te verbeteren. Dit project wordt in 2020 afgerond.

Daarnaast is het vismigratieonderzoek Noordzeekanaalgebied verlengd tot 2021. De provincie heeft in 2019 een haalbaarheidsstudie laten uitvoeren naar de vispasseerbaarheid van haar sluizen. Op basis van dit onderzoek maakt de provincie in 2020 een afweging welke maatregelen zij op haar sluizen gaat nemen.

Zwemwater

In 2019 heeft de provincie opnieuw de subsidieregeling verbetering kwaliteit zwemwater opengesteld. Deze openstelling loopt tot oktober 2020.

Zoetwater

De provincie neemt deel aan het Deltaprogramma Zoetwater. Vanuit dit programma heeft de provincie een bijdrage geleverd aan de uitwerking van de aanbevelingen die voortkomen uit de Beleidstafel Droogte voor zowel West-Nederland als het IJsselmeergebied.

In beide zoetwaterregio's waar Noord-Holland deel van uitmaakt is gewerkt aan een maatregelenpakket voor de tweede fase van het deltaprogramma (2021-2017). Er zijn gebiedsprocessen ten behoeve van waterbeschikbaarheid uitgevoerd in de urgente verziltingsgevoelige gebieden. De provincie heeft bijgedragen aan de regionmakelaars voor het Zoet Zout Knooppunt en in de kosten voor het project Rijnlandmeet voor 2019.

Wateroverlast

Het beheergebied van Waterschap HHNK voldoet geheel aan de normen voor wateroverlast, de beheergebieden van Rijnland en AGV voldoen voor het grootste deel.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot	Gerealiseerd Toelichting
Aanleg natuurvriendelijke oevers (in km) Aantal	13	0,7

BBV indicator oppervlaktewater

Waterkwaliteit: % van de waterlichamen met een goede ecologische kwaliteit (oppervlaktewater)	Goed	Matig	Ontoereikend	Slecht
Hollands Noorderkwartier	0%	24%	59%	18%
Rijnland	0%	35%	48%	18%
Amstel, Gooi en Vecht	0%	47%	23%	30%
Peildatum	2018			

Bron: <http://www.waarstaatjeprovincie.nl>

Toelichting BBV indicator

De indicator geeft de ecologische kwaliteit van het water per waterschap weer, onderverdeeld in vier categorieën. De beoordeling is conform de systematiek van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). De KRW heeft als doel de kwaliteit van de oppervlakte- en grondwateren te verbeteren en in stand te houden, zowel ecologisch als chemisch. De ecologische toestand wordt onder andere bepaald door de concentratie van stikstof en fosfaat en vier biologische kwaliteitselementen (macrofauna, overige waterflora, vis en fytoplankton). De beoordeling vindt plaats op basis van het 'one out-all out principe': indien één kwaliteitselement niet aan de eisen voldoet wordt de toestand van het waterlichaam niet als goed beoordeeld.

3.2.3 Schoon en voldoende grondwater bevorderen

Toelichting

Vergunningverlening grondwateronttrekking

In 2019 zijn er minder aanvragen binnengekomen dan in voorgaande jaren. Er zijn in 2019 5 vergunningen verleend. In 2019 speelde de stikstofcrisis en dat zorgde voor vertraging in de bouwprojecten.

Uitvoeren projecten Kaderrichtlijn Water (KRW)

Om een goede toestand van het grondwater te bereiken en te behouden wordt tot en met 2021 een programma van 35 projecten uitgevoerd. Van de 35 projecten zijn in 2019 18 projecten uitgevoerd. De overige projecten zijn in uitvoering of in voorbereiding.

Monitoring

De metingen uit de provinciale KRW grondwatermeetnetten zijn in 2018 en in 2019 door de provincies verzameld. Omdat de meetgegevens in gezamenlijkheid, en op zowel regionaal als landelijk niveau worden bekeken, kan de rapportage pas worden opgesteld wanneer alle gegevens compleet zijn. De rapportage is niet gerealiseerd in 2019 en zodoende doorgeschoven naar 2020.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting
Vergunningverlening grondwateronttrekking	Aantal	25	5
KRW projecten (aantal afgerond)	Aantal	5	18
Toestand rapportage	Aantal	1	0

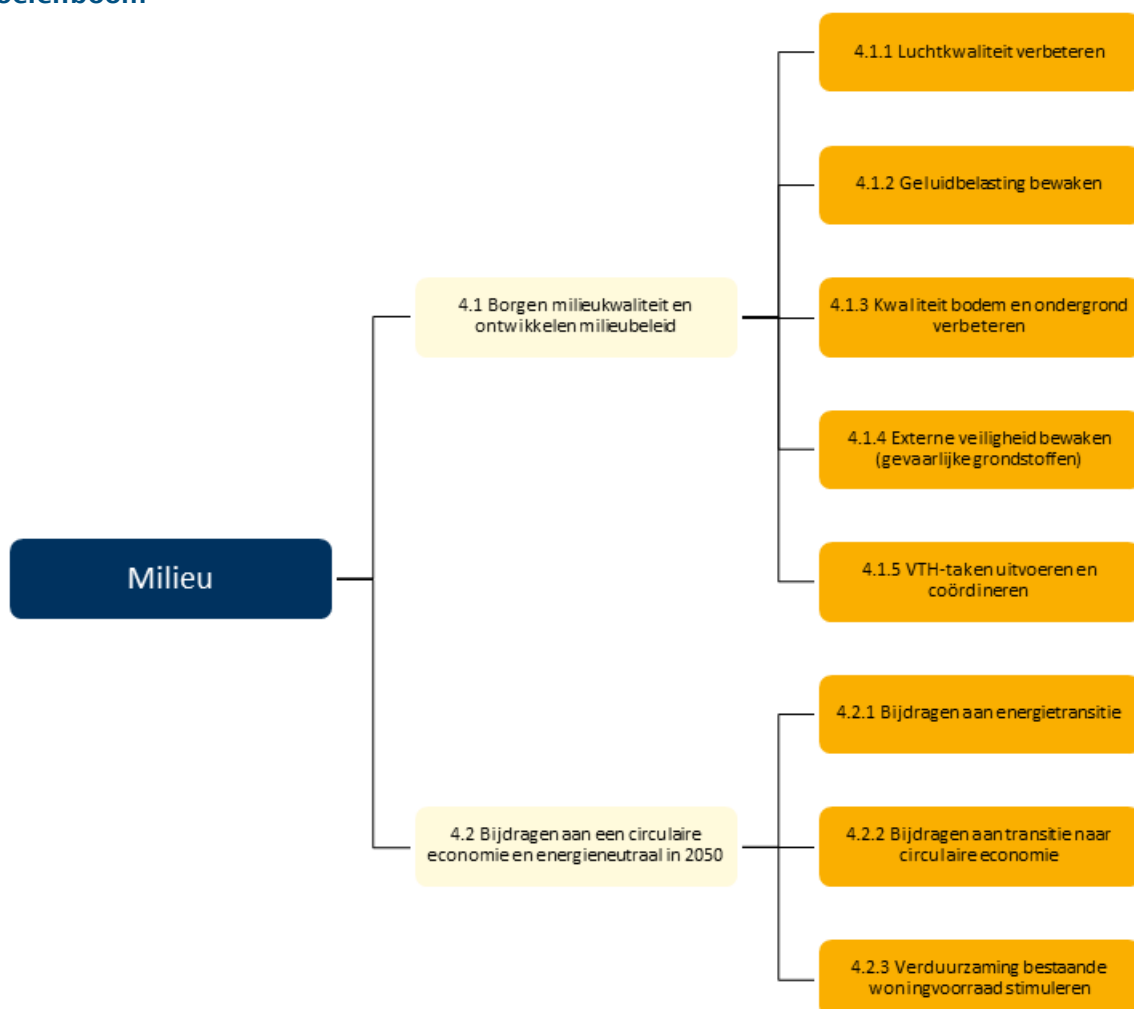
Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 3.2		Benutten en beheren water			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
3.2.1	Waterrecreatie stimuleren	223	3.055	2.415	640
3.2.2	Schoon en voldoende oppervlaktewater bevorderen	2.341	2.593	1.984	609
3.2.3	Schoon en voldoende grondwater bevorderen	919	640	597	43
Totaal lasten		3.483	6.288	4.996	1.292
Totaal baten		-1.835	-2.175	-1.587	-588
Totaal saldo		1.648	4.113	3.409	704
Storting					
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	2.800	2.826	2.826	0
Onttrekking					
3.2.1	Resv. Waterrecreatie	0	-2.745	-2.127	-618
Resultaat		4.448	4.194	4.108	86

*een positief verschil is voordelig

Programma 4. Milieu

Doelenboom

Maatschappelijk doel

De provincie Noord-Holland zoekt een goede balans tussen economische ontwikkeling en leefbaarheid. De milieukwaliteit in Noord-Holland voldoet minimaal aan de wettelijke basiskwaliteit en er wordt waar mogelijk gestreefd naar verbetering. Voor luchtkwaliteit is de ambitie om de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie per 2030 te bereiken. De provincie werkt samen met gemeenten, bedrijfsleven, omgevingsdiensten, gezondheidsinstanties en inwoners aan een gezonde en veilige leefomgeving. Met een programmatische aanpak wordt met name ingezet op monitoring en onderzoek naar de gezondheidseffecten van milieuvervuiling. Een voorbeeld van deze aanpak is het project Hollandse Luchten, waarbij met inwoners een fijnmazig netwerk met betaalbare sensoren wordt gebouwd. Een ander voorbeeld is het onderzoek dat het RIVM uitvoert naar gezondheid in de IJmond. Voor deze ambities is bij het coalitieakkoord een bedrag van € 13,2 miljoen uitgetrokken.

In het coalitie-akkoord 'Duurzaam doorpakken' van medio 2019, onderschrijven GS de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs en geven aan mee te werken aan de uitvoering van de rijksambities uit het Klimaatakkoord. In november 2019 hebben PS ingestemd met het

klimaatakkoord dat het Rijk heeft opgesteld. De inspanning van de provincie wordt uitgewerkt in een actieprogramma Klimaat dat in 2020 zal verschijnen.

Wettelijk beleidskader

- [Klimaatwet](#)

Provinciaal beleidskader

- [Milieubeleidsplan](#)
- [Provinciale Milieuverordening](#)
- [Actieagenda circulaire economie](#)
- [Omgevingsvisie](#)
- [Verkenning ondergrondvisie](#)
- [Provinciaal Uitvoeringsprogramma Bodemconvenant 2016-2020](#)
- [Beleidsregel geurhinder](#)
- [Actieplan geluid](#)

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 4				Milieu
	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	43.507	57.712	54.110	3.602
Baten	-2.980	-3.485	-3.508	23
Saldo van baten en lasten	40.527	54.227	50.602	3.625
Stortingen reserves	19.381	39.993	40.537	-543
Onttrekking reserves	-3.106	-22.556	-14.274	-8.282
Resultaat	56.801	71.664	76.864	-5.201

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
4.1.2	Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4.1.2	Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4.1.2	Omgevingsdienst Noord-Holland Noord	Vergunningverlening en handhaving milieutaken
4.1.2	Omgevingsdienst IJmond	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.
4.1.2	Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.
4.1.2	N.V. Afvalzorg Holding	Efficiënt gebruik stortplaatsen
4.2.1	Alliander N.V.	Energievoorziening
4.2.1	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. in liquidatie (ODENH)	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie
4.2.1	SolaRoad B.V.	Verduurzaming van de energiesector

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

4.1 Borgen milieukwaliteit en ontwikkelen milieubeleid

Toelichting

Prioriteiten

- Er is in 2019 gewerkt aan het omzetten van de provinciale regels voor milieubeschermingsgebieden vanuit de Provinciale Milieuverordening (PMV) naar de Omgevingsverordening die in 2020 van kracht zal worden.
- Vanwege een aantal incidenten wordt er steeds kritischer gekeken naar de wijze waarop de omgevingsdiensten hun taken op het terrein van de vergunningverlening, het toezicht en de handhaving vervullen. Dit betreft met name het toezicht op de bedrijven die vallen onder het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo). Om het toezicht te kunnen intensiveren, is bij het coalitieakkoord met ingang van 2020 € 1 miljoen per jaar extra uitgetrokken. In 2019 is er een begin gemaakt met de inventarisatie van Zeer Zorgwekkende Stoffen bij bedrijven waarvoor de provincie bevoegd gezag is.

Omgevingsfactoren

Om een gezonde leefomgeving voor de inwoners van Noord-Holland te creëren, dient de luchtkwaliteit waar mogelijk te worden verbeterd. In het Schone Lucht Akkoord, dat op 13 januari is ondertekend, is tot doel gesteld om de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie voor luchtkwaliteit per 2030 te bereiken. In 2019 is gewerkt aan een provinciaal programma Gezonde Leefomgeving waarmee invulling wordt gegeven aan de ambities uit het Schone Lucht Akkoord en de transitie van milieu naar gezonde leefomgeving in gang is gezet. De verwachting is dat het programma in het voorjaar van 2020 gereed is.

4.1.1 Luchtkwaliteit verbeteren

Toelichting

Om een gezonde leefomgeving voor de inwoners van Noord-Holland te creëren, moet de luchtkwaliteit worden verbeterd. De provincie wil de advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie voor luchtkwaliteit per 2030 bereiken. Dat staat ook in het Schone Lucht Akkoord van de Rijksoverheid, die de provincie begin 2020 ondertekent. In 2019 is gewerkt aan een provinciaal programma Gezonde Leefomgeving. Daarmee wordt invulling gegeven aan de ambities uit het Schone Lucht Akkoord, waar de provincie in 2019 met het Rijk en gemeenten aan heeft gewerkt.

In het Amsterdams havengebied bij Westpoort is de afgelopen jaren een netwerk met elektronische neuzen ('eNoses') opgezet. Als onderdeel van het project Hollandse Luchten zijn de voorbereidingen in gang gezet om dit netwerk uit te breiden met extra meetapparatuur.

4.1.2 Geluidbelasting bewaken

Toelichting

Vanuit het Actieplan geluid 2018-2022 wordt de geluidbelasting door provinciale wegen teruggedrongen. Dit gebeurt op twee manieren:

1. Bij onderhoud wordt stil asfalt op doelmatige en technisch haalbare wegvakken aangelegd door de gebiedsaannemers. Dit wordt gedaan op aangegeven wegvakken en volgens de door hen gevolgde onderhoudsplanning.
2. Het waarborgen van een acceptabel binnenniveau bij hoogbelaste solitair gelegen woningen door middel van gevelisolatie. In 2019 is de wijze van uitvoering voor de isolatie van solitair gelegen woningen nader onderzocht, evenals de situatie van de geselecteerde woningen. De isolatiemaatregelen zijn in 2019 niet uitgevoerd. In 2020 start het project voor het aanbieden en uitvoeren van deze isolatiemaatregelen.

Het geluidzonebeheer van de vijf industrieterreinen van regionaal belang is uitgevoerd door de omgevingsdienst NZKG.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting
Sanering geluidbelaste woningen boven 63 dB	Aantal	59	0
Extra stil asfalt (in km)	Aantal	1,1	0

4.1.3 Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren

Toelichting

Mijnbouwwet

In 2019 heeft de provincie over meerdere opsporingsvergunningen en opslagplannen advies uitgebracht aan het Rijk. Dit betreft met name de winning van aardwarmte.

Aardkundig erfgoed

In 2019 is gewerkt aan het omzetten van de regelgeving voor aardkundige monumenten (in de Provinciale Milieuverordening) naar de Omgevingsverordening.

Warme overdracht

Er is tweemaal een bestuurlijk en tweemaal een ambtelijk bodemberaad georganiseerd om gemeenten voor te bereiden op bodemtaken die na de inwerkingtreding van de Omgevingswet onder hun verantwoordelijkheid vallen. Verder werkten gemeenten en omgevingsdiensten in een werkgroep aan een warme overdracht.

Spoedlocaties bodemsanering

Er zijn in Noord-Holland 92 [spoedlocaties](#). Hiervan zijn 35 locaties volledig afgehandeld. Op 32 locaties is een sanering in uitvoering en op 25 locaties vindt onderzoek of onderhandeling plaats. Hiermee ligt het te behalen doel, alle locaties voor 2021 beheerst of aangepakt, op schema. Daarnaast heeft de provincie 538 kinderspeelplaatsen onderzocht op risico's ten gevolge van loodverontreiniging. In 5 gevallen was hiervan sprake. Aanpak van deze gevallen is gestart.

Gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi

Er is een tweejaarlijkse monitoringsronde uitgevoerd en gerapporteerd. Het meetnet werd uitgebreid met twee peilbuizen tot 70 meter diepte. De verlenging van het convenant 2011-2021 met de huidige convenantpartners voor de periode 2021-2031 is in voorbereiding.

Er zijn inmiddels 106 mogelijke probleemlocaties in 't Gooi onderzocht. Hiervan bleken er uiteindelijk 49 daadwerkelijk een probleem en 27 tevens spoedlocaties. Bij 34 locaties zijn afkoopafspraken met eigenaren van de locatie of veroorzakers van de verontreiniging gemaakt. Daarmee werd een bijdrage van meer dan € 7 miljoen aan de uitvoering van het gebiedsgericht beheer verkregen.

Stortplaatsen Wet milieubeheer

De sluitingsprocedure voor de stortplaatsen Hollandse brug en Schoteroog loopt. Deze procedure wordt vertraagd door een discussie over de levensduurverwachting van de bovenafdichting van de stortplaatsen. Er is een second opinion aangevraagd bij de hiervoor ingerichte advieskamer stortbesluit. De jaarlijkse monitoring van stortplaats de Poel is uitgevoerd.

We laten onderzoek uitvoeren naar het te verwachten rendement van het vermogen dat is ondergebracht in het Nazorgfonds. Hiermee wordt beheer en nazorg van de stortplaatsen na sluiting gefinancierd. Het rendement heeft grote invloed op het door de exploitanten op te brengen vermogen en is dan ook een complex discussiepunt tussen provincie en exploitanten. Op de stortplaats Wieringermeer loopt een tienjarige pilot naar verduurzaming van stortplaatsen. Resultaten hiervan worden in 2028 verwacht.

PFAS

In het bodemconvenant zijn ook afspraken gemaakt over nieuwe milieubedreigende stoffen. Een belangrijke stofgroep is PFAS. Onze beleidsregel voor PFAS uit 2017 is geactualiseerd, mede gebaseerd op een door de provincie zelf uitgevoerd onderzoek naar achtergrondwaarden voor PFAS in Noord-Holland. Noord-Holland vertegenwoordigt bestuurlijk het IPO in overleg over PFAS met het Rijk, gemeenten en waterschappen.

4.1.4 Externe veiligheid bewaken (gevaarlijke grondstoffen)

Toelichting

De provincie heeft in het VTH-uitvoeringsprogramma de controles bij de Brzo-bedrijven (Besluit risico's en zware ongevallen 2015), waarvoor de provincie bevoegd gezag is, onder meer gebaseerd op de Brzo-inspectieplannen. Deze taak wordt uitgevoerd door de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied. De uitkomsten van de Brzo-controles over 2019 worden gerapporteerd in het Jaarverslag Vergunningverlening, Toezicht & Handhaving 2019. Dit verslag volgt voor de zomer van 2020.

In 2019 heeft de provincie samen met ketenpartners gezamenlijke prioriteiten en samenwerkingsprogramma's voor toezicht en handhaving vastgelegd en uitgevoerd.

4.1.5 VTH-taken uitvoeren en coördineren

Toelichting

De omgevingsdiensten voerden de VTH-taken op het gebied van water, milieu, groen en bereikbaarheid uit. Dit betreft onder andere het verlenen van vergunningen en ontheffingen voor industrie, flora en fauna, zwemwater en de controle op de naleving ervan. De omgevingsdiensten voeren soortgelijke taken uit namens gemeenten. De provincie werkt nauw samen met deze gemeenten en andere zogenoemde 'ketenpartners' in Noord-Holland, zoals het Rijk, de waterschappen, de terreinbeheerders, het Openbaar Ministerie en de politie.

De omgevingsdiensten hebben de VTH-taken namens ons college uitgevoerd op basis van de doelen, prioriteiten en kwaliteitseisen die door ons college zijn vastgelegd. In 2019 voerden de omgevingsdiensten deze VTH-taken uit volgens de door de provincie vastgestelde uitvoeringsprogramma's.

De coördinatie van de VTH-taken in Noord-Holland is verdeeld tussen de beleidsvelden 'groen' (natuur) en 'grijs' (milieu). Voor 'groen' hebben we met betrokken partijen zoals gemeenten,

waterschappen, terreinbeherende organisaties en de Omgevingsdienst Noord-Holland Noord handavingsuitvoeringsprogramma's voor de Natura 2000-gebieden uitgevoerd.

Daarnaast zijn veel tijd en middelen gestoken in intensiever toezicht en handhaving bij Harsco Metals en Tata Steel.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
VTH taken uitgevoerd conform Uitvoeringsprogramma's	Percentage	100	100	
Prioriteiten uitgevoerd conform afspraak/ uitvoeringsprogramma	Percentage	100	100	
Coördinatie uitgevoerd conform programma's	Percentage	100	100	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 4.1		Borgen milieukwaliteit en ontwikkelen milieubeleid			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
4.1.1	Luchtkwaliteit verbeteren	1.157	1.759	1.722	37
4.1.2	Geluidbelasting bewaken	1.180	315	241	74
4.1.3	Kwaliteit bodem en ondergrond verbeteren	2.359	11.084	7.239	3.845
4.1.4	Externe veiligheid bewaken (gevaarlijke grondstoffen)	65	721	707	14
4.1.5	VTH-taken uitvoeren en coördineren	22.230	25.571	25.286	285
Totaal lasten		26.991	39.450	35.195	4.254
Totaal baten		-2.980	-3.451	-3.312	-139
Totaal saldo		24.011	35.999	31.883	4.115
Storting					
4.1.3	Resv. bodemsanering	4.733	4.397	4.923	-526
Onttrekking					
4.1.3	Resv. bodemsanering	-1.411	-9.328	-2.950	-6.378
Resultaat		27.333	31.068	33.856	-2.789

*een positief verschil is voordelig

4.2 Bijdragen aan een circulaire economie en energieneutraal in 2050

Toelichting

Prioriteiten

- De provincie heeft in 2019 met name inspanningen gepleegd op de Regionale Energiestrategieën, warmte koude MRA en energietransitie Noordzeekanaalgebied. Het onderzoeksprogramma geothermie in de MRA is vertraagd, omdat het Rijk ervoor heeft gekozen te starten in Oost-Nederland.

- De transitie naar een circulaire economie is gestimuleerd en gefaciliteerd door uitvoering van de Actieagenda, waarbij de noodzakelijke innovaties langs zes sporen vorm kregen.

Omgevingsfactoren

In 2019 is het Klimaatakkoord vastgesteld. Hierin zijn onder andere afspraken vastgelegd over de doelen voor de opwekking van hernieuwbare energie en het aardgasvrij maken van de bebouwde omgeving.

4.2.1 Bijdragen aan energietransitie

Toelichting

Regionale Energiestrategieën

In Noord-Holland werken we aan twee Regionale Energiestrategieën (RES'en): een in Noord-Holland Zuid (RES NHZ) en een in Noord-Holland Noord (RES NHN). De provincie is partner in de RES'en en levert daarnaast kennis en (financiële) middelen ter ondersteuning van het proces. In september 2019 hebben Provinciale Staten de startnotities voor de RES'en vastgesteld.

Servicepunt Duurzame Energie

Het Servicepunt Duurzame Energie ondersteunde diverse gemeenten en organiseerde kennissessies over de warmtetransitie. Het Servicepunt voerde daarnaast de energiemixen uit. Deze geven gemeenten inzicht in het energieverbruik en wat er nodig is om energieneutraal te worden.

MRA Grand Design

Het programma MRA Warmte/Koude heeft in 2019 de 'Warmte Koude Routekaart' van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) opgeleverd. De kaart biedt lokaal en regionaal inzicht in de potentie van duurzame warmtenetten voor de gebouwde omgeving in de MRA.

Geothermie

De start van de seismische campagne (onderzoek naar aanwezigheid aardwarmte) in de MRA is vertraagd, omdat het Rijk heeft besloten eerst in Oost-Nederland te starten. Het onderzoek in de MRA vindt in 2020 plaats. Voor het versnellingsproject aardwarmte MRA is in augustus 2019 een projectleider gestart.

CO2-leidingen en warmtenetten glastuinbouw

Begin 2019 is een nieuwe coördinator duurzaamheid glastuinbouw aangetrokken. Deze coördinator heeft onder andere bij beide Greenports gewerkt aan het aandragen van nieuwe investeringsvoorstellen en het verankeren van de energietransitie in de glastuinbouw in de RES'en. In 2019 is de verplaatsingsregeling voor de glastuinbouw opnieuw opengesteld. Er zijn enkele subsidies verleend aan tuinders om te verplaatsen naar glastuinbouwconcentratiegebieden.

Energietransitie NKZG

Het uitvoeringsprogramma energietransitie NZKG is vastgesteld: op 15 november 2019 was het eerste Bestuursplatform Energietransitie NZKG.

Klimaatadaptatie

Voor klimaatadaptatie is een aantal opdrachten uitgevoerd om kennis en expertise op dat thema aan te vullen. Daarnaast heeft de provincie in 2019 samenwerkende gemeenten ondersteund bij de implementatie van klimaatadaptatie bij ruimtelijke ontwikkelingen met een uitvoeringsregeling subsidie procesversnelling Klimaatadaptatie.

4.2.2 Bijdragen aan transitie naar circulaire economie

Toelichting

In het tweede volle jaar van uitvoering van de Actieagenda zijn er langs de zes creatiesporen activiteiten geweest.

1. Vanuit het spoor innovatie en ondernemerschap namen 40 bedrijven deel aan training en begeleiding op weg naar circulaire producten en waren er losse bijeenkomsten voor ondernemers die de stap naar circulair overwegen of al maken.
2. Voor het spoor richting ketenvorming is een onderzoek afgerond naar een viertal icoonketens. Een concrete en succesvolle casus van hergebruik van hout kreeg begin 2020 de Circular Award Public.
3. In het spoor voor de productie van schone grondstoffen, vooral biomassa, is het zeewierlab verder ontwikkeld en gekoppeld aan een initiatief voor een 'seaweedvalley'. Met restaurants in Haarlem is gekeken naar een circulaire bedrijfsvoering.
4. Spoor vier is gericht op ruimte. Specifiek voor circulaire bedrijfslocaties zijn resultaten van een challenge gepresenteerd.
5. Spoor vijf gaat over regelgeving. Bedrijven kunnen hun belemmeringen door regels melden aan een loket. Er is bijgedragen aan het advies hierover, gericht aan het ministerie van I&W. Met de omgevingsdiensten is gesproken over hun mogelijke rol in het meesturen richting een circulaire economie.
6. Het zesde spoor van de actieagenda gaat over de eigen organisatie. Hierbinnen zijn vier routes bewandeld.
 - Duurzame infrastructuur, zoals een circulaire aanbesteding voor het vervangen van de Cruquiusbrug. Hieruit is ook een landelijke normering voortgekomen.
 - Er is een challenge uitgezet voor circulaire relatiegeschenken.
 - Er is bij collega's, scholieren, jongeren en volwassenen aandacht gevraagd voor circulaire economie. Er zijn een LinkedIn-pagina en een 'tag' #duurzaamNH geïntroduceerd.
 - In de MRA en het IPO wordt samengewerkt aan circulair inkopen en monitoring.

In de uitvoering is de actieagenda gevolgd. De resultaten van de acties vormen samen met de uitgangspunten van het coalitieakkoord de basis voor het vervolg op de actieagenda na 2020.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Aantal bedrijven deelgenomen aan onze stimuleringsprogramma's	Aantal	30	40	
Icoonketens in de vorm van Living labs	Aantal	1	1	

4.2.3 Verduurzaming bestaande woningvoorraad stimuleren

Toelichting

Met het programma Verduurzaming bestaande woningvoorraad Noord-Holland stimuleert de provincie particuliere woningeigenaren en corporaties om hun woningen te verduurzamen. Voor particuliere woningeigenaren zijn de volgende activiteiten benoemd:

1. Regionale energiebesparingsprogramma's voor particuliere woningeigenaren (€ 7.600.000,-). Deze activiteit heeft als doel gemeenten te helpen bij de verduurzaming van minimaal 25.000 particuliere woningen. In 2019 ontvingen alle Noord-Hollandse regio's een subsidie voor de uitvoering van een regionaal energiebesparingsprogramma.

2. Ondersteuning ontwikkeling van nieuwe financieringsvormen voor woningverduurzaming (€ 400.000,-). Er zijn in 2019 drie pilots ondersteund en er is nog ruimte voor één pilot.
3. Ondersteuning lokale duurzame energiecoöperaties bij het opzetten van duurzame energieprojecten (€ 1.081.000,-). Er zijn in 2019 43 activiteiten ondersteund. Voor activiteiten 1 t/m 3 zijn in 2018 uitvoeringsregelingen opgezet.
4. Ondersteuning ontwikkeling van nieuwe software woningadvies voor verduurzamingsmaatregelen (€ 600.000,-). Voor het stimuleren van verduurzaming van corporaties zijn in 2019 diverse onderzoeken uitgevoerd. De resultaten worden gebruikt bij het ontwikkelen van de software. Naar verwachting is de software medio 2020 klaar voor gebruik.
5. Ontwikkeling ondersteuningsprogramma verduurzaming corporatiebezit (€ 500.000,-). Er is in 2019 met corporaties de pilot *Gebiedsgerichte vastgoedscan* in de gemeente Haarlem uitgevoerd door het provinciale Servicepunt Duurzame Energie. In 2019 zijn voor een verdere uitrol van dit instrument gesprekken gestart met corporaties in de Gooi en Vechtstreek.

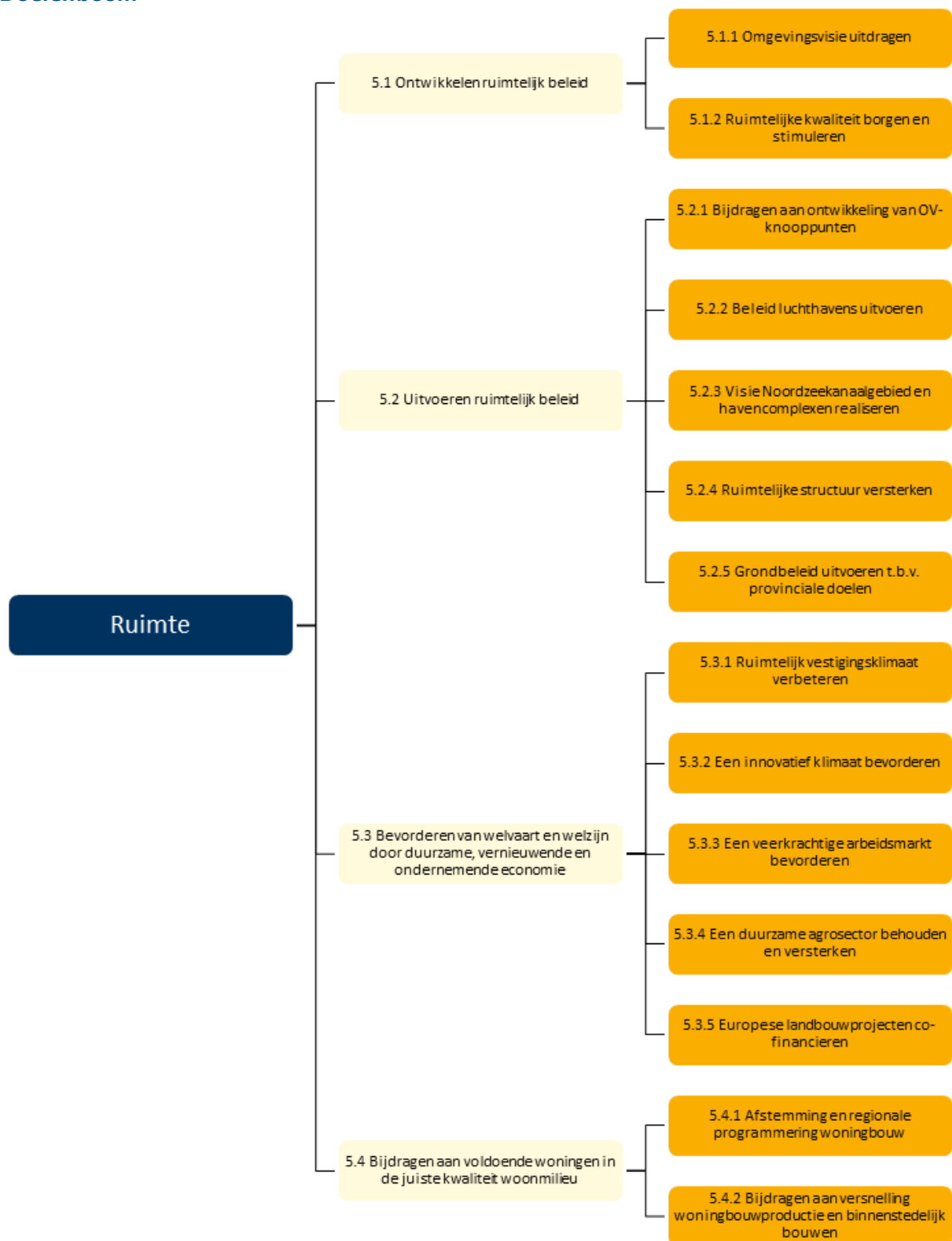
Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 4.2		Bijdragen aan een circulaire economie en energieneutraal in 2050			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
4.2.1	Bijdragen aan energietransitie	15.250	8.915	9.818	-903
4.2.2	Bijdragen aan transitie naar circulaire economie	1.113	1.043	1.010	33
4.2.3	Verduurzaming bestaande woningvoorraad stimuleren	153	8.304	8.087	217
Totaal lasten		16.516	18.262	18.915	-653
Totaal baten			-34	-196	162
Totaal saldo		16.516	18.228	18.719	-491
Storting					
4.2.1	Resv. Energietransitie	4.785	25.099	25.116	-18
4.2.2	Resv. Circulaire economie	881	1.152	1.152	0
4.2.3	Resv. Verduurzaming bestaande woningvo	8.981	9.346	9.346	0
Onttrekking					
4.2.1	Resv. Energietransitie	-1.200	-4.623	-2.908	-1.715
4.2.2	Resv. Circulaire economie	-495	-449	-465	16
4.2.3	Resv. Verduurzaming bestaande woningvo	0	-8.156	-7.952	-204
Resultaat		29.468	40.596	43.008	-2.412

*een positief verschil is voordelig

Programma 5. Ruimte

Doelenboom

Maatschappelijk doel

De provincie zorgt samen met andere overheden voor een goede ruimtelijke inrichting van de leefomgeving. Duurzaam ruimtegebruik, ruimtelijke kwaliteit en klimaatbestendigheid zijn daarvoor de leidende principes. De provincie streeft een aantrekkelijke leefomgeving na, waar de inwoners van Noord-Holland op een zo prettig mogelijke manier kunnen wonen, werken en recreëren. Diverse functies vragen om ruimte in Noord-Holland. De provincie bekijkt deze zaken in samenhang, maakt ruimtelijk-economisch beleid en coördineert bij vraagstukken die de gemeentegrenzen overstijgen.

In de Omgevingsvisie NH2050 is de langetermijnvisie voor de fysieke leefomgeving van Provinciale Staten van Noord-Holland verwoord. De Omgevingsvisie is integraal van opzet en vervangt alle strategische visies die de provincie tot aan de vaststelling van de Omgevingsvisie had. Het vormt daarmee ons strategische langetermijnbeleid. Vanuit onze integrale Omgevingsvisie worden in de komende vier jaar vele acties en instrumenten ingezet om onze langetermijnambities waar te maken. De hoofdambitie van de Omgevingsvisie NH2050 is zorgen voor balans tussen economische groei en leefbaarheid in Noord-Holland. Zo kunnen we voor toekomstige generaties het welvaarts- en welzijnsniveau in Noord-Holland op een hoog niveau houden.

Wettelijk beleidskader

- [Woningwet/Huisvestingswet](#)
- [Wet ruimtelijke ordening](#) (incl. [Besluit algemene regels ruimtelijke ordening](#) (Barro) en [Besluit ruimtelijke ordening](#))
- [Wet algemene bepalingen omgevingsrecht](#)
- [Luchthavenindelingsbesluit \(LIB\) Schiphol](#)
- [Omgevingswet](#) (in ontwikkeling)
- [Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte](#)
- [Structuurvisie Mainport Amsterdam Schiphol Haarlemmermeer](#)
- [Luchthavenindelingsbesluit \(LIB\) Schiphol](#)
- [Wet luchtvaart](#)
- [Luchthavenverkeersbesluit \(LVB\) Schiphol](#)
- [Wet regelgeving burgerluchtvaart en militaire luchthavens \(RBML\)](#)

Provinciaal beleidskader

- [Provinciale Ruimtelijke Verordening \(PRV\)](#)
- [Provinciale Woonvisie 'Goed wonen in Noord-Holland'](#)
- [Programma OV-knooppunten \('Maak Plaats!'\)](#)
- [Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk Bouwen en Versnellen Woningbouw](#)
- [Provinciale Omgevingsvisie NH2050](#)
- [Strategisch Beleidskader Economie](#)
- [Uitvoeringsagenda Economie 2016-2019](#)
- [Uitvoeringsagenda Arbeidsmarkt](#)
- [Visie Noordzeekanaalgebied 2040](#)
- [5e Nota Grondbeleid](#)

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 5	Ruimte			
	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	35.499	99.479	85.856	13.623
Baten	-17.199	-15.444	-16.862	1.418
Saldo van baten en lasten	18.300	84.035	68.994	15.041
Storting reserves	58.040	68.393	68.418	-26
Onttrekking reserves	-11.474	-49.930	-35.466	-14.464
Resultaat	64.866	102.498	101.947	551

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
5.1.2	Schadeschap Luchthaven Schiphol	Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.
5.1.2	Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.
5.2.3	Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.
5.3.1	Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie.
5.3.1	Stichting Voorbereiding Pallas-reactor	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.
5.1.1	Zeestad Beheer B.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
5.1.2	Zeestad C.V.	Stadsvernieuwing Den Helder
5.3.1	Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden. Marketing en acquisitie.
5.3.1	Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied
5.3.1	Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)	Ontwikkeling Economie
5.3.1	PolanenPark B.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
5.3.1	PolanenPark C.V.	Ontwikkeling bedrijventerrein
5.3.1	Zeehaven IJmuiden N.V.	Ontwikkeling haven en economie
5.3.2	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.	Ontwikkeling economie
5.3.2	Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.	Stimuleren duurzame economie
5.3.2	Innovatiefonds Noord-Holland B.V.	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

5.1 Ontwikkelen ruimtelijk beleid

Toelichting

Prioriteiten

- Actualiseren van de Provinciale Ruimtelijke Verordening
Provinciale Staten hebben op 27 mei 2019 de laatste actualisatie van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) vastgesteld.

- Voorbereiden van de Omgevingsverordening
Er zijn in 2019 voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd van de eerste integrale omgevingsverordening. Deze vervangt alle bestaande verordeningen die betrekking hebben op de leefomgeving.
- Stimuleren van de ruimtelijke kwaliteit
Zie voor de realisatie van deze prioriteit de toelichting bij [OD 5.1.2](#)

5.1.1 Omgevingsvisie uitdragen

Toelichting

In mei 2019 is de actualisatie van de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV) ter besluitvorming voorgelegd aan Provinciale Staten. Het gaat dan om de laatste grote actualisatie van de PRV, vooruitlopend op vaststelling van de Omgevingsverordening.

In april en mei 2019 lag het ambtelijk concept van de Omgevingsverordening NH2020 (de 75%-versie) ter consultatie voor bij gemeenten, waterschappen, omgevingsdiensten en belangenorganisaties. De tweede helft van 2019 is besteed aan het verwerken van de ambtelijke reacties en het vertalen van de doelstellingen uit het coalitieakkoord in de Omgevingsverordening. In 2020 volgt de besluitvorming over de Omgevingsverordening.

Om de ambities en ontwikkelprincipes van de Omgevingsvisie NH2050 binnen en buiten de provinciale organisatie levend te houden en door te laten werken in ons handelen en dat van anderen, is continu actie noodzakelijk.

- In 2019 is een ambtelijk team Borging Omgevingsvisie samengesteld.
- In februari 2019 is een groot congres georganiseerd over de uitvoering van de Omgevingsvisie.
- Er zijn ongeveer 50 presentaties gegeven binnen en buiten de provinciale organisatie. Het team was als adviseur betrokken bij onder andere het opstellen van de Regionale Energie Strategieën (RES), de uitwerking naar activiteiten van de opgave Vitaal landelijk gebied uit het coalitieakkoord, de uitwerking van de Agenda Mobiliteit, de Integrale Watervisie en de Verstedelijkingsstrategie MRA.
- Er is een evaluatie gemaakt van het proces van totstandkoming van de Omgevingsvisie. Deze evaluatie wordt in het voorjaar van 2020 opgeleverd.

5.1.2 Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren

Toelichting

De provincie beschikt over drie instrumenten om de ruimtelijke kwaliteit te stimuleren. Dat zijn:

- de Adviescommissie Ruimtelijke Ontwikkeling (ARO), met daarin experts op het gebied van ruimte, erfgoed en economie
- de Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit (PARK)
- de Taskforce Ruimte (TFR), waarbij gemeenten subsidie kunnen krijgen om experts op gebied van ruimte in te zetten voor het verbeteren van hun ruimtelijke plannen.

De ARO heeft in 2019 vijf adviezen uitgebracht, waarvan vier over concrete plannen: drie woningbouwplannen en een plan voor een zonneakker. Daarnaast zijn aanbevelingen meegegeven over de Omgevingskwaliteit IJsselmeergebied.

De PARK startte begin 2019 met zijn werkzaamheden. Dit eerste jaar is vooral besteed aan oriëntatie, waaronder gesprekken met Gedeputeerde Staten over belangrijke ruimtelijke

ontwikkelingen in Noord-Holland. In december 2019 is gestart met de tour van [Panorama Nederland](#) door de provincie. Dit panorama is een product van de rijksbouwmeesters. De provincie organiseerde over dit panorama een aantal bijeenkomsten.

Er waren in 2019 geen aanvragen voor het inschakelen van de TFR. Omdat al enkele jaren geen gebruik wordt gemaakt van de taskforce is besloten deze per 2020 te beëindigen.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 5.1		Ontwikkelen ruimtelijk beleid			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
5.1.1	Omgevingsvisie uitdragen	1.516	1.865	1.879	-14
5.1.2	Ruimtelijke kwaliteit borgen en stimuleren	297	423	447	-24
Totaal lasten		1.813	2.288	2.326	-38
Totaal baten					
Totaal saldo		1.813	2.288	2.326	-38
Storting					
		0	0	0	0
Onttrekking					
		0	0	0	0
Resultaat		1.813	2.288	2.326	-38

*een positief verschil is voordelig

5.2 Uitvoeren ruimtelijk beleid

Toelichting

Prioriteiten

- In 2013 is door GS besloten een bijdrage te leveren van € 10 miljoen aan de Stichting Leefbaarheidsfonds Schiphol voor het uitvoeren van maatregelen die de leefbaarheid in de omgeving van Schiphol bevorderen. De uitkering van dit bedrag heeft in 2019 plaatsgevonden.
- De provincie Noord-Holland heeft in 2019 prioriteit gegeven aan de ov knooppunten die bijdragen aan de prioriteiten vanuit de woningbouwopgave. Hierbij is ook gekeken naar opgaven vanuit bijvoorbeeld mobiliteit, economie, groen en klimaatadaptatie. Zo is onder andere samengewerkt aan sleutelgebieden Zaanstad, Haarlem, Amsterdam Sloterdijk, Hoofddorp, Hilversum en Purmerend. Ook is samengewerkt aan de ontwikkeling van de knooppunten Alkmaar en Hoorn (versnellingsprojecten) en Heerhugowaard.
- Er is intensief gewerkt aan de ontwikkeling van de Averijhaven tot Energiehaven. Het opstellen van de Milieu Effect Rapportage voor de energiehaven is gestart.

5.2.1 Bijdragen aan ontwikkeling van OV-knooppunten

Toelichting

In het programma OV-knooppunten draagt de provincie Noord-Holland met verschillende rollen bij aan de ontwikkeling van knooppunten.

Vanuit de expertrol houdt de provincie zich bezig met kennisontwikkeling door middel van onderzoek, de ontwikkeling van procesinstrumenten en het uitvoeren van pilots en experimenten. Deze kennis wordt gedeeld met samenwerkingspartners via het in 2019 ontwikkelde [Kennisportaal OV-knooppunten](#) (openbaar toegankelijk). In dit portaal staan onder andere de volgende in 2019 doorontwikkelde instrumenten en onderzoeksresultaten:

- Het interactieve [Vlindermodel](#) (in 2019 gedigitaliseerd)
- De jaarlijkse monitor (in 2019 was dit een [tussentijdse monitor](#) met focus op woningbouwcijfers; begin maart 2020 volgt een uitgebreidere monitor)
- Geactualiseerde [planviewer](#)

In 2019 zijn ook nieuwe onderzoeken gedaan, zoals het [P+R-onderzoek](#) in samenwerking met gemeenten en partners en het parkeernormenonderzoek. In het kader van het [Innovatieprogramma Mobiele Stad](#) zijn regionale games afgerond (gekoppeld aan gebied MIRT-verkenning Corridor Amsterdam-Hoorn) en is het experiment over de toeristische Toegangspoort Zaanse Schans afgerond. Verder is in 2019 een onderzoek naar klimaatadaptatie in stationsgebieden aan de hand van een pilot in Hoorn [afgerond](#).

De provincie heeft een coördinerende/verbindende rol bij de samenwerking op de Zaancorridor, de Schipholcorridor en de Kennemerlijn. Hier kwam in 2019 de samenwerking op de Hoornse Lijn (Amsterdam-Hoorn) bij. Net als voor de andere corridors wordt ook hier samengewerkt aan een regionale strategie. Deze is in 2020 gereed. Bovendien is eind 2019 een start gemaakt met samenwerking op de Gooicorridor. Verder verbond de provincie OV-knooppunten aan onder meer MIRT Corridor Amsterdam Hoorn (CAH), SBaB, Verstedelijkingsstrategie en de MRA agenda.

Vanuit haar stimulerende rol heeft de provincie gemeenten ondersteund bij concrete knooppuntontwikkelingen door het leveren van kennis, de inzet van instrumenten of met cofinanciering. In 2019 ging het om 23 knooppunten. In 2019 heeft de provincie een subsidie toegekend aan het knooppunt Heerhugowaard voor € 5,7 miljoen. De verwachte aanvragen voor Zaandam Kogerveld en Zaandam zijn eind 2019 ingediend door de gemeente. De verwachting is dat GS hierover in februari 2020 een voorlopig besluit nemen. In de begroting was rekening gehouden met een subsidietoekenning in 2019. Dit verklaart het verschil in de begroting. Bij knooppuntontwikkeling gaat het om complexe gebiedsontwikkelingen met meerdere cofinanciers en belanghebbenden. Het betreft daarom langdurige processen. Om deze reden zijn in 2019 minder aanvragen door gemeenten gedaan dan verwacht. Wel werken de betreffende gemeenten met partners hard aan uitvoeringsplannen met bijbehorende businesscases.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting
Coördineren van (delen van) corridors	Aantal	4	4
Stimuleren knooppunten door de inzet van kennis en proces-instrumenten	Aantal	20	23

5.2.2 Beleid luchthavens uitvoeren

Toelichting

Wonen-vliegen

Dit betreft de invulling van de afspraken met het Rijk over woningbouw in het beperkingengebied van Schiphol die in het kader van het Luchthavenindelingbesluit Schiphol. De provincie coördineert namens de Bestuurlijke Regie Schiphol (BRS) de verslaglegging over de wijze waarop gemeenten invulling hebben gegeven aan de informatievoorziening en het rekenschap geven. Dit is afgestemd met het Rijk en de sector.

Leefbaarheid

In het convenant Omgevingskwaliteit van het Aldersakkoord uit 2008 spraken partijen af zich te zullen inspannen voor het in stand houden en zo mogelijk verbeteren van het woon- en leefklimaat in de omgeving Schiphol. Dat heeft geresulteerd in de oprichting van de [Stichting Leefomgeving Schiphol](#) waarvoor de provincie, Schiphol en het Rijk elk € 10 miljoen beschikbaar hebben gesteld voor de periode 2008-2015 (eerste tranche). Na een evaluatie hebben dezelfde partijen in 2013 nogmaals een bijdrage van elk € 10 miljoen toegezegd voor de periode 2016-2020 (tweede tranche). De provinciale bijdrage is in 2019 in één keer uitgekeerd. Als lid van de Raad van Toezicht van de Stichting Leefomgeving Schiphol houden wij toezicht op de besteding van de beschikbaar gestelde middelen..

Ook is in 2019 subsidie verstrekt aan het [project Luchtvaart Community Schiphol](#).

Omgevingsraad Schiphol (ORS)

De evaluatie van de Omgevingsraad Schiphol (ORS) is nog steeds niet afgerond. Het college van Advies is na het klappen van de onderhandelingen begin 2019 niet meer actief. Het Regioforum is nog wel actief. De afspraak is dat de ORS hangende de evaluatie geen nieuwe dingen oppakt, maar wel invulling geeft aan de taken en afspraken waarvoor zij is opgericht.

Schadeschap Luchthaven Schiphol

Net als in voorgaande jaren zat de provincie Noord-Holland in 2019 het Algemeen en Dagelijks Bestuur van het Schadeschap Schiphol voor. De werkvoorraad van schadeclaims waarvoor het schadeschap in 1998 werd opgericht, is vrijwel geheel afgehandeld. Daarom heeft het Algemeen Bestuur in 2019 besloten om de gemeenschappelijke regeling Schadeschap Schiphol per 1 juni 2020 te beëindigen. In de Statenvoordracht 2019/37 van 27 mei 2019 hebben PS hiermee ingestemd. Vanaf 1 juni 2020 kunnen belanghebbende burgers en bedrijven schadeclaims indienen bij het schadeloket van Rijkswaterstaat.

Regionale luchthavens

Het luchthavenbesluit (LHB) voor Heliport Amsterdam ligt in concept klaar. De verwachting is dat deze in het voorjaar van 2020 in procedure wordt gebracht. De provincie wil de traumafunctie op de VU verplaatsten. Voor de VU resteert dan nog een drop off-functie voor patiënten. Hiervoor wordt een LHB opgesteld nadat duidelijk is of de traumafunctie daadwerkelijk verplaatst kan worden.

5.2.3 Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren

Toelichting

De ambitie is om met het Noordzeekanaalgebied (NZKG) een zo groot mogelijke bijdrage te leveren aan het verbeteren van de internationale concurrentiepositie van de Metropoolregio

Amsterdam. Tevens zetten we erop in om de havens in het NZKG en Den Helder economisch en duurzaam te versterken. Den Helder en het NZKG fungeren in de energietransitie als draaischijf vanwege de kansen voor aanlanding, opslag, doorvoer en verdeling van duurzame energie en de energie-infrastructuur die al aanwezig is.

Noordzeekanaalgebied

Informatie over het Bestuursplatform NZKG en de uitvoering van de 28 projecten in het programma NZKG is te vinden op de [website](#).

Gezien de energietransitie opgave van de industrie in het Noordzeekanaalgebied is in 2019 ingezet om samen met de energie-infrastructuurbeheerders en vertegenwoordigers van de industrie te bezien hoe er een versnelling kan worden aangebracht in de benodigde energie-infrastructuur.

Tripartite Overleg Port of Den Helder (TOP Den Helder)

Eind 2019 is besloten dit overleg op te schorten en onder begeleiding van de Rijksbouwmeester en in opdracht van gemeente, marine en provincie een ruimtelijke strategische verkenning te starten om te komen tot een breedgedragen toekomstbeeld voor de haven als economische motor voor de regio. Daarnaast hebben de gemeente Den Helder en de provincie Noord-Holland met steun van de Kopgemeenten, het Ontwikkelingsbedrijf en onderwijsinstellingen een voorstel voor een regiodeal ingediend bij het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit.

SHIP

In 2019 hebben 27.676 mensen het SHIP (Sluis Haven Informatiepunt) bezocht. Verder hebben 1.015 basisscholieren een workshop techniek in het SHIP gevolgd. Door de afsluiting van de weg over het sluisencomplex is het SHIP moeilijker bereikbaar voor bezoekers.

Ontwikkeling Havencomplexen

In 2019 is gewerkt aan de verwezenlijking van de energiehaven. Doel van de energiehaven is het faciliteren van de offshore wind cluster in het NZKG. In 2019 is er veel energie gestoken in het bereiken van een convenant tussen het Rijk en de beoogde partners in de regio over de voorwaarden en financiële bijdrage aan het project realisatie energiehaven. Het streven is nu om begin 2020 het convenant te tekenen.

Gezien de beperkte fysieke en milieuruimte in Den Helder voor de verdere havenontwikkeling is in 2019 een haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar het creëren van ruimte in de havenmonding enerzijds en het ontwikkelen van natuur anderzijds).Dit haalbaarheidsonderzoek dient als input voor de eerder genoemde ruimtelijk-strategische verkenning.

Naast de genoemde projecten is in 2019 een eerste aanzet gegeven om de subsidieregeling 'Duurzame Zeehavens' ,die vanuit de Staten is geïnitieerd, nog meer te laten inspelen op het nieuwe collegeprogramma waarbij energietransitie, circulaire economie en het benutten van de fysieke en milieuruimte van deze havencomplexen de rode draad zijn. In 2020 zal aan de Staten hiervoor een nieuwe subsidieregeling worden voorgelegd.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting
Bezoekers SHIP/ voorlichting techniek onderwijs	Aantal	30.000	27.676
Secretariaat bestuursplatform	Aantal	4	4
Ontwikkeling havencomplexen	Aantal	1	1

5.2.4 Ruimtelijke structuur versterken

Toelichting

Ruimtelijke opgaven

De provincie waarborgt haar doelstellingen door in vroeg stadium in gesprek te gaan met gemeenten en regio's over hun ruimtelijke plannen en lokale, regionale en bovenregionale visies. In 2019 zijn deze gesprekken op ambtelijk niveau met alle gemeenten en regio's gevoerd. In sommige gevallen heeft bestuurlijk overleg plaatsgevonden. De provincie diende als bevoegd gezag enkele zienswijzen in, ging eenmaal in beroep en gaf één reactieve aanwijzing.

Ruimtelijke structuurversterking

De provincie voerde in 2019 meerdere onderzoeken en projecten uit ter versterking van de ruimtelijke structuur van Noord-Holland. Er zijn voorbereidende werkzaamheden gedaan voor de subsidieverlening in het kader van de Bloemendalerpolder. Deze subsidieverlening was voorzien in 2019, maar hiervoor was geen juridische grondslag. Dit heeft de financiële onderbesteding veroorzaakt. De subsidieverlening vindt nu plaats in 2020. De provincie leverde een bijdrage aan De Kop Werkt! en voerde diverse onderzoeken uit naar onder meer Guisweg in Zaanstad en het opstellen van de samenwerkingsagenda's met de regio's. Ook zijn er onderzoeken en voorbereidende werkzaamheden gedaan voor de Formule 1 op het Circuit Zandvoort. De provincie faciliteerde de kavelruil Wieringermeer en leverde een bijdrage aan de samenwerkingsagenda IJsselmeergebied.

5.2.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen

Toelichting

Voor diverse beleidsdoelen - met name [Bereikbaarheid: verbeteren en aanleggen infrastructuur](#) en [Groen: beschermen en ontwikkelen van een hoogwaardige toegankelijke groenstructuur](#) - koopt, ruilt en verkoopt de provincie grond en vastgoed. Indien noodzakelijk wordt het onteigeningsinstrument toegepast. Ook zorgt de provincie voor het efficiënt beheren, verhuren en verpachten van gronden in eigendom van de provincie die niet behoren tot de provinciale infrastructuur en niet in gebruik zijn voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen.

Een beschrijving van de ontwikkelingen binnen de projecten, de financiële mutaties en de boekwaarden van de gronden per 31-12-2019 staat in de [paragraaf Grondbeleid](#).

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 5.2		Uitvoeren ruimtelijk beleid		
Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
5.2.1 Bijdragen aan ontwikkeling van OV-knooppunten	4.597	9.742	6.669	3.073
5.2.2 Beleid luchthavens uitvoeren	736	10.864	10.885	-21
5.2.3 Visie Noordzeekanaalgebied en havencomplexen realiseren	519	1.902	1.700	202
5.2.4 Ruimtelijke structuur versterken	4.189	7.611	4.563	3.048
5.2.5 Grondbeleid uitvoeren t.b.v. provinciale doelen	4.189	10.140	9.197	943
Totaal lasten	14.230	40.259	33.013	7.246
Totaal baten	-8.351	-15.251	-16.493	1.242
Totaal saldo	5.879	25.008	16.520	8.488
Storting				
5.2.1 Resv. OV Knooppunten	11.273	12.849	12.849	0
5.2.3 Resv. Ontwikkeling havencomplexen	1.552	3.045	3.044	0
5.2.3 Resv. kap.lasten invest. havencomplexen	0	0	0	0
5.2.4 Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	7.340	7.390	7.390	0
Onttrekking				
5.2.1 Resv. OV Knooppunten	-3.874	-8.700	-5.700	-3.000
5.2.2 Resv. Leefbaarheidsfonds Schiphol	0	-10.000	-10.000	0
5.2.3 Resv. Ontwikkeling havencomplexen	0	-247	-92	-155
5.2.3 Resv. kap.lasten invest. havencomplexen	0	-140	-140	0
5.2.4 Resv. Ruimtelijke Ontwikkeling	0	-4.890	-2.050	-2.840
Resultaat	22.169	24.314	21.821	2.493

*een positief verschil is voordelig

5.3 Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie

Toelichting

Prioriteiten

In de begroting 2019 zijn binnen dit beleidsdoel geen prioriteiten benoemd.

5.3.1 Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren

Toelichting

SADC

De ontwikkelingsmaatschappij SADC (Schiphol Area Development Company) is het belangrijkste provinciale ruimtelijk-economische uitvoeringsinstrument voor de Schipholregio. SADC gaf in 2019 ruim 27 hectare bedrijventerrein in de Schipholregio uit. Daarmee was 2019 voor SADC één van de meest succesvolle jaren in haar bestaan. Door de focus op duurzaamheid en circulaire

economie is geen enkel bouwproject op SADC-terreinen stilgelegd vanwege de stikstofproblematiek. De provincie zet in de Schipholregio vooral in op het versterken van de kerncorridor Hoofddorp/Schiphol-Amsterdam. Dit wordt in het traject Meerjarenprogramma Infrastructuur Ruimte en Transport Zuidwest Amsterdam-Schiphol Hoofddorp (MIRT ZWASH) uitgewerkt. SADC stelt voor de kerncorridor een marktvisie op en kreeg in 2019 daarvoor een provinciale subsidie.

Toerisme

In 2019 werkte de provincie met de regio Noord-Holland Noord aan het vitaliseren van de verblijfsrecreatie, mede met cofinanciering van het ministerie van Binnenlandse Zaken. De provincie nam deel aan het project Holland City. Met partners is gewerkt aan het spreiden van toeristen, onder andere rond de thema's Gouden Eeuw, Kastelen & Buitenplaatsen en Waterland. Daarbij zijn de voorbereidingen gestart voor het nationale themajaar voor 2021 'Ode aan het Nederlandse Landschap'. Om grip te krijgen op de impact van het groeiend toerisme en onze partners te steunen in hun uitdagingen hierin, is de provincie in 2019 gestart met het ontwikkelen van een meerjaren strategische onderzoeksagenda voor toerisme en recreatie.

Breedband

In 2018 zijn twee garantstellingen verleend aan initiatieven voor het aanleggen van breedbandverbindingen. Tegen beide garantstellingen is in 2019 door twee marktpartijen een bezwaar- en beroepsprocedure aangetekend. Zowel de Hoor- en adviescommissie als de rechtbank stelden de provincie in het gelijk. Inmiddels heeft één breedbandinitiatief alsnog aansluiting gevonden bij een marktpartij. De tweede procedure loopt door in 2020. De garantstelling en de plannen van marktpartijen geven zicht op glasvezel in driekwart van het witte buitengebied. Voor het overige deel is de mogelijkheid van vast-draadloos internet onderzocht. Op basis daarvan, en mede in het licht van een actievare markt, is de focus in het restgebied ook op glasvezel komen te liggen. De provincie helpt gemeenten op weg om dit samen met de markt op te pakken. Het gereserveerde budget voor feitelijke uitvoering van acties is vanwege het eerder genoemde onderzoek grotendeels niet uitgegeven en opgenomen in de uitgestelde intenties naar 2020.

Herstructurering en intelligent ruimtegebruik bedrijventerreinen (HIRB)

Voor de verbetering en de verduurzaming van verouderde bedrijventerreinen bestaat al jaren de uitvoeringsregeling Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik Bedrijventerreinen (HIRB). De HIRB-regeling is in 2019 geëvalueerd. Naar aanleiding hiervan hebben GS besloten de HIRB voort te zetten met daarin speciale aandacht voor duurzaamheid. Naar verwachting wordt in 2020 een nieuwe HIRB-regeling opengesteld. Voor het aanjagen van HIRB-projecten wordt gebruikgemaakt van het Ontwikkelingsbedrijf NHN (ONHN) in Noord-Holland Noord om duurzaamheidsmaatregelen op bedrijventerreinen te stimuleren.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting	
Herstructurering van 300 ha verouderd bedrijventerrein	Hectare	100	100	
Werkgelegenheid (BBV indicator)	Percentage	nvt	71% (2017)	Nederland (2017): 70% Betreft: bruto arbeidsparticipatie ten opzichte van de totale beroepsbevolking in de leeftijd van 15-75 jaar Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl
Toename van het bruto regionaal product(BRP) (BBV indicator)	Percentage	nvt	3,2% (2018)	Nederland (2018): 2,7% Betreft de procentuele toename van het bruto regionaal product (BRP) ten opzichte van het voorgaande jaar. Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl

5.3.2 Een innovatief klimaat bevorderen

Toelichting

De jaarlijkse bijdrage van de provincie aan het regionaal budget van Platform Economie van de Metropoolregio Amsterdam (MRA) is verleend. Hiermee zijn verschillende projecten en initiatieven op het gebied van innovatie en regionale economie ondersteund.

In 2019 hebben wij mkb-ondernemers op verschillende manieren ondersteund. Met ons investeringsgereedprogramma (PIM) zijn bijna honderd innovatieve mkb-ondernemers geholpen bij het vinden van (en in aanmerking komen voor) passende financiering. Het versnellingsprogramma GO!-NH hielp ruim vijftig ondernemers bij het (versneld) ontwikkelen van hun duurzame innovatie. Via de MKB Innovatiestimulering Regio en Topsectoren (MIT-subsidieregeling) ondersteunden we honderd mkb-ondernemers financieel bij de verdere ontwikkeling van hun innovatie. Via het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland (PDENH) en het Innovatiefonds Noord-Holland zijn circa vijftig duurzame en innovatieve mkb-bedrijven gefinancierd. Provinciale Staten besloten in juli 2019 om het eerste gedeelte van de derde tranche van de ophoging van het fondsvermogen van PDENH beschikbaar te stellen, gevolgd door het tweede gedeelte van de derde tranche in september 2019. Hiermee is het fondsvermogen van PDENH opgehoogd met €30 miljoen tot een totaal van € 85 miljoen.

Eind 2019 is bestuurlijk akkoord gekomen op de uitwerking van de Regiodeal ZaanIJ. De provincie is vanuit de Omgevingsvisie betrokken bij de brede beweging 'Metropool in ontwikkeling'. In het bijzonder financieren we (vanuit programma 5) mee op arbeidsmarkt (ontwikkeling ZaanCampus) en op leefkwaliteit en groen (Metropolitane Landschap en Groen Kapitaal).

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting
Ondersteunde MKB'ers MIT-uitvoering	Aantal	60	100
Ondersteunde MKB'ers Programma Investeringsgereed Innovatief MKB (PIM)	Aantal	100	93
Versnellingsprogramma duurzaamheid Go!-NH (versnelde duurzame innovatieprojecten)	Aantal	40	53

5.3.3 Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen

Toelichting

De provincie zet in op versterken van samenwerking door ontwikkeling van campussen. In 2019 heeft de provincie de [campusstructuur](#) voor techniek en technologie verder kunnen helpen. Gelijktijdig heeft een aantal initiatieven vanuit inhoud en doelmatigheidsoverwegingen er voor gekozen samen te gaan. In totaal blijft de teller staan op twintig campusinitiatieven voor Noord-Holland. Zo zijn de ontwikkelingen van opleidingen in food en procestechnologie en robotisering, aangejaagd door onze werkambassadeur, verenigd in een nieuwe ZaanCampus. De provincie draagt hierin bij via de Regiodeal ZaanIJ-oever.

De Luchtvaart Community Schiphol is het House of Aviation gestart om de opleidingen voor grondpersoneel te actualiseren, onder meer op het gebied van circulariteit. Het House of Logistics heeft in 2019 zijn activiteiten ook hierin ondergebracht. Het hogere aantal campusinitiatieven is mede te verklaren door geslaagde (tijdige) netwerkvorming en positieve beoordeling door het Regionaal InvesteringsFonds mbo.

De werkambassadeur blijft een meerwaarde voor het bereiken van alle drie de doelstellingen uit het arbeidsmarktbeleid. De eerste jaren is het laaghangend fruit geoogst, nu manifesteren zich de meer complexe klussen. Die vragen meer tijd, waardoor minder activiteiten uit het werkpakket van de werkambassadeur zijn uit te voeren. Met name het aanjagen van House of Skills-achtige structuren in Noord-Holland Noord en het gelijktijdig recht doen aan de resultaten en posities van individuele partijen, vraagt om balanceren. Eind 2019 is afgesproken dat een werkgroep vanuit het regionaal Arbeidsmarkt Platform NHN en het Bestuurlijk afstemmingsoverleg NHN (BAO) aan de slag gaat met het toepassen van een concreet skillsinstrument: 'de paskamer' in de regio. Deze paskamer is ontwikkeld door het House of Skills Metropoolregio Amsterdam.

De werkambassadeur heeft zich ingezet voor een Taskforce Promotie Events Techniek (PET). Mede dankzij deze Taskforce maakten meer dan 10.000 basisscholieren in zeven regio's kennis met bedrijven uit de techniek en technologie.

Bij het Rijk zijn ambities met een individuele leerrekening vertraagd tot 2020 en ook inhoudelijk getemperd. De verkenning van de provincie naar de mogelijkheden van die [leerrekening](#) voor meer intersectorale mobiliteit kwam daarmee stil te liggen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Georganiseerde campusinitiatieven MBO campusvorming	Aantal	15	20	
Inzet werkambassadeur (projecten uit werkagenda)	Aantal	10	7	

5.3.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken

Toelichting

Greenports

De provincie werkt via Greenport-samenwerking met bedrijven, gemeenten en kennisinstellingen aan een duurzame agrosector. In 2019 is er bij de Greenports [Aalsmeer](#) en [Noord-Holland Noord](#) een nieuwe programmamanager aangetrokken en een traject gestart voor herijking van de strategische visies voor aansluiting bij actuele thema's als kringlooplandbouw, bodem, bodembeheer, klimaat en productiewijze. De energietransitie voor zowel glastuinbouw als de overige agrarische sectoren vraagt een gestuurde aanpak met samenwerking tussen vele partijen. In lijn hiermee zijn in de Greenport Aalsmeer vier gebiedspilots opgestart om duurzame modernisering in beweging te krijgen. Deze pilots worden ondersteund door onder andere de provinciale POP3-verplaatsingsregeling (Plattelandsonwikkelingsprogramma).

In 2019 heeft het hele tuinbouwnetwerk, inclusief de rijksoverheid, het nationale [Tuinbouwakkoord](#) getekend. Het netwerk is verenigd in [Greenports Nederland](#). Het Tuinbouwakkoord is een eerste uitvoeringskader van onder meer de landbouwvisie van minister Schouten en het Klimaatakkoord.

Duurzame landbouw

De ontwikkeling van de verduurzaming van de land- en tuinbouwsector wordt jaarlijks gemeten en gepresenteerd via Agrimatie; meestal wordt deze data rond mei vernieuwd. Onder het thema '[Dashboard](#)' zijn vijf factsheets opgenomen. Hierin worden voor de onderscheiden bedrijfstypen de duurzaamheidsprestaties jaarlijks een aantal thema's in perspectief geplaatst ten opzichte van het meerjaarsgemiddelde 2010-2015. De provincie zette zich in IPO-verband in op vele verduurzamingsopgaven, al dan niet gekoppeld aan de klimaatakkoorden. Vanuit de opgaven biodiversiteit, bodemvruchtbaarheid, waterkwaliteit en biodiversiteit ligt de verbinding met het

programma Natuurinclusieve landbouw (motie 110) en Groen Kapitaal. Vanuit het [programma Natuurinclusieve landbouw](#) is ingezet op vijf pijlers: *kennis* (o.a. masterclasses natuurlijke plaagdierbestrijding, smartfarming en strokenteelt), *innovatie* (Circotrack, GO!-NH en de Hackathon natuurinclusieve landbouw), *gebiedsinitiatieven* (Texelse kringloopboeren, Greenbase en provinciale bermen en rotondes), *netwerkvorming* (Bio-NH, NLG boeren en de Veldleeuwerikboeren) en *communicatie* (boer-burgerevent).

Voedsel Verbindt

In 2019 werkte de provincie samen met relevante partners aan verdere ontwikkeling van het Agri & Food-cluster in de MRA. Dit resulteerde begin 2019 in de oprichting van de stichting [Voedsel Verbindt](#). De provincie maakt als voedselpartner deel uit van dit voedselnetwerk en is ook voorzitter van de stuurgroep. In 2019 is er gewerkt aan een gezamenlijke agenda gericht op de thema's gezond eten, gezond leven, circulaire voedsleconomie, talent boeien en binden, voedsellandschappen en leren van eigen data. De agenda wil qua ambities zoveel mogelijk aansluiten bij voedselgerelateerde Sustainable Development Goals (EU). In 2019 is ook gestart met de ontwikkeling van een voedselvisie.

Visserij

Door deelname en bijdrage aan het Bestuurlijk platform visserij draagt de provincie bij aan een betere afstemming van ontwikkelingen voor een duurzame visserij op met name de Noordzee, Waddenzee en het IJsselmeer.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting	
Resultaat Greenport NHN mede met NH subsidie (uitgevoerde projecten)	Aantal	4	4	
Resultaat Greenport Aalsmeer mede met NH subsidie (uitgevoerde projecten)	Aantal	4	4	
Geslaagde verplaatsingen van glastuinbouwbedrijven	Aantal	0	4	Er zijn acht aanvragen positief beoordeeld, maar het plafond was ontoereikend om alle aanvragen te honoreren.
Deelnemende agrarische ondernemers aan activiteiten, pilots en experimenten die vanuit het programma NIL zijn gefinancierd	Aantal	60	250	Ondernemers zijn via Hackaton NIL en Masterclasses in beweging gezet.

5.3.5 Europese landbouwprojecten co-financieren

Toelichting

De provincie draagt bij aan de vereiste cofinanciering van projecten die worden gefinancierd uit het Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO) en de uitvoeringskosten die de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland maakt voor de afhandeling en verantwoording van de subsidies. In 2019 is aan vijftig projecten subsidie verleend, acht verleningen meer dan geraamd. Dit komt door het ophogen van het subsidieplafond, waardoor geen positief beoordeelde projecten hoefden worden afgewezen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting	
Subsidies voor jonge boeren en innovaties (aantal gesubsidieerde projecten)	Aantal	42	50	

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 5.3		Bevorderen van welvaart en welzijn door duurzame, vernieuwende en ondernemende economie		
Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
5.3.1 Ruimtelijk vestigingsklimaat verbeteren	10.356	25.477	23.539	1.938
5.3.2 Een innovatief klimaat bevorderen	2.887	13.164	13.977	-813
5.3.3 Een veerkrachtige arbeidsmarkt bevorderen	867	1.140	1.305	-165
5.3.4 Een duurzame agrosector behouden en versterken	1.551	8.857	6.396	2.461
5.3.5 Europese landbouwprojecten co-financieren	1.987	1.984	3.843	-1.859
Totaal lasten	17.648	50.622	49.061	1.561
Totaal baten	-8.848	-193	-343	150
Totaal saldo	8.800	50.429	48.718	1.711
Storting				
5.3.1 Resv. Herstructurering bedrijventerrein	3.500	3.500	3.500	0
5.3.2 Resv. MKB	6.277	15.556	15.556	0
5.3.4 Resv. Duurzame Landbouw	9.846	6.926	6.926	0
5.3.5 Resv. Europese proj. Landbouwsubsidies	250	250	250	0
Onttrekking				
5.3.1 Resv. Herstructurering bedrijventerrein	-3.600	-3.727	-2.635	-1.092
5.3.1 Resv. Duurzame Zeehavens	0	-1.493	-970	-523
5.3.2 Resv. MKB	-1.000	-6.725	-6.725	0
5.3.4 Resv. Duurzame Landbouw	0	-6.500	-4.418	-2.082
5.3.5 Resv. Europese proj. Landbouwsubsidies	-1.900	-1.900	-1.900	0
Resultaat	22.173	56.315	58.301	-1.985

*een positief verschil is voordelig

5.4 Bijdragen aan voldoende woningen in de juiste kwaliteit woonmilieu

Toelichting

Prioriteiten

Geen begrote prioriteiten

5.4.1 Afstemming en regionale programmering woningbouw

Toelichting

In het kader van de Regionale Actieprogramma's Wonen (RAP's) kunnen regio's subsidie aanvragen. De subsidieregeling is in 2019 vereenvoudigd door schotten tussen de regio's weg te halen en regio's te prikkelen om aanvragen tijdig in te dienen. In 2019 is circa € 950.000,-

subsidie verleend aan twaalf uiteenlopende projecten als doorstroming senioren, energiecoaches en versnelling woningbouw door betere samenwerking.

In de Monitor Woningbouw 2019 zijn afspraken uit de RAP's gemonitord. De voortgang is besproken in een bestuurlijk overleg tussen de provincie en elke regio.

In zeker vier regio's zijn projecten gestart om op basis van informatie via het instrument WoonZorgwijzer afspraken te maken over de kwaliteit van woningen en over welzijn, zorg en voorzieningen.

De provincie had in 2019 een coördinerende rol bij de uitvoering van actie 1.1 van de MRA Actieagenda over afstemming en programmering woningbouw en de uitwerking van de MRA 'sleutelgebieden'. De komende jaren wordt gezamenlijk ingezet op woningbouw en versterking van de leefbaarheid, betaalbaarheid en duurzaamheid.

De Viewer Woningbouwlocaties is in 2019 voor zowel de MRA als voor Noord-Holland Noord geactualiseerd.

2019 was het laatste jaar waarin subsidie kon worden aangevraagd via de Uitvoeringsregeling Zelfbouw. Veel groepen maakten gebruik van deze mogelijkheid: er zijn zestien subsidies voor de initiatieffase (ter waarde van ruim € 150.000,-) en drie leningen voor de planontwikkelingsfase toegekend.

De voortgang van grote woningbouwprojecten is in de MRA in samenwerking met het Kernteam Versnelling uitgevoerd. Voor Noord-Holland Noord is dit ambtelijk nagegaan.

5.4.2 Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen

Toelichting

De provincie heeft in 2017 het Uitvoeringsprogramma Binnenstedelijk bouwen en versnellen woningbouw vastgesteld. Hierin zijn diverse maatregelen opgenomen om de woningbouwproductie te versnellen. In het uitvoeringsprogramma is in totaal circa € 15 miljoen beschikbaar gesteld voor het wegnemen van twee soorten knelpunten:

- A Financieel (een niet-sluitende businesscase door bijzondere kosten bij binnenstedelijk bouwen);
- B. (Tekort aan) ambtelijke capaciteit en expertise bij gemeenten.

Voor het financiële knelpunt bij projecten (A) is er sprake van maatwerkoplossingen, geen subsidieregeling. Hiervoor wordt het zogenaamde 'knelpuntenbudget' ingezet. In 2019 zijn aanvragen voor het Koepelterrein in Haarlem en woningbouwprojecten bij de OV-knooppunten Zaandam en Kogerveld voorbereid om begin 2020 te worden toegekend. In de begroting was voorzien om deze subsidie in 2019 te verlenen.

Voor knelpunt B kunnen gemeenten cofinanciering krijgen voor extra inhuur van expertise voor woningbouwprojecten (de 'flexibele schil'). In het zuiden van de provincie gaat dit via de Metropoolregio Amsterdam (MRA). Aan de MRA is in 2018 subsidie verleend om dit te organiseren en voor de cofinanciering. Met behulp van deze subsidie zijn voor 2018 en 2019 in Zaanstad en Amstelveen diverse experts ingehuurd voor de projecten Kogerveld, Achtersluispolder, OV-knooppunt Zaandam en Kronenburg. Er zijn projecten van de gemeenten Haarlemmermeer, Haarlem, Purmerend, Hilversum, Beverwijk aan de projectenlijst versnellingsmogelijkheden woningbouw van de MRA toegevoegd. Dit als voorwaarde en ter voorbereiding van aanvragen voor inzet van de flexibele schil in 2020.

Voor Noord-Holland Noord is op 1 oktober 2019 een subsidieregeling 'Uitvoeringsregeling subsidie versnelling woningbouw gemeenten Noord-Holland 2019' ingesteld. Hiermee verstrekt de provincie gemeenten in de RAP-regio's in Noord-Holland Noord subsidie voor de tijdelijke extra inhuur van personeel om de woningbouw binnen bestaand stedelijk gebied in de gemeente te versnellen. In 2019 is er een subsidie toegekend aan de gemeente Hoorn voor € 100.000,-. Aanvragen kunnen uiterlijk 15 oktober 2020 worden ingediend.

De samenwerkingsagenda met Bouwend Nederland loopt tot en met 2020. In 2019 is op basis van de tussenevaluatie uit 2018 de samenwerkingsagenda geactualiseerd en zijn acties bijgesteld en aangevuld.

Vanuit de rol van de provincie als kennismakelaar is in 2019 tweemaal een Klankborgroep Marktpartijen georganiseerd om kennis en ervaring te delen.

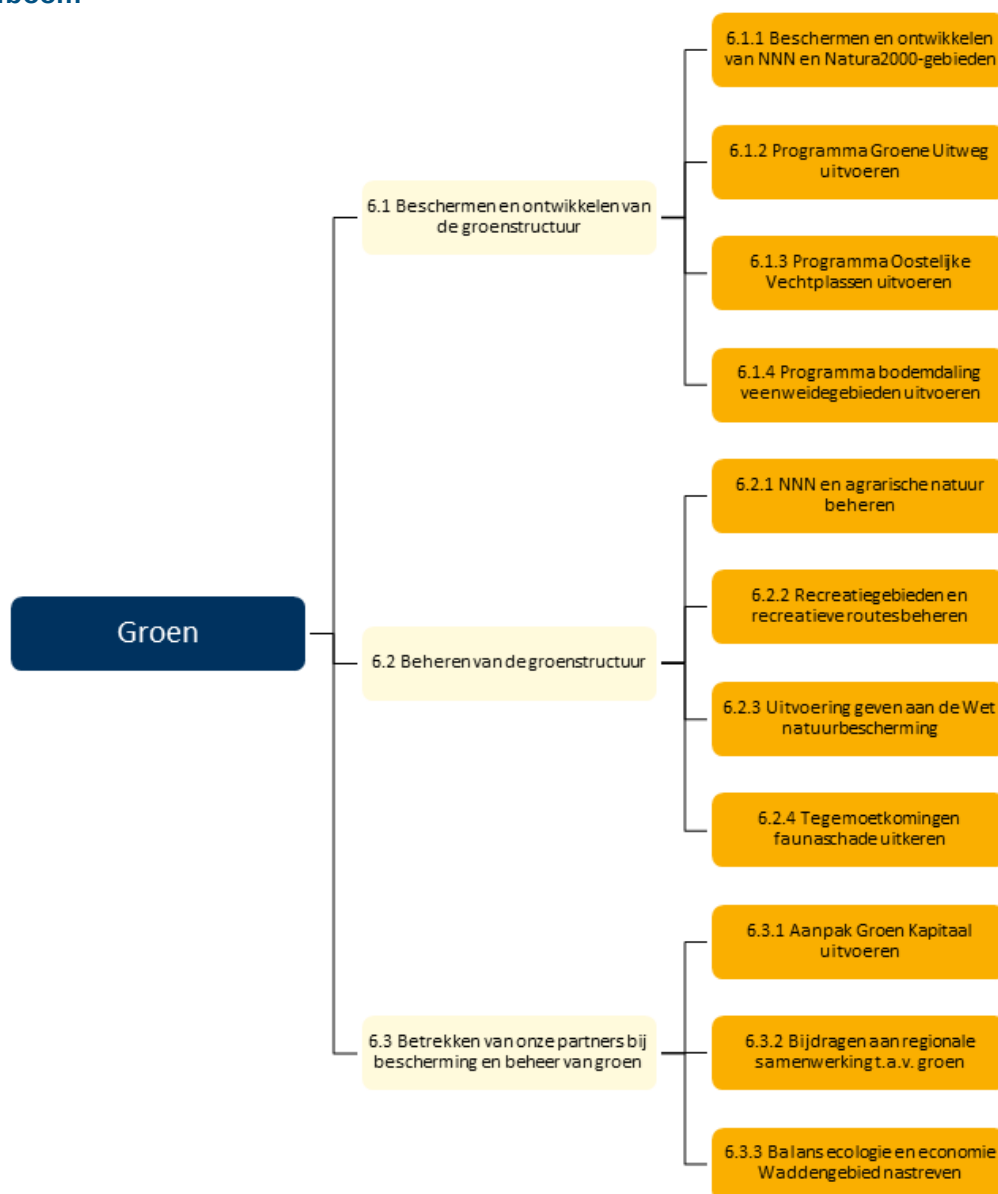
Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 5.4		Bijdragen aan voldoende woningen in de juiste kwaliteit woonmilieu			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
5.4.1	Afstemming en regionale programmering woningbouw	1.751	1.806	1.308	498
5.4.2	Bijdragen aan versnelling woningbouwproductie en binnenstedelijk bouwen	57	4.504	149	4.355
Totaal lasten		1.808	6.310	1.456	4.854
Totaal baten		-	-	-26	26
Totaal saldo		1.808	6.310	1.431	4.879
Storting					
5.4.1	Resv. Woonbeleid	6.004	6.579	6.605	-26
5.4.2	Resv. Woningbouw	11.999	12.300	12.300	0
Onttrekking					
5.4.1	Resv. Woonbeleid	-1.100	-1.120	-697	-423
5.4.2	Resv. Woningbouw	0	-4.488	-138	-4.350
Resultaat		18.711	19.581	19.500	81

*een positief verschil is voordelig

Programma 6. Groen

Doelenboom

Maatschappelijk doel

Prioriteiten

Het jaar 2019 werd gekenmerkt door de afronding van de vorige collegeperiode en de start van de nieuwe collegeperiode, met het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken!'. Daarnaast stond het jaar 2019 in het teken van de stikstofproblematiek en een groeiend maatschappelijk besef van de urgentie van [biodiversiteitsherstel](#). Uit het coalitieakkoord volgt een aantal prioriteiten voor de komende jaren:

- Het vaststellen het Masterplan biodiversiteit, de Visie recreatie & toerisme en de Voedselvisie. In 2019 hebben we de ambtelijke voorbereidingen getroffen om deze documenten in 2020 vast te stellen.

- Het realiseren van 3.000 hectare Natuurnetwerk Nederland (NNN): de helft van de restantopgave van 6.000 hectare die tot en met 2027 gerealiseerd moet worden om het NNN af te ronden.
- Het bevorderen van de biodiversiteit in het agrarisch gebied, het stedelijk gebied en de provinciale wateren door in te zetten op natuurcombinaties (via de Aanpak Groen Kapitaal) en natuurinclusieve landbouw. Onderdeel van Groen Kapitaal is het vergroten van de samenwerking en betrokkenheid van bewoners, vrijwilligers, (agrarische) bedrijven, gemeenten en waterschappen, onder andere via bijeenkomsten en social media.
- Het stoppen, afremmen en waar mogelijk herstellen van de bodemdaling, wat een belangrijk onderdeel zal worden van het gebiedsprogramma Laag Holland, dat in 2020 verder zal worden uitgewerkt. Sowieso is duidelijk dat het werken met integrale gebiedsprogramma's dé manier is om opgaven in het landelijk gebied te realiseren. In 2019 hebben we belangrijke stappen gezet in de uitvoering van het gebiedsprogramma Oostelijke Vechtplassen en de eerste voorbereidingen getroffen voor de gebiedsgerichte aanpak stikstof.
- Het zorgen voor adequaat faunabeheer en het terugdringen van faunaschade.
- Het realiseren van een aantrekkelijk en concurrerend groen vestigingsmilieu voor bewoners en bedrijven in het Metropolitane Landschap en het moderniseren van de governance van de recreatieschappen.

Wettelijk beleidskader

De belangrijkste wettelijke kaders zijn:

- [Wet natuurbescherming](#)
- [Omgevingswet](#)
- [Wet ruimtelijke ordening](#)

Provinciaal beleidskader

- [Omgevingsvisie NH2050](#)
- [Programma Natuurontwikkeling](#)
- [Groen Kapitaal](#)
- [Betrekken bij Groen](#)
- [Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen](#)
- [Bodemdaling veenweidegebieden](#)

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 6				Groen
	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	109.446	81.698	63.529	18.169
Baten	-7.343	-1.455	-9.681	8.226
Saldo van baten en lasten	102.103	80.243	53.847	26.395
Storting reserves	51.407	58.853	62.322	-3.468
Ottrekking reserves	-81.262	-68.669	-53.071	-15.598
Resultaat	72.249	70.427	63.098	7.329

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
6.2.2	Recreatieschap Spaarnwoude	Beheer recreatiegebied.
6.2.2	Recreatieschap Groengebied Amstelland	Beheer recreatiegebied
6.2.2	Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)	Beheer recreatiegebied
6.2.2	Recreatieschap Landschap Waterland	Beheer recreatiegebied
6.2.2	Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer	Beheer recreatiegebied
6.2.2	Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.	Beheer recreatiegebied
6.3.3	Openbaar lichaam Waddenfonds	Beheren en besteden Waddenfonds
6.2.1	Stichting Gooisch Natuurreservaat	Beheer Natuurgebied
6.2.2	Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)	Beheer en onderhoud recreatiegebieden

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

6.1 Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur

Toelichting

Prioriteiten

1. Vitaal Landelijk gebied

Natuurrealisatie is niet langer denkbaar zonder óók aandacht te hebben voor de grotere behoefte aan recreatieve mogelijkheden. Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit lukt niet zonder stikstof- en fosfaatemissies vanuit de agrarische sector te verminderen. Bodemdaling kan niet worden tegengegaan zonder keuzes te maken over waterpeil, natuurdoelen en de toekomst van de betrokken grondeigenaren. Steeds meer mensen willen in steden wonen, maar wel in hun vrije tijd het groen in. Vanwege de grote onderlinge verwevenheid van al deze uitdagingen moeten de beleidsvelden natuur, water, landbouw, bodem, recreatie en landschap is het onvermijdelijk deze in samenhang te benaderen. Daarom is in 2019 een start gemaakt de opgave ‘Vitaal Landelijk Gebied’, naar het gelijknamige hoofdstuk in het coalitieakkoord. Door een samenhangende aanpak in deze opgave behouden en versterken we de vitaliteit van het Noord-Hollandse landelijk gebied, met daarbij oog voor aanpalende opgaven/beleidsvelden zoals cultuurhistorie, energietransitie en sociaaleconomische leefbaarheid.

2. Realisatie Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Voor de resultaten ten aanzien van de verwerving en inrichting NNN én kwaliteitsverbetering NNN in 2019 wordt verwezen naar paragraaf 6.1.1.

3. Realisatie programma's Groene Uitweg, Oostelijke vechtplassen en Laag Holland.

Voor de resultaten in de gebieden waar grote opgaven liggen wordt verwezen naar de desbetreffende paragrafen: Groene Uitweg (6.1.2), Oostelijke Vechtplassen (6.1.3) en Laag Holland (6.1.4).

Omgevingsfactoren

De uitvoering van ons beleid wordt beïnvloed door:

- Klimatologische en fysisch-geografische omstandigheden, zoals temperatuurwisselingen en neerslag, droogte, bodemgesteldheid, zeespiegelstijging en verzilting.
- Niet, of slechts zeer beperkt door ons te beïnvloeden ecologische factoren, zoals populatiedynamiek van dier- en plantensoorten en de aanwezigheid van invasieve exoten (soorten die niet op eigen kracht maar door toedoen van de mens in Nederland terecht zijn gekomen, zoals de halsbandparkiet, de rode Amerikaanse rivierkreeft, cabomba en watercrassula).
- Een actieve en betrokken omgeving. Bewoners en andere belanghebbenden laten van zich horen, organiseren zich en weten goed de weg naar pers, politiek en de rechter te vinden als zij het oneens zijn met onze plannen. Dit vraagt naast goede communicatie om een bewuste keuze ten aanzien van burgerparticipatie bij de ontwikkeling van projecten.
- Wet- en regelgeving van andere overheidsorganisaties.

Stikstof

De hoeveelheid [stikstof](#) terugdringen, de natuur versterken en tegelijkertijd economische ontwikkeling mogelijk maken. Dat was het doel van het Programma Aanpak Stikstof (PAS). Het PAS was van toepassing voor 118 Nederlandse [Natura 2000 gebieden](#) met stikstofgevoelige natuur. Op basis van het PAS werd vooruitlopend op toekomstige positieve gevolgen van maatregelen voor beschermde natuurgebieden, toestemming gegeven voor activiteiten die mogelijk schadelijk zijn voor die gebieden. Op 19 mei 2019 deed de Raad van State (RvS) de uitspraak dat het PAS niet langer als basis voor toestemming voor activiteiten mag worden gebruikt, omdat het in strijd is met Europese natuurwetgeving. Dit leidde tot grote onzekerheid. Zowel projecten met een lopende vergunningaanvraag, als projecten die eerst geen natuurvergunning nodig hadden, moesten nu opnieuw beoordeeld worden.

In oktober 2019 stelden provincies nieuwe beleidsregels vast voor het verlenen van juridisch houdbare vergunningen op grond van de Wet natuurbescherming. Op 6 december 2019 stelden Gedeputeerde Staten van Noord-Holland de [Beleidsregel intern en extern salderen Noord-Holland](#) vast, waarmee de tot dan geldende beleidsregels op punten werden aangescherpt en verduidelijkt. De komende tijd zal worden gewerkt aan zowel herstel van natuurgebieden, als het terugdringen van de zuurstofdepositie. In 2020 start de provincie met de gebiedsgerichte aanpak. In twaalf stikstofgevoelige Natura-2000 gebieden wordt samen met vertegenwoordigers van Schiphol, VNO-NCW, waterschappen, de landbouwsector, agrarische collectieven, Bouwend Nederland, natuurorganisaties, gemeenten, ANWB, Natuur- en Milieufederatie Noord-Holland en het Ministerie van Defensie gekeken vanuit welke bronnen de stikstofuitstoot verminderd kan worden en de natuur kan worden hersteld, zodat ook bijvoorbeeld de woningbouwproductie weer kan worden opgepakt.

6.1.1 Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden

Toelichting

Het [Natuurnetwerk Nederland \(NNN\)](#) vormt de kern van de provinciale groenstructuur. Het NNN omvat momenteel circa 50.000 hectare gerealiseerd en ingericht groen, inclusief vrijwel alle Natura2000-gebieden en de grotere recreatiegebieden zoals Spaarnwoude, Twiske en het Alkmaarder- en Uitgeestermeer (maar exclusief de grote wateren Noordzee, Waddenzee en IJsselmeer). In 2027 moet het Natuurnetwerk door het werven, inrichten en aanleggen van ecologische verbindingzones afgerond zijn. Het omvat dan circa 56.000 hectare.

Ook in 2019 is veel werk verzet aan het Natuurnetwerk:

- Op 18 september is het vernieuwde natuurgebied Waalenburg geopend. Het oudste weidevogelgebied van Nederland herbergt vele beschermde vogels en bijzondere planten en is nu met 203 hectare vergroot en versterkt tot een gebied van 490 hectare aan natuur. Daarmee heeft Noord-Holland er een natuurgebied van internationaal formaat bij. De oude kreken zijn hersteld en het natuurgebied heeft meer bloemrijke weiden gekregen die door de overgang van zoet naar zout water het leefgebied vormen voor bijzondere vogels en planten, zoals zeldzame orchideeën.
- Particulieren hebben in totaal 149 ha NNN gerealiseerd (vooral in Westzaan en Waterland-Oost). Met behulp van een zogenoemde SKNL-subsidie hebben zij hun gronden omgezet naar natuur. Deze natuur gaan zij zelf beheren.
- Daarnaast zijn reeds in 2018 gestarte natuurcompensatieprojecten in 2019 afgerond. In deze projecten is 100 ha extra nieuwe natuur gerealiseerd. Dat komt o.a. doordat (conform afspraken) méér natuur is gecompenseerd dan dat verloren is gegaan. Zo heeft bij compensatie voor weidevogelleefgebied (voorheen landbouwbestemming) omzetting naar NNN plaatsgevonden.
- Op Texel en in 'De Kampen' is de kwaliteit van bestaande natuurgebieden verbeterd, zodat de beoogde natuurambitie wordt behaald en de biodiversiteit toeneemt.
- Er is gestart met de grondverwerving en planvorming van de NNN-opgave in de Oostelijke Vechtplassen (650 ha NNN). Rond de A1 en A9 wordt 100 ha nieuw natuurgebied ingericht als compensatie voor de snelweguitbreiding.
- Het verkenningsjaar agrarisch natuurbeheer is afgerond. Om de resultaten in praktijk te brengen is een pilot gestart in Wormer- en Jisperveld, polder Mijzen en Eilandspolder West.

Om invulling te kunnen geven aan de ambitieuze NNN-doelstellingen uit het coalitieakkoord zijn in het najaar 2019 voorbereidingen gedaan voor een 'optimalisatie' van het NNN en het opzetten van een Regiebureau NNN. Dit bureau pakt vanaf 2020 de sturing en coördinatie van het werk aan de NNN op en zet een versnelling van de realisatie in gang.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting	
Realisatie 56.400 NNN in 2027	Hectare	50.650	50.649	
PAS: Percentage uitgevoerde en in uitvoering zijnde maatregelen (door TBO ingepland en aanbesteed) (Cumulatief)	Percentage	65	65	
Verworven natuurgebied (BBV indicator)	Hectare	NVT	29 (2017)	Nederland (2017) : 1.105 hectare Uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl
Ingericht natuurgebied (BBV indicator)	Hectare	NVT	41 (2017)	Nederland (2017) 1.920 hectare Uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl
Beheerde natuur (BBV indicator)	Hectare	NVT	34.830 (2017)	Nederland (2017): 477.630 hectare Uitgedrukt in hectare binnen het Natuurnetwerk Nederland (NNN) Zie ook: www.waarstaatjeprovincie.nl

6.1.2 Programma Groene Uitweg uitvoeren

Toelichting

In 2019 is het project '[Rondje Naardermeer](#)' uitgevoerd. Hiermee is de ecologische en recreatieve barrière van de spoorlijn door het Naardermeer opgeheven. In het project is een innovatieve 'dwarsligger-faunapassage' gebruikt. Verder zijn vorderingen gemaakt in de voorbereiding van de deelprojecten 'Verder met de Vesting Muiden'; de verlegging van de Mariahoeveweg en de parkeerplaatsen P1 en P2. De verwachting is dat deze projecten in 2020 in uitvoering worden genomen. Voor het project [Horstermeerpolder](#) is de grondstrategie vastgesteld. Vanwege hogere kosten en gebrek aan politiek draagvlak in de gemeenteraad van Gooise Meren is het project '[Vaarverbinding Vecht Gooimeer](#)' en daarmee samenhangend het resterende deel van 'Schootsvelden Naarden' komen te vervallen. Deze projecten waren onderdeel van het deelprogramma Naarden buiten de Vesting. Hiervoor in de plaats zullen andere projecten worden uitgevoerd, waarover de stuurgroep in 2020 zal besluiten. Binnen ditzelfde deelprogramma worden de projecten 'Naardertrekvaart' en 'Passantenhaven' niet meer via de Groene Uitweg uitgevoerd, maar door de gemeente Gooise Meren zelf.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting
Aantal projecten in voorbereiding	Aantal	7	4
Aantal projecten aanbesteed/beschikt	Aantal	3	1

6.1.3 Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren

Toelichting

Na de ondertekening van het [Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen](#) eind 2017, de opbouw van het Programmabureau en opstart van enkele projecten in 2018, is in 2019 over de volle breedte van het programma gestart met de projecten. Enkele kleinere projecten zitten al in de realisatiefase (zoals 'noodmaatregelen ganzenvraat') of zijn reeds uitgevoerd (bruggetje 's-Graveland, prijsvraag Icoon Oostelijke Vechtplassen). Sommige van de grotere projecten zitten in de verkenningsfase ter voorbereiding op nadere besluitvorming. Dit geldt bijvoorbeeld voor recreatieve (vaar)verbindingen, de transformatie van de dorpslinten en transformatie van de recreatiesector. De planuitwerking voor de aanpak van de baggerproblematiek heeft grotendeels plaatsgevonden in 2019.

Ten behoeve van het NNN is in 2019 een [grondstrategie](#) vastgesteld en zijn bewoners in een aantal deelgebieden geïnformeerd. Er vindt overleg plaats met verenigingen van grondeigenaren over de wijze waarop zij een rol kunnen spelen bij de natuurrealisatie in de deelgebieden. Daarnaast wordt actie ondernomen om gronden beschikbaar te krijgen ten behoeve van tijdige doelrealisatie. Er is tot nu toe al 83,5 hectare aangekocht.

In 2019 hebben inwoners van het Oostelijke Vechtplassengebied meer informatie gekregen over de inhoud van de plannen: via de media, de nieuwsbrief, algemene informatieavonden en/of projectgebonden bijeenkomsten. De voortgang van het programma moet niet alleen worden afgemeten aan uitgevoerde projecten, maar ook aan noodzakelijke werkzaamheden die hieraan vooraf gaan. De provincie heeft eind 2019 10% voortgang geboekt met het uitvoeren van het Programma Oostelijke Vechtplassen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Voortgang uitvoering programma (cumulatief)	Percentage 10	10	Zie bovenstaande tekst.

6.1.4 Programma bodemdaling veenweidegebieden uitvoeren

Toelichting

Prof. dr. C.P. Veerman leverde op verzoek van de provincie een advies op over de aanpak van de bodemdaling in veenweidegebieden: '[Haren kost geen tijd!](#)', Dit is gebeurd na een uitgebreide consultatieronde bij alle betrokken partners. Veerman acht de problematiek van bodemdaling 'urgent, maar niet acuut'. Dit geeft de gelegenheid om tot 2022 gedegen onderzoek te doen naar maatregelen om de veenbodem in de zomerperiode te vernatten en daarmee de bodemdaling te stoppen, af te remmen en zo mogelijk te herstellen.

In 2019 is via het [Innovatieprogramma Veen \(IPV\)](#) onder meer geïnvesteerd in onderzoek naar infiltratietechnieken. Een melkveehouder in Assendelft weet met deze techniek in het eerste onderzoeksjaar de grondwaterstanden al heel redelijk op 30-40 cm onder het maaiveld te houden. Enkele andere veehouders doen inmiddels ook ervaring op met deze techniek, mede door subsidies vanuit het [Landbouwportaal Noord-Holland](#). Het onderzoek naar natte teelten wordt momenteel verbreed naar drie kansrijke gewassen: lisdodde, azolla en veenmos. In het [Veenweiden Innovatiecentrum \(VIC\)](#) wordt het onderzoek naar nieuwe vormen van veehouderij onder natte omstandigheden voortgezet in het project Boeren met waarden op veen. Voorts heeft het gezamenlijk met de partners ingediende projectvoorstel '[Amsterdam Wetlands](#)' (inmiddels hernoemd naar VP-Laaag Holland) rijksfinanciering. Het project omvat onder meer maatregelen om het weidevogelbiotoop te vernatten, aanleg van infiltratietechnieken op agrarische bedrijven, en een pilot groeiend veen in het Ilperveld, van 50 tot 100 hectare.

Daarmee zijn de acties uit het spoorboekje grotendeels afgerond. Het onder het [Gemeenschappelijk landbouwbeleid \(GLB\)](#) brengen van het thema bodemdaling is nog wel gaande. Dit komt omdat dat de invoering van het nieuwe GLB door de Europese Commissie is uitgesteld.

Als vervolg op het advies-Veerman is in 2019 tevens het besluit genomen om een integraal gebiedsprogramma voor Laag Holland te ontwikkelen, zodat de opgaven voor bodemdaling gecombineerd kunnen worden met alle andere opgaven voor natuur, landbouw, water, klimaat, recreatie en landschap in Laag Holland. Mede daarom is de gebiedscommissie Laag Holland, een adviesorgaan van GS, omgevormd tot een Regiegroep Laag Holland, onder voorzitterschap van gedeputeerde Rommel (zie ook paragraaf 6.3.2).

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.1		Beschermen en ontwikkelen van de groenstructuur			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
6.1.1	Beschermen en ontwikkelen van NNN en Natura2000-gebieden	53.358	29.513	17.571	11.942
6.1.2	Programma Groene Uitweg uitvoeren	13.407	7.865	6.193	1.672
6.1.3	Programma Oostelijke Vechtplassen uitvoeren	4.307	3.827	2.173	1.654
6.1.4	Programma bodemdaling veenweidegebieden uitvoeren	151	385	372	13
Totaal lasten		71.223	41.590	26.308	15.282
Totaal baten		-6.785	-893	-2.616	1.723
Totaal saldo		64.438	40.697	23.692	17.005
Storting					
6.1.1	Resv. Groen	33.196	39.521	42.700	-3.179
6.1.1	Resv. Kapitaallasten Groen	0	898	1.088	-190
6.1.2	Resv. Groene Uitweg	0	30	129	-99
6.1.3	Resv. Oostelijke Vechtplassen (OVP)	17.260	17.453	17.453	0
Onttrekking					
6.1.1	Resv. Groen	-59.380	-43.968	-32.536	-11.432
6.1.1	Resv. Kapitaallasten Groen	-159	-67	-67	0
6.1.2	Resv. Groene Uitweg	-17.628	-11.267	-9.586	-1.681
6.1.3	Resv. Oostelijke Vechtplassen (OVP)	-4.095	-11.602	-9.609	-1.992
Resultaat		33.632	31.695	33.263	-1.568

*een positief verschil is voordelig

6.2 Beheren van de groenstructuur

Toelichting

Prioriteiten

De begrote prioriteiten voor 2019 waren:

1. Adequaat beheer: Natuurbeheer en Agrarisch Natuurbeheer (6.2.1), Beheer recreatiegebieden (6.2.2) en Faunabeheer (6.2.3, onderdeel Faunabeheer).
2. Zorgvuldige uitvoering bevoegdheden Wet natuurbescherming (6.2.3).
3. Omvang tegemoetkoming faunaschade terugbrengen naar niveau 2005 (6.2.4).

Voor de realisatie van de begrote prioriteiten voor 2019 wordt verwezen naar de toelichtingen bij de operationele doelen

Omgevingsfactoren

Zie 6.1

6.2.1 NNN en agrarische natuur beheren

Toelichting

Het agrarisch natuur- en landschapsbeheer is in 2019 uitgebreid met 300 hectare, waardoor in totaal circa 14.000 ha met agrarisch natuurbeheer wordt beheerd. Behalve uitbreiding van beheer en uitbreiding van het aantal deelnemende agrariërs zetten de agrarische collectieven zich in voor monitoring en kennisdeling. In studiegroepen gaat het over de juiste toepassing van beheermaatregelen ten behoeve van onder andere akkervogels, de inpasbaarheid in de bedrijfsvoering en de effecten van akkerranden in de vorm van natuurlijke plaagbestrijding.

Naast subsidie voor het beheer van een aantal landschapselementen (lanen, poelen, kleine historische wateren, hoogstamfruitboomgaarden en fortterreinen) is in 2019 ook subsidie opengesteld voor het langjarig beheer van tuinvallen. Ook voor toezicht en handhaving in natuurgebieden door natuurbeheer is een toeslag op de SNL-beheersubsidie verleend.

In het Natuurbeheerplan 2019 is opgenomen dat wij vanaf 2021 niet langer agrarisch natuurbeheer willen subsidiëren binnen het Natuurnetwerk Nederland. De reden hiervoor is dat het NNN een duurzaam ecologische structuur is, en bij agrarisch natuurbeheer blijft agrarisch de primaire gebruiksfunctie. Als gevolg van motie 126, aangenomen door Provinciale Staten in november 2017, is een 'verkenningjaar' gestart waarin onder leiding van een onafhankelijk procesbegeleider een traject is gevolgd met de terreinbeherende organisaties, de agrarische collectieven en LTO-Noord. Dat traject heeft geresulteerd in een overeenkomst met voorstellen voor het uitvoeren van pilots. De overeenkomst is begin 2020 ondertekend en er lopen momenteel gebiedsprocessen in de drie pilotgebieden (Mijzenpolder, Eilandspolder-West, Wormer- en Jisperveld) om met de betrokken agrariërs en eigenaren voor het realiseren van het NNN en uittesten van de instrumenten.

In 2019 hebben 'goede gesprekken' geleid tot meer aandacht voor de kwaliteit van het natuurbeheer en de uitwisseling van kennis en ervaringen tussen de beheerders en de provincie. Ook zijn in 2019 tellingen verricht in een groot aantal weidevogelgebieden. In een periode van drie jaar worden alle weidevogelgebieden in Noord-Holland gemonitord. Uit de [data](#) blijkt dat het in Noord-Holland met de weidevogels beter gaat dan in andere delen van Nederland.

Goois Natuurreservaat

Het Goois Natuurreservaat is een terreinbeherende organisatie waar de provincie in het bestuur zit. Omwille van 'good governance' willen wij uit het bestuur treden. In 2019 zijn de gesprekken met de Gooise gemeenten en de gemeente Amsterdam voortgezet en voorbereidingen getroffen voor een intentieovereenkomst die begin 2020 is ondertekend.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroet	Gerealiseerd	Toelichting
Beheerd areaal natuurbeheer	Hectare	28.200	27.889	In de Jaarstukken 2018 heeft een correctie plaatsgevonden, die echter niet meer meegenomen kon worden in de Begroting 2019. Het aantal ha in beheer eind 2018 was 27.539. Eind 2019 was dat 27.889. Het aantal hectares beheerde natuur is in 2019 dus met 350 ha toegenomen.
Beheerd areaal agrarisch natuurbeheer	Hectare	15.500	14.000	In de Jaarstukken 2018 heeft een correctie plaatsgevonden, die echter niet meer meegenomen kon worden in de Begroting 2019. Het aantal ha in beheer eind 2018 was 13.700. Eind 2019 was dat 14.000 ha. Het aantal hectares beheerde agrarische natuur is in 2019 dus met 300 ha toegenomen.

6.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren

Toelichting

Recreatieschappen

De provincie participeert samen met gemeenten in het bestuur van vijf [recreatieschappen](#): Spaarnwoude, Alkmaarder- en Uitgeestermeer, Twiske-Waterland, Groengebied Amstelland en Plassenschap Loosdrecht. Wij dragen financieel bij aan het beheer en de ontwikkeling van deze gebieden. Het beheer, met uitzondering van Plassenschap Loosdrecht, wordt uitgevoerd door [Recreatie Noord-Holland N.V.](#), waarvan wij enig aandeelhouder zijn.

Eind 2018 is een verkenning uitgevoerd naar de uitvoering van beheertaken bij recreatieschappen. Dit onderzoek heeft een verhelderend rapport opgeleverd dat begin 2019 door GS en PS is behandeld. Naar aanleiding hiervan is een gezamenlijk traject met de voorzitters van alle recreatieschappen gestart naar governance- en beheerstructuur bij recreatieschappen. Daarnaast zijn in het coalitieakkoord twee speerpunten over recreatie opgenomen: er komt een visie voor toerisme en recreatie én er wordt een knip gemaakt tussen de beleidsontwikkelings- en beheertaken door Recreatie Noord-Holland N.V. Om de verdien capaciteit van recreatieschappen te vergroten én de aanwezige natuurwaarden beter te beschermen, is een zorgvuldige beschrijving van de wezenlijke kenmerken en waarden(wkw's) van het NNN gemaakt. Dit zorgt voor een betere balans tussen natuur- en recreatiedoelen in de recreatiegebieden. Deze wkw's zijn opgenomen in de Provinciale Ruimtelijke Verordening.

Recreatieve routes

Wandelen en fietsen zijn goede manieren om de Noord-Hollandse natuur en het landschap te beleven. De provincie levert een jaarlijkse bijdrage aan de organisaties [Wandelnet](#) en [Fietsplatform](#) en verstrekt subsidie voor het beheer van het Noord-Hollandpad en voor de uitbreiding van het [Wandelnetwerk Noord-Holland](#). In 2019 is er hard gewerkt aan het wandelnetwerk in West-Friesland, Amstelland en Gooi en Vechtstreek. In 2020 wordt de uitbreiding met circa 500 km in West-Friesland en circa 750 hectare in Amstelland en Gooi en Vechtstreek afgerond. Daarnaast komt er een aanvraag voor de uitbreiding in Zuid-Kennemerland met ruim 700 km. Het netwerk wordt naar verwachting de komende jaren afgerond.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd		Toelichting
Beheerd areaal recreatieschappen	Hectare	6.621	5.624		Hectares zijn n.a.v. een inventarisatie bij Jaarstukken 2018 aangepast (zie Jaarstukken 2018, Operationeel Doel 6.2.3). De Begroting 2019 was toen echter al vastgesteld.
Aantal bezoeken	Aantal	11.244.000	11.250.000		Nauwkeurige bezoekerscijfers over 2019 zijn nog niet voorhanden. Er zijn echter geen aanwijzingen dat het aantal bezoekers lager is dan in 2018.

6.2.3 Uitvoering geven aan de Wet natuurbescherming

Toelichting

De [Wet natuurbescherming](#) geeft de provincie een aantal taken en bevoegdheden, die hierna worden toegelicht.

Natura-2000-gebieden

In Noord-Holland liggen negentien [Natura-2000-gebieden](#). Inmiddels zijn vrijwel alle beheerplannen vastgesteld; alleen het beheerplan voor het Natura-2000-gebied Oostelijke

Vechtplassen en Naardermeer dient nog te worden vastgesteld. Naar verwachting zal dit in 2020 gebeuren.

Initiatieven in of nabij Natura-2000-gebieden die negatieve gevolgen kunnen hebben op de instandhoudingsdoelen, zijn alleen toegestaan als hiervoor een vergunning is verleend. Te denken valt aan agrarische en industriële activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken in nabijgelegen Natura-2000-gebieden. In de meeste gevallen zijn Gedeputeerde Staten hiervoor het bevoegd gezag. De provincie heeft deze werkzaamheden gemandateerd aan de [Omgevingsdienst Noord-Holland Noord \(OD NHN\)](#). Op basis van [verordeningen en beleidsregels](#) die door de provincie zijn vastgesteld, weegt de OD NHN af of een vergunning kan worden verleend en houdt zij toezicht op naleving van de wet. Bij het uitoefenen van toezicht wordt samengewerkt met terreinbeherende organisaties en de politie, die eveneens toezichttaken uitvoeren. Hierbij wordt tevens de handhaving in stiltegebieden – die vaak ook natuurgebied zijn – geïntensiveerd.

In 2019 heeft de Raad van State uitspraak gedaan inzake het Programma Aanpak Stikstof. Deze uitspraak heeft grote gevolgen gehad voor de vergunningverlening van dit deel van de Wet natuurbescherming. Eind 2019 zijn er nieuwe beleidsregels vastgesteld om de vergunningverlening na het onverbindend verklaren van het PAS mogelijk te maken en is begonnen met het opzetten van de gebiedsgerichte aanpak stikstof.

Soortenbescherming

De Wet natuurbescherming kent de zogenoemde ‘passieve’ en ‘actieve’ soortenbescherming. Passieve soortenbescherming behelst het naleven van de Wet natuurbescherming, waarbij bijvoorbeeld een ontheffing nodig is voor het verstoren van vleermuizen bij het renoveren van een gebouw. Actieve soortenbescherming betreft het nemen van maatregelen om kwetsbare soorten – bijvoorbeeld rode-lijstsoorten – te beschermen. Omdat dit voor de provincie een nieuwe bevoegdheid is, was de planning om in 2019 met een voorstel te komen om actieve soortenbescherming vorm te geven. Door drukte op andere dossiers (stikstof) is deze planning iets doorgeschoven en zal dit voorstel in 2020 worden ontwikkeld.

Faunabeheer

De Wet natuurbescherming verbiedt het doden, verstoren of beschadigen van beschermde dieren. Tegelijkertijd kunnen deze beschermde flora en fauna soms problemen veroorzaken. De provincie kan dan een ontheffing verlenen op dit verbod. Deze werkzaamheden zijn gemandateerd aan de OD NHN. Op basis van [verordeningen en beleidsregels](#) die door de provincie zijn vastgesteld, weegt de OD NHN af of een ontheffing kan worden verleend en houdt zij toezicht op naleving van de wet.

Populatiebeheer wordt uitgevoerd door de partijen die zijn verenigd in de [Stichting Faunabeheereenheid Noord-Holland](#), doorgaans op basis van een faunabeheerplan dat door ons wordt goedgekeurd. De provincie verstrekt jaarlijks een subsidie aan de Faunabeheereenheid voor het opstellen van faunabeheerplannen, organisatiekosten en de uitvoering van ganzenbeheer.

In Noord-Holland is de problematiek rond de grote populatie ganzen urgent. Ganzen horen bij het Noord-Hollandse landschap, maar de huidige populatie, met name jaarrond verblijvende ganzen, veroorzaakt veel schade aan agrarische gewassen, andere natuurwaarden en kan een gevaar vormen voor de vliegveiligheid. Hoewel de groei van de populatie grauwe ganzen afvlakt, stijgt het totale aantal ganzen in Noord-Holland nog steeds. Wij achten het wenselijk dat in een straal van 10 kilometer rondom Schiphol slechts geringe aantallen ganzen voorkomen. Daarnaast richt

ons beleid zich zowel op preventieve maatregelen, zoals nestbehandeling, het toepassen van werende middelen en het zoeken naar innovatieve oplossingen om schade tegen te gaan, als op populatiebeheer door afschot en vangacties. De basis hiervoor ligt in het door de Faunabeheereenheid opgestelde, en door de provincie goedgekeurde [Faunabeheerplan Ganzen Noord-Holland](#) en het [Ganzenbeheerplan omgeving Schiphol](#). Winterganzen wordt rust geboden door rustgebieden aan te wijzen en door, op internationaal niveau, samen te werken met landen waar de verschillende ganzenpopulaties naartoe trekken. Zie ook paragraaf 6.2.4. voor een toelichting op tegemoetkomingen faunaschade.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot	Gerealiseerd Toelichting
Percentage tijdig verleende besluiten Wnb (binnen wettelijke termijn)	Percentage ≥ 92	95

6.2.4 Tegemoetkomingen faunaschade uitkeren

Toelichting

Een kernopgave van het faunabeleid vormt de problematiek van de toenemende ganzenpopulatie, aangezien deze schade aan de landbouw en natuur veroorzaakt én een gevaar kan vormen voor de vliegveiligheid. De kosten voortkomend uit het faunabeheer zijn opgebouwd uit tegemoetkomingen in schade (inclusief rustgebieden), apparaatskosten van [BIJ12-unit Faunazaken](#) en kosten voor maatregelen voor ganzenbeheer. Met name de kosten uit de tegemoetkomingen in schade zijn zeer variabel en deels niet beïnvloedbaar, omdat weersomstandigheden en prijsontwikkeling van agrarische producten hier een belangrijke rol in spelen. Verreweg het grootste deel van deze schade wordt veroorzaakt door ganzen. Het provinciaal beleid richt zich er op een balans te vinden tussen de enerzijds de bescherming van trekganzen en anderzijds ruime mogelijkheden bieden aan agrarische ondernemers om gewasschade door ganzen te voorkomen. De totale faunaschade bedroeg in 2019 € 7,9 miljoen. Deze uitkomst houdt redelijk het midden tussen de inschatting in de begroting 2019 (€ 7,5 miljoen) en van BIJ12 (€ 8,6 miljoen). Uitvoerings- en taxatiekosten bedroegen ongeveer € 0,5 miljoen.

In 2019 is in het coalitieakkoord “Duurzaam doorpakken!” opgenomen dat het eigen risico van agrarische ondernemers bij schade door ganzen verhoogd zal worden van 5% naar 20%. Deze verhoging zal in 2020 doorgevoerd worden, als onderdeel van een breder pakket aan maatregelen om de faunaschade te verminderen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot	Gerealiseerd Toelichting
Tegemoetkomingen faunaschade	Bedrag 7.500.000	7.900.000 De tegemoetkoming faunaschade wordt beïnvloed door vele factoren, waaronder de weersomstandigheden, de aantallen ganzen en de droge grasprizen.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.2		Beheren van de groenstructuur		
Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
6.2.1 NNN en agrarische natuur beheren	18.964	17.763	15.975	1.788
6.2.2 Recreatiegebieden en recreatieve routes beheren	6.717	6.916	6.755	161
6.2.3 Uitvoering geven aan de Wet natuurbescherming	1.903	1.951	1.836	115
6.2.4 Tegemoetkomingen faunaschade uitkeren	8.177	8.918	8.640	278
Totaal lasten	35.761	35.548	33.206	2.342
Totaal baten	-375	-375	-6.881	6.506
Totaal saldo	35.386	35.173	26.325	8.848
Storting				
6.2.3 Resv. Landschap	0	0	0	0
Onttrekking				
	0	0	0	0
Resultaat	35.386	35.173	26.325	8.848

*een positief verschil is voordelig

6.3 Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen

Toelichting

Prioriteiten

- Groen kapitaal
Versterken van de samenwerking en uitbreiden van het netwerk. Binnen het Platform Groen Kapitaal zijn vele initiatieven ontplooid, zoals kenniscafés en groenlabs (zie 6.3.1, onderdeel Groen Kapitaal). Ook binnen het Groene Hart, Laag Holland, de Metropoolregio Amsterdam (zie 6.3.2) en het Waddengebied (6.3.3) is veel gedaan om de samenwerking tussen participerende partijen te verstevigen, te verbeteren en waar nodig opnieuw vorm te geven.
- Betrekken bij groen
Bijsturen en stabiliseren van het dalend aantal vrijwilligers. Het aantal vrijwilligers is in 2019 stabiel gebleven. Ten aanzien van het programma 'Betrekken bij Groen', dat in opdracht van de provincie wordt uitgevoerd door de natuurorganisaties, is een evaluatieonderzoek uitgevoerd (zie 6.3.1, onderdeel 'Betrekken bij Groen').

Omgevingsfactoren

Zie 6.1

6.3.1 Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren

Toelichting

Platform Groen Kapitaal

Ook in 2019 werd onverminderd doorgebouwd aan het platform [Groen Kapitaal](#). Groen Kapitaal staat voor innovatieve oplossingen, die natuur combineren met economie, landbouw, infrastructuur en leefomgeving. Het accent ligt op het verder helpen van goede initiatieven op dit vlak. Zo won [Ptthee](#) in 2019 de ASN Bank Wereldprijs. Door het organiseren van kenniscafés en groenlabs en het delen van informatie via social media wordt de link met het platform versterkt en de kennis breder gedeeld. Het platform gaf in 2019 onverminderd veel aandacht aan natuurinclusieve landbouw en de kansen voor natuurinclusief bouwen, mede in relatie tot klimaatadaptatie en gezonde leefomgeving. Groen Kapitaal is bovendien actief op [Instagram](#), [Facebook](#), [Linkedin](#) en [Twitter](#).

Betrekken bij Groen

De provincie verstrekt jaarlijks subsidie aan de natuurorganisaties voor het gezamenlijk uitvoeren van het programma “[Betrekken bij groen](#)”. Dit programma heeft als doel vrijwilligers te steunen die betrokken zijn bij het natuur- en landschapsbeheer ('herstellers'), de monitoring van natuur ('tellers') en natuur- en milieueducatie ('vertellers'). In 2019 bleef het aantal vrijwilligers stabiel. Op de jaarlijkse Dialoogdag voor vrijwilligers is extra aandacht besteed aan “Natuur in de stad”, passend bij de dit jaar gekozen locatie in de Hortus Amsterdam.

Het programma is in 2019 geëvalueerd. Hieruit blijkt dat de doeltreffendheid van de jaarlijkse subsidie ruim voldoende is. Deze subsidie is de belangrijkste voorwaarde voor de betrokken organisaties om de vrijwilligersondersteuning op dit niveau te kunnen uitvoeren. De vrijwilligers zijn tevreden over de ondersteuning: gemiddeld geven zij hiervoor een 7,6. Deze positieve score is belangrijk voor het behouden van de huidige vrijwilligersgroep. Een belangrijke winst van het programma zit in de coördinatie van het cursusaanbod via de [Groene Academie](#) en de meer vraaggestuurde invulling van dit aanbod. Ook leidt het programma tot meer kennisuitwisseling tussen de uitvoerders, waardoor de kwaliteit van de ondersteuning op termijn nog verder kan verbeteren. Daarbij zijn de gemeenten ook nadrukkelijk in beeld.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting	
Twitter-volgers Groen Kapitaal	Aantal	1.000	835	Op verzoek van- en in overleg met het netwerk is het accent verschoven van Twitter naar LinkedIn.
Aantal vrijwilligers	Aantal	13.500	14.000	

6.3.2 Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen

Toelichting

Groene Hart

Binnen het bestuurlijk Platform Groene Hart richten de provincies Noord-Holland, Utrecht en Zuid-Holland, waterschappen en gemeenten op het aanjagen, verbinden en agenderen van thema's als recreatie en toerisme, bodemdaling, energietransitie en verstedelijking. In 2019 is het rapport Water, Bodem en Landgebruik gepresenteerd, waarin de 3 PARK's (Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit) aangegeven hoe met bodemdaling kan worden omgegaan, vanuit het perspectief van het landschap van het Groene Hart. In 2020 wordt vergelijkbaar ontwerpend onderzoek gedaan naar de effecten van de energietransitie.

Laag Holland

In 2019 is de gebiedscommissie Laag Holland, een samengewerking met gemeenten, waterschap, terreinbeherende en agrarische organisaties, omgevormd tot een Regiegroep Laag Holland. De nieuwe regiegroep ontwikkelt onder voorzitterschap van gedeputeerde Rommel een integraal gebiedsprogramma voor Laag Holland. Onder provinciale regie en in samenwerking met alle relevante partners wordt gewerkt aan de opgaven voor natuur, landbouw, water, bodemdaling, klimaat, recreatie en landschap.

Metropoolregio Amsterdam (MRA)

In het kader van de uitvoering van de [MRA Agenda 2016-2020](#) wordt gewerkt aan een integrale aanpak van de landschapsopgave. Deze is langs drie sporen vormgegeven:

1. Het beschrijven van de waarden van het landschap,
2. Het gebiedsgericht in beeld brengen van de samenhang van het landschap met elf grote ruimtelijke opgaven in de MRA
3. Het in beeld brengen van geldstromen, investeringsopgaven en financieringsmogelijkheden om het landschap te versterken. Dit heeft in 2019 onder andere geleid tot de volgende resultaten:
 - een digitale waardenkaart ([viewer](#)) met feitelijke informatie over natuur-, landschaps-, erfgoed- en recreatiewaarden in de MRA;
 - INTENS, een analyse en advies (pleidooi) over de relatie tussen het landschap en 11 grote ruimtelijke opgaven in de MRA;
 - een verkenning door de Amsterdamse oud-burgemeester Cohen naar mogelijkheden om met private partijen afspraken te maken over financiering van regionale landschapsprojecten;
 - de opening van een eerste pilot 'Buitenpoort bij Santpoort-Noord', in samenwerking met lokale partners en vervoersorganisaties en de start van de uitrol van meerdere pilotlocaties;
 - De website [mralandschap.nl](#) in combinatie met een periodieke nieuwsbrief voor een breed netwerk.

Nationale Parken

De provincie beschouwt de [Nationale Parken Duinen van Texel](#) en [Zuid-Kennemerland](#) als een waardevol instrument om bewoners en bezoekers van Noord-Holland te betrekken bij hun groene leefomgeving. Om deze reden levert de provincie een financiële bijdrage aan de Nationale Parken.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd	Toelichting
Advisering door de gebiedscommissie Laag Holland (aantal adviezen aan GS)	Aantal	7	5	In verband met het opheffen van de Gebiedscommissie zijn minder adviezen verstrekt dan begroot.

6.3.3 Balans ecologie en economie waddengebied nastreven

Toelichting

De provincie werkt vanuit het [Investeringskader Waddengebied \(IKW\)](#) aan een aantal grote opgaven in het Waddengebied. In 2019 ontvingen vier grote projecten een subsidie: Slow Mill, Waddenmozaïek en Wij & Wadvogels.

[Slow Mill](#) is een pilot voor de kust van Texel, waarbij uit de golfslag van de zee duurzame energie wordt gewonnen. Tijdens de proef krijgen 100 huishoudens groene stroom van de Slow Mill.

[Waddenmozaïek](#) is een project waarin de Rijksuniversiteit Groningen, het Koninklijk Nederlandse

Instituut voor Onderzoek der Zee en Natuurmonumenten de komende vier jaar een groot onderzoek uitvoeren naar herstelmaatregelen van het bodemleven in de Waddenzee.

Het project [Wij & Wadvogels](#) (van Vogelbescherming Nederland moet de leefomgeving van vogels in het Waddengebied verbeteren. De totale kosten van het project zijn € 15 miljoen. Voor dat bedrag worden onder andere 62 hectare broedgebied voor steltlopers, twee broedeilanden van in totaal 3000 m2 en een vogeleiland met kwelder ten zuiden van Schiermonnikoog aangelegd.

Ten slotte er subsidie verleend aan de eerste fase van een project in Den Helder waarmee Citymarketing Den Helder en het Nationaal Reddingmuseum Dorus Rijkers het dagtoerisme naar Den Helder willen stimuleren. Zo wordt een tijdelijke tentoonstelling georganiseerd over zeven gedenkwaardige reddingsacties rond Den Helder.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid	Begroot	Gerealiseerd	Toelichting
Cofinanciering Waddenfondsprojecten	Aantal	5	4	Daadwerkelijke cofinanciering is afhankelijk van het openstellen van een subsidieloket door het Waddenfonds. Daarnaast is tevoren niet bekend of en voor hoeveel projecten er daadwerkelijk subsidie wordt aangevraagd, die in aanmerking komen voor cofinancieringsregeling door Provincie Noord-Holland.

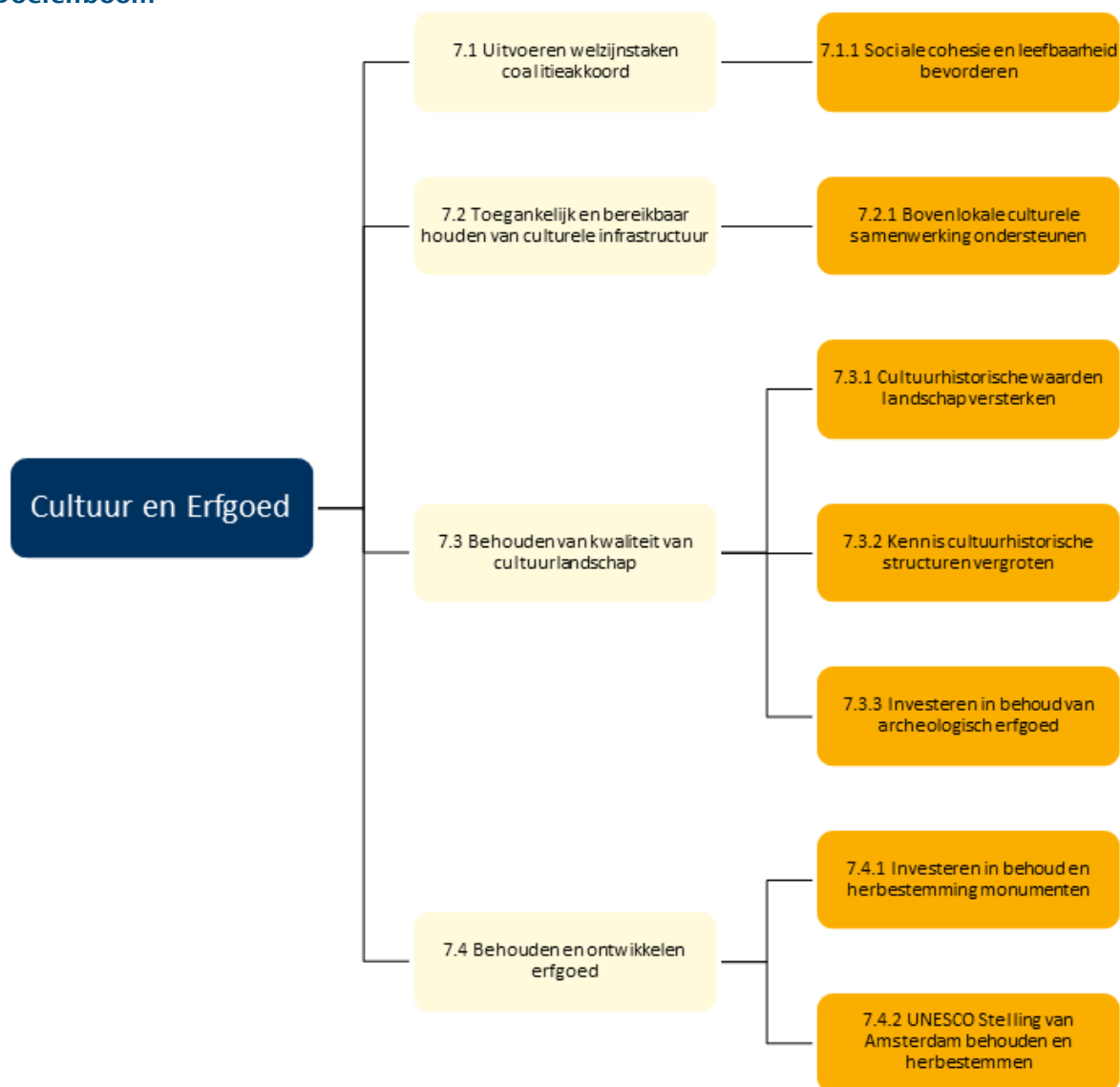
Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 6.3		Betrekken van onze partners bij bescherming en beheer van groen			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
6.3.1	Aanpak Groen Kapitaal uitvoeren	1.080	1.070	1.102	-32
6.3.2	Bijdragen aan regionale samenwerking t.a.v. groen	842	900	843	56
6.3.3	Balans ecologie en economie Waddengebied nastreven	541	2.590	2.069	521
Totaal lasten		2.463	4.560	4.014	545
Totaal baten		-183	-187	-184	-3
Totaal saldo		2.280	4.373	3.830	542
Storting					
6.3.3	Resv. cofinanciering Waddenzee	951	951	951	0
Onttrekking					
6.3.3	Resv. cofinanciering Waddenzee	0	-1.765	-1.271	-494
Resultaat		3.231	3.559	3.510	49

*een positief verschil is voordelig

Programma 7. Cultuur en Erfgoed

Doelenboom

Maatschappelijk doel

De provincie wil een aantrekkelijke en leefbare provincie zijn. De activiteiten in dit hoofdstuk zijn gericht op het behoud van de kwaliteit van het cultuurlandschap, behoud en ontwikkeling van erfgoed en de toegankelijkheid van (culturele) voorzieningen. De provincie ziet het belang van erfgoed als onderdeel van de fysieke ruimte en als vestigingsfactor. Daarom investeert de provincie in kennis over en behoud van het erfgoed. Daarnaast steunt zij onder meer initiatieven van herbestemming van erfgoed en draagt zij archeologie breed uit. De provincie wil discriminatie van de LHBTQI+ gemeenschap in de sport tegengaan en de samenwerking op het gebied van culturele infrastructuur stimuleren. (LHBTQI staat voor lesbisch, homoseksueel, biseksueel, transgender, queer en intergender). Ook richt de provincie zich op de verduurzaming van sportaccommodaties en de Stelling van Amsterdam.

Wettelijk beleidskader

- [Erfgoedwet](#)
- [Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken](#)
- [Wet algemene bepalingen omgevingsrecht](#)
- [Besluit algemene regels ruimtelijke ordening \(Barro\)](#)
- [Wet op de archeologische monumentenzorg](#)
- [Wet op de ruimtelijke ordening](#)
- [Wet op het specifiek cultuurbeleid](#)
- [Modernisering Monumentenzorg](#)
- [Beleidsbrief 'Erfgoed telt'](#)
- [Bibliotheekwet](#)
- [Regioprofiel MRA 2019-2024 'Meer dan de delen, Programma Kunst, Cultuur en Erfgoed'](#)
- (cultuur als onderdeel van de '[Ruimtelijk Economische Actieagenda 2016-2020](#)')

Provinciaal beleidskader

- [Erfgoedverordening Noord-Holland 2017](#)
- [Beleidskader 'Cultuur in Ontwikkeling' 2017-2020](#)
- [Uitvoeringsprogramma Stelling van Amsterdam-Nieuwe Hollandse Waterlinie 2017-2020](#)

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 7	Cultuur en Erfgoed			
	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	17.549	15.951	13.600	2.351
Baten	-30	-30	-30	0
Saldo van baten en lasten	17.519	15.921	13.570	2.351
Stortingen reserves	15.013	14.831	14.831	0
Onttrekking reserves	-8.411	-8.733	-6.915	-1.818
Resultaat	24.121	22.019	21.486	533

*een positief verschil is voordelig

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
	N.v.t.	

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

7.1 Uitvoeren welzijnstaken coalitieakkoord

Toelichting

Prioriteiten

Geen begrote prioriteiten

7.1.1 Sociale cohesie en leefbaarheid bevorderen

Toelichting

De provincie heeft Dorpswerk NH gesteund. Dorpswerk NH ondersteunt en begeleidt vrijwilligers van dorpsraden en dorpshuizen die zich inzetten voor de leefbaarheid van hun dorp. Naast het uitvoeren van het activiteitenplan heeft Dorpswerk NH zich in 2019 met een informatiebijeenkomst breder gepresenteerd aan de provinciale organisatie.

Sportservice Noord-Holland richt zich op de Kennisfunctie Sport: de verspreiding en ondersteuning van de regionale sportstructuur in Noord-Holland. Met de provinciale subsidie ondersteunt en adviseert Sportservice gemeenten bij de ontwikkelingen van lokaal sportbeleid en voorwaarden om sportparticipatie te stimuleren. De provincie heeft verder verkend hoe invulling gegeven kan worden aan het coalitieakkoord op het gebied van het tegengaan van discriminatie van LHBTQI sporters en het bevorderen van verduurzaming van sportaccommodaties.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 7.1		Uitvoeren welzijnstaken coalitieakkoord			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
7.1.1	Sociale cohesie en leefbaarheid bevorderen	220	218	218	0
Totaal lasten		220	218	218	
Totaal baten					
Totaal saldo		220	218	218	
Storting					
		0	0	0	0
Onttrekking					
		0	0	0	0
Resultaat		220	218	218	

*een positief verschil is voordelig

7.2 Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur

Toelichting

Prioriteiten

Ten aanzien van culturele infrastructuur heeft de provincie in 2019 ingezet op de volgende prioriteiten:

- Het ontwikkelen van kennis en netwerk culturele infrastructuur;
- Het stimuleren van en participeren in regionale cultuurnetwerken;
- Het Toegankelijk en bereikbaar houden van het provinciaal bibliotheeknetwerk;
- Het Bevorderen van de kwaliteit van cultuureducatie in het basisonderwijs door middel van matching van het programma cultuureducatie met kwaliteit met gemeenten en OCW.

Omgevingsfactoren

In juni 2019 heeft de Minister van OCW haar uitgangspunten voor het Cultuurbeleid 2021–2024 gepresenteerd. In het kader hiervan ondersteunt het Rijk regionale samenwerking in de vorm van proeftuinen. In 2019 heeft OCW één proeftuin in Noord-Holland (MRA) financieel ondersteund.

7.2.1 Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen

Toelichting

Plein C heeft het programma Cultuureducatie met kwaliteit uitgevoerd. De essentie van het programma is dat cultuureducatie op scholen mogelijk wordt gemaakt door een gezamenlijke (financiële) inzet van gemeenten, scholen, Rijk, provincie en Plein C. 32 gemeenten hebben cultuureducatie in hun beleid opgenomen en de bijdrage stelt ruim 200 basisscholen in staat om vier jaar cultuureducatie in hun beleid te implementeren. In totaal werken hier ongeveer 250 culturele instellingen en kunstenaars aan mee.

In 2019 zijn de volgende subsidies verleend vanuit de Uitvoeringsregeling samenwerking gemeenten:

- Gemeente Alkmaar voor de kwartiermakersfase van het 'Regionaal Cultureel Profiel Noord Holland Noord'.
- De Filmschuur Haarlem voor het project 'Leernetwerk Filmeducatie', een samenwerkingsverband van de Noord-Hollandse filmhuizen.
- Het Singer Museum Laren voor het Erfgoedfestival Grensverleggers in Gooi & Vechtstreek; een samenwerkingsverband van de culturele instellingen in de Gooi & Vechtstreek.

Probiblio heeft voor de provincie de wettelijke taak interbibliothecair leenverkeer (IBL) uitgevoerd. Ook heeft Probiblio innovaties voor lokale bibliotheken ontwikkeld en een innovatieprogramma opgesteld. In nauw overleg en samenwerking met de basisbibliotheken in Noord-Holland lag het accent bij het innovatieprogramma bij twee thema's uit de landelijk innovatieagenda: Jeugd & Onderwijs en Verandering & Verbreding van de Klassieke Bibliotheek. Daarnaast is extra ingezet op het provinciale aandachtspunt Toekomstbestendig IBL en collectioneren.

De gemeenten onder het Noordzeekanaal werken samen in MRA-verband. 2019 is het eerste jaar van uitvoering van het Regioprofiel 'Meer dan de delen', Programma Kunst, Cultuur & Erfgoed MRA 2019-2024. Bij het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) zijn drie proeftuinen ingediend. De proeftuin 'Bereikbaarheid & Promotie Cultuur MRA' wordt door OCW financieel ondersteund. De andere programmalijnen zijn uitgewerkt in uitvoeringsagenda's.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting
Regionale samenwerking gemeenten (aantal gemeenten dat samenwerkt)	Aantal	7	10

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 7.2		Toegankelijk en bereikbaar houden van culturele infrastructuur			
	Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
7.2.1	Bovenlokale culturele samenwerking ondersteunen	3.020	3.052	2.929	123
	Totaal lasten	3.020	3.052	2.929	123
	Totaal baten				
	Totaal saldo	3.020	3.052	2.929	123
	Storting				
		0	0	0	0
	Onttrekking				
		0	0	0	0
	Resultaat	3.020	3.052	2.929	123

*een positief verschil is voordelig

7.3 Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap

Toelichting

Prioriteiten

De provincie heeft in 2019 ingezet op de volgende prioriteiten binnen dit beleidsdoel:

- De Omgevingsvisie en -verordening vragen andere samenwerkingsvormen. De provincie heeft zich ingezet om instrumenten om te vormen tot gebieds- en ontwikkelingsgerichte instrumenten ter ondersteuning van onze partners;
- De provincie heeft zich ingezet om door maatwerk gebiedsgericht een bijdrage te leveren aan het versterken en benutten van de provinciale cultuurhistorische structuurdragers en het landschap;
- De provincie heeft zich ingezet om de publieksfunctie van het archeologisch depot te blijven versterken zodat archeologie nog toegankelijker wordt gemaakt voor een breed publiek.

7.3.1 Cultuurhistorische waarden landschap versterken

Toelichting

Het Steunpunt Monumenten en Archeologie heeft gemeenten uitleg gegeven over, en steun in het vastleggen van goed archeologiebeleid in bestemmingsplannen. De nadruk van deze werkzaamheden ligt in de 10 door de provincie aangewezen archeologiegebieden. In deze gebieden krijgen gemeenten en maatschappelijke organisaties en terreinbeheerders, informatie en inspiratie over de archeologische identiteit en suggesties om deze beter te beschermen en benutten in onder meer ruimtelijke ontwikkeling, toerisme en recreatie. Daarnaast heeft het Steunpunt gemeenten ondersteund bij hun erfgoedtaken en bij het bouwen en onderhouden van netwerken. Daarnaast zijn gemeenten geholpen bij het ontwikkelen, agenderen en delen van actuele kennis over erfgoedthema's

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting	
Uitdragen leidraad (bijeenkomsten)	Aantal	4	4	Conform

7.3.2 Kennis cultuurhistorische structuren vergroten

Toelichting

In 2019 heeft de provincie regionale activiteiten ondersteund in het kader van de lopende regionale beeldverhalen. Met deze ondersteuning werden structuurdragers versterkt en benut voor activiteiten voor een breed publiek. Het betrof industrieel erfgoed in het Noordzeekanaalgebied waar in samenwerking met gemeenten de 'Week van de industriecultuur' werd georganiseerd. De promotie van- en de samenwerking tussen buitenplaatsen in de provincie werd ondersteund via de Stichting Kastelen, Buitenplaatsen en Landgoederen. De rijke geschiedenis van West-Friesland werd in 2019 in de regio West-Friesland extra belicht in het 'Jaar van de Gouden Eeuw'.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting	
Regionale beeldverhalen (aantal campagnes)	Aantal	3	3	

7.3.3 Investeren in behoud van archeologisch erfgoed

Toelichting

In 2019 zijn 17 opdrachten voor onderzoek aan archeologische vondsten en collecties gegeven. Deze komen de komende jaren terug in publicaties en/of nieuwe tentoonstellingen. Er zijn in 2019 drie goedbezochte archeologische tentoonstellingen geweest in Huis van Hilde (over de Napoleontische oorlog, de Westfrisiaweg en over kastelen) en twee publiekspresentaties uitgekomen. In 2019 gingen vijf nieuwe publicaties in voorbereiding, deze komen in 2020 of begin 2021 uit. Een deel van het budget voor archeologie wordt ingezet voor het beheer van het archeologiecentrum Huis van Hilde (gebouw en tuin) in Castricum. Het gaat daarbij om onderhoud, schoonmaak, het *up to date* houden van installaties en voorzieningen en het garanderen van veiligheid en dergelijke. Het centrum kan hierdoor voldoen aan zijn taken voor het duurzaam beheer van vondsten en collecties en het ontvangen van publiek. Een deel van het archeologiebudget is ingezet voor de wettelijke taak van het beheer en het toegankelijk maken/houden van de collectie. Het gaat daarbij om het registreren van nieuw binnengekomen vondsten en collecties, het geven van bruiklenen aan externe tentoonstellingen en het deelnemen (met informatie, beeld en vondsten) aan tentoonstellingen in Huis van Hilde.

Om de collectie voor het publiek toegankelijk te maken, heeft de provincie opdracht gegeven tot het ontwerp van een 17^e eeuwse zaal in Huis van Hilde. Daarnaast investeerde de provincie in onderzoek en behoud van maritieme vondsten en een basisrapportage met daarin de onderzoeksresultaten van het Palmhoutwrak.

Voor de onderwaterarcheologie, met name in de westelijke Waddenzee, zet de provincie zich actief in om een structurele oplossing te vinden voor de instandhouding van onderwatermonumenten (historische scheepswrakken), met name daar waar zij te lijden hebben van erosie van de zeebodem.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting	
Publiekpublicaties over archeologisch onderzoek	Aantal	4	2	Diverse in voorbereiding
Publiekstoegankelijk maken van collectie (tentoonstellingen)	Aantal	2	3	Doelstelling ruim gehaald

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 7.3		Behouden van kwaliteit van cultuurlandschap			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
7.3.1	Cultuurhistorische waarden landschap versterken	653	669	630	39
7.3.2	Kennis cultuurhistorische structuren vergroten	874	752	702	50
7.3.3	Investeren in behoud van archeologisch erfgoed	1.669	2.042	1.856	186
Totaal lasten		3.196	3.463	3.188	275
Totaal baten		-30	-30	-30	
Totaal saldo		3.166	3.433	3.158	275
Storting		0	0	0	0
Onttrekking		0	0	0	0
Resultaat		3.166	3.433	3.158	275

*een positief verschil is voordelig

7.4 Behouden en ontwikkelen erfgoed

7.4.1 Investeren in behoud en herbestemming monumenten

Toelichting

De Loods Herbestemming bracht in 2019 dertig keer advies uit voor het behoud en verduurzamen van erfgoed. Deze adviezen zorgden voor opties voor herbestemming of verbreding van bestaand gebruik, waardoor perspectief op behoud van dit erfgoed is ontstaan.

Uit het Noord-Hollands Fonds voor Monumenten (Fonds Herbestemming), zijn in 2019 zes leningen verstrekt aan eigenaren van industrieel, religieus en agrarisch erfgoed. Het betreft hier ondernemers die erfgoed verwerven, restaureren, verduurzamen en herbestemmen.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting	
Loods herbestemming (aantal adviezen)	Aantal	30	30	
Inzet Fonds Herbestemming (aantal leningen)	Aantal	3	6	

7.4.2 UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen

Toelichting

In 2019 zijn vijf opdrachten verleend in het kader van het siteholderschap voor de Stelling van Amsterdam. Het gaat om vier opdrachten in het kader van communicatie over de waarde van het werelderfgoed en een onderzoek naar de mogelijkheid van duurzaamheidsvoorzieningen op één van de forten.

Er was begroot om in 2019 één informatiepunt te ontwikkelen ten behoeve van het werelderfgoed Stelling van Amsterdam. Dit informatiepunt, dat op het Hembrugterrein moet komen, is in 2019 nog niet ontwikkeld door vertraging in het traject voor een nieuw bestemmingsplan voor dit gebied.

In 2019 zijn er meerdere herbestemmingstrajecten van forten aangejaagd en ondersteund. Een aantal van deze trajecten loopt al langer. De ontwikkeling van Fort Zuidwijkermeer heeft vertraging opgelopen door een juridische procedure rondom de omgevingsvergunning. In 2019 is subsidie verleend voor ontwikkelingen in en rondom Fort Spion.

Beleidsindicatoren

Indicator	Meeteenheid Begroot		Gerealiseerd Toelichting
Opdrachten in kader siteholdertaak	Aantal	6	5
Ontwikkeling informatiepunten	Aantal	1	0
co-financiering herbestemmingsopgaven	Aantal	2	1

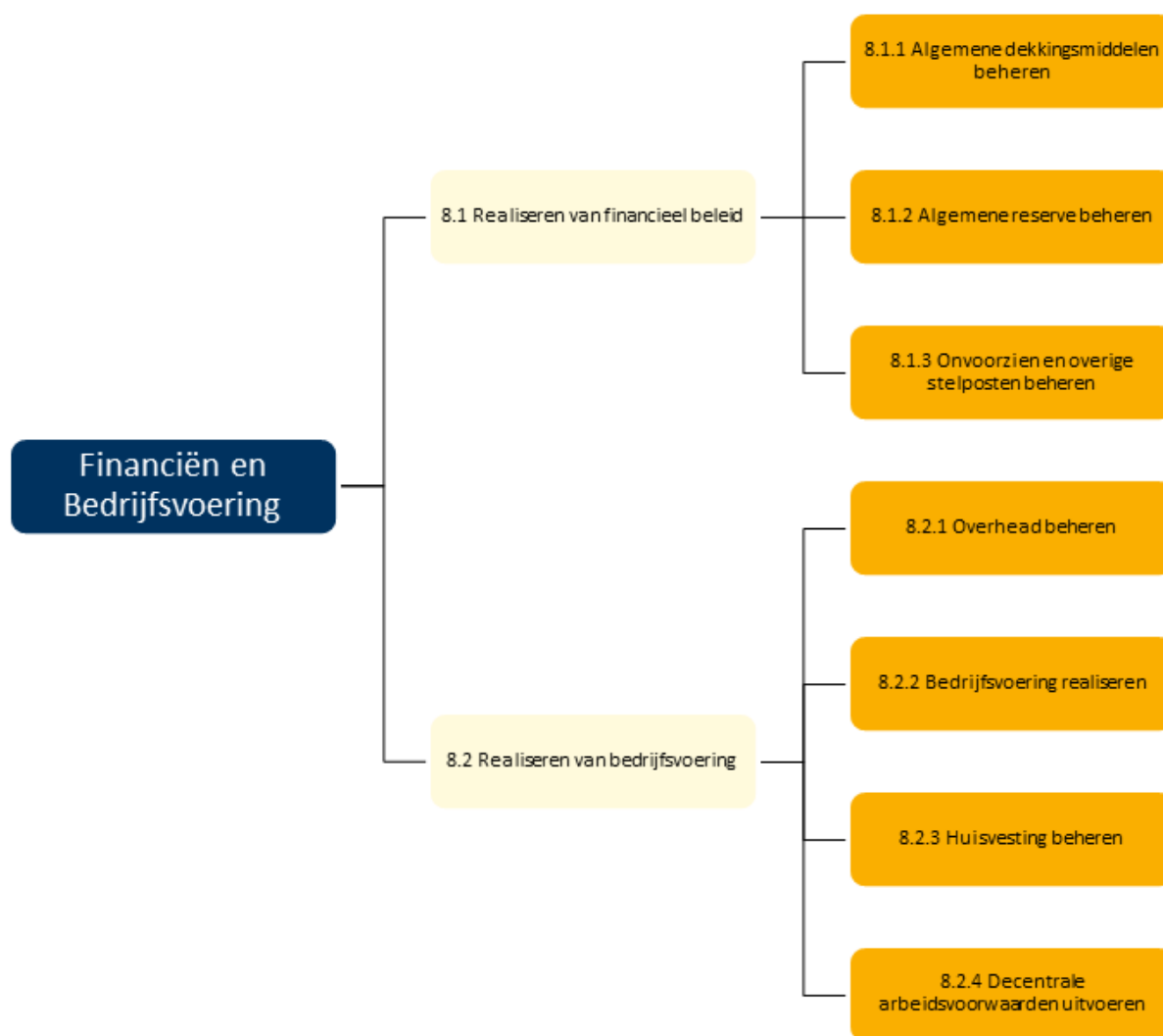
Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 7.4		Behouden en ontwikkelen erfgoed			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
7.4.1	Investeren in behoud en herbestemming monumenten	8.391	8.036	6.203	1.833
7.4.2	UNESCO Stelling van Amsterdam behouden en herbestemmen	2.722	1.182	1.061	121
Totaal lasten		11.113	9.218	7.265	1.953
Totaal baten					
Totaal saldo		11.113	9.218	7.265	1.953
Storting					
7.4.1	Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	6.781	6.825	6.825	0
7.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	8.231	8.006	8.006	0
Onttrekking					
7.4.1	Resv. monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds	-6.161	-8.006	-6.280	-1.726
7.4.2	Resv. SvA/NHW Werelderfgoed	-2.250	-727	-635	-92
Resultaat		17.715	15.316	15.181	135

*een positief verschil is voordelig

Programma 8. Financiën en Bedrijfsvoering

Doelenboom

Maatschappelijk doel

Het financieel beleid van de provincie is gericht op het realiseren van de provinciale beleidsdoelstellingen. Een belangrijk onderdeel is de financiële continuïteit van de beleidsuitvoering, namelijk het vermogen om zowel op korte als op lange termijn zonder grote risico's aan de financiële verplichtingen te kunnen voldoen.

De provincie heeft zich ook in 2019 ingezet om haar organisatie in te richten om als moderne, efficiënte, flexibele, toegankelijke en slagvaardige organisatie uitvoering te geven aan haar wettelijke taken, het coalitieakkoord en de Toekomstagenda Samen Noord-Holland.

De provincie vindt verduurzaming erg belangrijk en investeert daarom in duurzame huisvesting van de provinciale organisatie. De provincie staat voor goed werkgever- en opdrachtgeverschap. Onze ambtelijke organisatie wil een afspiegeling zijn van de Noord-Hollandse samenleving. Duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden zijn onze uitgangspunten;

In 2019 heeft de provincie een belangrijke stap gezet in het verbeteren van de financiële informatievoorziening en is het traject financiële hygiëne verder ontwikkeld. In de [paragraaf Bedrijfsvoering](#) worden de doelen en activiteiten met betrekking tot de bedrijfsvoering specifiek toegelicht.

Wettelijk beleidskader

- [Provinciewet](#)
- [Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten \(BBV\)](#)
- [Financiële verhoudingswet](#)

Provinciaal beleidskader

- [Financiële verordening Noord-Holland versie 2019](#)
- [Nota Reserves 2018](#)
- [Kadernota Risicomanagement en Weerstandvermogen](#)

Rekening Programma – Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 8	Financiën en Bedrijfsvoering			
	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
Lasten	67.074	74.498	66.479	8.019
Baten	-418.856	-433.446	-439.917	6.471
Saldo van baten en lasten	-351.782	-358.948	-373.438	14.489
Storting reserves	4.526	33.018	34.554	-1.537
Onttrekking reserves	-353.721	-481.925	-481.462	-463
Resultaat	-700.977	-807.856	-820.346	12.489

*een positief verschil is voordelig

Specificatie algemene dekkingsmiddelen, heffing vennootschapsbelasting en kosten overhead

Omschrijving	LASTEN			BATEN			SALDO
	Ontwerp begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Saldo rekening
1a. Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	0	0	0	-204.157	-217.057	-218.384	-218.384
1b. Algemene uitkering (inclusief decentralisatie-uitkeringen)	0	0	0	-206.770	-188.408	-192.940	-192.940
1c. Dividend	0	0	0	-300	-20.821	-20.851	-20.851
1d. Saldo van de financieringsfunctie	0	0	9	-318	-318	-576	-568
1e. Overige algemene dekkingsmiddelen	5.487	4.469	-5.365	-7.311	-6.842	-7.145	-12.511
3. Vennootschapsbelasting	0	26	159	0	0	0	159
4. Overhead	61.587	70.003	71.676	0	0	-20	71.657
Totaal	67.074	74.498	66.479	-418.856	-433.446	-439.917	-373.438

Verbonden partijen

OD	Verbonden partij	Publiek doel
8.1.1	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	Belegging
8.1.1	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)	Belegging

*Verdere informatie is te vinden in de paragraaf verbonden partijen

8.1 Realiseren van financieel beleid

8.1.1 Algemene dekkingsmiddelen beheren

Toelichting

De lasten en baten van de provincie worden toegedeeld aan de verschillende programma's in de begroting en de jaarstukken. Deze bestaan uit acht programma's. Daarnaast kent de provincie nog algemene lasten en baten die geen directe relatie met een beleidsprogramma hebben. Tot deze algemene lasten en baten behoren de algemene dekkingsmiddelen en de centrale stelposten.

De belangrijkste onderdelen van de algemene dekkingsmiddelen zijn de provinciefondsuitkering, de opbrengsten motorrijtuigenbelasting en de dividenduitkeringen. De algemene dekkingsmiddelen zijn vrij besteedbaar. Het uitgangspunt voor de motorrijtuigenbelasting, zoals bepaald in het coalitieakkoord, is dat de opcenten niet worden verhoogd en dat het opcententarief in Noord-Holland het laagste in het land blijft. Dit was ook in 2019 het geval. De dividendopbrengsten hebben betrekking op de ontvangen dividenden in 2019 van de verschillende deelnemingen.

8.1.2 Algemene reserve beheren

Toelichting

De algemene reserve is bedoeld als buffer om risico's te kunnen opvangen. In de financiële verordening, die in 2019 is geactualiseerd, wordt een minimale omvang van de algemene reserve voorgeschreven die wij aanhouden om optredende risico's af te dekken.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing zijn de risico's en de weerstandscapaciteit toegelicht. Voor een toelichting op het verloop van de algemene reserve wordt verwezen naar het verslag van de algemene reserve bij de [staat van het verloop van reserves](#).

8.1.3 Onvoorzien en overige stelposten beheren

Toelichting

In de begroting 2019 hebben wij een aantal stelposten opgenomen voor de dekking van (mogelijke) lasten. Het saldo van deze lasten ultimo 2019 kan vrijvallen naar de algemene middelen. Het gaat hierbij om de volgende stelposten:

- Stelpost prijsstijgingen: De provincie past indexering toe als contractuele verplichtingen dat vereisen. Via een stelpost in de begroting zijn de hiervoor benodigde budgetten gereserveerd. Echter, omdat het hier gaat om een schatting kan het zijn dat er middelen per jaareinde overblijven in de stelpost. Daarvan is dit jaar sprake. Het saldo van € 1,1 miljoen valt vrij naar de algemene middelen;
- Doorschuif BTW: Dit betreft BTW die aan de provincie wordt doorberekend en die de provincie vervolgens weer verhaalt via het BTW-compensatiefonds. Hiervoor staan baten van € 3,15 miljoen geraamd. De werkelijke ontvangsten in 2019 bedragen € 3,6 miljoen.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 8.1		Realiseren van financieel beleid					
	Lasten	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *	Begroting 2020
8.1.1	Algemene dekkingsmiddelen beheren	-5.551	0	0	-8.306	8.306	0
8.1.3	Onvoorzien en overige stelposten beheren	0	4.409	1.106	0	1.106	2.722
Baten							
8.1.1	Algemene dekkingsmiddelen beheren	-411.001	-411.545	-426.604	-433.042	6.438	-428.608
8.1.3	Onvoorzien en overige stelposten beheren	-3.223	-5.136	-3.150	-3.594	444	-3.150
	Totaal lasten	-5.551	4.409	1.106	-8.306	9.411	2.722
	Totaal baten	-414.225	-416.681	-429.754	-436.636	6.882	-431.758
	Totaal saldo	-419.776	-412.272	-428.648	-444.942	16.294	-429.036
Storting							
8.1.2	Algemene Reserve	43.390	651	29.207	29.207	0	57.573
Onttrekking							
8.1	Algemene Reserve	-52.214	-52.624	-85.937	-85.937	0	-8.669
	Resultaat	-428.600	-464.245	-485.378	-501.672	16.294	-380.133

8.2 Realiseren van bedrijfsvoering

8.2.1 Overhead beheren

Toelichting

Alle overheadkosten die de provincie maakt worden binnen dit operationeel doel verantwoord. Dit zijn alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De personele kosten van de medewerkers zelf die in het primaire proces werkzaam zijn, worden verantwoord bij de betreffende operationele doelen. Bij de toewijzing van kosten aan overhead volgen we de notities en aanwijzingen van de commissie BBV over dit onderwerp. Regelmatig worden aan de commissie verhelderende vragen gesteld over dit

onderwerp. Aan de hand van de antwoorden wijzigen ook onze inzichten over het wel of niet verantwoorden van kosten als overhead. We hebben hierover geregeld contact met onze accountant. Dit leidt er toe dat cijfers door de jaren heen niet helemaal vergelijkbaar zijn en dat er verschillen bestaan tussen begrote bedragen bij overhead en de realisatie in de jaarrekening.

8.2.2 Bedrijfsvoering realiseren

Toelichting

Hier worden de overige bedrijfsvoeringsactiviteiten verantwoord. Het betreft:

- Het verhuren van onroerend goed onder en in het pand aan het Houtplein en de verhuur van de parkeergarage aan de Dreef.
- De koepelovereenkomst met de provincie Flevoland, waarbij personeel ter beschikking wordt gesteld voor de uitvoering van het beleid voor het landelijk gebied.
- Detachering van personeel.
- Het contract dat de provincie heeft met de Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied voor het voeren van de personeels- en salarisadministratie voor deze organisatie. Dit contract is per ultimo 2019 beëindigd.

8.2.3 Huisvesting beheren

Toelichting

De onttrekking uit de reserve huisvesting ter dekking van de kapitaallasten voor het kantoorpand aan het Houtplein wordt verantwoord onder operationeel doel 'Huisvesting beheren'.

8.2.4 Decentrale arbeidsvoorwaarden uitvoeren

Toelichting

Met de vakbonden zijn afspraken gemaakt over de beschikbare gelden voor de uitvoering van decentrale arbeidsvoorwaarden. In 2016 is een reserve GO-gelden ingesteld waarin eenmalig een storting heeft plaatsgevonden, waarover in het georganiseerd overleg besluitvorming over de inzet van deze reserve plaatsvindt. De reserve wordt gebruikt om provinciale medewerkers extra opleidingsmogelijkheden te geven in de vorm van een Talentbudget. De kosten die medewerkers maken worden onttrokken uit deze reserve.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 8.2		Realiseren van bedrijfsvoering		
Lasten	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
8.2.1 Overhead beheren	61.587	70.003	71.676	-1.673
8.2.2 Bedrijfsvoering realiseren	1.078	2.889	2.914	-25
8.2.4 Decentrale arbeidsvoorwaarden uitvoeren	0	500	194	306
Totaal lasten	62.665	73.392	74.785	-1.393
Totaal baten	-1.975	-3.692	-3.251	-441
Totaal saldo	60.690	69.700	71.534	-1.834
Storting				
8.2.1 Resv. Bedrijfsvoeringskosten	0	3.811	5.347	-1.537
8.2.2 Resv.Vervanging ICT-apparatuur	0	0	0	0
8.2.2 Resv. Bedrijfsvoering	3.875	0	0	0
Onttrekking				
8.2.1 Resv. Bedrijfsvoeringskosten	0	-4.216	-4.079	-137
8.2.2 Resv.Vervanging ICT-apparatuur	-1.252	-1.355	-1.355	0
8.2.2 Resv. Bedrijfsvoering	-1.285	0	0	0
8.2.2 Resv. Organisatieveranderingen	-1.228	-968	-968	0
8.2.3 Resv. huisvesting	-782	-782	-762	-20
8.2.4 Resv. GO-gelden	-500	-500	-194	-306
Resultaat	59.518	65.690	69.524	-3.834

*een positief verschil is voordelig

8.3 Overige subproducten (oude doelenbomen)

8.3.1 Overige subproducten (oude doelenbomen)

Toelichting

Onder dit operationeel doel zijn de reserves opgenomen die voorheen tot meerdere doelen behoorden en in de nieuwe opzet van de begroting 2019 zijn komen te vervallen. Financieel gezien komt hier de overheveling naar nieuwe reserves tot uiting. Zie ook de [verloopstaat reserves](#) in hoofdstuk 5 Financiële begroting.

Wat heeft het gekost? (x 1.000 euro)

Beleidsdoel 8.3		Overige subproducten (oude doelenbomen)			
Lasten		Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil *
8.3.1	Overige subproducten (oude doelenbomen)	0	0	0	0
Totaal lasten					
Totaal baten		-200	0	-30	30
Totaal saldo		-200	0	-30	30
Storting					
8.3.1	Resv. Gezonde Leefomgeving	0	0	0	0
8.3.1	Resv. Programma Water als Econ. Drager	0	0	0	0
8.3.1	Resv. Werkgelegenheid en economie	0	0	0	0
8.3.1	Resv. EXIN-H	0	0	0	0
8.3.1	Resv. TWIN-H	0	0	0	0
8.3.1	Resv. Infrastructuur	0	0	0	0
8.3.1	Resv. Actieprogramma 2010	0	0	0	0
Onttrekking					
8.3.1	Resv. Programma Water als Econ. Drager	-2.250	-2.276	-2.276	0
8.3.1	Resv. Werkgelegenheid en economie	-3.919	-25.224	-25.224	0
8.3.1	Resv. Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder	-5.340	-5.340	-5.340	0
8.3.1	Resv. EXIN-H	-40.993	-57.925	-57.925	0
8.3.1	Resv. TWIN-H	-125.594	-152.543	-152.543	0
8.3.1	Resv. Infrastructuur	-91.467	-115.491	-115.491	0
8.3.1	Resv. Stedelijke vernieuwing	0	-305	-305	0
8.3.1	Resv. UNA	-1.587	-1.740	-1.740	0
8.3.1	Resv. Actieprogramma 2010	-24.900	-27.325	-27.325	0
Resultaat		-296.249	-388.168	-388.197	30

*een positief verschil is voordelig

4 Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Algemeen

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing gaat in op de vraag in welke mate de provincie in staat is om financiële gevolgen van ongedekte risico's op te kunnen vangen. Deze paragraaf geeft inzicht in de relevante risico's per jaareinde en geeft inzicht in de beschikbare weerstandscapaciteit. Dit zijn de middelen die beschikbaar zijn of gemaakt kunnen worden om de financiële gevolgen van de risico's, als deze zich voordoen, op te vangen. Daarnaast wordt het weerstandsvermogen inzichtelijk gemaakt. Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is om de financiële gevolgen van ongedekte risico's op te vangen.

Beleid

Het risicobeleid is vastgelegd in de financiële verordening en door PS vastgestelde Kadernota Weerstandsvermogen en Risicomanagement. De Kadernota bevat beleidsregels over de wijze waarop de weerstandscapaciteit wordt opgebouwd en ingezet. In 2020 wordt de Kadernota geactualiseerd en zal een handreiking risicomanagement worden geïntroduceerd waarmee het risico-denken wordt versterkt.

Visie

De visie op risicomanagement is als volgt: *“De provincie Noord-Holland streeft naar het systematisch afwegen van risico's en kansen bij het realiseren van haar doelstellingen. Risicomanagement is daarmee onderdeel van het reguliere denken en doen. Het bewust verminderen, delen, vermijden of accepteren van risico's leidt tot het 'in control - zijn van de organisatie'”,* (bron: Kadernota risicomanagement 2017-2020).

Wij anticiperen actief op risico's en kansen om onze doelstellingen te bereiken. Daarom hebben we een risicomanagementsysteem ingericht.

Risico's

Het weerstandsvermogen is het kengetal dat uitdrukt in welke mate de provincie in staat is om met zijn financiële reserves ongedekte risico's op te vangen. Ongedekte risico's zijn risico's waarvoor nog geen (of onvoldoende) maatregelen zijn getroffen om het risico af te dekken en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie. Het gaat hierbij alleen om risico's met een bruto effect van € 100.000,- of hoger.

Om de risico's te kunnen vergelijken met de totale weerstandscapaciteit worden deze beschouwd over een periode van vier jaar. Per risico wordt beoordeeld of dit eenmalig is of terugkerend. Indien een risico éénmalig is, worden het effect van het risico en de kans dat het risico in de komende vier jaar optreedt, geschat. Indien het risico terugkerend is, worden het effect van het risico en de frequentie van het optreden van het risico geschat. Hierdoor wordt bij een terugkerend risico de mogelijkheid dat een risico in een periode van vier jaar meerdere keren optreedt, meegenomen. Voor het berekenen van de omvang van de ongedekte risico's wordt een simulatiemethode gebruikt en wordt rekening gehouden met de gekozen risicobereidheid.

Overzicht risico's

Nummer	Risico's	Risicobedrag	Eénmalig of terugkerend risico	Kans van optreden	Einddatum
A. Juridische risico's					
A31	Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure	€ 3.000.000	1x per 20 jaar	n.v.t.	continu
A75	Schadeclaim ivm asbest bij N201	€ 500.000	eenmalig	50%	31 december 2022
A85	Schadeclaim benzinestation	€ 250.000	eenmalig	10%	1 januari 2022
A87	Vaart in de Zaan Vernieuwen Wilhelminasluis	€ 2.500.000	eenmalig	25%	31 december 2020
A92	Brug Ouderkerk	€ 7.000.000	eenmalig	35%	31 oktober 2021
C. Bedrijfsvoeringsrisico's					
C01	Kosten opruimen afvalinrichting	€ 1.000.000	1x per 2 jaar	n.v.t.	continu
C05	Wateroverlast: natuurontwikkeling Texel	€ 1.048.000	1x per 10 jaar	n.v.t.	31 december 2041
C06	Rondje Naardermeer	€ 150.000	eenmalig	10%	2 september 2021
D. Financieringsrisico's					
D78	Lening Nationaal Restauratie Fonds (NRF)	€ 5.100.000	eenmalig	10%	1 januari 2061
D79	Deelneming PDENH	€ 3.400.000	eenmalig	10%	2 april 2024
D80	Subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer	€ 4.600.000	eenmalig	25%	31 december 2023
E. Grondexploitatie- en risico's					
E01	Strategische aankopen, materiële vaste activa	€ 2.400.000	eenmalig	10%	1 januari 2025
F. Risico's Verbonden Partijen					
F01	Reservering investeringsfonds RON Noordzeekanaalgebied (RON)	€ 11.086.095	eenmalig	30%	31 december 2031
F02	Borgstelling aan BNG ivm krediet aan de RON	€ 1.990.000	eenmalig	30%	31 december 2030
F50	Dividenduitkering	€ 1.778.750	1x per 5 jaar	n.v.t.	31 december 2020

Toelichting risico's groter dan € 2 miljoen

A. Juridische risico's

A31. Verkeerde Wet milieubeheerprocedure en fouten bij WABO - procedure (ongewijzigd t.o.v. begroting 2020)

De uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving op grond van de Wabo en de betrokken wetten is gemandateerd aan omgevingsdiensten. Als mandaatgever is en blijft de provincie verantwoordelijk voor de vermogensrechtelijke gevolgen van de namens de provincie genomen besluiten. Bij vergunningverlening bestaat het risico dat onterecht vergunningen, ontheffingen of vrijstellingen worden verleend, gewijzigd of geweigerd. Hierdoor kunnen financiële gevolgen voor bedrijven of derden ontstaan. Dit geldt ook voor een handhavingsbesluit

dat niet terecht tot stand komt, of een rechtsongelijkheid bij toezicht. Het gevolg kan zijn dat bedrijven schadeclaims indienen bij de provincie en dat er afbreuk wordt gedaan aan het imago van de provincie. Schadeclaims kunnen oplopen tot een bedrag van circa € 3 miljoen.

Er zijn privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten met de omgevingsdiensten over de eisen waaraan de vergunningverlening, toezicht en handhaving moet voldoen. De aansprakelijkheid van tekortkomingen in de uitvoering van deze overeenkomsten door onzorgvuldig of on(des)kundig handelen van de omgevingsdiensten ligt bij hen, tot het bedrag van de betreffende dienstverlening. Ook moeten de omgevingsdiensten voldoen aan de verordening kwaliteit VTH omgevingsrecht. In de rol van opdrachtgever bewaakt de provincie dit.

A87. Vaart in de Zaan Vernieuwen Wilhelminasluis (nieuw t.o.v. begroting 2020)

In de vaststellingsovereenkomst met Heijmans is vastgelegd dat de provincie het incidentele risico draagt voor schade die tijdens de werkzaamheden kan optreden aan de maalwand van het HHNK die verbonden is met de Westelijke kolkwand. De maximaal overeengekomen schadevergoeding is € 2,5 miljoen.

A92. Brug Ouderkerk (nieuw t.o.v. begroting 2020)

Ten behoeve van de uitvoering van het project ontbreekt een essentieel stuk grond. Hierdoor ligt de uitvoering stil. De aannemer leidt hierdoor schade en wil deze vergoed hebben. De hoogte van de claim is mede afhankelijk van de duur van de vertraging. Deze is nog niet bekend omdat er nog geen overeenstemming is bereikt met betreffende grondeigenaar.

B. Beleidsrisico's

Bij de jaarrekening 2019 zijn geen beleidsrisico's geïnclassificeerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

C. Bedrijfsvoeringrisico's

Bij de jaarrekening 2019 zijn geen bedrijfsvoeringrisico's geïnclassificeerd met een omvang groter dan € 2 miljoen.

D. Financieringsrisico's

D78. Lening Nationaal Restauratie Fonds (ongewijzigd t.o.v. begroting 2020)

Het risico is dat de lening niet (volledig) wordt terugbetaald aan de provincie. De provincie heeft geld uitgeleend aan het Nationaal Restauratie Fonds (hierna NRF) dat het op haar beurt doorleent aan eigenaren van monumenten voor het herbestemmen/restaureren/verduurzamen van monumenten. Het NRF toetst of de ontvangers van leningen kredietwaardig zijn. Ook bekijkt het NRF in hoeverre voldoende zekerheid kan worden verkregen uit het te financieren onderpand. Momenteel is het risico maximaal € 5,1 miljoen, later zal dit toenemen tot maximaal € 9,1 miljoen.

D79. Deelneming PDENH (ongewijzigd t.o.v. begroting 2020)

PDENH investeert in duurzame innovatieve bedrijven en initiatieven in Noord-Holland. Omdat PDENH wordt gefinancierd met provinciale middelen, leiden de investeringen door PDENH ook tot een financieel risico voor de provincie Noord-Holland. De financiële risico's zijn relatief beperkt omdat wordt geïnvesteerd in bestaande bedrijven, die al op de markt actief zijn. Verder wordt als beheersmaatregel voor iedere investering een uitgebreid boekenonderzoek uitgevoerd.

Ondanks dat het risico relatief beperkt is gaat het in absolute zin om grote bedragen. Het aantal investeringen en het uitgezette kapitaal door PDENH neemt in de toekomst verder toe.

Zekerheidshalve is bij de berekening van het benodigde risicobedrag voor PDENH uitgegaan van 10% van het gemiddelde vermogen. Het risicobedrag voor PDENH dient ter dekking van onvoorziene risico's, in de vorm van (onvoorziene) faillissementen van ondernemingen waarin het fonds heeft geïnvesteerd. Naar verwachting is het risicobedrag ruim berekend omdat in de jaarstukken van de provincie ook reeds een verliesvoorziening is opgenomen voor dekking van voorziene risico's bij PDENH.

D80. Subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ongewijzigd t.o.v. begroting 2020)

De provincie kent POP3 subsidies toe op grond van twee regelingen: ANLb en de Uitvoeringsregeling POP3 subsidies Noord-Holland.

Per 1 januari 2016 is de subsidieregeling Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) ingevoerd. Financiering vindt, conform Modelregeling subsidies Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP3) 2014 – 2020, plaats op basis van de verdeling 50% EU en 50% nationale financiering (provincies). De cofinanciering vanuit de EU voor ANLb is echter geen 50%, maar 75%. De provincies betalen nu dus maar 25% van de kosten voor subsidies in plaats van de afgesproken 50%.

Er was tot voor kort nog geen duidelijkheid over of de resterende 25% in de toekomst alsnog bij de provincies in rekening wordt gebracht omdat extra EU middelen nodig zijn om die 25% te dekken. Op 23 november 2019 is door het Bestuurlijk overleg POP ingestemd met een voorstel van de landelijke POP3-werkgroep financiën om de ruimte voor 25% extra EU-budget voor ANLb te zoeken binnen het eigen provinciale aandeel aan EU POP3-middelen waar elke provincie aanspraak op kan maken. Deze schuif moet in 2020 worden uitgevoerd omdat de 25% extra ANLb uitgaven alleen 2021 kunnen worden gedeclareerd in Brussel. Wij verschuiven praktische gezien het risico over de duidelijkheid of de middelen beschikbaar komen van ANLb naar de zgn niet grondgebonden onderdelen van het POP3. Het risico of dit bedrag alsnog bij de provincies in rekening wordt gebracht is onzeker. Er kan extra EU-budget beschikbaar komen om dit bedrag te betalen. Er zijn tot het einde van het POP3 verschillende momenten dat er extra EU-middelen beschikbaar kunnen komen.

E. Grondexploitatie risico's

E01. Strategische aankopen, materiële vaste activa (ongewijzigd t.o.v. begroting 2020)

Voor de uitvoering van het provinciaal grondbeleid is onder meer het krediet voor strategische grondaankopen beschikbaar. Vooruitlopend op concrete gebiedsontwikkelingsprojecten worden ten laste hiervan grondaankopen gedaan. Hierin ligt een zeker risico besloten dat de economische waarde van deze grond op enig moment (in negatieve zin) afwijkt van de boekwaarde. Om dit risico af te dekken is hiervoor een bedrag in het weerstandsvermogen opgenomen. Dit bedrag is gerelateerd aan de boekwaarde van de strategische aankopen en materiële vaste activa. Per 31 december 2019 bedraagt dit € 23,6 miljoen.

F. Risico's Verbonden Partijen

F01. Reservering investeringsfonds RON (ongewijzigd t.o.v. begroting 2020)

De provincie heeft een renteloze lening verstrekt aan de RON, een deelneming van de provincie. De lening loopt tot het einde van de looptijd van de RON, of zoveel eerder als de RON kan aflossen. Het risico is dat de lening niet afgelost kan worden bij het einde van de looptijd. Tegenover het afgeven van deze lening heeft de provincie het recht van 2^e hypotheek verkregen op de betrokken gronden.

De risico's worden beheerst door strikte sturing via GS door de aandeelhouders op de ontwikkelingen binnen de RON en haar dochters, waaronder begrepen het jaarlijks bijstellen van de exploitatie.

Verloop risico's

Risico-inventarisatie (bruto)	Rekening 2018	Begroting 2020	Rekening 2019	Mutaties jaarrekening 2019 t.o.v begroting 2020	Afname / toename
A. Juridische risico's	€ 15.625.000	€ 6.700.000	€ 20.050.000	€ 13.350.000	toename
B. Beleidsrisico's	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	-
C. Bedrijfsvoeringrisico's	€ 2.048.000	€ 2.198.000	€ 2.198.000	€ 0	-
D. Financieringsrisico's	€ 42.948.000	€ 50.948.000	€ 13.100.000	-€ 37.848.000	afname
E. Grondexploitatie risico's	€ 2.922.500	€ 2.922.500	€ 2.400.000	-€ 522.500	afname
F. Risico's verbonden partijen	€ 16.007.595	€ 16.007.595	€ 14.854.845	-€ 1.152.750	afname
Brutorisicobedrag	€ 79.551.095	€ 78.776.095	€ 52.602.845	-€ 26.173.250	afname

Toelichting

In vergelijking met de voorgaande inventarisatie voor de begroting 2020, is het totaal aan bruto risico's per saldo afgenomen met € 26 miljoen. De toename in de juridische risico's wordt grotendeels verklaard uit mogelijke schade en vertraging die optreedt bij het realiseren van sluizen en bruggen. De afname wordt verklaard uit het feit dat ten tijde van de financiële crisis voor een viertal deelnemingen een risicopost is gevormd vanwege de kans op waardedaling van de deelneming beneden de kostprijs. Er zijn de afgelopen jaren bij deze deelnemingen geen calamiteiten opgetreden en qua bedrijfsvoering is er per balansdatum geen reden meer voor het aanhouden van deze risicoposten. Het betreft de volgende risico's die zijn vervallen bij de jaarrekening 2019:

- A90: Alliander N23 Westfriislaweg Oostergouw van € 0,2 miljoen;
- D53a: Deelneming Afvalzorg van € 12;6 miljoen;
- D53b: Deelneming SADC van € 24,8 miljoen;
- D53d: Deelneming NV Recreatie Noord-Holland van € 0,4 miljoen.

Overige risico's niet gekwantificeerd

Naast bovenstaande risico's onderkennen wij bij de provincie een aantal risico's die nog niet verder te kwantificeren zijn:

PFAS

Bij civiele werken moet de grond worden onderzocht op de aanwezigheid van PFAS. Indien de grond meer schadelijke stoffen bevat dan de norm toestaat, zal dit vertraging in de projecten tot gevolg hebben. De omvang en eventuele schade die hierdoor ontstaat is niet te kwantificeren.

Stikstof (PAS-problematiek)

Door de uitspraak van de Raad van State van 29 mei jl. kan het Programma Aanpak Stikstof (PAS) niet meer worden gebruikt voor de onderbouwing van activiteiten die tot stikstofdepositie in stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden leiden. Als gevolg van deze uitspraak komen projecten die landelijk in voorbereiding zijn in de knel. De commissie Remkes heeft inmiddels nadere

rapporten uitgebracht. De omvang en eventuele schade die dit kan hebben op projecten is op dit moment niet te kwantificeren.

Corona-crisis

Het COVID-19 (corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's. Met onze vaste samenwerkingspartners houden we vinger aan de pols over mogelijke gedeelde risico's. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. In IPO verband hebben we intensief contact met het Rijk en onze medeoverheden. Hier maken we afspraken over eventuele compensatiemaatregelen voor inkomstenverlies en/of extra uitgaven.

Leeghwaterbrug A-02 vervanging

Het project Leeghwaterbrug is vertraagd omdat de aannemer een bouwstop opgelegd heeft gekregen van de gemeente Alkmaar. De aannemer kon de constructieve en bouwveiligheid van het werk niet aantonen. In oktober 2018 is de bouwstop opgeheven en is het werk herstart. De aannemer wil de kosten die samenhangen met de vertraging bij de provincie in rekening brengen en heeft hiervoor een claim ingediend. Als partijen niet tot overeenstemming komen, kan de aannemer conform contract de claim voorleggen aan de rechtbank.

Gemeenschappelijke regelingen

Provincie Noord-Holland participeert in een vijftal recreatieschappen, het Waddenfonds en het Goois Natuurreservaat (GNR). De recreatieschappen en het Waddenfonds zijn gemeenschappelijke regelingen. Het GNR is dat formeel niet. Toch geldt voor al deze samenwerkingsverbanden dat participatie hierin een zeker risico met zich meebrengt, in die zin dat voor bij meerderheid van stemmen in de Dagelijkse Besturen genomen besluiten geldt dat indien deze financiële gevolgen hebben, de provincie hieraan wordt gehouden. In de praktijk betekent dit dat dit extra (structurele) en niet geraamde lasten met zich mee kan brengen die bij een eerstvolgende begrotingswijzing moeten worden verwerkt.

Schadeclaim door afwijkende status assets

Voor het project 24-uurs centrale bediening heeft PNH opdracht gegeven om de bruggen en sluizen te koppelen aan de bediencentrale. Bij de uitvoering van de werkzaamheden is geconstateerd dat de daadwerkelijke situatie afwijkt van de situatie die de aannemer had verwacht. Hierdoor kunnen onverwachte kosten optreden die niet/voldoende in de risicoreservering zijn opgenomen. Om dit incidentele risico te voorkomen en of de financiële gevolgen te verminderen worden op dit moment gesprekken gevoerd. Het streven is om voor 1 juni 2020 tot een oplossing te komen. Daarnaast wordt verschillende varianten in kaart gebracht met bijbehorende (extra) kosten, kansen en risico's. Op grond van de varianten en het gesprek met de aannemer wordt een GS stuk opgesteld voor een vervolgtraject. Dit kan dus ook invloed hebben op de mogelijke extra kosten. In de huidige ramingen zijn voor deze scenario's geen rekening gehouden.

Berekening risico-omvang

Bij de begroting en bij de jaarrekening wordt jaarlijks het actuele totale weerstandsvermogen en het actuele incidentele weerstandsvermogen berekend voor een periode van vier jaar respectievelijk voor een periode van één jaar.

In dit onderdeel wordt de beschikbare weerstandscapaciteit geconfronteerd met de uitkomst van de simulatie van de hiervoor genoemde risico's. Het quotiënt van beide bedragen wordt het weerstandsvermogen genoemd. De totale bruto omvang van deze risico's bedraagt € 49,6 miljoen.

Berekende hoogte van de ongedekte risico's voor 1 jaar: € 19,1 miljoen

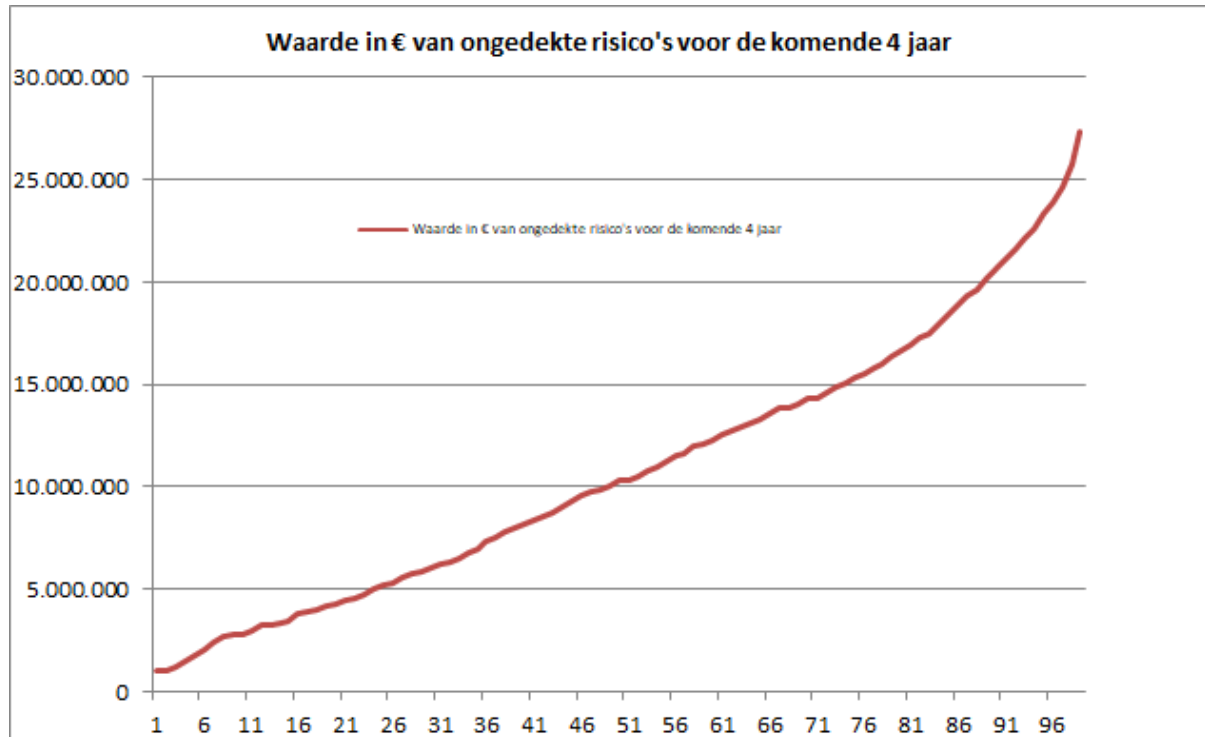
Op basis van de methode wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 19,1 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 1,8 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 19,1 miljoen of lager.

Berekende hoogte van de ongedekte risico's voor 4 jaar: € 27,4 miljoen

Op basis van de methode wordt gesimuleerd of een risico al dan niet voorkomt, is berekend dat het risico € 27,4 miljoen bedraagt. Dit betekent dat met 99% zekerheid gesteld kan worden dat het komende jaar het bedrag aan schade niet groter zal zijn dan het hier genoemde risicobedrag. De verdeling van de bedragen over de percentielen ziet er grafisch als volgt uit:

Toelichting: op de horizontale as staan de percentielen. Op de verticale as staan de bijbehorende bedragen. In 50% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 10,3 miljoen of lager. In 99% van de simulaties zijn de geëffectueerde risico's bij elkaar opgeteld € 27,4 miljoen of lager.

Berekening weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Toelichting weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de provincie beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Bij weerstandscapaciteit wordt onderscheid gemaakt tussen incidentele weerstandscapaciteit en structurele weerstandscapaciteit.

De incidentele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die eenmalig kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en is de som van:

- de algemene reserve;
- de post onvoorzien voor het betreffende boekjaar;
- stille reserves.

De algemene reserve is een nu vrij beschikbare reserve. Stille reserves bestaan uit het verschil tussen de verkoopwaarde van activa en de waarde waarvoor deze activa op de balans staan. In de berekening van de weerstandscapaciteit worden stille reserves niet meegenomen, tenzij er een concrete intentie is betreffende activa binnen één jaar te verkopen;

De structurele weerstandscapaciteit is de capaciteit, die terugkerend kan worden ingezet om financiële tegenvallers op te vangen, en bestaat uit:

- de onbenutte belastingcapaciteit;
- de post onvoorzien in de jaren na het komende jaar;
- begrotingsruimte.

Het beleid over de aanwending van de weerstandscapaciteit

Wanneer risico's zich daadwerkelijk voordoen zal er financiële schade zijn voor de provincie. In een dergelijk geval wordt de financiële positie van de provincie aangetast en kan het voorkomen dat er maatregelen moeten worden getroffen om de financiële positie op termijn weer op peil te brengen. Het volgende is van toepassing met betrekking tot het aanwenden van de weerstandscapaciteit als een risico zich voordoet:

- Wij informeren PS over het zich voordoen van de risico's, inclusief de achtergronden;
- Wij stellen voor het risicobedrag ten laste van de algemene reserve te brengen, wanneer geen andere dekkingsmogelijkheden voorhanden zijn;
- Indien de algemene reserve hiervoor niet meer toereikend is, formuleren wij een bezuinigingsvoorstel;
- De weerstandscapaciteit dient daarna weer op peil te worden gebracht, indien deze zodanig aangetast is dat deze niet langer aan de norm voldoet. In dat geval voegen wij bij het voorstel aan PS een voorstel voor een herstelplan om dit mogelijk te maken.

Toelichting weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is het kengetal dat uitdrukt in welke mate de provincie in staat is om met zijn financiële reserves de ongedekte risico's op te vangen. Met ingang van de Kadernota weerstandsvermogen en risicomanagement 2017-2020 wordt het weerstandsvermogen berekend voor zowel het totale weerstandsvermogen als het incidentele weerstandsvermogen.

Het totale weerstandsvermogen wordt berekend als de totale weerstandscapaciteit gedeeld door de hoogte van de ongedekte risico's over een periode van vier jaar.

De norm voor het minimaal aan te houden weerstandsvermogen bedraagt één. Indien ondanks genomen beheersmaatregelen het totale weerstandsvermogen of het incidentele weerstandsvermogen lager wordt dan één, dan doen Gedeputeerde Staten financiële voorstellen die ertoe leiden dat het weerstandsvermogen weer teruggebracht wordt op het minimale niveau.

Berekening weerstandscapaciteit en weerstandsvermogen

Incidenteel weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	81,30				81,30
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	81,30	-	-	-	81,30
Berekende risico's voor 1 jaar					19,09
Kengetal Weerstandsvermogen voor 1 jaar					4,3

Totale weerstandsvermogen

Berekening weerstandscapaciteit (in miljoenen €)	Rekening 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022	Totaal
Incidentele capaciteit					
Algemene reserve	81,30				81,30
Onvoorzien	-				-
Totaal incidentele capaciteit	81,30	-	-	-	81,30
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit		145,71	145,71	145,71	437,13
Onvoorzien		-	-	-	-
Meerjarenbegrotingsruimte		-	-	-	-
Totale structurele capaciteit	-	145,71	145,71	145,71	437,13
Totale weerstandscapaciteit					518,43
Berekende risico's voor 4 jaar					27,36
Kengetal Weerstandsvermogen voor 4 jaar					18,9

Uit dit overzicht blijkt dat de berekende weerstandscapaciteit op basis van de incidentele capaciteit 4,3 bedraagt (was 2,9 bij begroting 2020). Voor een periode van 4 jaar bedraagt de weerstandscapaciteit 18,9 (was 11,6 bij begroting 2020). In beide gevallen is de uitkomst groter dan 1. Dit betekent dat in beide gevallen de totale weerstandscapaciteit groter is dan de hoogte van de ongedekte risico's.

Conclusies

Bij de jaarrekening zijn risico's geïnventariseerd met een totale bruto omvang van € 53 miljoen. Het berekende risicobedrag (na simulatie) voor het komende jaar bedraagt € 19 miljoen. Het berekende risicobedrag voor de komende 4 jaar bedraagt € 27 miljoen.

De incidentele weerstandscapaciteit bij de jaarrekening 2019 bedraagt € 88 miljoen. Het weerstandsvermogen voor 1 jaar komt dan uit op 4,3. De totale weerstandscapaciteit bedraagt € 525 miljoen. Het weerstandsvermogen voor een periode van 4 jaar komt dan uit op 18,9. Met een zekerheid van 99% geconcludeerd worden dat de berekende weerstandscapaciteit toereikend is om financiële tegenvallers op te vangen.

Kengetallen

Met ingang van de begroting 2016 is in het BBV voorgeschreven dat in deze paragraaf een set van zes verplichte financiële kengetallen op te nemen. De zes kengetallen zijn:

1. netto schuldquote;
2. netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
3. de solvabiliteitsratio;
4. kengetal grondexploitatie;
5. structurele exploitatieruimte;
6. belastingcapaciteit (zie hiervoor de paragraaf provinciale heffingen).

1. Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de provincie ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en afschrijvingen op de exploitatie.

	Bij jaarrekening ultimo jaar	Rekening 2018	Begroting 2019*	rekening 2019
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	14	14	15
C	Overlopende passiva (art. 49)	226	432	226
D	Financiële activa (art. 36 lid d,e en f)	-	-	-
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	498	365	404
F	Liquide middelen (art. 40)	1	1	1
G	Overlopende activa (art. 40a)	32	28	29
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	519	483	501
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%)		-55,9%	10,7%	-38,4%

*2019 t/m de derde begrotingswijziging 2019

Een negatieve schuldquote geeft aan dat per saldo sprake is van een overschot aan middelen. Op dit moment is hiervan sprake bij de provincie Noord-Holland. Het saldo van het overschot (A+B+C-D-E-F-G) bij de rekening 2018 bedroeg € 291 miljoen. Bij de begroting 2019 was dat een tekort van € 52 miljoen. Bij de rekening 2019 is dat een overschot van € 193 miljoen. De negatieve schuldquote wordt deels bepaald vanwege het feit dat de provincie op dit moment nog geen geld hoeft te lenen om projecten uit te kunnen voeren (zie regel A in bovenstaande tabel). Dit wordt veroorzaakt doordat op dit moment de provincie zelf nog voldoende middelen heeft (in reserves) om deze projecten uit te kunnen voeren.

Uit bovenstaande blijkt dat er geen grote verschillen zitten de individuele posten van de rekening 2018 en rekening 2019. Het verschil tussen de rekening 2019 en de begroting 2019 wordt veroorzaakt door planningsoptimisme. Hierdoor is de post 'uitzettingen <1 jaar' bijvoorbeeld aanzienlijk lager de begroting 2019 dan in de rekening 2019. Of in andere woorden, bij de begroting dachten we meer geld uit te geven waardoor minder geld overbleef om kort uit te zetten.

2. Berekening gecorrigeerde netto schuldquote

Om inzicht te verkrijgen in hoeverre sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen). Op die manier wordt duidelijk in beeld gebracht wat het aandeel van de verstrekte leningen is en wat dit betekent voor de schuldenlast. De wijze waarop de netto schuldquote gecorrigeerd voor de doorgeleende gelden wordt berekend is gelijk aan de netto schuldquote, met dien verstande dat bij de financiële activa ook alle verstrekte leningen worden opgenomen.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2018	Begroting 2019*	Rekening 2019
A	Vaste schulden (art. 46)	-	-	-
B	Netto vlottende schuld (art. 48)	14	14	15
C	Overlopende passiva (art. 49)	226	432	226
D	Financiële activa (art. 36 lid b, c, d, e en f)	59	58	52
E	Uitzettingen < 1 jaar (art. 39)	498	365	404
F	Liquide middelen (art. 40)	1	1	1
G	Overlopende activa (art. 40a)	32	29	29
H	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	519	483	501
Netto schuldquote (A+B+C-D-E-F-G/H * 100%		-67,2%	-1,3%	-48,9%

*t/m derde begrotingswijziging 2019

Zie voor opmerkingen hetgeen onder één is gemeld. Zoals hierboven is vermeld zit het verschil in het feit dat bij deze berekening tevens de verstrekte leningen zijn meegenomen. Het verschil met één is zichtbaar op regel D. Logischerwijze wordt het overschot aan middelen groter als de verstrekte leningen ook meegenomen worden in de berekening.

3. Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de provincie in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een provincie bestaat volgens artikel 42 BBV uit de reserves (zowel de algemene reserve als de bestemmingsreserves) en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2018	Begroting 2019*	Rekening 2019
A	Eigen vermogen (art. 42)	1093,4	860,4	1107
B	Balanstotaal	1358,8	1323,79	1368
Solvabiliteit A/B * 100%		80,47%	65,00%	80,87%

*t/m derde begrotingswijziging 2019

Hoe hoger de solvabiliteitsratio hoe hoger de weerbaarheid van de provincie. De mate van weerbaarheid in combinatie met de andere kengetallen geeft een indicatie over de financiële positie van de provincie.

Kijkend naar de samenstelling van het vreemd vermogen (c.q. de financiële verplichtingen), valt af te leiden dat dit met name bestaat uit vlottende schulden en overlopende passiva. Voor deze categorieën geldt dat er voldoende middelen aanwezig zijn om deze te kunnen voldoen. Op basis hiervan kan geconcludeerd worden dat het berekende ratio ruim voldoende is om aan de financiële verplichtingen te voldoen.

4. Grondexploitatie

Grondexploitatie kan een forse impact kan hebben op de financiële positie van decentrale overheden. De boekwaarde van de voorraden grond is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. Jaarlijks dient een getrouwe waardering te worden opgenomen in de jaarstukken.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2018	Begroting 2019*	Rekening 2019
A	Niet in exploitatie genomen bouwgronden (art. 38 lid a punt 1)	-	-	-
B	Bouwgronden in exploitatie (art. 38 lid b)	-	-	-
C	Totale baten (exclusief reserves (art. 17 lid c)	518,9	483,2	476,2
Grondexploitatie (A+B)/C * 100%		0%	0%	0%

* t/m derde begrotingswijziging 2019

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie niet over in exploitatie genomen gronden beschikt, hetgeen past bij het grondbeleid van de provincie. Door de wijzigingen van het BBV vallen de niet in exploitatie genomen gronden met ingang van 2016 niet langer onder de grondexploitatie maar worden ze gerubriceerd onder de materiële vaste activa.

5. Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte geeft inzicht in de mate waarin de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Bij de beoordeling van het structurele en reële evenwicht wordt het onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele baten en lasten. Bij incidentele lasten of baten gaat het om eenmalige zaken die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Voorbeelden van structurele baten zijn de algemene uitkering uit het provinciefonds en eigen belastinginkomsten (motorrijtuigenbelasting). Bij structurele lasten zijn dat bijvoorbeeld de personeelslasten, kapitaallasten en bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen. De onderstaande tabel geeft inzicht in de structurele exploitatieruimte.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
A	Totale structurele lasten	292	419,6	366,2
B	Totale structurele baten	493,9	470,1	430,7
C	Totale structurele toevoegingen aan de reserves	90,5	58,5	40,6
D	Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	3,8	8,2	1,6
E	Totale baten	518,9	483,2	501
Structurele exploitatieruimte ((B-A)+(D-C))/(E) * 100%		22,2%	0,0%	5,1%

Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Daarnaast bevorderen hogere structurele baten de wendbaarheid (flexibiliteit) van de begroting. Voor Noord-Holland is in alle jaren sprake van een positief percentage. Voor een nadere toelichting zie 5.1.4 in deze jaarrekening.

6. Belastingcapaciteit

Een provincie heeft de mogelijkheid om het aantal opcenten te verhogen tot het maximaal te heffen aantal opcenten zoals dat door het Rijk wordt bepaald. De belastingcapaciteit van provincies wordt berekend door het aantal opcenten in jaar t (het begrotingsjaar) te vergelijken met het gemiddelde van het aantal opcenten van alle provincies in jaar t-1 (het jaar voorafgaand aan het begrotingsjaar) en uit te drukken in een percentage.

	Bij begroting ultimo jaar	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
A	Aantal opcenten MRB	67,9	67,9	67,9
B	Landelijk gemiddelde opcenten in jaar er voor	80,5	81,4	80,6
Aantal opcenten t.o.v. landelijk gemiddelde in jaar er voor (A/B) * 100%		84,3%	83,4%	84,2%

Uit bovenstaande blijkt dat de provincie Noord-Holland onder het landelijk gemiddelde zit qua heffen van opcenten. Dit is ook logisch omdat de provincie het laagste opcenten percentage hanteert van alle provincies. Dit zorgt ervoor dat er nog voldoende capaciteit is om eventuele financiële tegenvallers op te vangen. Bij de jaarrekening 2018 is de onbenutte belastingcapaciteit berekend op € 135 miljoen. Voor nadere informatie over de opcenten wordt verwezen naar de paragraaf Provinciale heffingen in deze jaarrekening.

Conclusie en samenvatting

	Rekening 2018	Begroting 2019	Rekening 2019
1. Netto schuldquote	-55,9%	10,7%	-36,6%
2. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-67,2%	-1,3%	-47,5%
3. Solvabiliteitsratio	80,5%	65,0%	79,1%
4. Grondexploitatie	0,0%	0,0%	0,0%
5. Structurele exploitatieruimte	22,2%	0,0%	5,8%
6. Belastingcapaciteit	84,3%	83,4%	84,2%

De bovenstaande tabel geeft op basis van een aantal kengetallen inzicht in de financiële positie van de provincie. Voor een beoordeling van de financiële positie is het belangrijk dat zowel naar de balans als naar de exploitatie wordt gekeken. In de kengetallen structurele exploitatieruimte en belastingcapaciteit komt tot uitdrukking dat de provincie over voldoende structurele baten beschikt, en dat de mogelijkheid bestaat om de structurele baten op korte termijn indien nodig te vergroten.

Voor de provincie Noord-Holland geldt dat de structurele baten groter zijn dan de structurele lasten. Dit resulteert in een structurele exploitatieruimte in 2019 van 5,1%.

Het percentage opcenten van Noord-Holland (67,9) ligt onder het gemiddelde van alle twaalf provincies (84,2). In 2018 kwam dit percentage uit op 84,3. Provincie Noord-Holland hanteert het laagste opcenten percentage van alle provincies. Dit resulteert in een onbenutte belastingcapaciteit van € 145,7 miljoen in 2019. Op basis van het bovenstaande kan geconcludeerd worden dat de begroting van de provincie voldoende wendbaar en flexibel is.

De kengetallen netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio en grondexploitatie hebben betrekking op de balans. Voor beide schuldquoten geldt dat er sprake is van een overschot aan middelen. Dit wordt voor een deel verklaard vanwege het feit dat de provincie op dit moment nog geen leningen hoeft af te sluiten voor het uitvoeren van projecten.

De solvabiliteitsratio over 2019 bedraagt 80,9%. Dit betreft voornamelijk kortlopende schulden. Omdat hiervoor voldoende kortlopende activa tegenover staat is de kans gering dat het eigen vermogen aangesproken hoeft te worden om aan deze verplichtingen te voldoen.

Wat betreft de grondexploitatie kan gezegd worden dat Noord-Holland geen actieve grondexploitatie kent. In de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is een bedrag opgenomen voor daling van boekwaardes. Uit de berekening van het weerstandsvermogen is gebleken dat als deze risico's zich voordoen er voldoende capaciteit is om de risico's af te dekken.

Op basis van bovenstaande kan geconcludeerd worden dat op basis van de huidige cijfers de financiële situatie van de provincie als robuust omschreven kan worden.

4.2 Onderhoud kapitaalgoederen

Algemeen

Het verbeteren van de (provinciale) infrastructuur is een kerntaak van de provincie. Binnen deze kerntaak is het beheren van de provinciale kapitaalgoederen een belangrijk element. De provincie beheerde hiertoe begin 2019: 645 km wegen, 384 km fietspaden, 50 km busbanen, 246 km vaarwegen (bodem en oevers, waarvan 10 km natuurvriendelijke oevers), 590 civiele kunstwerken (inclusief 53 beweegbare bruggen, 2 tunnels en 5 natuurbruggen), circa 80 faunavoorzieningen, dynamisch verkeersmanagementsystemen, een verkeers-, tunnel- en brugbediencentrale en 13 gebouwen (waarvan 4 huur).

Aan het einde van 2019 beheert de provincie nog steeds 645 km wegen. Wel is een aantal wegen verbreed, waaronder de N509 en de N231. Na de openstelling in 2018 van de N307/N194 (voorheen N23 Westfrisiaweg), is in 2019 een groot aantal restpunten opgelost.

In 2018 is de brugbediencentrale Weg & Waterhuis de Langebalk in Heerhugowaard in bedrijf genomen. Begin december 2018 is de eerste brug aangesloten op de bediencentrale. In 2019 zijn nog eens drie bruggen aangesloten op de centrale. Het uitvoeringsprogramma Machinerichtlijn voor beweegbare kunstwerken hangt hier direct mee samen en is volop in uitvoering.

Onderdeel van de beheertaak is de wettelijke zorgplicht en provinciale ambitie om de kapitaalgoederen volgens afgesproken kwaliteitseisen in stand te houden door middel van onderhoud en vervanging. Hiermee worden functionaliteit en kwaliteit van deze kapitaalgoederen op peil gehouden en wordt kapitaalvernietiging voorkomen. Daarnaast is er veel aandacht geweest voor duurzaamheid. De provincie heeft de ambitie uitgesproken om bij te dragen aan de nationale en internationale klimaat- en CO₂-doelstellingen en hier een voorloper in te zijn. In november 2019 is door PS ingestemd met het Klimaatakkoord. Het realiseren van de duurzaamheidsambities doen we door onder andere projecten uit te voeren, die volledig gericht zijn op duurzaamheid. Zo zijn we bijvoorbeeld bezig met de uitrol van openbare LED-verlichting, opwekking van energie via eigen infrastructuur en hergebruik van grondstoffen op de Cruquiusbrug.

Voor het versterken van de biodiversiteit is ook in 2019 extra budget vrijgemaakt. Dit is gebruikt om ervaring op te doen met sinusmaaien en voor aanvullende maatregelen op de N208, N240, N245 en N505, zoals onder andere insectenhôtels in de vorm van staand en liggend dood hout. Daarnaast zijn er extra faunapassages aangelegd op bijvoorbeeld de N201c en zijn de bestaande faunapassages aangepakt, zodat deze voldoen aan de kwaliteitseisen. Verdere mogelijkheden om biodiversiteit te kunnen kwantificeren en dus te kunnen meten worden nader onderzocht. De nu gangbare methode om biodiversiteit te meten is de zogeheten 'nectarindex'.

Infrastructuur

De instandhouding van de provinciale infrastructuur legt een groot beslag op de provinciale begroting. Hierdoor is in de afgelopen jaren steeds nadrukkelijker de behoefte ontstaan om de infrastructuur professioneler, doelmatiger en efficiënter in stand te houden. Om hieraan te voldoen hebben wij de principes van assetmanagement en gebiedscontracten omarmd.

De provincie Noord-Holland is sinds 2015 gecertificeerd beheerder conform de internationale norm voor Assetmanagement ISO 55001. Wij zetten, als gecertificeerd beheerder, in op continue verbetering en ontwikkeling van de organisatie. Dit doen we door de kwaliteit van onze werkprocessen voortdurend te toetsen. Najaar 2019 is met succes een volledig nieuwe audit uitgevoerd door een extern certificeringsbureau.

Assetmanagement beoogt de benodigde onderhoudsmaatregelen van het areaal af te wegen op basis van de aspecten areaalprestatie, faalrisico's en kosten. Waar eerder de degradatie van de technische staat leidend was voor het plegen van onderhoud, is nu het functioneren van het areaal op bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau leidend. Dit is vastgelegd in de Nota Infrastructurele Kapitaalgoederen 2016-2019 (NIKG). Hierin is omschreven welke kapitaalgoederen de provincie in eigendom heeft en op welk kwaliteitsniveau deze in stand gehouden moeten worden. Ook is hierin vastgelegd welke financiële middelen hiervoor noodzakelijk zijn. In 2020 zal de nieuwe NIKG 2020-2023 worden vastgesteld. Hierin zijn de onderstaande beeldkwaliteitsniveaus voor de verschillende netwerken van de provinciale infrastructuur gehanteerd. Deze zijn gebaseerd op de landelijke CROW-systematiek. Uit inspecties blijkt dat 97% van het areaal voldoet aan de vastgestelde kwaliteitsniveaus, dat is 2% hoger dan de streefwaarde, die is gesteld in de begroting 2019. Het areaal dat momenteel niet voldoet aan het vastgestelde kwaliteitsniveau zal in onderhoud worden genomen, zoals bijvoorbeeld de N246b, N196b of de N417, zie het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO). Wanneer naar de individuele netwerken wordt gekeken, dan valt op dat alleen de fietspaden 1% onder de streefwaarde liggen. Dit wordt met name veroorzaakt door de N240b en N196b, die geprogrammeerd staan voor groot onderhoud in 2020, de N231a die voor 2020 en 2021 gepland staat en de N417 die reeds in uitvoering is tot en met 2022.

In de NIKG 2020-2023 worden beeldkwaliteitsniveaus gehanteerd, die ongewijzigd zijn ten opzichte van de NIKG 2016-2019. Gebaseerd op de landelijke CROW-systematiek, zijn de onderstaande kwaliteitsniveaus toegepast voor de verschillende onderdelen van de provinciale infrastructuur.

Type areaal	Beeldkwaliteit
Stroomwegen	B
Overige wegen	C
Fietspaden	B
Milieuaspecten bij wegbeheer	B
Vrijliggende busbanen	B
Haltes / stations Hoogwaardig Openbaar Vervoer (HOV)	B
Vaarwegen / oevers	C/D

De beeldkwaliteit betreft een minimumeis

De gerealiseerde kwaliteitsniveaus zijn hieronder weergegeven.

Beeldkwaliteit

Netwerken	Bestuurlijk vastgesteld kwaliteitsniveau	Werkelijk kwaliteitsniveaus t.o.v. gehele netwerk (%)						Streefwaarde 95% ≥ Realisatie kwaliteitsniveau	
		A+	A	B	C	D	totaal		
Stroomwegen	B	5%	38%	53%	4%	0%	100%	95%	96%
Overige wegen	C	18%	46%	19%	16%	1%	100%	95%	99%
Fietspaden	B	31%	46%	17%	5%	1%	100%	95%	94%
Busbanen (incl. haltes)	B	4%	7%	89%	0%	0%	100%	95%	100%
Vaarwegen	C/D	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Totaal	-	-	-	-	-	-	-	95%	97%

Deze tabel geeft inzicht in de globale toestand van ons areaal op bestuursniveau. Positief is dat we voor het totaalbeeld boven de norm zitten. Stroomwegen en busbanen zitten overwegend op de norm en dat betekent dat dit areaal met de tijd onder de geldende norm zal zakken. Afhankelijk van de situatie en vooral ook verschillende inspectieresultaten, zal dit opnieuw in de onderhoudsprogramma's worden opgenomen, hetzij door de provincie hetzij door de gebiedsopdrachtnemers.

Naast de bovenstaande eis over beeldkwaliteit zijn er bij de begroting 2019 ook andere eisen gesteld. Zo is er gesteld dat bij de vaarwegen geen stremmingen voor de gebruikers mogen ontstaan ten gevolge van een calamiteit aan de oevers. In 2019 zijn geen stremmingen als gevolg van een calamiteit aan de oever opgetreden. Bij de tunnels was de beschikbaarheid hoger dan 99% (Waterwolftunnel 99,2%) en is de eis van 98,5% gehaald. Daarnaast is door verdere optimalisatie van de verkeersregelininstallaties (VRI's) het aantal voertuigverliesuren in 2019 met 1% afgenomen. Deze beperkte winst is het gevolg van eerdere optimalisaties in voorgaande jaren. Het toont aan dat door de eerder uitgevoerde optimalisaties het bestaande VRI-areaal beter op orde is dan voorheen. Er is wel een ontwikkeling gaande met nieuwe regelapplicaties, waaronder een veelbelovende pilot met toepassing van een aangepaste regelstructuur. Hierbij is met de Robuuste Groenverdeler (RGV) een regelstructuur toegepast die beter kan inspringen op plotselinge pieken in de verkeersstroom. Bij de pilot is op dit specifieke punt een winst behaald van 9% op de voertuigverliesuren en, belangrijker, ruim 30% minder voertuigstops.

De ontwikkeling van de betrouwbaarheid wordt niet jaarlijks gemeten. De meest recente cijfers zijn gerapporteerd in een tussenevaluatie van het beleidskader (2017). Met betrekking tot die ontwikkeling van de betrouwbaarheid is het volgende gemeten (bron: tussenevaluatie 2017):

- Bij 29% van de bemeeten trajecten is de betrouwbaarheid met 10% of meer verbeterd.
- Op 16% van de trajecten is wel een verbetering zichtbaar, maar is die verbetering kleiner dan 10%.
- Op ongeveer de helft van de trajecten is sprake van een verslechtering van de betrouwbaarheid.

In 2020 wordt de betrouwbaarheid opnieuw gemeten.

Resumerend levert dit de volgende resultaten op in de onderstaande tabel.

Resultaten

	Streefwaarde 2019	Realisatie 2019
Minimaal 95% van de netwerken voldoet aan het kwaliteitsniveau	95%	97%
Geen ongeplande stremmingen vaarwegen t.g.v. calamiteiten oevers	0	0
Beschikbaarheid tunnels	98,5%	>99%
Afname aantal voertuigverliesuren per jaar	6%	1%
Toename van de betrouwbaarheid van de reistijd per jaar	0,1%	-

Om het gebiedsgericht werken te kunnen uitvoeren, zijn binnen de ambtelijke organisatie de verschillende beheeraspecten en processen per gebied uitgewerkt. Een belangrijk instrument bij het gebiedsgericht werken zijn de gebiedscontracten, waarbij het onderhoud van het areaal naar de markt is gebracht. De gebiedscontracten voorzien erin dat het bepalen en uitvoeren van het vast en variabel onderhoud wordt uitbesteed en alleen de (vervangings-)investeringen door de provincie zelf worden geprogrammeerd. In 2019 waren alle gebiedscontracten operationeel. Daarnaast zijn er ook aspecten van het onderhoud die niet in het gebiedscontract zitten en waarvan het soms efficiënter is om deze centraal te beleggen, zoals bijvoorbeeld centrale brugbediening, Dynamische Verkeersmanagement (DVM), tunnelbeheer en gladheidscoördinatie.

Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud & Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur

Het PMO 2020-2027 geeft aan welke onderhoudsmaatregelen noodzakelijk zijn. Daarmee wordt gewaarborgd dat de infrastructuur met de beschikbare middelen ook in de toekomst blijft voldoen aan de in de NIKG vastgestelde beeldkwaliteitsniveaus.

Alle maatregelen aan het infrastructurele areaal worden begroot en in een planning opgenomen, de 'Provinciale Programmaplanning Infrastructuur'. Een extractie daaruit voor de eerstvolgende 8 jaren is nader uitgewerkt en opgenomen in het Provinciaal Meerjarenprogramma Onderhoud (PMO) en het Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur (PMI). Het PMO is in november 2019 door PS vastgesteld. Het PMI is in 2019 niet vernieuwd vanwege de herijking van het PMI op de nieuwe beleidsspeerpunten en de financiële consequenties van het nieuwe coalitieakkoord. In 2019 is ook gestart met het traject om het PMO en het PMI samen te voegen. Van beide producten zijn ook in de digitale versies op kaart de lopende projecten in de verschillende gebieden van de provincie Noord-Holland weergegeven.

Kostenstijging

Daarnaast zijn er ook onvoorziene gebeurtenissen die hebben geleid tot kostenstijgingen.

Verontreinigingen zoals chroom-6 hebben de provincie genoodzaakt om in overleg met de gebiedsopdrachtnemers extra beheersmaatregelen te nemen.

Ook de aanpak van PFOS bij de uitvoering van infrastructurele projecten leidt steeds vaker tot stagnatie, en daarmee veelal tot kostenstijging. Daarom heeft de rijksoverheid in samenwerking met decentrale overheden het zogenaamde 'Tijdelijk handelingskader voor hergebruik van PFAS-houdende grond en baggerspecie' opgesteld. Dit handelingskader beoogt de stagnatie waar mogelijk op te heffen, terwijl tegelijkertijd onverkort het uitgangspunt geldt dat risico's voor de gezondheid, het milieu en het verspreiden van PFAS houdende grond en baggerspecie naar niet of minder belaste gebieden worden voorkomen.

Naast deze ontwikkelingen heeft ook de marktsituatie invloed gehad op de kostenstijgingen.

Doordat op de arbeidsmarkt schaarste is aan technische specialisten, leidt dit tot stijging van de kosten van arbeid.

Verbeteren van de maatregelenprogrammering

Binnen de directie Beheer en Uitvoering wordt gewerkt volgens gebruikersgericht netwerkmanagement. Hierbij staat de gebruiker centraal, waarbij de hinder-beleving voor de gebruiker tot een minimum wordt beperkt, bij een zo efficiënt mogelijke besteding van de beschikbare middelen. In de contracten met de gebiedsaannemers is (en wordt) geëist dat zij werken met zo min mogelijk hinder voor gebruikers door onder meer vast te leggen dat grootschalige ingrepen in de infrastructuur alleen met minimale tijdsintervallen van meerdere jaren mogen plaatsvinden.

Gebouwen

De provincie Noord-Holland heeft verschillende panden in beheer. De meeste panden zijn in gebruik voor de huisvesting van medewerkers en/of opslag van eigendommen. De provincie verhuurt een klein deel van haar panden als winkel, dienstwoning of kantoor aan derden.

Het onderhoud aan de panden kan als volgt worden ingedeeld:

- Planmatig onderhoud, dit betreft werkzaamheden volgens het meerjarenonderhoudsplan.
- Niet-planmatig onderhoud, dit betreft storingen en niet geplande kleine onderhoudswerkzaamheden.

Planmatig onderhoud

Voor het planmatig (bouwkundig) onderhoud werken wij met een meerjarenonderhoudsplan. In 2017 zijn alle panden, die op dat moment in eigendom van de provincie waren, opnieuw geïnspecteerd. De gegevens van deze inspectie dienen als basis voor het meerjarenonderhoudsplan. Dit plan bevat het planmatig (bouwkundig) onderhoud aan de buitenzijde van de panden, zoals het schilderwerk, de vervanging of renovatie van daken en goten en noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden aan de terreinen (hekwerk, bestrating enzovoort). In dit plan is ook de periodieke vervanging van cv-installaties meegenomen.

Voor zowel het planmatig als het niet-planmatig onderhoud van kantoor Houtplein 33, Dreef 1 en 3 en Huis van Hilde is gekozen voor het afsluiten van een 'maincontract' op basis van een prestatiecontract. Dit houdt in: één contract voor het onderhoud aan deze gebouwen, gebouwgebonden installaties, terreinen en glasbewassing van de buitengevels. Dit met als doel kwaliteitsverbetering, kostenverlaging, risicodeling en innovaties te bereiken of te initiëren.

Niet-planmatig onderhoud

Het niet-planmatig onderhoud omvat het noodzakelijke klein onderhoud aan de panden, dat deels structureel plaatsvindt (onderhoud aan cv's, zonweringen, automatische deuren en tuin) en deels op ad-hoc basis (wanneer een onvolkomenheid wordt geconstateerd, en na melding van een storing of incidentele inspectie wordt uitgevoerd).

Uitvoering 2019

Het meerjarenonderhoudsplan hebben wij niet geheel volgens planning kunnen uitvoeren. Door een tekort aan personeel in de markt hebben wij enkele werkzaamheden door moeten schuiven naar 2020. In 2019 hebben diverse schilder- en herstelwerkzaamheden, liftonderhoud, stucwerk en het vervangen van gevels aan de paviljoens plaatsgevonden. Verder is de vloerbedekking in twee villa's vervangen en zijn er nieuwe werkplekken ingericht. Voor het Houtplein hebben wij bestaande lichtpunten vervangen door LED-verlichting. Correctief onderhoud is volgens plan uitgevoerd met kleine herstelwerkzaamheden in onze kantoorpanden.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland

In de onderstaande tabel zijn de beschikbare budgetten met de daadwerkelijke uitgaven weergegeven.

Beheer en onderhoud meerjarig gepland

Beheer en onderhoud meerjarig gepland	Begroot	Besteed	Verschil
A. Vervangingsinvesteringen wegen (PMO)	€ 47.611.583	€ 21.723.425	€ 25.888.158
B. Groot onderhoud gepland	€ 15.236.000	€ 8.579.348	€ 6.656.652
C. Projecten reserve kap. lasten VIK v/h Res. GO	€ 8.030.000	€ 6.030.403	€ 1.999.597
D. Vast onderhoud wegen	€ 4.929.000	€ 5.554.828	-€ 625.828
E. Gebiedscontracten (GBC1 t/m GBC7)	€ 32.264.000	€ 28.539.459	€ 3.724.541
F. Tunnels	€ 4.527.000	€ 6.313.307	-€ 1.786.307
G. DVM-areaal wegen	€ 2.382.000	€ 2.457.077	-€ 75.077
H. Planmatig onderhoud gebouwen	€ 1.157.000	€ 977.000	€ 180.000
I. Correctief onderhoud gebouwen	€ 205.000	€ 197.000	€ 8.000
Totaal onderhoud kapitaalgoederen	€ 116.341.583	€ 80.371.847	€ 35.969.736
Waarvan activa met een maatschappelijk nut	€ 47.611.583	€ 21.723.424	€ 25.888.159

Bovenstaande budgetten zijn exclusief capaciteitskosten. De werkelijke uitgaven (kasritme) zijn lager dan begroot. Dit wordt met name veroorzaakt door vertraging van een aantal

infrastructurele projecten welke beschreven staan in paragraaf 2.3. Bijvoorbeeld de Leeghwaterbrug of het oeverproject langs het Kanaal Omval-Kolhorn.

4.3 Financiering

Algemeen

De financiering van de provincie Noord-Holland heeft conform de voorwaarden genoemd in de Wet financiering decentrale overheden plaatsgevonden. Het belangrijkste uitgangspunt van deze wet is het beheersen van risico's die uit de treasuryfunctie (kunnen) voortvloeien. De treasuryfunctie omvat alle activiteiten gericht op het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële stromen en de hieraan verbonden risico's.

Het treasurybeleid beslaat de doelstellingen, de richtlijnen en de limieten, die voor het uitvoeren van de treasuryfunctie zijn vastgesteld. De wettelijke en provinciale kaders zijn vastgelegd in:

- Wet financiering decentrale overheden (Wet fido)
- Besluit leningsvoorwaarden decentrale overheden
- Ministeriële regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden
- Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)
- Financiële verordening Noord-Holland 2019
- Financieringsstatuut provincie Noord-Holland 2010; gewijzigd maart 2014
- Uitvoeringsrichtlijn Leningen en Garantstellingen Noord-Holland; oktober 2015

In deze wettelijke en provinciale kaders staan onder andere richtlijnen voor het aangaan en verstrekken van leningen en het verlenen van garanties uit hoofde van de publieke taak. De provincie Noord-Holland had in 2019 geen uitzettingen en derivaten.

De belangrijkste doelstellingen van het provinciale treasurybeleid zijn:

- Duidelijke richtlijnen voor eenduidige behandeling van aanvragen voor geldleningen en garantstellingen (vanuit publieke taak)
- Zorgen voor de tijdige beschikbaarheid van de nodige financiële middelen
- Beheersen van financiële risico's
- Minimaliseren van de kosten bij het beheren van geldstromen en financiële posities.

De provincie Noord-Holland heeft zich bij het uitvoeren van de treasuryfunctie aan de wettelijke kaders en provinciale regelgeving gehouden. Met de keuze voor het integraal schatkistbankieren (besluit Provinciale Staten november 2009) heeft de provincie de risico's van de treasuryfunctie kunnen begrenzen. Immers het debiteurenrisico van deze keuze is nihil, want het geld wordt uitsluitend ondergebracht bij het Rijk

In het uitvoeren van het treasurybeleid stuurt de provincie daarom op het beheersen van het renterisico en het liquiditeitsrisico. Het renterisico is het risico van een lager financieel resultaat als gevolg van (negatieve) rentefluctuaties. Het liquiditeitsrisico is het risico van wijzigingen in het verloop van inkomsten en uitgaven in afwijking van de planning, waardoor financieringskosten hoger uitvallen.

Schatkistbankieren

De staat verzekert met het schatkistbankieren dat met de middelen van de provincie geen onnodige financiële risico's worden gelopen.

Op het aantrekken van middelen, dat via schatkistbankieren niet mogelijk is, wordt hier niet nader ingegaan omdat van het aantrekken van middelen in 2019 geen sprake is geweest. Gelet op de lange termijn liquiditeitsprognose zal dit voorlopig ook niet nodig zijn. Sinds de ingang van het verplicht schatkistbankieren per 15 december 2013 is het voor de provincie mogelijk om

tijdelijk overtollige middelen uit te zetten bij Nederlandse gemeenten, waterschappen en provincies, voor zover deze niet onder het toezicht van de uitzettende overheid vallen. De rentevergoeding op deze uitzettingen is doorgaans (licht) hoger dan bij de schatkist. In 2019 heeft de provincie geen gebruik gemaakt van deze mogelijkheid aangezien de liquiditeitsprognose voor de lange termijn dit niet toelaat. Voor het bepalen van de hoogte, de looptijd en het rentepercentage van de te plaatsen deposito's en uitzettingen wordt gebruik gemaakt van liquiditeitsprognoses en renteverwachtingen om de marktconformiteit vast te stellen.

Liquiditeitsprognoses

De liquiditeitsprognoses genereren informatie over de liquiditeitsbehoefte op de korte, middellange en lange termijn. De prognoses vormen een belangrijke basis voor het uitzetten van tijdelijk beschikbare financiële middelen in deposito's.

Renteverwachtingen

Een tweede belangrijke basis is de renteverwachting, die in 2019 ieder kwartaal is opgesteld met twee rentevisies van verschillende banken en treasury specialisten. Deze renteverwachting heeft de provincie geleerd dat de geraadpleegde instanties voor 2020 nog steeds zeer lage renteniveaus verwachten. Besloten is daarom om de vrijkomende deposito's voorlopig op de rekening-courant te laten staan. Uitzettingen bij de schatkist leveren op peildatum 27 januari 2020 bij een deposito van 20 jaar slechts 0,1 % rente op. De provincie heeft eind 2019 bij de schatkist € 311,59 miljoen in rekening-courant staan.

Kasgeldlimiet/Renterisiconorm

De Wet fido stelt normen voor de hoogte van de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Bij het uitvoeren van het treasurybeleid is de provincie Noord-Holland in 2019 binnen deze normen gebleven. Overschrijding van de kasgeldlimiet was niet aan de orde, omdat in 2019 geen kasgeldleningen nodig waren.

De renterisiconorm is bedoeld om (her)financiering van de meerjarige leningen over de jaren te spreiden. Dit is echter voor de provincie Noord-Holland niet aan de orde geweest, omdat de provincie in 2019 niet over lang vreemd vermogen beschikt.

Berekening kasgeldlimiet

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
(1)	Drempelbedrag	5.651			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	161	161	202	161
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	5.489	5.489	5.448	5.489
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	1.450.295			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	500.000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	950.295			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	5651			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	14.507	14.664	18.605	14.834
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	161	161	202	161

Renteresultaat

De feitelijke realisatie van het treasurybeleid weerspiegelt het renteresultaat van de provincie. In 2019 heeft de provincie een renteresultaat van bijna € 0,57 miljoen. Dit bestaat met name uit rentebaten op verstrekte langlopende geldleningen en uitzettingen >1 jaar.

Naast de werkelijke kasstromen uit rentelasten/baten rekent de provincie Noord-Holland op basis van de Financiële verordening Noord-Holland in 2019 geen rente intern door aan kostenplaatsen, producten en activa.

4.4 Bedrijfsvoering

Algemeen

De provincie Noord-Holland is een betrouwbare partner die rechtmatig handelt en transparant, doelmatig, doeltreffend en wendbaar is. Dit doen we voor onze stakeholders, namelijk de inwoners, bedrijven, maatschappelijke organisaties en medeoverheden. Omdat we succesvol uitvoering willen geven aan onze programma's hechten we groot belang aan onze externe gerichtheid en zichtbaarheid. Een adequate en efficiënte interne bedrijfsvoering is hier een essentiële voorwaarde voor. De provincie is een wendbare en slagvaardige organisatie. Onze organisatie is ingericht om uitvoering te geven aan onze wettelijke taken en het coalitieakkoord. Hoe we dit doen is vastgelegd in de Toekomstagenda Samen Noord-Holland. Dit langlopende programma is in 2019 aangepast en gericht op de visie op 2025. Bij de start van Samen Noord-Holland zijn we begonnen met het op orde brengen van de basis en tegelijkertijd ruimte te geven en te nemen voor het uitproberen van nieuwe dingen. Middels Samen Noord-Holland focust de organisatie zich de komende jaren op de speerpunten "eigenaarschap" met het programma Financiële Hygiëne en op het "elkaar aanspreken". Voor dit laatste speerpunt loopt het programma DADEN (De Aansprekende Dialoog Effectief & Normaal)

Digitalisering

De ambitie op het gebied van digitalisering, neergelegd in het Concern Informatieplan 2016-2020, is voor 2019 vertaald in een portfoliojaarplan. Op het portfolio staan i-projecten die bijdragen aan datagedreven werken, financiële hygiëne, informatieveiligheid en een open en transparante provincie.

Datagedreven werken is een strategische doelstelling van de Provincie. Om kwalitatief correcte gegevens snel en flexibel in de ketensamenwerking met partners te kunnen delen en gebruiken en om beter onderbouwd beleid te kunnen opstellen en er ook beter op te kunnen sturen vereist flexibiliteit in onze infrastructuur. Om dat te bereiken heeft de provincie een technische architectuur opgeleverd in de publieke cloud als dataplatform. Hierin kan data uit verschillende bronnen worden opgeslagen en gecombineerd.

Het volledige financiële systeem is gemigreerd naar een nieuwe inrichting. Hiermee hebben we de basis op orde gebracht met een verbeterde financiële informatievoorziening.

Met de toegenomen digitalisering wordt informatieveiligheid steeds belangrijker. In 2019 is een roadshow "laat je niet hacken" gestart voor medewerkers. We hebben een nieuw autorisatieplatform gelanceerd. Daarmee hebben we meer inzicht en controle op de toegang tot onze systemen. Verder is het team informatieveiligheid met een cybersecurityspecialist die zich gaat bezighouden met het verhogen van de beveiliging aan onze objecten (bruggen, sluizen, tunnels en verkeer).

De interprovinciale samenwerking is flink toegenomen met de IDA (interprovinciale digitale agenda). Voor de voorgenomen Wet Open Overheid is samengewerkt aan een meerjarenplanning informatiehuishouding. Deze wordt in 2020 opgeleverd aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De eerste formulieren van het nieuwe Digitale Loket zijn opgeleverd, met toepassing van eHerkenning, DigiD en webrichtlijnen. Basisgegevens kunnen via een "prefill" in het webformulier worden geplaatst.

Sinds 18 maart zijn de ‘natte’ parafen op GS-voorstellen, de stapels papier én de vertrouwde rode plastic mappen verleden tijd. De voorbereiding van GS-voorstellen en de GS-vergadering worden sindsdien digitaal ondersteund met de applicatie iBabs.

Communicatie

De provincie wil haar zichtbaarheid vergroten, zodat bekendheid met en vertrouwen in het werk van de provincie toeneemt. Zo blijven de Noord-Hollanders goed geïnformeerd over wat we doen. Zo kunnen zij het beleid en de uitvoering daarvan beoordelen én beïnvloeden.

2019 stond vooral in het teken van de Provinciale Statenverkiezingen, de campagne voor en de aanstelling van de nieuwe commissaris van de Koning en de vorming van een nieuw college van Gedeputeerde Staten. Samen met de griffie is gewerkt aan opkomstbevordering voor de verkiezingen en is de communicatie rond de coalitievorming verzorgd. Er is een nieuw sponsorbeleid en een nieuwe strategie voor interne communicatie opgesteld. Het scholenprogramma van de provincie is, mede in samenwerking met Provinciale Staten, uitgebreid. Het aantal scholieren dat de provincie bezoekt is ruim verdubbeld, er worden steeds meer gastlessen op scholen aangevraagd en gegeven. De provincie laat scholieren meedenken over technische en beleidsvraagstukken. Ook is de arbeidsmarktcommunicatie aangescherpt en de profilering van de provincie als aantrekkelijke werkgever versterkt.

Personeel en organisatie

Arbeidsmarkt en arbeidsvoorwaarden

De arbeidsmarkt is krappere geworden en de vraag naar goed personeel is gegroeid. Er is een recruiter in dienst genomen om effectiever te werven bij vooral moeilijk vervulbare functies. Daarnaast is de arbeidsmarktcommunicatie moderner gemaakt, zijn vacatureteksten meer gericht op een diverse samenstelling van het personeelsbestand als afspiegeling van de samenleving en is het administratieve proces vereenvoudigd.

In 2019 vonden de juridische en administratieve voorbereidingen plaats voor een soepele overgang per 1 januari 2020 naar een “normale” rechtspositie van ambtenaren. Ambtenaren zijn vanaf dat moment werkzaam op basis van een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht in plaats van een eenzijdige aanstelling.

Leiderschap en talentontwikkeling

Uit het medewerkertevredenheidsonderzoek (MTO) bleek dat de provincie goed scoort ten opzichte van het MTO in 2016 en de benchmark met vergelijkbare organisaties. Daarmee verdienen we 2 van de 3 sterren voor het beste werkgevers keurmerk van Effectory en Intermediair. Een resultaat om trots op te zijn.

Medewerkers zijn meer tevreden over de ruimte en het vertrouwen dat zij krijgen van hun leidinggevende. Ontwikkelmogelijkheden worden als groot ervaren en er zijn voldoende kansen om door te groeien. Aandachtspunten uit het MTO zijn de onderlinge communicatie en samenwerking tussen verschillende sectoren en het meer resultaatgericht werken.

Méér dan vorig jaar hebben medewerkers zich duurzaam ontwikkeld door het inzetten van hun opleidingsbudget voor het volgen van opleidingen en trainingen: 440 medewerkers maakten hiervan gebruik.

Integriteit

In 2019 heeft de provincie een bijdrage geleverd om Noord-Hollandse gemeenten en de provincie weerbaarder te maken tegen vormen van ondermijnende criminaliteit. Zoals het versterken van de kwaliteit van frauderisicoanalyses van werkprocessen, ook bij verbonden partijen.

Per 1 januari 2019 is de nieuwe externe vertrouwenspersoon aangesteld. Met diverse sectoren en met de trainees zijn sessies gehouden over integriteitsdilemma's en -risico's die zich in de werkprocessen kunnen voordoen.

Inclusief werkgeverschap

Als provincie streven we naar "inclusief werkgeverschap": het in dienst nemen van mensen met inzet naar vermogen. Het doel is hierbij om te komen tot een personeelsbestand waarbij iedereen, ongeacht diens achtergrond, welkom is. Onze ambtelijke organisatie wil een afspiegeling zijn van de Noord-Hollandse samenleving. Duurzaamheid, diversiteit en eerlijke arbeidsvoorwaarden zijn onze uitgangspunten;

In onze uitingen (video's, foto's, interviews) op onze werkenbij-pagina zetten we bewust een divers beeld neer. Ook onze vacatureteksten zullen worden aangepast om een diverse doelgroep aan te spreken. Bij de werving van trainees is het doel gehaald om tenminste 20% van de nieuwe lichte trainees te laten bestaan uit deelnemers met een multiculturele achtergrond. In de werving van financiële trainees heeft 50% van de nieuwe medewerkers een multiculturele achtergrond. Daarnaast zijn succesvol twee stageplaatsen aangeboden aan stagiaires met een multiculturele achtergrond op HBO-niveau.

In het kader van de Participatiewet is gestreefd om het wettelijk quotum van 28,1 fte halen. Dit is hoger dan verwacht, omdat het quotum een afgeleide is van het aantal medewerkers en er dit jaar sprake is van een personele groei. Het resultaat in december 2019 was 26,85 fte.

Flexibele capaciteitssturing

In 2019 is de provincie gestart met capaciteitssturing. Binnen de kaders van de begroting kunnen de beschikbare middelen nu bewuster ingezet worden om de verwachte capaciteitskosten te dekken. Die verwachte kosten zijn gebaseerd op een zorgvuldige analyse van de omvang van het werkpakket enerzijds en in de vertaling van dat werkpakket naar consequenties voor de personele bezetting en inhuur anderzijds. En er is mogelijkheid om met in achtneming van de nota capaciteitssturing externe inhuur om te zetten in vaste of tijdelijke capaciteit.

Fiscaliteit

Vpb, btw en loonheffingen

Binnen de provincie streven we naar een solide fiscale beheersing. De belastingdienst heeft het vertrouwen uitgesproken dat de fiscale beheersing op een zodanig kwaliteitsniveau is gebracht, dat zij meer zullen steunen op onze interne beheersing en dat zij vanuit hun horizontale toezichtsrol over kunnen gaan naar aangepast toezicht.

De vennootschapsbelasting (vpb), omzetbelasting (btw) en loonheffingen blijven onze aandacht vragen zodat we ook in de komende jaren fiscaal in control blijven!

In 2019 gold dit in het bijzonder voor het afronden van het validatie onderzoek Loonheffingen over het jaar 2016. Ten aanzien van de wet DBA zijn goede stappen gezet. De veranderingen voor de inhuur van externen worden nauwlettend gevolgd, zodat de organisatie in de toekomst ook op dit vlak compliant is aan de geldende wet- en regelgeving.

Inkoop

Inkoop en aanbesteden

In 2019 zijn voor het inkoopbeleid 'Samen inkopen voor Noord-Holland' actieplannen opgesteld en de implementatie in de organisatie voorbereid. Duurzaamheid wordt in alle aanbestedingen met duurzaamheidscriteria meegenomen in de minimumeisen en/of de gunningscriteria.

Als voorzitter van de regio Noordwest is de provincie nauw betrokken geweest bij het traject Beter Aanbesteden. Samen met regio partners is in 2019 een aantal producten opgeleverd zoals de Handreiking Tenderkostenvergoeding (nu onderdeel van de Gids Proportionaliteit) en de Inkoopkaart.

In 2019 heeft de provincie samen met 8 andere provincies een collectief energiecontract afgesloten van de afname van duurzame elektriciteit en groen gas. Hiermee leveren wij door onze wijze van inkoop een belangrijke bijdrage aan de energietransitie, op basis van 0% inzet van fossiele brandstoffen.

Social return

Social return is in mei 2019 geëvalueerd door een onafhankelijk onderzoeksbureau. De bevindingen van de evaluatie zijn positief: social return is goed geborgd in de provinciale organisatie en de uitvoering is servicegericht. Alle aanbevelingen zijn overgenomen.

Planning en Control

De provincie Noord-Holland heeft de meerjarige ambitie om snel, open en transparant te kunnen anticiperen op ontwikkelingen in een in toenemende mate complexer wordende en veranderende omgeving. De provincie zet de komende jaren in op het verder optimaliseren van haar management control systeem. Dit systeem draagt bij aan het steeds verder "in control" komen en aan het realiseren van de strategische provincie-doelstellingen.

De focus ligt hierbij in eerste instantie op de rechtmatigheid en aansluitend op doelmatigheid en doeltreffendheid. Projecten worden uitgevoerd die bijdragen aan onder meer het versterken van de Governance, het in overeenstemming werken met wet- en regelgeving; risicomanagement en project- en procesbeheersing. Dit sluit aan bij de principes van eigentijds sturen en verantwoorden, waarbij het management primair verantwoordelijk is voor de strategie en de daarvan afgeleide doelstellingen, de sturing en beheersing van haar processen en voor het managen van de risico's.

Planning en Control cyclus

In het jaarrekeningtraject is aangesloten bij de nieuwe opzet van de begroting 2019 en is gestreefd naar het compacter en leesbaarder maken van de jaarrekening 2019.

In 2019 is hard gewerkt om tot een herinrichting en her-implementatie van het financiële systeem (SAP) te komen. De conversie per 1 januari 2020 is succesvol afgerond. De structuur is vereenvoudigd en een aantal administratieve processen om het systeem heen is geborgd, bijvoorbeeld via de functie van masterdatamanagement. Hierdoor kan informatie kan sneller en meer betrouwbaar worden gegenereerd en biedt het beter inzicht.

In samenhang met VFI en mede als gevolg van de moeizame totstandkoming van de jaarrekeningen 2017 en 2018 is medio 2019 het programma financiële hygiëne opgestart. In dit uitgebreide programma is onder andere aandacht voor de discipline in financiële processen, de (verbijzonderde) interne controle, budgethouders gesprekken, tussentijdse afsluiting en het

jaarrekeningproces (inclusief de onderbouwingen voor het accountantsdossier). De rekeningencommissie is uitgebreid meegenomen in de stappen en voortgang van dit programma.

Interne beheersing en risicomanagement

Een aantal (externe) ontwikkelingen is in dit verband van groot belang.

De ontwikkelingen inzake de rechtmatigheidsverantwoording. Er komt een wetswijziging die Gedeputeerde Staten verplicht tot het zelfstandig afleggen van een rechtmatigheidsverantwoording over de jaarrekening. De rechtmatigheidsverklaring wordt nu nog door de accountant afgegeven. Besluitvorming over de wijze van verantwoording afleggen over rechtmatigheid door provincies en gemeenten in Nederland vond medio 2019 plaats. Met ingang van 2022 (over het boekjaar 2021) zal het college van Gedeputeerde Staten zelf een rechtmatigheidsverantwoording afgeven. Volgens de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is het doel hiervan de politieke aanspreekbaarheid te onderstrepen en de kwaliteit van de bedrijfsvoering van provincies en gemeenten te verhogen.

In het verlengde van de wens om het eigen management control systeem te optimaliseren en rekening houdend met bovenstaande ontwikkelingen had de provincie medio 2018 de startnotitie rechtmatigheidsverklaring afgerond en vastgesteld. De notitie richt zich met name op de positionering, scope, organisatie en kwaliteitseisen van de (Verbijzonderde) Interne Controle (VIC). In 2019 is de kwaliteit van de VIC op de rechtmatigheid vergroot en zijn stappen gezet richting een decentrale IC functie, waarmee de basis is verstevigd om toe te groeien naar de rechtmatigheidsverklaring in 2022.

In 2019 is concreet gewerkt aan procesbeschrijvingen waarin de materiële risico's en de maatregelen om die risico's te beheersen (interne controles) zijn beschreven. Dit is uitgevoerd voor de belangrijkste primaire en ondersteunende bedrijfsprocessen. Belangrijk uitgangspunt in de beschrijvingen is dat de proces- en risico-inventarisatie door de proceseigenaren binnen de lijn wordt uitgevoerd. Dit sluit aan bij de principes van eigentijds sturen en verantwoorden; waarbij het management primair verantwoordelijk is voor de strategie en de daarvan afgeleide doelstellingen; de sturing en beheersing van haar processen en voor het managen van de risico's.

Kosten Bedrijfsvoering

Binnen de begroting en de rekening worden de directe capaciteitskosten toegerekend aan de begrotingsprogramma's.

Met ingang van het begrotingsjaar 2019 is dit gedaan over de totaal ingezette capaciteit inclusief externe krachten. In 2019 is het spelconcept Capaciteitssturing ingevoerd. Daarmee worden (kosten van) externen eerst geregistreerd bij de sectoren en vervolgens over de programma's verdeeld op basis van inzet. Door toepassing van dit spelconcept vervaagt de grens tussen (de inzet van) eigen personeel en externen in toenemende mate en wordt deze steeds meer toegeschreven op de opgave waar de provincie voor staat.

De onderstaande kosten vertegenwoordigen de totale kosten van de bedrijfsvoering. Ze bestaan uit personele kosten van eigen medewerkers en externe inhuur en materiële kosten van bijvoorbeeld huisvesting en ICT.

In de Kaderbrief 2020 is budgettair geregeld dat reeds in 2019 gestart kon worden met de invulling van de structurele kwalitatieve en kwantitatieve ondersteuning, zoals het i-domein, communicatie, HRM, de financiële- en control functie, subsidies en Woo/Wob. In totaal wordt de overheadformatie met 28,5 fte uitgebreid. In 2019 is 8,4 fte ingestroomd.

Verdeling capaciteitskosten

Kosten capaciteit (x € 1.000)	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Realisatie 2019
Loon / vergoedingen externen	117.441	126.986	122.443
Overig	32.415	26.165	25.074
Totaal	149.856	153.151	147.517

De capaciteit is ingezet voor de realisatie van investeringen en voor opgaven, projecten en reguliere taken.

Onderstaand overzicht toont de toedeling en de inzet in 2019 van de capaciteit in fte's en in euro naar de verschillende begrotingsprogramma's.

Nr	Begrotings-programma	Ontwerp begroting capaciteit in fte's	Ontwerp begroting kosten x €1.000	Actuele begroting capaciteit in fte's	Actuele begroting kosten x €1.000	Realisatie capaciteit in fte's	Realisatie kosten x €1.000
1	Openbaar bestuur	111	11.049	108	10.933	99	9.298
2	Bereikbaarheid	282	29.579	212	18.770	258	24.296
3	Water	27	2.598	24	2.305	22	2.272
4	Milieu	37	3.734	56	5.238	63	5.910
5	Ruimte	115	11.493	109	10.449	101	10.047
6	Groen	69	7.370	43	4.015	40	3.796
7	Cultuur en Erfgoed	22	2.206	21	1.922	19	1.779
8	Financiën en Bedrijfsvoering *	455	66.829	526	71.603	526	73.288
	TOTAAL Programma's	1.118	134.858	1.099	125.235	1.128	130.686
	Ten laste van investeringskredieten	118	14.998	233	27.916	138	16.831
	TOTAAL GENERAAL	1.236	149.856	1.332	153.151	1.266	147.517

* Waaronder personele overhead en materiële kosten zoals huisvesting en ICT

De hierboven getoonde kosten worden toegerekend aan de investeringen en de begrotingsprogramma's volgens een aantal principes:

1. Medewerkers (eigen en inhuur) die werken aan investeringsprojecten schrijven tijd. De werkelijk bestede uren worden vermenigvuldigd met een voorcalculatorisch uurtarief en op die wijze ten laste van de investeringskredieten gebracht.
2. Toerekeningswijze personele kosten over begrotingsprogramma's: de werkelijke kosten die reesteren na toerekening aan investeringen worden verdeeld volgens begrote verdeelsleutels.

Voor de wijze van toerekening aan de operationele doelen (en dus ook aan Overhead) wordt uitgegaan van de verdeelsleutel die volgt uit de begroting. In de begroting ligt vast welk percentage van de personele omvang per directie toegerekend wordt aan welk operationeel doel. Dit percentage wordt ook gebruikt bij de toerekening van de werkelijke kosten per directie. Voor de toerekening bij de begroting wordt daarbij voor Overhead uitgegaan van de functies zoals genoemd in de notitie Overhead van de commissie BBV, aangevuld met een aantal interne uitgangspunten.

3. Materiële kosten worden voor het overgrote deel gerekend tot de Overhead en daar verantwoord. Dit zijn bijvoorbeeld het onderhoud aan de panden, schoonmaak, beveiliging, catering en kosten informatisering.

4. Overhead en investeringen: er worden geen Overheadkosten aan investeringen toegerekend. Dat geldt zowel voor personele kosten als voor materiële kosten.

Een deel van de materiële en personele kosten wordt gedekt uit reserves. Het betreft de reserves Huisvesting, Bedrijfsvoering en GO-gelden.

Begroot is dat een bedrag van € 5,50 miljoen zou worden gedekt. De werkelijke kosten ten laste van deze reserves bedroegen in 2019 € 5,04 miljoen (zie ook onderstaande verklaringen).

Daardoor is er ook minder onttrokken aan de genoemde reserves (€ 0,46 miljoen).

De totale onderschrijding van de bedrijfsvoeringskosten bedraagt € 5,63 miljoen, waarvan het merendeel in de capaciteitskosten zit, namelijk € 4,54 miljoen.

De belangrijkste onderschrijdingen worden als volgt verklaard:

- In 2019 is voor een bedrag van € 16,8 miljoen doorbelast aan investeringskredieten, terwijl in de actuele begroting is uitgegaan van € 27,9 miljoen. Tegenover de lagere doorbelasting aan investeringskredieten staat een hogere toewijzing van capaciteitskosten die zijn doorbelast aan de begrotingsprogramma's inclusief overhead (€ 5,4 miljoen).
De voornaamste oorzaken hiervoor liggen in aannames aan de begrotingskant die vanwege de invoering van het spelconcept niet tijdig meer konden worden aangepast aan de laatste prognoses. Voorbeelden zijn de te grofmazige verdeelsleutels over projecten, reguliere taken en overhead, maar ook de verdeling van capaciteit binnen projecten met verschillende financieringsbronnen (reserves, kredieten en regulier budget). Een tweede factor van belang is dat het besluit om geen overhead meer toe te rekenen aan investeringen niet meer kon worden aangepast in de laatste begrotingswijziging.
- In het kader van de ontwikkeling van de organisatie zijn niet alle formatieplaatsen ingevuld met eigen personeel. Daardoor zijn de loonkosten lager geweest dan geraamd. De meest urgent openstaande formatieplaatsen zijn ingevuld door externe inhuur;
- Lagere inzet voor de Koepelovereenkomst Flevoland. De begrote fte's zijn deels ingezet op andere werkzaamheden dan voor Flevoland.
- De uitgaven voor het Persoonlijk Opleiding Budget zijn in 2019 lager geweest dan begroot. Volgens de CAO heeft iedere medewerker een budget beschikbaar van € 5.000, te besteden in vijf jaar tijd. Gemiddeld zou dat leiden tot een besteding van circa € 1,0 miljoen per jaar. Met dit bedrag is in de begroting dan ook rekening gehouden. In 2019 is in werkelijkheid € 590.000 uitgegeven;
- Lagere uitgaven voor de realisatie van het I-portfolio. Deels zijn de lagere uitgaven veroorzaakt doordat bij een aantal projecten de planning die voor de start van het realisatietraject wordt opgesteld te ambitieus is gebleken.

4.5 Verbonden partijen

Algemeen

Onder een verbonden partij wordt verstaan: een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de provincie een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Een financieel belang bestaat uit het door ons ter beschikking gestelde bedrag dat we niet kunnen verhalen indien de verbonden partij failliet gaat, of het bedrag waarvoor we aansprakelijk zijn indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Een bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij door vertegenwoordiging in het bestuur, hetzij door stemrecht.

In een aantal gevallen wordt voor de realisatie van een provinciaal belang voor een participatie in een verbonden partij gekozen. Allereerst kunnen GS van oordeel zijn dat het publieke belang het best kan worden behartigd door een bestaande activiteit buiten de provinciale organisatie te plaatsen. Voorbeelden van dergelijke verzelfstandigingen uit het verleden zijn PWN, Alliander, Afvalzorg en Recreatie Noord-Holland.

Ten tweede kan sprake zijn van activiteiten die gezamenlijk met andere publieke en/of private partijen worden uitgevoerd ter behartiging van provinciale publieke belangen. Voorbeelden hiervan zijn Schiphol Area Development Company (SADC), Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Zeestad en PolanenPark.

Naast de hiervoor genoemde situaties kan voor nieuwe participaties worden gekozen bij nieuw te ontwikkelen activiteiten die het publieke belang behartigen. Een voorbeeld hiervan is het Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland B.V. (PDENH).

De verbonden partijen van de provincie Noord-Holland bestaan uit de provinciale deelnemingen (vennootschappen, hierna: A), de gemeenschappelijke regelingen waaraan we deelnemen (B) en een aantal overige rechtspersonen waarmee een financieel belang en een bestuurlijk belang is gemoeid (C).

A. Deelnemingen

Naar hun aard kunnen deelnemingen worden onderscheiden in de categorieën (voormalige) nutsbedrijven, regionale ontwikkelingsmaatschappijen, beleggingen en overige.

De deelnemingen in de (voormalige) nutsbedrijven (PWN, Alliander, Afvalzorg) zijn vanuit de historie ontstaan. Regelmatig wordt beoordeeld of aanhouding van de belangen nog een provinciaal belang dient.

Ten aanzien van de ontwikkelingsvennootschappen (SADC, RON, PolanenPark en Zeestad) kunnen sociaal-economische motieven en motieven vanuit ruimtelijke ordening worden aangevoerd voor de diverse participaties. Zolang de doelstelling van de desbetreffende ontwikkelingsmaatschappij actueel is, blijft de provincie vanuit dat oogpunt in principe deelnemen, tenzij nieuwe ontwikkelingen tot andere keuzes leiden.

De deelnemingen met een beleggingskarakter in de Bank Nederlandse Gemeenten en de Nederlandse Waterschapsbank dienen geen direct provinciaal belang, maar worden aangehouden vanwege het geringe risico en het hoge rendement.

Recreatie Noord-Holland is een uitvoeringsorganisatie waarin de provincie deelneemt en die als doel heeft het beheren en onderhouden van gebieden van een aantal recreatieschappen.

De provincie neemt deel in een viertal fondsen (ODENH, PDENH, INH en LSFA), actief op het gebied van duurzaamheid, innovatieve bedrijven dan wel life sciences.

In 2019 heeft de provincie een belang in SolaRoad genomen teneinde de ontwikkeling van energieopwek in wegdekken te stimuleren.

B. Gemeenschappelijke regelingen

De gemeenschappelijke regeling Schadeschap Luchthaven Schiphol dient ter afstemming van belangen tussen de diverse overheden in de regio.

De provincie is actief in een aantal recreatieschappen in het kader van landschapsbeheer en het creëren van recreatievoorzieningen.

De Randstedelijke Rekenkamer is een gemeenschappelijke regeling en oefent voor de provincies Flevoland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Holland de wettelijk verplichte rekenkamerfunctie uit.

Het Openbaar lichaam Waddenfonds is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincies Noord-Holland, Groningen en Fryslân.

De provincie neemt deel aan een viertal omgevingsdiensten. Dat betreft gemeenschappelijke regelingen tussen de provincie en een aantal gemeenten in de provincie Noord-Holland. De Omgevingsdienst Flevoland & Gooi en Vechtstreek is een gemeenschappelijke regeling tussen de provincie Noord-Holland, de provincie Flevoland en een aantal gemeenten in beide provincies.

C. Overige verbonden partijen

De provincie is lid van de vereniging Interprovinciaal Overleg (IPO). Met deze samenwerking wordt beoogd de condities waaronder provincies werken te optimaliseren en provinciale vernieuwingsprocessen te stimuleren.

De provincie is in 2019 lid geworden van de Cooperatieve vereniging samenwerkingsverband DOVA, ter behartiging van de belangen op het gebied van openbaar vervoer. De provincie is betrokken bij een aantal stichtingen. Stichtingen worden als verbonden partij opgenomen als door de provincie een bestuurder wordt benoemd en er sprake is van jaarlijkse financiële bijdragen aan die stichting. Daarmee wordt een ruime invulling gegeven aan de definitie van verbonden partijen.

De stichtingen die het betreft zijn:

- Stichting Gooisch Natuurreservaat
- Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio
- Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied
- Stichting administratiekantoor Aandelen Zeehaven IJmuiden
- Stichting Voorbereiding Pallas-reactor

Het fonds Nazorg gesloten stortplaatsen provincie Noord-Holland is op grond van de Wet milieubeheer tot stand gekomen als publiekrechtelijk rechtspersoon. Doel is het beheren van de gelden in het fonds, opdat deze gelden worden gebruikt ter dekking van de kosten van de eeuwigdurende nazorg van gesloten stortplaatsen.

Sturen op bijdrage aan provinciale doelen

De provincie stuurt actief op de bijdrage van een verbonden partij aan de provinciale doelen. De beleidsmatige afweging of continuering van participatie in bestaande verbonden partijen wenselijk is, komt aan de orde bij de vierjaarlijkse evaluatie van de verbonden partij. Naast (her)definiëring van het publieke belang zal voor elke verbonden partij, zowel bij het aangaan van de verbintenis als bij de periodieke evaluatie, worden getoetst of deze bijdraagt aan realisatie van

beleidsdoelstellingen. Vanuit bedrijfseconomisch perspectief zal beoordeeld worden of de bedrijfsvoering van de verbonden partij voldoende zakelijk is. In alle gevallen wordt periodiek de beleidsmatige afweging gemaakt om betrokken te blijven of te zijn bij activiteiten die de verbonden partij verricht.

Bij het aangaan van een verbinding met en het aansturen van een verbonden partij streven wij ernaar:

- Afspraken met de verbonden partijen vast te leggen (bijvoorbeeld in overeenkomsten, statuten of indien van toepassing in een gemeenschappelijke regeling) en te monitoren.
- Afspraken met de verbonden partijen te maken over de frequentie en inhoud van de verantwoordingsinformatie en deze te monitoren.
- Te beoordelen of andere partijen die betrokken zijn bij de verbonden partijen andere belangen kunnen hebben naast het gezamenlijk belang.

Invulling aandeelhouders- en commissarisrol

Er is voor gekozen de belangen van de provincie bij de deelnemingen primair via de aandeelhoudersrol te behartigen. Dat betekent dat in de Raden van Commissarissen van de provinciale deelnemingen geen leden van Gedeputeerde Staten of Provinciale Staten worden benoemd. De aandeelhoudersrol is geplaatst in de portefeuille van de gedeputeerde die ook belast is met het beleidsveld. Om het benodigde contact met de belangrijkste deelnemingen te hebben, worden door het jaar heen verschillende afstemmingsoverleggen gehouden tussen de portefeuillehouder en bestuurders van de onderneming.

De jaarstukken van verbonden partijen worden beoordeeld op een aantal financiële criteria: positief resultaat, solide financiële verhoudingen (eigen vermogen versus vreemd vermogen), dividendverwachtingen etcetera. Ook wordt gekeken naar de ontwikkelingen ten opzichte van voorgaande jaren en de verwachtingen voor de komende jaren. Dit gebeurt in nauw overleg met de betrokken beleidssectoren. De bepalingen uit de Nederlandse corporate governance code ('Code'), die van toepassing is op beursgenoteerde vennootschappen met haar statutaire zetel in Nederland, worden zoveel mogelijk toegepast op de deelnemingen van de provincie Noord-Holland. De Code bevat zowel principes als concrete bepalingen die de bij een vennootschap betrokken personen (onder andere bestuurders en commissarissen) en partijen tegenover elkaar in acht zouden moeten nemen. Wij informeren Provinciale Staten over de ontwikkelingen bij de deelnemingen in onze jaarstukken en de begroting. Daarbuiten worden Provinciale Staten actief geïnformeerd als daar aanleiding toe is.

Relevante ontwikkelingen verbonden partijen

De volgende wijzigingen hebben in 2019 plaatsgevonden op het gebied van de verbonden partijen:

- De provincie Noord-Holland is toegetreden tot Solaroad B.V. en is voor 40% aandeelhouder geworden.
- De provincie is in 2019 lid geworden van de Coöperatieve vereniging samenwerkingsverband DOVA.
- Provinciale Staten hebben in juli 2019 besloten om het eerste gedeelte van de derde tranche van de ophoging van het fondsvermogen van PDENH beschikbaar te stellen en in september 2019 het tweede gedeelte van de derde tranche waarmee het fondsvermogen van PDENH opgehoogd is met €30 miljoen tot een totaal van € 85 miljoen.
- Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. heeft de aan haar verstrekte lening ad € 0,75 miljoen in zijn geheel afgelost.

- Gedeputeerde Staten hebben in november besloten om tot ontbinding over te gaan van Ontwikkelingsfonds Duurzame Economie B.V. i.l., welke ontbinding naar verwachting afgerond zal zijn in april 2020.

Uitgaven

De lasten voor de verbonden partijen zijn terug te vinden in verschillende programma's. De lasten (rentelasten) voor de deelnemingen in SADC en Zeehaven IJmuiden staan in programma 5 'Ruimte' onder operationeel doel 5.3.1.

De bijdragen aan de recreatieschappen zijn opgenomen in programma 5 onder operationeel doel 5.2.3. De bijdragen aan de omgevingsdiensten zijn opgenomen onder operationeel doel 4.1.2. De bijdragen van de provincie aan het Interprovinciaal Overleg zijn verdeeld over de programma's op basis van de kerntaak waarvoor het IPO deze middelen inzet.

Inkomsten

In 2019 ontvingen wij circa € 20,8 miljoen aan dividend. Voor 2020 en volgende jaren is een opbrengst begroot van circa € 7 miljoen per jaar. Zie hiervoor het overzicht van de ontvangen bedragen per deelneming. De ontvangen dividenden worden gebruikt als algemeen dekkingsmiddel.

Leningen en garantstellingen verstrekt aan verbonden partijen

Aan een aantal provinciale verbonden partijen zijn bij oprichting of bij een latere financieringsbehoefte, leningen dan wel garanties verstrekt, namelijk:

- Aan Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN) is een leningfaciliteit verstrekt van € 0,7 miljoen, bedoeld voor participatie in een Startersfonds, welke in zijn geheel is afgelost in 2019.
- De in het verleden met PolanenPark afgesloten leningovereenkomst voor een maximum bedrag van € 23 miljoen is medio 2016 afgelost. De aandeelhouders in PolanenPark staan sindsdien naar rato garant voor een bancaire lening van PolanenPark van € 20 miljoen. Voor de provincie betekent dit een garantstelling van maximaal € 8 miljoen.
- Aan Zeehaven IJmuiden is in 2011 een lening verstrekt van € 0,6 miljoen.
- Aan de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied N.V. is een renteloze lening verstrekt ten behoeve van investeringen in bedrijventerreinen. Eind 2018 bedroeg de totale schuld € 11 miljoen. Ten behoeve van het project Hoogtij is een borgtocht verstrekt aan de BNG Bank N.V. voor € 26 miljoen (oorspronkelijk € 35 miljoen), waarvoor het Havenbedrijf Amsterdam N.V. voor 1/3 een contragarantie heeft gesteld aan de provincie Noord-Holland.
- Aan de Stichting Voorbereiding Pallas-reactor is een subsidie in de vorm van een rentedragende geldlening van € 40 miljoen verleend voor de activiteiten in de voorbereidingsfase van de Pallas-reactor.

Risico's verbonden aan verbonden partijen

De financiële risico's gerelateerd aan verbonden partijen zijn als volgt weer te geven (zie tevens de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing):

Gestort aandelenkapitaal bij deelnemingen

Een aandeelhouder in een vennootschap (deelneming) heeft een bedrag betaald voor de aandelen. In het geval dat de vennootschap slechte resultaten behaalt, kan sprake zijn van (gedeeltelijk) verlies van dit bedrag. Dit dient dan op de provinciale balans te worden gecorrigeerd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen

Als een deelneming winsten behaalt, kan een deel van die winst als dividend worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Deze mogelijke dividenden zijn onzeker doordat pas na afloop van een boekjaar blijkt of het verwachte resultaat is behaald.

De provincie dekt in het weerstandvermogen het risico af dat 25% van het verwachte dividend niet wordt uitgekeerd.

Verstrekte leningen aan verbonden partijen

Zowel aan een aantal deelnemingen als aan enkele overige verbonden partijen zijn leningen verstrekt. Voor een deel van de verstrekte leningen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden in verband met het risico van niet-terugbetaling.

Verstrekte garanties aan verbonden partijen

Zowel ten behoeve van deelnemingen als van overige verbonden partijen zijn garanties/borgstellingen afgegeven. Voor een deel van de verstrekte bedragen heeft een dotatie aan het weerstandsvermogen plaatsgevonden, voor het geval een beroep wordt gedaan op deze garanties/borgstellingen.

Risico's binnen Gemeenschappelijke Regelingen

Elke deelnemer aan een Gemeenschappelijke Regeling (GR) is in principe voor zijn aandeel verantwoordelijk voor mogelijke tekorten binnen de GR. In het provinciale weerstandsvermogen is hiervoor een aantal posten opgenomen.

Bovenstaande risico's zijn in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing opgenomen als Financieringsrisico's, Beleidsrisico's of als Risico's Verbonden Partijen

Deelneming

1 Alliander N.V.			2018	2019
Vestigingsplaats	Arnhem	Eigen vermogen	€ 4.129.000.000	€ 4.224.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 62.654.400	Vreemd vermogen	€ 4.216.000.000	€ 4.567.000.000
% belang	9,16	Resultaat	€ 334.000.000	€ 253.000.000
Programma	Milieu (4.2.1)	Dividend	€ 13.738.000	€ 10.400.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Energievoorziening			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

2 N.V. Afvalzorg Holding				
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 66.635.000	€66.308.000
Nominale waarde aandelen	€ 12.600.000	Vreemd vermogen	€ 121.720.000	€140.858.000
% belang	90	Resultaat	€ 11.238.000	€3.940.000
Programma	Milieu (4.1.2)	Dividend	€ 1.125.000	€3.825.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Efficiënt gebruik stortplaatsen			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
3 N.V. Provinciaal Waterleidingbedrijf Noord-Holland (PWN)				
			2018	2019
Vestigingsplaats	Velserbroek	Eigen vermogen	€ 236.197.000	€241.239.000
Nominale waarde aandelen	€ 6.806.703	Vreemd vermogen	€ €490.428.000	€490.340.000
% belang	100	Resultaat	€ 8.610.000	€5.684.000
Programma	Water (3.2.2)	Dividend	€ 652.000	€ 659.000
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Drinkwatervoorziening en natuurbeheer			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
4 Recreatie Noord-Holland N.V. (RNH)				
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 3.668.593	
Nominale waarde aandelen	€ 370.000	Vreemd vermogen	€ 1.416.574	
% belang	100	Resultaat	€ 146.875	
Programma	Groen (6.2.3)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Beheer en onderhoud recreatiegebieden			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
5 Schiphol Area Development Company N.V. (SADC)				
			2018	2019
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	€ 106.399.000	€ 111.826.000
Nominale waarde aandelen	€ 3.424.680	Vreemd vermogen	€ 21.632.000	€ 22.603.000
% belang	25	Resultaat	€ 692.000	€ 5.429.000
Programma	Ruimte (5.3.1)	Dividend	0	0
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht lid RvC			
Publiek doel	Gebiedsontwikkeling en uitgifte gronden. Marketing en acquisitie.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
6 Regionale Ontwikkelingsmaatschappij voor het Noordzeekanaalgebied (RON)				
			2018	2019
Vestigingsplaats	Zaandam	Eigen vermogen	€ 3.310.000	€ 6.124.000
Nominale waarde aandelen	€ 787.500	Vreemd vermogen	€ 66.910.000	€ 53.411.000
% belang	33,30	Resultaat	€ 1.518.000	€ 2.814.000
Programma	Ruimte (5.3.1)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling Noordzeekanaalgebied			
Eventuele				

7 Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord N.V. (NHN)

			2018	2019
Vestigingsplaats	Alkmaar	Eigen vermogen	€ 843.112	€877.157
Nominale waarde aandelen	€ 26.460	Vreemd vermogen	€ 2.545.259	€2.133.430
% belang	49	Resultaat	€ 37.345	-€211.505
Programma	Ruimte (5.3.1)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA, Voordracht voorzitter RvC			
Publiek doel	Ontwikkeling Economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

8 PolanenPark B.V.

			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 1.060.976	€ 87.980
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	€ 4.397.111	€ 4.337.477
% belang	40	Resultaat	€ 610.658	€ 27.004
Programma	Ruimte (5.3.1)	Dividend	€ 400.000	0
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

9 PolanenPark C.V.

			2018	2019
Vestigingsplaats	Schiphol	Eigen vermogen	€ 5.940.949	€ 4.941.058
Nominale waarde aandelen	€ 7.200	Vreemd vermogen	€ 18.805.327	€ 14.331.251
% belang	40	Resultaat	€ 4.365.141	0
Programma	Ruimte (5.3.1)	Dividend	€ 400.000	0
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV			
Publiek doel	Ontwikkeling bedrijventerrein			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

10 Zeehaven IJmuiden N.V.

			2018	2019
Vestigingsplaats	IJmuiden	Eigen vermogen	€ 24.711.000	
Nominale waarde aandelen	€ 408.402	Vreemd vermogen	€ 34.940.000	
% belang	8,40	Resultaat	€ 2.755.000	
Programma	Ruimte (5.3.1)	Dividend	€ 24.504	
Bestuurlijk belang	Benoeming bestuurslid beherende stichting			
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

11 Zeestad Beheer B.V.

			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Helder	Eigen vermogen	€ 18.000	
Nominale waarde aandelen	€ 9.000	Vreemd vermogen	€ 0	
% belang	50	Resultaat	€ 0	
Programma	Ruimte (5.1.1)	Dividend	€ 0	
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			

Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
12	Zeestad C.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Helder	Eigen vermogen	€ 0	
Nominale waarde aandelen	€ 6.900.000	Vreemd vermogen	€ 40.578.850	
% belang	49	Resultaat	€ 0	
Programma	Ruimte (5.1.2)	Dividend	€ 0	
Bestuurlijk belang	Stemrecht VvV			
Publiek doel	Stadsvernieuwing Den Helder			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
13	Ontwikkelingsfonds Duurzame Energie Provincie Noord-Holland B.V. in liquidatie (ODENH)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 472.926	-
Nominale waarde aandelen	€ 18.000	Vreemd vermogen	€ 4.463	€ 136.140
% belang	100	Resultaat	€ -137.929	€ -63.216
Programma	Milieu (4.2.1)	Dividend		
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Stimulering duurzame energie en ontwikkeling economie			
Eventuele ontwikkelingen/risico's	Besluit tot ontbinding van ODENH is in november 2019 genomen en naar verwachting afgerond in april 2020, waarna het batig saldo zal worden uitgekeerd aan de Provincie Noord-Holland.			
14	N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€ 4.991.000.000	€4.887.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 1.525.875	Vreemd vermogen	€ 132.518.000.000	€144.802.000.000
% belang	1,10	Resultaat	€ 337.000.000	€163.000.000
Programma	Financiën en bedrijfsvoering (8.1.1)	Dividend	€ 1.544.185	€1.739.497
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Belegging			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
15	Nederlandse Waterschapsbank N.V. (NWB)			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Haag	Eigen vermogen	€ 1.726.000.000	€1.796.000.000
Nominale waarde aandelen	€ 11.845	Vreemd vermogen	€ 81.989.000.000	€94.409.000.000
% belang	0,20	Resultaat	€ 100.000.000	€95.000.000
Programma	Financiën en bedrijfsvoering (8.1.1)	Dividend		€35.530
Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA			
Publiek doel	Belegging			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
16	Life Sciences Fund Amsterdam B.V.			
			2018	2019
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€ 13.353.119	

Nominale waarde aandelen	€ 36.038	Vreemd vermogen	€ 201.540
% belang	16,90	Resultaat	€ 794.321
Programma	Ruimte (5.3.2)	Dividend	€30.049

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Ontwikkeling economie

Eventuele ontwikkelingen/risico's

17 Participatiefonds Duurzame Economie Provincie Noord-Holland B.V.

			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Eigen vermogen	€ 14.616.148	€26.662.141
Nominale waarde aandelen	€ 1	Vreemd vermogen	€ 1.743.882	€2.163.052
% belang	100	Resultaat	€ -4.901.787	€-1.980.320
Programma	Ruimte (5.3.2)	Dividend		

Bestuurlijk belang	Stemrecht AvA
Publiek doel	Stimuleren duurzame economie

Eventuele ontwikkelingen/risico's

18 Innovatiefonds Noord-Holland B.V.

			2018	2019
Vestigingsplaats	Amsterdam	Eigen vermogen	€ 1.702.762	€3.184.128
Nominale waarde aandelen	€ 8.000	Vreemd vermogen	€ 1.176.544	€35.288
% belang	50	Resultaat	€ -184.238	€-514.348
Programma	Ruimte (5.3.2)	Dividend		

Bestuurlijk belang	stemrecht AvA
Publiek doel	Het beschikbaar stellen van financiering aan kleine en middelgrote ondernemingen teneinde (innovatieve) projecten te stimuleren binnen de provincie.

Eventuele ontwikkelingen/risico's

19 SolaRoad B.V.

			2018	2019
Vestigingsplaats	Delft	Eigen vermogen		€365.491
Nominale waarde aandelen	€ 400	Vreemd vermogen		€440.336
% belang	40	Resultaat		-€535.509
Programma	Milieu (4.2.1)	Dividend		-

Bestuurlijk belang	Aandeelhouderschap
Publiek doel	Verduurzaming van de energiesector

Eventuele ontwikkelingen/risico's

Gemeenschappelijke regelingen

1 Schadeschap Luchthaven Schiphol

			2018	2019
Vestigingsplaats	Hoofddorp	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 233.613	
Programma	Ruimte (5.1.2)	Vreemd vermogen	€ 738.886	
		Resultaat	€ 592	

Bestuurlijk belang	Zorgvuldige en tijdige afwikkeling van de schadevergoedingen	Lidmaatschap AB/DB
--------------------	--	--------------------

Publiek doel Bevordering afwikkeling schadevergoedingen uitbreiding Schiphol.
 Eventuele ontwikkelingen/risico's

2 Recreatieschap Spaarnwoude

			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 1.525.046	€ 2.600.511
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 17.136.409	€ 17.074.010
Programma	Groen (6.2.3)	Vreemd vermogen	€ 1.793.998	€ 2.049.567
		Resultaat	€ 0	--€ 62.399

Bestuurlijk belang Lid AB en Lid DB
 Publiek doel Beheer recreatiegebied.
 Eventuele ontwikkelingen/risico's

3 Recreatieschap Groengebied Amstelland

			2018	2019
Vestigingsplaats	Amstelveen	Bijdrage Provincie NH	€ 888.943	€ 902.277
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 3.366.692	€ 1.895.186
Programma	Groen (6.2.3)	Vreemd vermogen	€ 2.354.786	€ 4.343.469
		Resultaat	€ 0	-€ 1.471.506

Bestuurlijk belang Lid AB
 Publiek doel Beheer recreatiegebied
 Eventuele ontwikkelingen/risico's

4 Recreatieschap het Twiske (gefuseerd met Landschap Waterland in 2013, maar met gescheiden boekhoudingen)

			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 1.002.047	€ 1.017.078
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 2.647.268	€ 2.660.648
Programma	Groen (6.2.3)	Vreemd vermogen	€ 95.716	€ 410.584
		Resultaat	€ 0	€ 47.283

Bestuurlijk belang Lid AB
 Publiek doel Beheer recreatiegebied
 Eventuele ontwikkelingen/risico's

5 Recreatieschap Landschap Waterland

			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 339.968	€ 345.068
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 2.118.710	€ 2.238.964
Programma	Groen (6.2.3)	Vreemd vermogen	€ 37.585	€ 37.612
		Resultaat	€ 0	€ 120.255

Bestuurlijk belang Lid AB
 Publiek doel Beheer recreatiegebied
 Eventuele
 ontwikkelingen/risico's

6 Recreatieschap Alkmaarder- en Uitgeestermeer

			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH	€ 762.095	€ 802.635
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 2.114.998	€ 1.721.115
Programma	Groen (6.2.3)	Vreemd vermogen	€ 129.158	€ 567.442
		Resultaat	€ 0	€ 393.883

Bestuurlijk belang Lid AB en Lid DB
 Publiek doel Beheer recreatiegebied
 Eventuele
 ontwikkelingen/risico's

7 Recreatieschap Plassenschap Loosdrecht e.o.

			2018	2019
Vestigingsplaats	Utrecht	Bijdrage Provincie NH	€ 406.300	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen		
Programma	Groen (6.2.2)	Vreemd vermogen		
		Resultaat		

Bestuurlijk belang Lid AB en Lid DB
 Publiek doel Beheer recreatiegebied
 Eventuele
 ontwikkelingen/risico's

8 Beheersregeling Amstel

			2018	2019
Vestigingsplaats	n.v.t.	Bijdrage Provincie NH	€ 0	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 0	
Programma	Bereikbaarheid (2.1.4)	Vreemd vermogen	€ 0	
		Resultaat	€ 0	

Bestuurlijk belang Doelmatig beheer Amstel.
 Publiek doel Beheer van de Amstel (het beheer van de Amstel is overgedragen van de provincie aan het Hoogheemraadschap Amstel Gooi en Vechtstreek).
 Eventuele
 ontwikkelingen/risico's

9 Randstedelijke Rekenkamer

			2018	2019
Vestigingsplaats	Amsterdam	Bijdrage Provincie NH	€ 434.875	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 381.601	
Programma	Openbaar bestuur (1.1.1)	Vreemd vermogen	€ 656.331	
		Resultaat	€ 0	

Bestuurlijk belang	De taken en bevoegdheden van de Randstedelijke Rekenkamer zijn in de Provinciewet vastgelegd. De programmaraad bestaat uit leden van de Provinciale Staten van de vier provincies.
Publiek doel	Rekenkamerfunctie
Eventuele ontwikkelingen/risico's	

10 Openbaar lichaam Waddenfonds

			2018	2019
Vestigingsplaats	Leeuwarden	Bijdrage Provincie NH		
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 112.404.455	€ 108.688.165
Programma	Groen (6.3.3)	Vreemd vermogen	€ 70.979.298	€ 74.099.729
		Resultaat	€ 19.106.835	€ 4.169.238
Bestuurlijk belang	Gezamenlijk beheren en programmatisch besteden van de gelden van het Waddenfonds.			
Publiek doel	Beheren en besteden Waddenfonds			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

11 Omgevingsdienst Flevoland Gooi- en Vechtstreek

			2018	2019
Vestigingsplaats	Lelystad	Bijdrage Provincie NH	€ 845.003	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 1.421.501	
Programma	Milieu (4.1.2)	Vreemd vermogen	€ 4.434.824	
		Resultaat	€ 193.830	
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

12 Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied

			2018	2019
Vestigingsplaats	Zaandam	Bijdrage Provincie NH	€ 11.822.000	€ 14.018.000
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 3.884.000	€ 3.440.000
Programma	Milieu (4.1.2)	Vreemd vermogen	€ 15.970.000	€ 16.236.000
		Resultaat	€ 0	€ 429.000
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap AB en DB.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

13 Omgevingsdienst Noord-Holland Noord

			2018	2019
Vestigingsplaats	Hoorn	Bijdrage Provincie NH	€ 6.833.235	€ 6.833.289
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 2.594.658	€ 3.142.317
Programma	Milieu (4.1.2)	Vreemd vermogen	€ 4.117.834	€ 4.965.698

		Resultaat	€ 1.365.135	€ 31.841
Bestuurlijk belang	PNH blijft bevoegd gezag voor taken die de OD uitvoert. PNH is bestuurlijk verantwoordelijk voor de kwaliteit die de OD levert aan het bedrijfsleven en de burgers en draagt ook de risico's van slecht functioneren van de OD.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

14 Omgevingsdienst IJmond

			2018	2019
Vestigingsplaats	Beverwijk	Bijdrage Provincie NH	€ 815.879	€ 818.614
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 509.260	€ 419.249
Programma	Milieu (4.1.2)	Vreemd vermogen	€ 8.551.522	€ 8.287.440
		Resultaat	€ 10.512	€ 1
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap AB.			
Publiek doel	Vergunningverlening en handhaving milieutaken.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Privaatrechtelijke rechtspersonen

15 Interprovinciaal Overleg

			2018	2019
Vestigingsplaats	Den Haag	Bijdrage Provincie NH	€ 1.573.185	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 769.900	
Programma	Openbaar bestuur (1.4.2)	Vreemd vermogen	€ 10.192.372	
		Resultaat	€ 769.900	
Bestuurlijk belang	Afstemming en belangenbehartiging			
Publiek doel	Belangenbehartiging provincies			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

16 Stichting Gooisch Natuurreservaat

			2018	2019
Vestigingsplaats	Hilversum	Bijdrage Provincie NH	€ 742.430	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 1.837.957	€ 1.894.037
Programma	Groen (6.2.1)	Vreemd vermogen	€ 931.988	€ 1.050.231
		Resultaat	€ 267.018	- € 3.215
Bestuurlijk belang	Het bestuur bestaat uit leden van de verschillende colleges van Burgemeester en Wethouders, en van Gedeputeerde Staten van Noord-Holland. De stemverhouding in het bestuur is als volgt: provincie Noord-Holland 4 stemmen; gemeente Amsterdam 2 stemmen; gemeente Gooise Meren 3 stemmen; gemeente Blaricum 1 stem; gemeente Hilversum 4 stemmen; gemeente Huizen 2 stemmen; gemeente Laren 1 stem De voorzitter en twee externe deskundigen- bestuursleden hebben elk 1 stem.			
Publiek doel	Beheer Natuurgebied			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

17 Stichting bevordering kwaliteit leefomgeving Schipholregio				
			2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlemmermeer	Bijdrage Provincie NH	€ 0	
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 46.645.865	
Programma	Ruimte (5.1.2)	Vreemd vermogen	€ 265.075	
		Resultaat	€ -401.784	
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Schiphol: Voorzitter Raad van Toezicht			
Publiek doel	Verbeteren leefkwaliteit Schipholregio.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
18 Stichting Projectbureau Masterplan Noordzeekanaalgebied				
			2018	2019
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH	€ 58.657	
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 234.386	
Programma	Ruimte (5.2.3)	Vreemd vermogen	€ 283.314	
		Resultaat	€ -26.748	
Bestuurlijk belang	Gedeputeerde Havens: Voorzitter Bestuursplatform NZKG			
Publiek doel	Versterken van de internationale concurrentiepositie van het gebied.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
19 Stichting Administratiekantoor aandelen Zeehaven IJmuiden N.V.				
			2018	2019
Vestigingsplaats	IJmuiden	Bijdrage Provincie NH	€ 0	
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	€ 24.711.000	
Programma	Ruimte (5.3.1)	Vreemd vermogen	€ 36.704.000	
		Resultaat	€ 2.755.000	
Bestuurlijk belang	Lid bestuur stichting.			
Publiek doel	Ontwikkeling haven en economie.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				
20 Stichting Voorbereiding Pallas-reactor				
			2018	2019
Vestigingsplaats	Schagen	Bijdrage Provincie NH	€ 17.500.000	
Eigenaars-/deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	- € 59.288.195	
Programma	Ruimte (5.3.1)	Vreemd vermogen	€ 73.175.341	
		Resultaat	- € 30.434.000	
Bestuurlijk belang	Benoeming leden van de Raad van Toezicht.			
Publiek doel	Voorbereiding bouw hoge-flux reactor.			
Eventuele ontwikkelingen/risico's				

Publiekrechtelijk rechtspersoon

21 Fonds Nazorg gesloten stortplaatsen Provincie Noord-Holland		2018	2019
Vestigingsplaats	Haarlem	Bijdrage Provincie NH € 0	
Eigenaars-/ deelnemersbelang NH (%)		Eigen vermogen	
Programma	Milieu (4.1.2)	Vreemd vermogen Resultaat	
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap AB en DB.		
Publiek doel	Beheer fonds ten behoeve van de nazorg stortplaatsen.		
Eventuele ontwikkelingen/risico's			

4.6 Grondbeleid

Algemeen

Met de inzet van provinciale grondinstrumenten (zoals aankoop, verkoop, beheer en ruil) beoogt de provincie om effectief bij te dragen aan het realiseren van de provinciale doelen zoals natuur, water, mobiliteit, klimaatadaptatie en duurzaamheid. De activiteiten worden uitgevoerd binnen de kaders van de 5e Nota Grondbeleid die in november 2018 door Provinciale Staten (PS) is vastgesteld. Daarin is grond(bezit) een middel en nadrukkelijk geen doel tot bijvoorbeeld aanwending met oog op rendement en financiële doelstellingen.

De belangrijkste uitgangspunten van het grondbeleid zijn verwoord in de vier kernwaarden marktconformiteit, transparantie, rechtmatigheid en duurzaamheid. De uitwerking van deze kernwaarden in concreet beleid vindt plaats in de verschillende provinciale meerjarenprogramma's of andere gebiedsgerichte en/of thematische programma's, gelegitimeerd door de Omgevingsvisie. In deze structuur wordt daarmee gewerkt met een compacte kadernota en jaarlijks te actualiseren onderwerpen in uitvoeringsprogramma's. Geheel conform de filosofie van de Omgevingsvisie is het grondbeleid daarmee flexibel en gericht op maatwerk om effectief in te spelen op actuele ontwikkelingen.

Daarnaast draagt de provincie zorg voor het efficiënt en duurzaam (waardevast) beheren, verhuren en verpachten van gronden in eigendom van de provincie.

Provinciaal grondbezit

De provincie bezit circa 13.000 hectare grond. Circa 3.100 hectare van deze grond valt binnen de beheergrenzen van de provinciale (vaar)wegen en circa 7.200 hectare grond is in beheer gegeven aan PWN en Staatsbosbeheer via beheerovereenkomsten. Van de resterende 2.700 hectare grond is 1.880 hectare verpacht aan in totaal 226 agrariërs. Het overige deel bestaat grotendeels uit water en kleine percelen, bermen en overhoeken.

De provincie verhuurt circa 800 ligplaatsen en de grond onder 25 tankstations. Met de verhuur en verpachtingen ontvangt de provincie ongeveer € 2,9 miljoen per jaar.

Van het provinciaal grondbezit staat circa 1.950 hectare op de balans voor een totale boekwaarde van circa € 63 miljoen. In deze gronden maken wij een onderscheid tussen de strategische grondaankopen en de overige materiële vaste activa.

Strategische grondaankopen

Met het krediet 'Strategische grondaankopen' hebben PS het mogelijk gemaakt om, anticiperend op mogelijke ontwikkelingen ten behoeve van provinciale doelen, gronden aan te kopen. In 2016 hebben PS besloten om het krediet de komende 10 tot 15 jaar af te bouwen van € 97 miljoen naar € 20 miljoen, door een jaarlijkse bijstelling bij de jaarrekening. Per 31 december 2019 bestaat het krediet uit een bedrag van € 40 miljoen. Hiervan zit circa € 24 miljoen 'vast' in de (grond)eigendommen vermeld in de hiernavolgende tabel onder 'materiële vaste activa (krediet strategische grondaankopen)'. De belangrijkste mutatie in 2019 betrof de verkoop van de provinciale eigendommen binnen de gebiedsontwikkeling Bloemendalerpolder en het beoogde motorcrossterrein te Middenmeer.

Overige materiële vaste activa

Door veranderende BBV- c.q. accountantsregels is een aantal zaken veranderd in de tabel Materiële vaste activa. Ten eerste is de noodzaak om de boekwaarden te verifiëren aan de actuele marktwaarde en zo nodig de boekwaarde af te waarderen verdwenen. Het uitgangspunt is dat de provincie enkel gronden aankoopt ten behoeve van maatschappelijk nut. Deze aankopen komen tegen aankoopwaarde op de balans en hoeven niet afgewaardeerd te worden. In dit licht worden voortaan, vanaf 1-1-2019, ook de gronden aangekocht ten behoeve van het NNN op de balans opgenomen tegen de aanschafwaarde (dit is inclusief eventuele kosten voor volledige schadeloosstelling).

Wel kan er sprake van zijn dat bij een uiteindelijke verkoop van gronden er een lagere verkoopprijs aan de orde is dan de balanswaarde. Op dat moment dient een dekking gevonden te worden voor dit verschil. Voor de NNN-gronden is dit op voorhand al aan de orde. Deze gronden worden tegen landbouwwaarde aangekocht en in een aantal regio's (bijvoorbeeld de Oostelijke Vechtplassen) tegen volledige schadeloosstelling. De waarde als natuurgrond is fors lager. In het bestedingsplan van de Reserve Groen wordt daarom een bedrag geormerkt om het verschil tussen de aankoopwaarde en verkoopwaarde te kunnen dekken. Er wordt hierbij uitgegaan van een verkoopwaarde voor NNN-gronden van gemiddeld € 1/m².

Voorraad en verkoop

Met de nieuwe BBV- en accountantsregels worden de gronden, waarvan de provincie voornemens is die te verkopen, onder de voorraden op de balans gezet. Voor de gronden die hier onder vallen geldt dat er een binnen de organisatie afgestemd verkoopvoornemen is, er een taxatierapport of waardebepaling is opgemaakt én er een opdracht tot verkoop aan een makelaar of andere verkopende partij is gegeven. De boekwaarde van de gronden onder de Voorraad dient lager te liggen dan de marktwaarde. Als dit niet het geval is dient er een afwaardering plaats te vinden. In de huidige jaarrekening is dit niet aan de orde.

Uitgangspunten voor verkoop zijn transparantie, rechtmatigheid en marktconformiteit. Het verkoopbedrag wordt in principe bepaald op basis van een onafhankelijke taxatie. Dit is niet aan de orde als het object een zodanig lage waarde heeft dat een dergelijke taxatie qua kosten de waarde overstijgt. Van de uitgangspunten kan worden afgeweken als er met de verkoop een provinciaal doel is gediend.

Materiële vaste activa (krediet strategische grondaankopen)

Perceel	Boekwaarde per 31-12-2018	Mutaties in 2019	Boekwaarde per 31-12-2019	Oppervlakte ha
Materiële vaste activa (krediet strategische grondaankopen)				
1. Bloemendalerpolder	€ 4.963.262	-€ 4.963.262	€ 0	n.v.t.
2. Zonneweide Jaagweg Koggenland (voorheen Distriport)	€ 7.300.000	€ 0	€ 7.300.000	112,2735
3. Regionaal Havengebonden Bedrijventerrein, Anna Paulowna	€ 2.011.000	€ 0	€ 2.011.000	16,5988
4. Bergweg 30, Bloemendaal (in erfpacht gegeven)	€ 225.807	€ 0	€ 225.807	0,3082
5. Perceel Groetweg/Alkmaarseweg, Middenmeer (beoogd motorcrossterrein)	€ 650.000	-€ 650.000	€ 0	n.v.t.
6. Perceel Hoofdweg 511, Haarlemmermeer	€ 380.000	€ 0	€ 380.000	4,8000
7. Percelen Wieringen (aankoop in het kader van kavelruilingen)	€ 4.333.218	€ 0	€ 4.333.218	89,5162
8. SLP-zuid, Rijsenhout (voorheen percelen Kassengebied Rozenburg)	€ 9.362.512	€ 0	€ 9.362.512	13,4789
9. Perceel grond aan de Horndijk, Loosdrecht	€ 0	€ 170.000	€ 170.000	0,0705
Subtotaal	€ 29.225.799	-€ 5.443.262	€ 23.782.537	237,0461
Overige materiële vaste activa				
10. Percelen voormalig Wieringerrandmeer	€ 5.937.723	-€ 146.193	€ 5.791.530	235,6275
11. Percelen voormalige beheergrondbank Laag-Holland	€ 1.341.061	€ 0	€ 1.341.061	129,8260
12. Percelen BBL	€ 8.724.160	-€ 547.864	€ 0	-
13. Percelen PASO	€ 17.738.826	-€ 60.995	€ 0	-
14. Strategische Gronden Groen (samenvoeging BBL & PASO per 31.12.2019)	€ 0	-€ 42.287	€ 25.811.840	1.359,1069
15. NNN eigendom	€ 0	€ 6.281.097	€ 6.281.097	82,6163
Subtotaal	€ 33.741.770	€ 5.483.758	€ 39.225.528	1.807,1767
Totalen	€ 62.967.569	€ 40.496	€ 63.008.065	2.044,2228

Voorraad

Omschrijving	Grond	Balans waarde	Taxatie waarde	Oppervlakte ha
Kamperkade 1	Strategische Gronden Groen	€ 19.902	€ 485.000	1,0758
Spaarndammerdijk 17 a te Spaarndam	Strategische Gronden Groen	€ 4.625	€ 46.000	0,2500
Dorpsstraat 667 Assendelft	Strategische Gronden Groen	€ 17.760	€ 116.000	0,9600
Polderweg 1 Hippolytushoef (erf)	Percelen voormalig Wieringerrandmeer	€ 12.978	€ 180.000	0,4395
Subtotaal		€ 55.265	€ 827.000	2,7253

4.7 Provinciale heffingen

Algemeen

Uit provinciale heffingen ontstaan inkomsten, die betaald worden door de burgers en het bedrijfsleven. Met provinciale heffingen creëren wij de mogelijkheid aanvullend (op onder meer de uitkering uit het Provinciefonds) collectieve voorzieningen, zoals deze in de verschillende programma's zijn opgenomen, te financieren. Bij de provinciale heffingen gaan wij zoveel mogelijk uit van het profijtbeginsel, waarbij het uitgangspunt is dat degene die profiteert van een voorziening, voor die voorziening betaalt. Het profijtbeginsel manifesteert zich sterker bij heffingen (bijvoorbeeld de provinciale leges) dan bij belastingen (bijvoorbeeld de motorrijtuigenbelasting).

Lastendruk

De provinciale heffingen bepalen, zij het in geringe mate, de collectieve lastendruk en zijn dus mede bepalend voor de omvang van het besteedbaar inkomen. Wettelijk mag het bedrag van een provinciale belasting niet afhankelijk worden gesteld van het inkomen, de winst of het vermogen.

Lokale heffingen moeten overheidsoptreden legitimeren

Wat krijgt de burger/ondernemer terug voor de belasting/heffing die aan de provincie wordt betaald? De provincie streeft naar evenwicht tussen het ervaren van overheidsoptreden en de hoogte van het te betalen bedrag. In de Provinciewet staat dat provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting tot een bepaalde limiet geheven mogen worden. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat dat de provinciale heffingen maximaal kostendekkend mogen zijn. Bij overtreding van deze regels kan de belastingrechter de desbetreffende heffingsverordening onverbindend verklaren.

Tarief opcenten

In het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' is opgenomen dat de provinciale opcenten op de motorrijtuigenbelasting niet worden verhoogd. De opcenten motorrijtuigenbelasting zijn in de provincie Noord-Holland voor het laatst in 2009 verhoogd. Noord-Holland is de provincie met het laagste opcententarief motorrijtuigenbelasting.

Provinciale opcenten 2014-2019

Provincie	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Drenthe	88,3	90,3	92,0	92,0	92,0	92,0
Flevoland	76,6	76,6	77,4	78,2	79,0	79,8
Friesland	90,3	94,1	68,8	69,4	70,0	71,1
Gelderland	87,1	89,3	88,7	89,2	89,2	89,2
Groningen	87,1	88,4	88,9	88,6	89,3	90,4
Limburg	76,6	77,9	77,9	77,9	77,9	77,9
Noord-Brabant	75,8	76,1	76,1	76,1	76,1	76,1
Noord-Holland	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9
Overijssel	79,9	79,9	79,9	79,9	79,9	79,9
Utrecht	72,6	72,6	72,6	72,6	72,6	72,6
Zeeland	78,3	78,3	82,3	82,3	82,3	89,1
Zuid-Holland	95,0	95,0	92,0	91,4	90,4	90,4
Gemiddeld	81,3	82,2	80,4	80,5	80,6	81,4

Maximum tarief	109,1	110,1	110,6	111,0	111,8	113,2 *)
----------------	-------	-------	-------	-------	-------	----------

*) septembercirculaire 2019 provinciefonds

Kwijtscheldingsbeleid (art. 10 BBV)

Gelet op het karakter van de heffingen van de provincie Noord-Holland voert de provincie het beleid om geen kwijtschelding toe te passen.

Onderbouwing per heffing

De provincie Noord-Holland kent de onderstaande belastingen en heffingen:

- Belastingen: betalingen voor uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening met een algemeen belang. De provincie kent **provinciale opcenten motorrijtuigenbelasting** op de hoofdsom van de motorrijtuigenbelasting. De opbrengst van deze belasting is een algemeen dekkingsmiddel.
- Heffingen: betalingen voor uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening. De provincie Noord-Holland kent de **nazorgheffing gesloten stortplaatsen en de grondwaterheffing**.
- Rechten: betalingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. De provincie Noord-Holland kent **leges en overige rechten**.

Belastingen: opcenten motorrijtuigenbelasting

Motorrijtuigenbelasting (MRB) wordt geheven over het bezit van een motorvoertuig. De heffing en inning van de MRB, waarop de provinciale opcenten meeliftten, wordt verzorgd door de Belastingdienst. Bovenop de MRB betalen houders van personenauto's en motoren 'provinciale opcenten'. De provincies stellen zelf hun opcententarief motorrijtuigenbelasting vast. Het maximumtarief is voor 2019 bepaald op 113,2 opcenten. Het huidig tarief in de provincie Noord-Holland bedraagt 67,9 opcenten. Sinds 2016 werkt een verandering in de provinciale belastinggrondslag (bijvoorbeeld de verhuizing van een Groot Wagenparkhouders (GWH)/leasebedrijf naar een andere provincie) direct door in de verdeling van het Provinciefonds. Een verandering in deze grondslag heeft echter een egaliserende werking in de uitkering Provinciefonds.

Nazorgheffing gesloten stortplaatsen

In de zogenoemde Leemtewet is op 1 april 1998 een regeling in de Wet milieubeheer opgenomen over de nazorg van operationele stortplaatsen. Dit zijn stortplaatsen waar het storten van afvalstoffen niet vóór 1 september 1996 is beëindigd. In de Leemtewet is bepaald dat de provincies bestuurlijk en financieel ervoor verantwoordelijk zijn dat deze stortplaatsen na sluiting geen nadelige gevolgen voor het milieu veroorzaken. Daartoe dient er eeuwigdurende nazorg plaats te vinden. Dit houdt in dat maatregelen genomen dienen te worden om de bodembeschermende voorzieningen op de gesloten stortplaatsen in stand te houden, te onderhouden, te herstellen en eventueel te vervangen. Voorts dienen de bodembeschermende voorzieningen regelmatig geïnspecteerd te worden en de bodem onder de stortplaats onderzocht te worden.

Ter bestrijding van deze kosten is een nazorgheffing ingesteld, die wordt geheven van de exploitanten van de operationele stortplaatsen. De provincie Noord-Holland heeft acht stortplaatsen die onder deze regeling vallen. In 2019 is er geen opbrengst nazorgheffing geraamd. Het Nazorgfonds, waar de heffingsopbrengsten in worden gestort, is een bij wet vastgestelde rechtspersoon. In het Nazorgfonds wordt een zodanig kapitaal opgebouwd, dat uit het rendement daarvan de eeuwigdurende nazorg gefinancierd kan worden. Het saldo Nazorgfonds gesloten stortplaatsen bedroeg per 1 januari 2019 € 48,5 miljoen (inclusief rendement minus gemaakte nazorgkosten). Per 31 december 2019 bedroeg het saldo € 53,8 miljoen.

Grondwaterheffing

In december 2009 is de Waterwet in werking getreden. De heffing is bestemd ter bestrijding van een groot deel van de ten laste van de provincie komende kosten die zijn verbonden aan het grondwaterbeheer. Er is een voorziening grondwaterheffing ingesteld. Deze voorziening dient om fluctuatie in het heffingsstarief te voorkomen. De aanslagen worden achteraf opgelegd en zijn gebaseerd op de hoeveelheid opgepompt grondwater over het voorgaande kalenderjaar, zijnde 2018. In de begroting 2019 was rekening gehouden met een opbrengst van € 800.000. De gerealiseerde opbrengst over 2019 bedraagt € 800.734. In het belastingjaar 2018 zijn heffingsplichtig, de onttrekkers van 12.000 m³ of meer grondwater per heffingsjaar. Ingaande het belastingjaar 2019 (geldend voor de aanslagen die in 2020 worden verzonden) is deze vrijstelling verhoogd naar 25.000 m³. Het tarief is in 2010 vastgesteld op € 0,0085 per m³ onttrokken grondwater.

In 2019 is een bedrag van € 572.686 opgenomen voor capaciteitskosten (voorheen apparaatskosten), kosten van beheer en onderhoud van het grondwatermeetnet en onderzoek. De voorziening grondwaterheffing bedraagt op 31 december 2019 € 2 miljoen (afgerond).

Saldi voorziening grondwaterheffing

Periode	Voorziening grondwaterheffing
1 januari 2019	€ 1.785.162
31 december 2019	€ 2.013.210

Leges

Leges zijn betalingen voor individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard. Er is sprake van een dienst indien degene, voor wie de handeling wordt verricht, rechtstreeks een individueel belang heeft. Daarmee onderscheiden de leges zich van belastingen. De provinciale leges worden geheven voor het verlenen van vergunningen of ontheffingen. Uitgangspunt van Provinciale Staten is dat leges kostendekkend zijn. Provinciale Staten voeren als beleid dat kostendekkendheid in eerste instantie bereikt wordt door het optimaliseren van efficiency en in tweede instantie door het verhogen van de tarieven. Dit beleid vereist meer inzicht in de kostenstructuur, kostenbeheersing en kostentoerekening. In de door Provinciale Staten vastgestelde begroting 2019 werd rekening gehouden met een totaalopbrengst aan leges van € 2,3 miljoen (afgerond). In totaal werd over 2019 € 2,5 miljoen (afgerond) aan leges ontvangen. De hoger uitvallende opbrengst is met name veroorzaakt door de vergunningsaanvragen WABO en Wegenwet. Bij vergunningsaanvragen in het kader van de Ontgrondingenwet zien wij een daling. Evenals in 2018 zijn er geen leges in rekening gebracht voor vergunningen in het kader van de Luchtvaartwet. In de legesopbrengst zijn de ontvangen leges voor het indienen van een verzoek om vergoeding van schade veroorzaakt door in het wild levende beschermende dieren, ad € 301.200 meegenomen.

Gerealiseerde opbrengsten

In totaal zijn de onderstaande bedragen aan belasting/heffingen/leges geraamd en gerealiseerd:

Raming/opbrengsten belastingen en heffingen (x € 1 miljoen)

Belasting / Heffing	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
Opcenten motorrijtuigenbelasting	208,0	208,7	218,4
Grondwaterheffing	0,9	0,8	0,8
Nazorgfonds	0,0	0,0	0,0
Leges			
* WABO	2,3	1,5	1,8
* niet-WABO	0,7	0,8	0,7
Totaal	211,9	211,8	221,7

Opcenten motorrijtuigenbelasting , raming en resultaat 2019

In de begroting 2019 werd op basis van de opgave van de Belastingdienst € 208,7 miljoen aan opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting geraamd.

Opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting 2018-2024 (x € 1 miljoen)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Begroting 2018	199,4	199,4	199,4	199,4	-	-
Jaarrekening 2018	208,0	-	-	-	-	-
Begroting 2019	-	208,7	208,7	208,7	208,7	-
Jaarrekening 2019	-	218,4	-	-	-	-
Verwachte opbrengsten	-	-	218,1	218,1	218,1	218,1

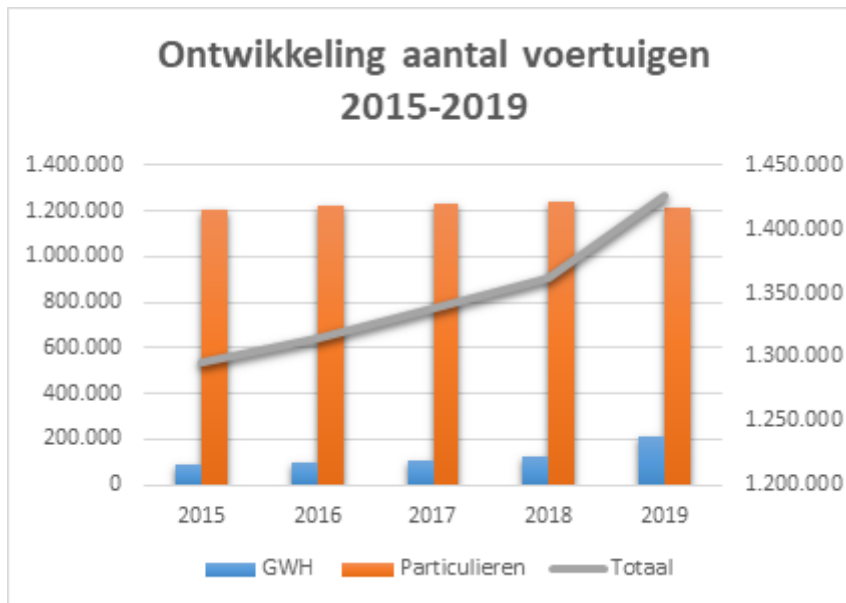
Voor de raming 2020 en volgende jaren wordt uitgegaan van de 'Verwachte opbrengsten opcenten motorrijtuigenbelasting 2020' opgave Belastingdienst 16 januari 2020.

Ontwikkeling aantal voertuigen

Uit het overzicht gerealiseerde opbrengst d.d. 13 januari 2020 blijkt dat de provincie Noord-Holland over 2019 in totaal € 218 miljoen aan provinciale opcenten heeft ontvangen. Over de jaren 2017 en 2018 waren de totaalopbrengsten van de provinciale opcenten respectievelijk € 202 miljoen en € 208 miljoen.

Deze ontwikkeling is deels het gevolg van een autonome groei van het aantal voertuigen in onze provincie, maar ook het gevolg van een verhuizing van een leasemaatschappij van de provincie Flevoland naar de provincie Noord-Holland (circa 60.000 voertuigen).

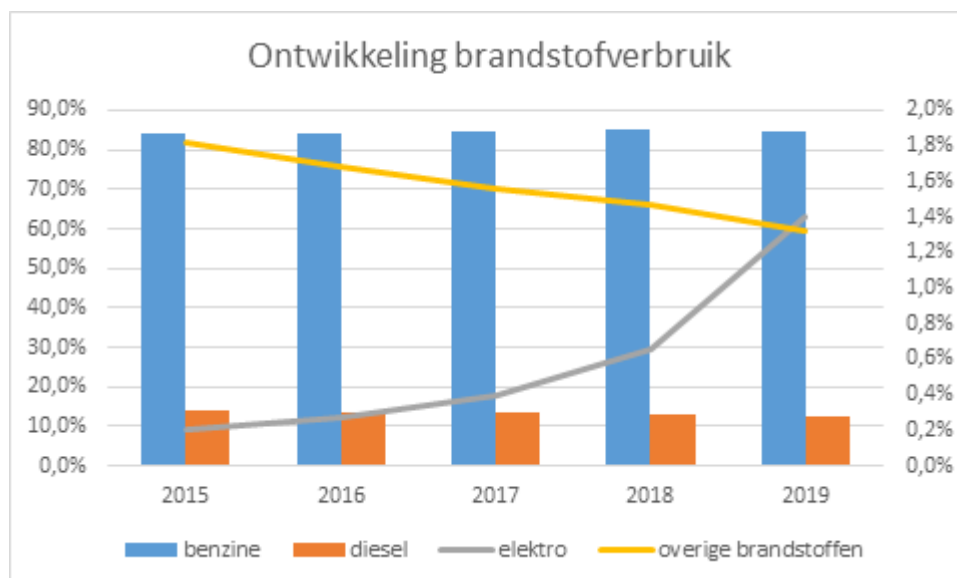
Onderstaande grafiek toont dat het totaal aantal voertuigen in onze provincie is gestegen van 1.295.000 voertuigen eind 2015 naar 1.427.000 voertuigen eind 2019. Bij de leasevoertuigen zien wij een stijging van 91.000 leasevoertuigen in 2015 naar 210.000 leasevoertuigen eind 2019, waarbij de verhuizing van een leasemaatschappij medio 2019 de oorzaak is van de stijging ten opzichte van het aantal leasevoertuigen eind 2018 (ultimo 2018 was het aantal lease-voertuigen nog 126.000).

De registratie van gegevens voor de motorrijtuigenbelasting wordt uitgevoerd door het CBM (Centraal Bureau Motorrijtuigenbelasting) en is daarmee een verantwoordelijkheid van het Rijk. Het CBM int de provinciale opcenten en draagt deze maandelijks af aan de provincie.

Ontwikkeling brandstofverbruik

In de navolgende grafiek wordt de ontwikkeling van het brandstofverbruik van de voertuigen weergegeven vanaf 2015 tot en met 2019. Het aantal voertuigen dat gebruik maakt van de brandstof diesel neemt af. Reden er in 2015 nog 181.922 voertuigen op diesel (14% van het totaal aantal voertuigen in Noord-Holland), eind 2019 waren dit er 178.368 (12,5% van het totaal aantal voertuigen). Bij de elektrische auto's is er een stijging te zien. Eind 2015 waren dat er 2591 (0,2 % van het totaal aantal voertuigen), eind 2019 19.911 voertuigen (zijnde 1,4 % van het totaal aantal voertuigen). Een ontwikkeling die in de toekomst van invloed kan zijn op de opbrengst opcenten motorrijtuigenbelasting in onze provincie.

Onbenutte belastingcapaciteit

Het maximum aantal opcenten dat provincies in 2019 mochten heffen was 113,2 opcenten. Een opcent genereerde in 2019 afgerond € 3,2 miljoen aan opbrengst. De theoretische opbrengst vanwege onbenutte belastingcapaciteit, mede bepalend voor de provinciale weerstandscapaciteit, kwam in 2019 uit op afgerond € 145,7 miljoen.

Berekening onbenutte belastingcapaciteit (x € 1 miljoen)

Opbrengst opcenten 2019	Opcenten tarief 2019	Opbrengst per opcent	Maximum opcenten tarief 2019	Maximale opbrengst 2019	Onbenutte belastingcapaciteit 2019
218,4	67,9	3,2	113,2	364,1	145,7

Kostendekkendheid leges

In de begroting 2019 is door ons aangegeven dat wij meer inzicht zouden geven zal in de kostendekkendheid van de legestarieven. In het najaar van 2018 zijn wij gestart met een onderzoek naar de kostendekkendheid. In de jaarrekening 2018 hebben wij resultaten van dit onderzoek aan u gepresenteerd. Bij het vaststellen van de legesverordening 2020 in december 2019 hebben wij u meer inzicht kunnen geven in de kostendekkendheid van de tarieven. De komende tijd wordt de kostentoerekening verder vervolmaakt waarbij wij ook gebruik moeten maken van de input die door de omgevingsdiensten moeten worden verstrekt.

Dekkingspercentages leges

Tarientabel leges	Uitvoerende organisatie	Baten 2019	Lasten 2019	Kostendekkend 2019
WABO	OD NZKG	€ 1.685.737	€ 1.444.732	116,68%
Wegen/waterwegen	provincie Noord-Holland	€ 262.997	€ 347.997	75,57%
Waterwet	OD NZKG	€ 136.934	€ 397.333	34,46%
Wet hygiëne zwembaden	OD NHN	€ 2.665	€ 46.632	5,71%
Ontgrondingenwet	OD NZKG	€ 3.479	€ 27.267	12,76%
Wadloop	provincie Fryslân	€ 3.420	€ 30.096	11,36%
Wet Natuurbescherming	Bij12/faunafonds	€ 301.200	€ 578.304	52,08%
Wet Natuurbescherming	OD NHN	€ 0	€ 352.072	0,00%
Wet Luchtvaart	OD NZKG	-	€ 134.412	-
Overige	provincie Noord-Holland	-	-	-
Totaal provinciale heffingen		€ 2.396.432	€ 3.358.845	71,35%

Bij de vergunningsaanvragen Luchtvaartwet en de Wet natuurbescherming zijn voor 2019 geen legesopbrengsten opgenomen, aangezien er voor deze aanvragen geen afzonderlijke tarieven in de thans geldende legesverordening 2017 waren opgenomen. In december 2019 hebben Provinciale Staten de legesverordening 2020 vastgesteld. In de bij deze legesverordening 2020 behorende tarientabel 2020 zijn de tarieven voor zowel de Luchtvaartwet en Wet natuurbescherming opgenomen. Beide tarieven worden voor het eerst in 2020 in rekening gebracht.

Financiële kengetallen in relatie met het BBV

	Jaarrekening 2018	Begroting 2019	Jaarrekening 2019
A) Opcenten motorrijtuigenbelasting	67,9	67,9	67,9
B) Landelijke gemiddelde opcenten in het jaar ervoor	80,5	80,6	81,4
C) Aantal opcenten t.o.v. landelijke gemiddelde (A / B) x 100%	84,3%	84,2%	83,2%

5 Jaarrekening

5.1 Overzicht van baten en lasten en toelichting

5.1.1 Toelichting per programma

Programma 1 - Openbaar bestuur

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 1				Openbaar bestuur		
	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	22.087	23.281	25.062	21.034	4.028	23.467
Baten	-97	-105	-122	-333	211	-119
Saldo van baten en lasten	21.990	23.176	24.940	20.701	4.239	23.348
Stortingen reserves	3.000	0	0	0	0	0
Onttrekking reserves	1.382	-183	-2.770	-2.310	-460	-183
Resultaat	26.372	22.993	22.170	18.391	3.779	23.165

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V / N	Dekking/UI
Lasten		4.028	V	
1	Huisvestingskosten PS	800	V	Programma 8
2	Pensioenvoorziening GS-leden en oud GS-leden	586	V	
3	Cofinanciering Europese projecten	451	V	Resv. Cofinanciering EU projecten
4	Huisvestingskosten GS	343	V	Programma 8
5	Beleidsvaluatie en monitoring	255	V	
6	Capaciteitskosten	439	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	1.154	V	
Baten		211	V	
1	Pensioenvoorziening GS-leden en oud GS-leden	256	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-45	N	
Stortingen		0	-	
Onttrekking		-460	N	
1	Lagere onttrekking aan reserve Cofinanciering Europese projecten	-460	N	Lasten (3)

Toelichting

Lasten

- In de begroting zijn de huisvestingskosten voor PS opgenomen onder programma 1. Door de commissie BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) is echter in 2019 een uitspraak gedaan dat huisvestingskosten van het bestuur onder Overhead (dat is opgenomen in programma 8) moeten worden verantwoord.
- In de begroting is rekening gehouden met een storting in de pensioenvoorziening voor GS-leden en oud-GS-leden. In werkelijkheid is geen dotatie nodig geweest, maar is sprake van een vrijval (zie baten 1). Dit wordt veroorzaakt door het optrekken van de pensioengerechtigde leeftijd van 67 naar 68 jaar en door het overlijden van 2 pensioengerechtigden.

3. Er is minder subsidie verleend ten laste van de reserve Cofinanciering Europese projecten dan verwacht. Dit is o.m. veroorzaakt doordat de aanvragen in 2019 nog niet volledig waren. De subsidieaanvragen zullen naar verwachting in 2020 worden ingediend (en ten laste komen van het voor dat jaar vastgestelde subsidieplafond).
4. In de begroting zijn de huisvestingskosten voor GS opgenomen onder programma 1. Door de commissie BBV is echter in 2019 een uitspraak gedaan dat huisvestingskosten van het bestuur onder Overhead (dat is opgenomen in programma 8) moeten worden verantwoord.
5. De onderbesteding bij Beleidsevaluatie en monitoring komt voort uit het feit dat er meer onderzoeken en evaluaties door de provincie zelf zijn uitgevoerd en een aantal onderzoeken later zijn opgeleverd dan gepland.
6. Zie voor de toelichting op de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde capaciteitskosten de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

1. In de begroting is rekening gehouden met een storting in de pensioenvoorziening voor GS-leden en oud-GS-leden (zie lasten 2). In werkelijkheid is geen dotatie nodig geweest, maar is sprake van een vrijval. Dit wordt veroorzaakt door het optrekken van de pensioengerechtigde leeftijd van 67 naar 68 jaar en door het overlijden van 2 pensioengerechtigden.

Onttrekkingen reserves

1. Lagere onttrekking aan de reserve Cofinanciering Europese projecten. Zie voor de inhoudelijke toelichting Lasten 3.

Programma 2 - Bereikbaarheid

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 2				Bereikbaarheid		
	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	187.020	218.565	234.126	175.835	58.291	267.118
Baten	-17.664	-9.535	-18.570	-29.198	10.628	-35.857
Saldo van baten en lasten	169.357	209.030	215.556	146.637	68.919	231.261
Stortingen reserves	71.641	462.067	620.588	606.496	14.092	143.907
Onttrekking reserves	-67.586	-227.888	-332.384	-269.037	-63.347	-260.674
Resultaat	173.411	443.209	503.760	484.097	19.663	114.493

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V/N	Dekking/UI
Lasten		58.291		
1	Subsidies infrastructuur	13.284	V	Resv. uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden
2	Subsidies mobiliteitsbeleid OV	10.374	V	Resv. uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden
3	Variabel onderhoud wegen - Gebiedscontracten	6.978	V	Resv. Groot onderhoud wegen
4	Subsidie Boerenverdietsluis	6.000	V	UI
5	Subsidies Fiets	4.900	V	Resv. uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden
6	Projecten voor derden vaarwegen	4.196	V	Baten (2)
7	Innovatieprojecten mobiliteit	3.840	V	Resv. Innovatieprojecten mobiliteit
8	Groot onderhoud wegen: strategisch en algemeen beheer	2.613	V	Resv. Groot onderhoud wegen
9	Projecten v. derden wegen	2.286	v	Baten (3)
10	Beheer en onderhoud tunnels en aquaducten	-1.786	N	
11	Kapitaallasten Weginfrastructuur	1.700	V	Resv. Kapitaallasten wegen
12	Strategisch en algemeen beheer vaarwegen	1.465	V	Resv. Groot onderhoud vaarwegen
13	Herverdeling vaarwegen	1.321	V	Baten (4)
14	Kapitaallasten PMI	1.300	V	
15	Vast onderhoud wegen	-1.039	N	
16	OV concessies exploitatiebijdragen	905	V	Resv. OV projecten
17	Variabel onderhoud vaarwegen - gebiedscontracten	843	V	Resv. Groot onderhoud vaarwegen
18	Investeringswegen	817	V	
19	Verkeersmanagement	783	V	
20	Schades wegen >50.000	568	V	Baten (9)
21	Ligplaatsen	489	V	

22	Leasewagens inspecteurs	-488	N	
23	OV concessies proceskosten	468	V	Resv. OV projecten
24	Opdrachten ontwikkelen Provinciale infrastructuur	468	V	Resv. Ontwikkelen provinciale infrastructuur
25	Kapitaallasten OV-Infrastructuur	427	V	Resv. Kapitaallasten OV
26	Mobiliteitsbeleid algemeen	408	V	Resv. Mobiliteitsbeleid
27	Elektrisch vervoer (MRA-E)	353	V	Baten (8)
28	Studiekosten PMI	-282	N	
29	Gladheidsbestrijding wegen	258	V	
30	Capaciteitskosten	-5.038	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-120	N	
Baten		10.628		
1	Vrijval reservering parallelle Kaagbaan (N201)	18.572	V	
2	Projecten voor derden vaarwegen	-4.196	N	Lasten (6)
3	Projecten voor derden wegen	-2.016	N	Lasten (9)
4	Herverdeling vaarwegen	-890	N	Lasten (13)
5	OV concessies boetes	-750	N	Resv. OV projecten
6	Groot onderhoud wegen	748	V	Resv. Groot onderhoud wegen
7	Bijdrage derden Grass2Grit	-463	N	Resv. Innovatieprojecten mobiliteit
8	Elektrisch vervoer MRA-E	-400	N	Lasten (27)
9	Schades wegen >50.000	-287	N	Lasten (20)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	310	V	
Storting		14.092		
1	Lagere storting reserve Kapitaallasten weginfrastructuur	11.100	V	Resv. ontwikkelen prov. infrastructuur
2	Resv. Kapitaallasten investeringen. Kunstwerken	2.121	v	Resv. investeringen kunstwerken
3	Lagere storting reserve OV	750	V	Baten (5)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	121	V	
Onttrekking		-63.347		
1	Lagere onttrekking reserve Uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden	-28.558	N	Lasten (1,2,5)
2	Lagere onttrekking reserve Ontwikkeling Provinciale Infrastructuur	-11.744	N	Lasten (24) en Storting (1)
3	Resv. Groot onderhoud wegen	-10.400	N	Lasten (3 & 8) en Baten (6)
4	Resv. Innovatieprojecten Mobiliteit	-3.840	N	Lasten (7)
5	Resv. Groot onderhoud vaarwegen	-2.598	N	Lasten (12, 17)
6	Resv. Investeringen Kunstwerken	-2.121	N	Resv. Kapitaallasten investeringen kunstwerken
7	Lagere onttrekking reserve Kapitaallasten Weginfrastructuur	-1.700	N	Lasten (11)
8	Lagere onttrekking reserve OV projecten	-1.373	N	Lasten (16) en (23)
9	Lagere onttrekking reserve Kapitaallasten OV-infrastructuur	-427	N	Lasten (25)
10	Lagere onttrekking reserve Mobiliteitsbeleid	-408	N	Lasten (26)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-178	N	

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

1. Er is over 2019 in totaal € 13,3 mln. minder besteed aan (subsidie)bijdragen voor wegenprojecten dan begroot (neutraal).
 - a. De subsidie Zaanbrug van € 11,6 mln. is niet verleend (De aanbesteding van project Zaanbrug kon niet succesvol worden afgerond, de 2 inschrijvers hadden boven plafondprijs aangeboden. Daarop is besloten om in onderhandeling te treden met de 2 inschrijvers. Eerst moet blijken dat het mogelijk is om het project te realiseren en dan wordt de subsidie verleend).
 - b. In kader van de uitvoeringsregeling Kleine infrastructuur is € 547.000 minder aan subsidie verleend (Puur project voor verkeersveiligheid wordt niet echt meer gedaan door de gemeenten door geld- en tijdgebrek. Daarom worden deze projecten gekoppeld aan onderhoudsprojecten of bereikbaarheidsprojecten. Daarom afhankelijk van de planning die er gemeentelijk al ligt. Hierop anticiperend hebben we de subsidiebijdrage voor fiets infrastructuur van 50% naar 70% gedaan, zodat de stap om als gemeente geld vrij te maken voor veilige fiets infra kleiner wordt).
 - c. Voor Veilige uitwegen is € 0,6 mln. minder besteed. Project om particuliere uitwegen veiliger te maken. Subsidies kunnen nog niet worden aangevraagd door particulieren, regeling is nog in concept. Verwachting is nog wel dat particulieren hier gebruik van gaan maken wanneer regeling ingaat.
 - d. De subsidie voor Bergerweg (in kader van het Investeringspakket Bereikbaarheid Alkmaar – IBP) van € 0,55 mln. is niet verleend niet gerealiseerd dit jaar, wegens ambtelijk capaciteitsgebrek bij de gemeente Alkmaar. Verwachting is dat deze subsidie in 2020 wel wordt aangevraagd.
 - e. Voor Fietsparkeren bus is € 75.000 niet besteed doordat de subsidie niet meer verwerkt kon worden in 2019, deze wordt nu in 2020 beschikt.
2. Er is in 2019 € 10,4 mln. minder besteed aan (subsidie)bijdragen Openbaar vervoer dan begroot (neutraal):
 - a. De bijdrage busvoorzieningen A1 (€ 1,5 mln.) is nog niet verleend doordat RWS n og nadere informatie dient te verstrekken. Verwachting is dat in Q2-2020 de subsidie kan worden uitgekeerd.
 - b. In het kader van de Investeringsagenda doorstroming OV is € 6,8 miljoen minder aan subsidies verleend. Door interne problemen bij gemeenten en noodzakelijke verdere afstemming tussen partijen schuiven subsidie aanvragen door naar 2020 voor € 2.580.000. Een subsidie van € 3.200.000 is wel aangevraagd, maar kwam niet overeen met de lijst buiten uitvoeringsregeling en zal naar goedkeuring van de 1e begrotingswijzing 2020 worden beschikt. Een project in Heerhugowaard van € 80.000 wordt door de wethouder ter discussie gesteld en het is onzeker wat de voortgang hierop zal zijn.
 - c. De bijdragen aan het rijksproject HOV A9 is € 2,1 mln. lager omdat de btw-afrekening van het project pas in 2020 plaatsvind.
 - d. De bijdrage aan de Vervoerregio Amsterdam (VRA) in kader van Wayfinding € 118.000 hoger
3. Er is € 7,7 mln. minder uitgegeven dan begroot aan het groot onderhoud van wegen via de gebiedscontracten. Het betreft een verschuiving van uitgaven naar aankomende jaren. De middelen blijven beschikbaar in de reserve Groot onderhoud wegen.

4. Boerenverdrietsluis: de onderhandelingen met de gemeente Den Helder verliepen vorig jaar stroever dan vooraf werd verwacht. We zijn nu nog in een voorbereidingsfase omdat het project Europees moet worden aanbesteed ontstaat een half jaar vertraging. De verwachte start is nu rond augustus/september 2020.
5. Er is in 2019 € 4,9 miljoen minder besteed aan subsidies fietsinfrastructuur dan begroot. We hebben de subsidieregeling uitgezet en gemeenten aangespoord er gebruik van te maken, echter gemeenten hebben daarvan onvoldoende gebruik gemaakt. Dat heeft diverse redenen; belangrijkste zijn de gevraagde cofinanciering en het feit dat de gekozen prioriteiten niet voldoende aansloten bij gemeentelijk beleid. De evaluatie van deze regeling nemen we mee in de nieuwe opzet in de Uitvoeringsagenda Actieve Mobiliteit. De evaluatie is inmiddels gestart.
6. Er is een begroting opgesteld voor Projecten voor Derden voor een bedrag van €5 mln. Er is € 0,8 mln. uitgegeven. Het betreffen meerjarige projecten. Aan het eind van het project wordt de afrekening gemaakt.
7. De uitgaven vanuit de reserve innovatieprojecten mobiliteit vallen lager uit dan begroot. Dit heeft de volgende oorzaken:
 - a. Door technische problemen gaat de uitrol van de iVRI veel trager dan gedacht. De doorbelasting van intern personeel op het programmabudget is niet doorgegaan (o.a. daarvoor was de ophoging in 2019 opgevoerd). En de projecten met Nissan hebben vertraging opgelopen.
 - b. Levensduur verlengende innovaties: De uitgaven voor het onderdeel IFD NTA zijn dit jaar lager vanwege het feit dat de uitvoerende organisatie (NEN) achter loopt op planning, waardoor deelproducten nog niet in 2019 geleverd (en betaald) konden worden. Het onderdeel EIB van IFD loopt ook achter op planning als gevolg van het feit dat een nadere organisatie (RWS) mee wil doen. Hierdoor wordt het deelproject vergroot en moet de gezamenlijke financiering worden georganiseerd. Voor dit laatste moet een SOK worden ondertekenend. Als gevolg hiervan is de opdrachtgeving (en dus oplevering) vertraagd.
 - c. Het project Transitie Circulaire Economie heeft in 2019 enige vertraging opgelopen door vertrek van een aantal medewerkers. Ondertussen is de opvolging aangenomen en ingewerkt. Voor 2020 hebben we een reeks aan projecten in voorbereiding m.b.t. circulair omgaan met grondstoffen die het budget in 2020 zullen invullen. Hierbij zal aandacht zijn voor hernieuwbare grondstoffen, de data/informatiseringkant van het materialenpaspoort, de pilot circulair as a service en de pilot met aan besteding voor een materialenpaspoort voor de Cruquiusbrug. Het budget zal naar verwachting volledig worden benut.
 - d. Door vertraging in de techniek van de iVRI en in de planvorming door o.a. gemeenten Heemstede en Haarlem is vertraging opgelopen. Dit wordt naar verwachting in 2020 rechtgetrokken.
 - e. Overige kleinere vertragingen innovatieve projecten mobiliteit
8. De kosten voor het strategisch en algemeen beheer wegen die ten laste komen van de reserve Groot onderhoud wegen hebben een onderschrijding. Er is circa 1 mln. van het gereserveerd risicobudget voor het gebiedsbeheer niet nodig gebleken in 2019 omdat werkzaamheden zijn doorgeschoven naar volgende jaren. Buiten de gebieden is € 1,5 mln. minder uitgegeven dan begroot aan: beheer/inspecties wegen, groot onderhoud baggerwerkzaamheden (bermsloten) en de uitwerkingsnota groen doordat werkzaamheden worden doorgeschoven naar volgende jaren.

9. Er is een begroting opgesteld voor projecten voor derden wegen voor een bedrag van € 3,3 mln. Er is € 1 mln. aan lasten gerealiseerd. Het betreft projecten die doorlopen en aan het eind van het project wordt de afrekening gemaakt.
10. De uitgaven aan het beheer en onderhoud van de tunnels zijn € 1.8 mln. hoger dan begroot. Het betreft de Waterwolftunnel, het Amstel Aquaduct en de Abdijtunnel. Vanaf 2018 is het areaal van het tunnelsysteem vergroot, met delen van de N201 tot de Flora Holland. Hierdoor zijn de beheerkosten van de tunnel hoger, maar van het Gebiedscontract Noord-Holland zuid lager. Een andere oorzaak betreft de opleidingskosten van omscholing van LBO niveau naar HBO niveau voor een bedrag van € 0,4 mln. Wegens de Europese norm die gesteld wordt voor tunnels hebben we hitteproeven moeten doen herstelwerkzaamheden voor een bedrag van € 0,1 mln. In de derde begrotingswijziging 2019 is de dekking van jaarlijks € 0,4 mln tlv DVM niet doorgevoerd en ten gunste van het product Tunnels. Het restant van de overschrijding zijn de kosten die Arcadis incidenteel heeft uitgevoerd om aan de Europese norm te voldoen.
11. De kapitaallasten PMI zijn 1,7 miljoen lager dan begroot. De reden hiervoor is dat in de nieuwe Financiële verordening (december 2019) is besloten de kapitaallasten niet langer te berekenen op basis van kasuitgaven, maar in het jaar volgend waarin het werk in gebruik of gereed is gekomen; Als gevolg hiervan zijn de kapitaallasten lager.
12. In 2019 zijn er minder inspecties gedaan aan kunstweken en oevers. Daarnaast is in 2019 minder uitgegeven aan het nieuwe ligplaatsenbeleid dan vooraf was voorzien.
13. De baten/ lasten zijn als verschil geboekt conform de vaarwegovereenkomsten die afgesloten zijn in 2015 conform de Waterwet tussen de Provincie Noord-Holland met de waterschappen. (HHNK, AGV en HH Rijnland. De waterschappen doen taken voor de provincie en de provincie doet taken voor de waterschappen. Geheel conform de overeenkomsten met normbedragen en kengetallen. Momenteel vindt er een evaluatie plaats tussen de partijen.
14. De kapitaallasten PMI zijn € 1,3 miljoen lager dan begroot. De reden hiervoor is dat in de nieuwe Financiële verordening (december 2019) is besloten de kapitaallasten niet langer te berekenen op basis van kasuitgaven, maar in het jaar volgend waarin het werk in gebruik of gereed is gekomen; Als gevolg hiervan zijn de kapitaallasten lager.
15. De overschrijding van € 1 mln. is veroorzaakt door hogere energielasten. We verwachten in 2020 nog een afrekening van deze energielasten. Dit is nog niet opgenomen in 2019, omdat dit niet bekend is. Verder zijn grote posten materieel aanschaf voor vast onderhoud wegen en reguliere abri's, de abri's worden doorberekend (zie de baten). Verder is voor de energie via een aanbesteding voor een nieuwe partij gekozen waardoor de energiekosten in 2020 zullen dalen.
16. De eindafrekening 2018 is eind 2019 opgesteld en dit heeft geleid tot een positieve correctie van € 1,76 miljoen (voordelig) in de jaarrekening 2019 ten opzichte van de voorlopige eindafrekening 2018 die bij de jaarrekening 2018 jaar is opgesteld. Daar staat een extra last tegenover voor de bonus/malus. In 2018 zijn boetes opgelegd en verwerkt als lagere lasten voor de concessies. Echter wanneer de vervoerder zich in het jaar erna verbeterd, dan kunnen boetes uiteindelijk teruggedraaid worden. Het betreft een bedrag van € 400.000 die in 2018 was opgelegd en verrekend (als lagere lasten) maar die in 2019 zijn teruggedraaid. Daarnaast valt de voorlopige eindafrekening 2019 hoger uit, met € 455.000. In totaal vallen de concessies € 905.000 lager uit dan begroot.
17. De oorzaak voor onderschrijding betreft een in de begroting opgenomen risicobudget dat beschikbaar moet zijn indien zich een acuut veiligheidsissue voordoet, dit budget is niet nodig geweest.

18. Door de aanpassingen bij het technisch gereedkomen en de 1 jaar nazorg is de VIGO-investering lager uitgekomen. De afschrijvingen zijn hierdoor opnieuw berekend en verlaagd t.o.v. de berekening begroting, hierdoor lagere afschrijvingen
19. Er is € 0,8 mln. minder uitgegeven dan begroot t.b.v. verkeerscoördinatie en de flexpool.
20. Er zijn minder schades dan waar rekening mee is gehouden in de begroting.
21. Voor afzetplaatsen en het ligplaatsenbeleid is € 0,5 mln. minder uitgegeven dan begroot. Een aantal uitvoeringsactiviteiten zijn doorgeschoven naar de periode 2020-2021.
22. Dit betreffen de kosten voor de voertuigen van de wegininspecteurs. Deze kosten zijn begroot als onderdeel van de overhead in programma 8. Deze kosten blijken echter niet onder overhead te vallen en worden daarom verantwoord binnen het programma bereikbaarheid. Over de programma's (2 en 8) heen is er geen sprake van een afwijking tussen de begrote en gerealiseerde kosten op dit onderdeel.
23. De aanbesteding Gooi & Vechtstreek is goed verlopen in 2019. Mede hierdoor zijn de proceskosten voor de OV concessies circa € 143.000 lager uitgevallen dan verwacht. Bij het overdragen van de Zuid Tangent concessie aan de Vervoersregio Amsterdam is bepaald dat de directie B&U van de provincie het onderhoud van de haltes op Provinciaal grondgebied op zich neemt. De lasten zijn bij B&U (binnen programma 2) genomen, terwijl deze nog bij de directie Beleid begroot stonden. Hierdoor is er een onderbesteding van € 250.000. Verder zijn er nog enkele andere kleine onderdelen van de proceskosten die lager zijn uitgevallen, waardoor de totale proceskosten € 468.000 lager uitvallen dan begroot.
24. Er is in 2019 € 468.000 minder besteed aan Studiekosten PMI dan begroot (neutraal). De reden hiervoor is dat studiekosten Verbinding A8-A9 € 418.000 lager zijn uitgevallen. Naast de VRA subsidie die is binnengekomen is er ook extra budget gekomen vanuit het bestuur. Tijdens de verkiezingen was de verbinding A8-A9 een belangrijk besluitpunt. Het coalitieakkoord heeft er toe geleid dat het project een jaar vertraagd is, extra onderzoek is nodig. Onderzoek wordt in 2020 uitgevoerd. Hiervoor wordt het restant en het nieuwe budget vanuit het bestuur gebruikt. Na extra studie moet er nieuw budget vrijkomen voor realisatie.
25. De kapitaallasten OV-infrastructuur zijn €427.000 lager dan begroot. De reden hiervoor is dat in de nieuwe Financiële verordening (december 2019) is besloten de kapitaallasten niet langer te berekenen op basis van kasuitgaven, maar in het jaar volgend waarin het werk in gebruik of gereed is gekomen; Als gevolg hiervan zijn de kapitaallasten lager.
26. Er is in 2019 € 408.000 minder besteed aan studiekosten Mobiliteitsbeleid dan begroot.
 - a. Voor Provinciale verkeer- en Vervoerplannen (PVVP) is € 264.000 minder besteed – Raming van de kosten zijn niet gebaseerd op een specifieke uitgave, maar een vooraf gemaakte schatting. Dit is jaarlijks terugkerend en lastig in te schatten.
 - b. Voor Toekomstbeeld is € 75.000 minder besteed.
 - c. Voor Wayfinding is € 118.000 minder besteed
27. Er is in 2019 354.000 minder besteed voor het programma Elektrisch vervoer dan begroot. De reden is dat een deel van de laadpalen is overgeheveld naar tussentijdse aanbesteding (350 stuks) en naar de nieuwe concessie (94 stuks en een technisch expert is niet ingehuurd).
28. Er is in 2019 € 282.000 meer besteed voor Studiekosten PMI dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door intensievere projectstudies als gevolg van meer aandacht voor afstemming met de omgeving en de bestuurlijke regio's (o.a. door de Omgevingswet).
29. Er zijn minder uitgaven t.b.v. gladheidsbestrijding. Dit is veroorzaakt door een zachte winter.
30. Zie voor de toelichting op de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde capaciteitskosten de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

1. In 2009 heeft de provincie Noord-Holland met derden een overeenkomst (overeenkomst voorwaarden aanleg Boerenlandvariant N201) gesloten, waardoor de Boerenlandvariant (BLV) tijdelijk over (een deel van) het gebied, dat gereserveerd is voor een mogelijk toekomstige parallelle Kaagbaan, is komen te liggen. Deze overeenkomst is geëindigd per 1 januari 2019. Naar aanleiding van het vervallen van de overeenkomst heeft de minister van Infrastructuur en Waterstaat aan de hiervoor genoemde partijen een brief gestuurd. Gedeputeerde Staten hebben in hun reactie daarop aangegeven, onder de volgende voorwaarden, wel in overleg te willen treden over besteding van de vrijgekomen middelen van 18,6 miljoen euro ten behoeve van de verbetering van de bereikbaarheid van Schiphol:

- Het Rijk draagt ook bij aan eventuele maatregelen ter verbetering van de bereikbaarheid van Schiphol;
- Als partijen op 1 januari 2020 geen overeenstemming hebben bereikt over de besteding van de niet tot besteding komende middelen wordt het overleg beëindigd en kunnen partijen hun middelen naar eigen inzicht besteden.

Het Rijk heeft nooit gereageerd op deze brief en overleg heeft daarom ook niet plaats gevonden. Er is dus ook geen overeenstemming bereikt. De reservering op de balans valt daarom vrij in het resultaat.

2. Er is een begroting opgesteld voor Projecten voor Derden voor een bedrag van € 5 mln., Er zijn maar € 0,8 mln. aan lasten gerealiseerd en aan baten een bedrag van € 0,8 mln.. Het betreft projecten die doorlopen en aan het eind van het project wordt de afrekening gemaakt.
3. Er is een begroting opgesteld voor Projecten voor Derden voor een bedrag van € 3 mln., Er zijn € 1 mln. aan lasten gerealiseerd. In de baten wordt een bedrag van € 1 mln. verantwoord. Het betreft projecten die doorlopen en aan het eind van het project wordt de afrekening gemaakt.
4. Zie lasten 13.
5. Er zijn baten geraamd in verband met het opleggen van boetes aan de vervoerder voor het niet op tijd laten instromen van een deel van het zero emissie-materiaal. Deze boetes zijn inderdaad in 2019 opgelegd. Echter, de boetes zijn conform afspraak verrekend met de bijdragen aan de concessies die de provincie bij de eindafrekening heeft betaald aan de vervoerder. Hierdoor zijn de boetes niet als baten ontvangen maar hebben ze geleid tot lagere lasten.
6. Dit betreffen baten t.g.v. het project: K190 Schipholdraaibrug-04 herstel land
7. Dit betreft de Europese subsidie voor het project Grass2Grit. De kosten zijn begroot op € 0,8 mln. en gerealiseerd een bedrag van € 0,8 mln. . De opbrengsten is begroot op € 0,8 mln. en gerealiseerd een bedrag van 0,3 mln.. Het verschil minus eigen bijdrage wordt binnenkort verantwoord bij de subsidieverstrekker.
8. Er is in 2019 € 354.000 minder aan bijdragen voor het programma Elektrisch vervoer dan begroot (neutraal). De reden is dat er voor een gelijk bedrag minder is besteed, waardoor er minder als dekking ingezet hoeft te worden (zie toelichting uitgaven bij lasten).
9. Dit betreffen de inkomsten voor schades die verhaald worden op derden.

Stortingen Reserves

1. In 2019 is er € 11,1 mln. minder gestort in de reserve Kapitaallasten weginfrastructuur vanuit de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur dan begroot. Op basis van werkelijke

kosten (nacalculatie) worden de investeringsuitgaven ten laste van de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur naar de reserve Kapitaallasten wegen overgeheveld.

2. In 2019 is er € 2,1 mln. minder gestort in de reserve kapitaallasten investeringen kunstwerken vanuit de reserve investeringen kunstwerken. De investeringen blijven achter of worden doorgeschoven naar volgende jaren
3. Er is € 0,7 mln. minder gestort in de reserve OV projecten. Zie baten nr. 5

Onttrekkingen reserves

1. In 2019 is er € 28,5 mln. minder onttrokken aan de reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden dan begroot door, te weten:
 - a. € 13,3 mln. minder aan (subsidie)bijdragen voor wegenprojecten;
 - b. € 4,9 mln. minder besteed aan subsidies fietsinfrastructuur;
 - c. € 10,4 mln. minder besteed aan (subsidie)bijdragen Openbaar Vervoer
2. In 2019 is er € 12 mln. minder onttrokken aan de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur dan begroot door lagere investeringsuitgaven en lagere studiekosten PMI dan begroot.
3. Er is € 10 mln. minder onttrokken aan de reserve Groot onderhoud wegen omdat minder is uitgegeven in 2019. Zie de inhoudelijke toelichtingen bij de lasten.
4. Er is € 3,8 mln. minder onttrokken aan de reserve Innovatieprojecten mobiliteit omdat minder is uitgegeven. Zie de inhoudelijke toelichtingen bij de lasten
5. Er is € 2,6 mln. minder onttrokken aan de reserve Groot onderhoud vaarwegen omdat minder is uitgegeven. Ze de inhoudelijke toelichting bij de lasten.
6. Er is € 2,1 mln. minder onttrokken aan de reserve investeringen kunstwerken omdat minder is uitgegeven en dus minder is overgeheveld naar de kapitaallasten reserve.
7. In 2019 is er € 1,7 miljoen minder onttrokken aan de reserve Kapitaallasten Weginfrastructuur dan begroot. Zie ook de toelichting bij de lasten.
8. Er is € 1,4 mln. minder onttrokken aan de reserve OV projecten. Zie de inhoudelijke toelichting bij de lasten
9. In 2019 is er € 0,4 mln. minder onttrokken t.l.v. de reserve Kapitaallasten OV-infrastructuur dan begroot. Zie de inhoudelijke toelichting bij de lasten
10. In 2019 is er € 0,4 mln. minder onttrokken aan de reserve Mobiliteitsbeleid dan begroot door lagere studiekosten Mobiliteitsbeleid. Zie de inhoudelijke toelichting bij de lasten.

Programma 3 - Water

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

	Programma 3					Water
	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	7.143	5.827	10.200	7.581	2.619	6.601
Baten	-3.359	-1.835	-2.325	-1.737	-588	-1.025
Saldo van baten en lasten	3.784	3.992	7.875	5.844	2.031	5.576
Stortingen reserves	4.722	13.256	15.894	15.894	0	3.150
Onttrekking reserves	-2.644	-510	-4.786	-2.908	-1.878	-2.750
Resultaat	5.862	16.738	18.983	18.829	154	5.976

Toelichting

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V/N	Dekking/UI
Lasten		2.619	V	
1	Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling	1.260	V	Resv. Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling
2	Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling Bodem en Water	501	V	Baten (1)
3	Uitvoeringsregeling Recreatie personenvervoer over water	451	V	Resv. Waterrecreatie
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	407	V	
Baten		-588		
1	Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling Bodem en Water	-501	N	Lasten (2)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-87	N	
Stortingen		0		
Geen verschillen				
Onttrekking		-1.878		
1	Lagere onttrekking reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling	-1.260	N	Lasten (1)
2	Lagere onttrekking aan reserve Waterrecreatie	-618	N	Lasten (3)

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

1. Tegen het door GS goedgekeurde projectplan Waterwet Markermeerdijken is beroep bij de Raad van State ingesteld. Doordat nog een uitspraak is gedaan loopt de dijkversterking vertraging op. Daarnaast is een subsidie voor beheer- en onderhoudskosten van natuur rond de Prins Hendrikdijk op Texel (nog) niet verleend. Volgens bestuurlijke afspraken dient eerst beoordeeld te worden of deze kosten gesubsidieerd kunnen worden vanuit de Uitvoeringsregeling Natuur en landschapsbeheer (SVNL).

2. Er zijn minder subsidies verleend op grond van de uitvoeringsregeling kennisontwikkeling bodem en water. Hierdoor vallen ook de bijdragen van de waterschappen lager uit (zie bij baten nr. 5). Het restant wordt in 2020 ingezet. Het subsidieplafond is tot en met 26 november 2020 opengesteld.
3. De uitvoeringsregeling Recreatief personenvervoer over water liep op 31 oktober 2019 af. Het subsidieplafond voor deze regeling is niet bereikt.

Baten

1. Er zijn minder subsidies verleend op grond van de Uitvoeringsregeling Kennisontwikkeling Bodem en Water Noord-Holland. Hierdoor vallen de bijdragen van de waterschappen ook lager uit (zie lasten nr. 2).

Stortingen Reserves

Onttrekkingen reserves

1. Lagere onttrekking aan de reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling, zie voor inhoudelijke toelichting lasten 1.
2. Lagere onttrekkingen aan de reserve Waterrecreatie, zie voor inhoudelijke toelichting lasten 3.

Programma 4 - Milieu

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

	Programma 4					Milieu
	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	30.012	43.507	57.712	54.110	3.602	35.636
Baten	-4.116	-2.980	-3.485	-3.508	23	-2.750
Saldo van baten en lasten	25.897	40.527	54.227	50.602	3.625	32.886
Stortingen reserves	12.756	19.381	39.993	40.537	-543	11.869
Onttrekking reserves	-4.919	-3.106	-22.556	-14.274	-8.282	-3.049
Resultaat	33.734	56.801	71.664	76.864	-5.201	41.706

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V/N	Dekking/UI
	Lasten	3.602	V	
1	Bodemsanering ov projecten - Subsidies	4.837	V	Resv. Bodemsanering
2	Voorziening bodemsanering Parnassia	-2.546	N	
3	verliesvoorziening PDENH	-1.970	N	
4	Energietransitie: verschillende onderzoeken	1.715	V	Reserve Energietransitie
5	Bodemsanering ov projecten	1.541	V	Resv. Bodemsanering
6	Gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi	577	V	Baten (1)
7	Energietransitie: proceskosten RES en Zon	- 523	N	
8	Capaciteitskosten	-577	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	548	V	
	Baten	23		
1	Gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi	-577	N	Lasten (6)
2	Resv. Bodemsanering ov projecten	526	V	Resv. Bodemsanering
3	Omgevingsdiensten	-308	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	382	V	
	Stortingen	-543		
1	Hogere storting reserve Bodemsanering	-526	N	Baten (2)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-17	N	
	Onttrekking	-8.282		
1	Lagere onttrekking resv. Bodemsanering	-6.378	N	Lasten (1) & (5)
2	Lagere onttrekking resv. Energietransitie	- 1.715	N	Lasten (4)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-189	N	

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

1. Op basis van de vigerende subsidieregeling is tot 2021 € 4 mln. beschikbaar gesteld voor subsidieverlening. In 2019 is hiervan zeer beperkt gebruik gemaakt. De provincie heeft zelf geen sturing op het indienen van aanvragen. Daarnaast heeft Hoogheemraadschap Hollands Noordekwardier aangegeven af te zien van een reeds toegekende subsidie voor waterbodemsanering van € 1 mln.
2. Het voormalig provinciaal ziekenhuis (voormalig eigendom provincie) is in 1993 verkocht aan de Parnassia groep. De grond is verontreinigd. De provincie is wettelijk inhoudelijk en financieel aansprakelijk voor het saneren van de verontreinigde grond. Bij uitwerking van het saneringsplan bleken de kosten veel hoger dan destijds werd gedacht, daarnaast kan de BTW niet worden gecompenseerd zoals destijds werd verondersteld. Omdat nog niet precies bekend is hoe hoog de kosten zullen zijn, maar wel duidelijk is dat de kosten hoger zullen zijn dan destijds werd aangenomen, is er een voorziening voor het saneren van Parnassia ingesteld. Daarin is een storting van € 2.5 mln. gedaan.
3. In de jaarrekening 2019 is voor PDENH een verliesvoorziening getroffen van € 1,9 miljoen. Deze verliesvoorziening is genomen doordat er een waardeverschil is tussen het eigen vermogen van PDENH in 2019 en het door ons gestorte kapitaal. Dit verschil is ontstaan door mutaties in boekwaarden (afwaardering) van de financieringen verstrekt door PDENH, doordat deze waarden in de toekomst kunnen veranderen wordt dit verschil niet afgeboekt op de provinciale deelneming in PDENH
4. Het onderzoek (€ 400.000) naar de CO2 footprint van onze provinciale infrastructuur is vertraagd. Tevens zijn enkele kosten (€ 125.000) voor het onderdeel Zon geboekt als exploitatiebudget (zie lasten 2). Verder was er een restant middelen van de motie 110, die geraamd stond om in 2019 als nog te besteding te komen. Dit is niet tot besteding gekomen omdat er nog geen bestedingsplan opgesteld was.
Daarnaast is er ook vertraging opgetreden in de uitvoering van een aantal zonprojecten waardoor er minder is uitgegeven dan begroot (€ 435.000) en zijn middelen voor klimaatadaptatie maar voor een deel besteed vanwege het niet doorgaan van een Europese subsidie voor Biobuild (€ 133.000).
5. De afstemming met externe partijen heeft bij sommige projecten (bv Cindu, diffuse verontreinigingen) langer geduurd, waardoor vertraging is opgetreden.
6. De ontvangen afkoopsommen in het kader van gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi (GBG) worden gestort in de voorziening bodemsanering en bodembeheertaken. Er is € 577.000 minder gestort dan begroot. Zie voor een inhoudelijke toelichting bij nummer 1 bij de baten.
7. Er is meer uitgegeven aan de procesondersteuning van de RES (ruim € 250.000). Er zijn meer bijeenkomsten en ateliers gehouden dan vooraf gepland. Tevens zijn kosten voor Zon (Lasten 3) op een exploitatierekening geboekt in plaats van de reserve Energietransitie. Het budget van zon is eind 2019 in zijn geheel in de reserve Energietransitie gestort. Echter enkele kosten zijn niet overgeboekt. Het betreft zo'n € 125.000. Verder zijn enkel kleinere uitgaven gedaan waarmee geen rekening was gehouden bij de laatste begrotingswijziging 2019, denk bijvoorbeeld aan een bijdrage aan de Human Capital Agenda MRA voor energietransitie van € 33.000 en de uitwerking van het 'ja mits' principe voor wind op land in het coalitieakkoord van € 25.000 hogere lasten.
8. Zie voor de toelichting op de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde capaciteitskosten de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

1. Bij gebiedsgericht grondwaterbeheer 't Gooi (GBG) wordt gewerkt met het instrument 'afkoop' door derden. De provincie biedt eigenaren en veroorzakers van een grondwaterverontreiniging aan deze tegen betaling (afkoop) onder te brengen in GBG. Indien men niet mee wil doen, dient men zelf de verontreiniging aan te pakken. De circa € 0,6 mln. aan afkoop is resultante van het onderhandelingsproces met eigenaren en veroorzakers.
2. Bij 2 projecten (Dammerweg en Hanepoel) is het boven verwachting gelukt overeenkomsten met andere partijen te sluiten op basis waarvan deze fors meebetalen in de kosten. Hiermee was op voorhand geen rekening gehouden.
3. Er zijn minder leges ontvangen door minder vergunningaanvragen voor ontgroningen, Waterwet en minder bouw aanvragen door Tata Steel.

Stortingen Reserves

1. Storting van 2 ontvangen bedragen, zie baten nr. 2

Onttrekkingen reserves

1. Lagere onttrekking aan de reserve Bodemsanering. Zie voor een inhoudelijke toelichting nummer 1 en 5 bij de lasten.
2. Lagere onttrekking aan de reserve Energietransitie, zie voor een inhoudelijke toelichting lasten (4)

Programma 5 - Ruimte

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 5	Ruimte					
	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	76.889	35.499	99.479	85.856	13.623	46.138
Baten	-34.259	-17.199	-15.444	-16.862	1.418	-9.317
Saldo van baten en lasten	42.630	18.300	84.035	68.994	15.041	36.821
Storting reserves	6.308	58.040	68.393	68.418	-26	16.348
Onttrekking reserves	-14.140	-11.474	-49.930	-35.466	-14.464	-14.710
Resultaat	34.798	64.866	102.498	101.947	551	38.459

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V / N	Dekking/UI
Lasten		13.623		
1	Versnelling woningbouw	4.350	V	Resv. Woningbouw
2	Subsidie OV-knooppunten voor Kogerveld	3.000	V	Resv. OV-knooppunten
3	Subsidie aan Bloemendalerpolder	2.840	V	Resv. Ruimtelijke ontwikkeling
4	Verplaatsingsregeling glastuinbouw	2.082	V	Resv. Duurzame Landbouw
5	Europese projecten landbouw	-1.866	N	Resv. Europese proj. Landbouw subsidies
6	MKB regelingen	-1.180	N	Resv MKB
7	Beheer onroerend goed	1.034	V	
8	Beheer bedrijfsterreinen	915	V	Resv. Bedrijfsterreinen
9	Lager vastgestelde subsidies Duurzame Zeehavens	523	V	Resv. Duurzame Zeehavens
10	Uitvoeringsregeling Woonbeleid	415	V	Resv. Woonbeleid
11	Kenniseconomie	348	V	
12	Capaciteitskosten	402	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	760	V	
Baten		1.418		
1	Verkopen BBL/PASO	2.163	V	Resv. Groen
2	Beheer onroerend goed	-651	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-94	N	
Storting		-26		
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-26	N	
Onttrekking		-14.464		
1	Lagere onttrekking reserve Woningbouw	-4.350	N	Lasten (1)
2	Lagere onttrekking reserve OV-knooppunten	-3.000	N	Lasten (2)
3	Lagere onttrekking reserve Ruimtelijke ontwikkeling	-2.840	N	Lasten (3)
4	Lagere Onttrekking reserve Duurzame landbouw	-2.082	N	Lasten (4)
5	Lagere onttrekking reserve Herstructurering bedrijventerreinen	-1.092	N	Lasten(8)
6	Lagere onttrekking reserve Duurzame Zeehavens	-523	N	Lasten (9)
7	Lagere onttrekking reserve Woonbeleid	-415	N	Lasten (10)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-162		

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

1. De subsidieverlening (buiten uitvoeringsregeling) aan de gemeente Zaanstad in Knooppunt Kogerveld (€ 6 miljoen) komt 50/50 uit de reserves OV-knooppunten en Woningbouw. Voor het deel uit de reserve OV knooppunten is een aanvraag ontvangen (maar te laat om tot uitkering te komen, zie ook onder 2), voor het deel uit de reserve Woningbouw volgt de aanvraag op een later moment. Ook de subsidie van € 1 miljoen voor Knooppunt Zaandam is vertraagd doordat de onderbouwing van de aanvraag onvolledig was. Daarnaast is het aantal subsidieaanvragen door gemeenten op grond van de Uvr subsidie versnelling Woningbouw voor Noord-Holland Noord in 2019 achtergebleven bij de verwachting doordat de Uvr pas in september is opengesteld. De aanvragen worden in 2020 verwacht.
2. De subsidie aanvraag Kogerveld is eind november 2019 ontvangen en kon in verband met de benodigde procestijd voor dergelijke aanvragen niet voor het eind van het jaar worden toegekend.
3. De subsidie aan Bloemendalerpolder is in 2019 niet verleend omdat er nog geen juridische grondslag was om deze subsidie te verlenen in dit jaar.
4. Verplaatsingsregeling glastuinbouw (€ 2.082.000) Het budget voor verplaatsing van glastuinbouwbedrijven naar duurzame glastuinbouwconcentratiegebieden wordt gekoppeld aan Europese POP gelden waarmee het bedrag verdubbeld wordt. Een deel van de verplichtingen die zijn aangegaan voor de toekomst zijn ten lasten gegaan van het budget nl € 418.130. Deze post dient gezien te worden te samen met de post voor Europese projecten landbouw subsidies.
5. Europese projecten landbouw subsidies (-€ 1.866.000): Gedurende 2019 is door RVO € 2,1 miljoen voor de provincie Noord-Holland betaald aan subsidies exclusief de RVO uitvoeringskosten. Voor 2019 was € 1,9 mln. begroot in totaal voor subsidies en uitvoeringskosten RVO (exclusief de verplaatsing van glastuinbouw bedrijven, hiervoor was € 2,5 mln. begroot). Daarnaast is er per eind 2019 voor € 9,3 miljoen aan subsidies toegewezen die in de toekomst betaald zullen worden inclusief de subsidie voor verplaatsing van glastuinbouw bedrijven. Deze verplichtingen zijn voorzien op de balans.
Wanneer de som van al deze kosten wordt afgezet tegen de begrote bedragen van zowel Duurzame Landbouw ten behoeven van verplaatsing glastuinbouw als de begrote bedragen Europese projecten landbouw subsidies dan blijft er een verschil van € 216.000 over aan onderbesteding ten opzichten van de begroting. Pas per eind januari verschaft RVO inzichtelijkheid in de toegewezen subsidies hierdoor kan dus een verschil ontstaan tussen werkelijkheid en begroting.
6. MKB regelingen (€ 1.180.000):
 - Het investerings-gereed programma (PIM): is aanbesteed voor een periode van 3 jaar. Begroot in 2019 voor € 54.000 echter de besteding was maandelijks dit bedrag.
 - De 50% cofinanciering vanuit EZ, die via het provinciefonds wordt ontvangen, voor de MIT regelingen wordt als volgt uitgekeerd: 40% in 2020, 30% in 2021 en 30% in 2022. PHN heeft besloten niet te wachten op de ontvangsten van deze gelden voor de beschikbaarstelling van de regelingen. Dit betekent dat de provincie de subsidieverleningen deels voorfinanciert.
7. Bij beheer onroerend goed is vanwege capaciteitstekort, het planmatig onderhoud van provinciale gebouwen niet gestart in 2019 (€ 529.000). Daarnaast zijn er minder te betalen belastingaanslagen ontvangen voor OZB (deze kunnen tot 3 jaar na dato nog worden opgelegd) en is de waterschapsbelasting lager uitgevallen dan geraamd (€ 505.000).

8. Betreft de besteding van de middelen die in het kader van werklocatiebeleid werden beoogd op grond van het Programma Toekomstbestendige Werklocaties 2015-2020 en de regeling gericht op winkelgebieden. Niet alle begrote budgetten zijn in de afgelopen periode tot besteding gekomen, mede doordat projecten niet (geheel) tot uitvoering zijn gekomen. Op dit moment wordt gewerkt aan de totstandkoming van een HIRB+ regeling voor werklocaties/winkelgebieden, en mogelijk ook nog verblijfsrecreatie als vervolg op de lopende uitvoeringsregelingen. Een en ander wordt een concrete uitwerking van de in het Coalitieakkoord uitgesproken wens voor zo'n regeling. De restbudgetten uit het verleden zijn bij de nadere HIRB+ uitwerking betrokken.
9. Er zijn subsidies uit het verleden lager vastgesteld. Hierbij zijn lasten terugkomen in 2019. Het betreft de uitvoeringsregeling Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens die lager is vastgesteld.
10. Er is minder subsidie verleend op grond van de Uvr woonvisie Noord-Holland 2016 dan verwacht. Een aantal aanvragen is al wel ontvangen, maar moest eind 2019 nog beoordeeld worden voordat beschikt kon worden. Het subsidieplafond staat nog tot en met 30 september 2020 open.
11. Voor de uitvoering van het project "Smart Industry Hub Noordwest" heeft Noord-Holland namens de drie provincies Utrecht, Flevoland en Noord-Holland een bijdrage van het ministerie van EZK ontvangen van € 300.000. Dit is van 50% van het totale projectbudget. Het project heeft een looptijd van 2 jaar. Omdat de uitvoering pas op 1 oktober van start is gegaan, is slechts een deel van het budget in 2019 uitgegeven aan uitvoeringskosten. Bijdrage aan MRA innovatie op basis van convenant Metropoolregio Regio Amsterdam valt € 67.000 lager uit dan begroot (€ 1.500.000).
12. Zie voor de toelichting op de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde capaciteitskosten de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

1. Voor de BBL-gronden is een (grote) geplande verkoop van grond toch nog in 2019 getransporteerd.. In de laatste begrotingswijziging 2019 werd verwacht dat de verkoop zou doorschuiven naar 2020 en is toentertijd de raming naar beneden bijgesteld. Het saldo van baten en lasten van de verkoop van BBL-gronden wordt gestort in de reserve Groen.
2. Bij beheer onroerend goed zijn minder huurinkomsten ontvangen vanwege abusievelijk begrote huurinkomsten parkeergarage in programma 5 van de begroting. De parkeergarage wordt verantwoord in programma 8. Verder zijn er minder pachtinkomsten vanwege verkleining van het verpachte areaal door verkopen en door lagere pachttarieven (die worden gerelateerd aan de landelijke jaarlijkse wijziging van de pachtnorm).

Onttrekkingen reserves

1. Lager onttrekking aan de reserve Woningbouw, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 1
2. Lagere onttrekking aan de reserve OV-knooppunten, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 2
3. Lagere onttrekking aan de reserve Ruimtelijke ontwikkeling, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 3
4. Lagere Onttrekking reserve Duurzame landbouw, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 4

5. Lagere onttrekking aan de reserve Herstructurering bedrijventerreinen, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 8
6. Lagere onttrekking aan de reserve Duurzame zeehavens, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 9
7. Lagere onttrekking aan de reserve Woonbeleid, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 10

Programma 6 - Groen

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

	Programma 6						Groen
	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020	
Lasten	65.710	109.446	81.698	63.529	18.169	91.449	
Baten	-41.511	-7.343	-1.455	-9.681	8.226	-558	
Saldo van baten en lasten	24.200	102.103	80.243	53.847	26.395	90.891	
Storting reserves	17.713	51.407	58.853	62.322	-3.468	30.083	
Onttrekking reserves	-21.407	-81.262	-68.669	-53.071	-15.598	-51.864	
Resultaat	20.506	72.249	70.427	63.098	7.329	69.110	

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V/N	Dekking/UI
Lasten		18.169		
1	Resv. Groen	11.623	V	Resv. Groen
2	Natuur- en landschapsbeheer	1.770	V	
3	Resv. Groene Uitweg	1.681	V	Resv. Groene Uitweg
4	Resv. Oostelijke Vechtplassen	1.637	V	Resv. Oostelijke Vechtplassen
5	Resv. Cofinanciering Waddenzee	494	V	Resv. Cofin. Waddenzee
6	Faunafonds	269	V	
7	MRA Landschapsfonds	296	V	
8	Capaciteitskosten	219	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	180	V	
Baten		8.226		
1	Vrijval voorziening uittrekking Goois Natuurreserveaat	6.501	V	
2	Verkoop gronden	1.061	V	Resv. Groen
3	Baten derden	355	V	Resv. Oostelijke Vechtplassen
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	309	V	
Storting		-3.468		
1	Hogere storting reserve Groen	-3.179	N	Baten (2) & Baten programma 5
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-289	N	
Onttrekking		-15.598		
1	Lagere onttrekking aan reserve Groen	-11.433	N	Lasten (1)
2	Lagere onttrekking aan reserve Groene Uitweg	-1.681	N	Lasten (3)
3	Lagere onttrekking aan reserve Oostelijke Vechtplassen	-1.992	N	Lasten (4)
4	Lagere onttrekking aan reserve Cofinanciering Waddenzee	-494	N	Lasten (5)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	2	V	divers

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

1. Bij de bestedingen die uit de reserve Groen gedaan worden zijn er naast enkele projecten met een geringe overbesteding de volgende projecten met een onderbesteding:
 - a. Grondaankopen: Deze onderbesteding van € 5,9 miljoen is grotendeels te verklaren door NNN grondaankopen waarover onlangs besloten is om vanaf dit jaar ook de gronden die aangekocht zijn ten behoeve van de NNN tegen de aanschafwaarde op de balans op te nemen in plaats van de kosten ten laste van de reserve Groen te boeken, zie hiervoor ook de toelichting in de Paragraaf Grondbeleid van deze Jaarrekening.
 - b. PAS Uitvoeringsmaatregelen: De PAS uitvoeringsmaatregelen en Herstelmaatregelen N2000 behelzen 337 maatregelen en onderzoeken in 12 gebieden. In overleg met de terreinbeheerders wordt een zo goed mogelijk schatting gemaakt ten aanzien van het benodigde budget in een begrotingsjaar. Er zijn echter altijd onvoorziene zaken die maken dat meer, dan wel minder budget wordt ingezet dan geraamd. De onderbesteding van totaal € 1,9 miljoen in 2019 wordt voor een groot deel verklaard door de discussie rondom de bomenkop in Schoorl, waardoor voorgenomen maatregelen niet konden worden geëffectueerd.
 - c. Functiewijziging en Inrichting: Het subsidieplafond wordt voor het gehele jaar opengesteld. Er is bij het vaststellen van de budgetten echter beperkt zicht op het aantal aanvragen die over gehele jaar kunnen worden ingediend. Subsidieaanvragen die aan het eind van het jaar zijn ingediend worden in 2020 afgehandeld. De onderbesteding hiervoor is € 1 miljoen. Hiernaast hebben we aan het eind van het jaar nog € 308.000 doorgeboekt naar de Last die we al in 2014 genomen hebben.
 - d. Bij het project Waalenburg was een risicoreservering van € 1,7 mln. gemaakt voor eventuele proceskosten in verband met een gronddiscussie met de aannemer. Doordat met de aannemer is geschikt kan deze risicoreservering komen te vervallen. Daarnaast heeft de afronding van het project geringe vertraging opgelopen door enkele benodigde aanpassingen in het veld. Dit heeft ervoor gezorgd dat er circa € 100.000 aan kosten pas begin 2020 gemaakt zullen worden, terwijl deze eind 2019 geprognosticeerd waren.
 - e. De uitvoering van project Weidevogelgebied De Kampen en daarmee de besteding van het grootste deel van de aanneemsom is doorgeschoven naar 2020. Vanwege het broedseizoen en de terreingesteldheid is er maar een beperkte werkbare periode. Dit heeft ervoor gezorgd dat ongeveer € 625.000 aan kosten pas in 2020 gemaakt zullen worden in plaats van in 2019.
2. Net als vorig jaar hebben wij de resterende 25% van de subsidieverplichtingen uit het jaar 2018 voor Agrarisch Natuurbeheer vrij laten vallen ten gunste van het jaarrekeningresultaat 2019.
3. Bij de bestedingen uit de reserve Groene Uitweg hebben de volgende projecten een onderbesteding:
 - a. Fietsbrug Nigtevecht: De aanvaarbeveiliging van de brug hoeft in tegenstelling tot wat eerder werd verwacht niet te worden verzwaard. De discussie hierover heeft wel langer geduurd dan verwacht. Dit heeft geleid tot circa € 500.000 minder uitgaven voor 2019. Het project zal begin 2020 financieel worden afgerond.
 - b. Vaarverbinding Naarden Buiten de Vesting: Voor de zomer van 2019 werd duidelijk dat de vaarverbinding meer zal kosten dan gedacht. Dit komt door gestegen marktprijzen, de onvoorziene noodzaak de nieuwe sluis en brug in de IJsselmeerweg apart aan te leggen en de onvoorziene kosten van een damwand bij Jachthaven

Naarden. Ook ontbreekt voor dit project politiek draagvlak in de gemeenteraad van Gooise Meren. Daarom hebben de partijen, na een evaluatie deze zomer, besloten om deze vaarverbinding te schrappen (letterlijke tekst uit informatiebrief). Dit heeft geleid tot circa € 400.000 minder uitgaven voor 2019.

- c. Horstermeerpolder: het gehele bedrag voor kavelruil was begroot voor 2019, terwijl het project van kavelruil ook in 2020 doorloopt, onderbesteding van ongeveer € 200.000.
 - d. Lagere aanvragen subsidies uitvoeringsregeling.
4. De onderbesteding bij de reserve Oostelijke vechtplassen is grotendeels te verklaren door twee NNN grondaankopen (van totaal ruim € 800.000) waarover onlangs besloten is om vanaf dit jaar ook de gronden die aangekocht zijn ten behoeve van de NNN tegen de aanschafwaarde op de balans op te nemen ipv de kosten ten laste van de reserve OVP te boeken, zie hiervoor ook de toelichting in de Paragraaf Grondbeleid van deze Jaarrekening. Hiernaast zijn de in 2019 geplande onderzoeken voor het Bagger/zwevend slip project doorgeschoven naar 2020, € 545.000 onderbesteding.
 5. In het algemeen verstrekken wij pas subsidies uit de reserve cofinanciering Waddenzee als er subsidie wordt verstrekt door het Waddenfonds. Voor een aantal aanvragen is de subsidieverstrekking bij het Waddenfonds nog in behandeling. Mede hierdoor is de hoogte van de verstrekte subsidies lager dan het subsidieplafond van de uitvoeringsregeling cofinanciering Waddenfonds. Daarnaast is in 2019 de subsidie voor een aantal projecten door het Waddenfonds afgewezen. Daarom is er ook geen cofinanciering vanuit onze provincie voor deze projecten.
 6. Het definitieve totaalbedrag van de in 2019 door BIJ12 aan Noord-Hollandse boeren uitgekeerde tegemoetkoming faunaschade (inclusief uitvoeringskosten) bleek lager dan vooraf door BIJ12 geprognosticeerd.
 7. Door vertraging in de besluitvorming in het najaar van 2019 heeft er vertraging plaatsgevonden. Hierdoor konden een aantal opdrachten pas in het jaar 2020 starten.
 8. Zie voor inhoudelijke toelichting de paragraaf bedrijfsvoering.

Baten

1. Bij de jaarrekening 2018 is een voorziening getroffen voor de uittreding van de provincie uit het Goois Natuurreservaat ter hoogte van € 6,5 miljoen op basis van de beschikbaar gestelde afkoopsom. De onderhandelingen over de voorwaarden voor de uittreding lopen op dit moment nog en de in 2019 beschikbaar gestelde afkoopsom is op basis van de verslagleggingsregels in het BBV op dit moment onvoldoende als onderbouwing voor de voorziening. Om deze reden valt de gehele voorziening vrij.
2. Er zijn meer opbrengsten grondverkoop dan vooraf geraamd. Bijvoorbeeld de verkoop Sneepweg is aan het eind van het jaar heel snel opgekomen en afgerond.
3. De extra inkomsten betreffen het verwerken van Bijdragen van derden in de jaarrekening.

Stortingen Reserves

1. Er is € 3,2 mln. meer in de reserve Groen gestort dan begroot. Dit betreffen vooral extra verkoopopbrengsten van gronden.

Onttrekkingen reserves

1. Lagere onttrekking aan de reserve Groen. Er is € 11,6 mln. minder uitgegeven vanuit de reserve groen dan begroot, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 1. Daarnaast is € 190.000 meer overgeheveld naar de reserve kapitaallasten groen. Er is in 2019 € 190.000 meer aan investeringsuitgaven gerealiseerd dan begroot.
2. Lagere onttrekking aan de reserve Groene Uitweg, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 3
3. Lagere onttrekking aan de reserve Oostelijke Vechtplassen, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 4.
4. Lagere onttrekking aan de reserve Cofinanciering Waddenzee, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 5

Programma 7 - Cultuur en Erfgoed

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 7	Cultuur en Erfgoed					
	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	18.261	17.549	15.951	13.600	2.351	16.451
Baten	-30	-30	-30	-30	0	-30
Saldo van baten en lasten	18.231	17.519	15.921	13.570	2.351	16.421
Storting reserves	7.979	15.013	14.831	14.831	0	6.751
Onttrekking reserves	-13.575	-8.411	-8.733	-6.915	-1.818	-7.449
Resultaat	12.634	24.121	22.019	21.486	533	15.723

Toelichting

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V/N	Dekking/UI
Lasten		2.351		
1	Monumenten subsidies	1.731	V	resv. Monumenten
2	Capaciteitskosten	158	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	462	V	
Baten		0		
	Geen verschillen			
Storting		0		
	Geen verschillen			
Onttrekking		-1.818		
1	Lagere onttrekkingen reserve Monumenten	-1.726	N	Lasten (1)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-92	N	

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

- Er is minder uitgegeven in 2019 omdat de uitvoeringsregeling 'versterking culturele instellingen' een sluitingstermijn voor het inzenden van aanvragen had op 31 december 2019. Hierdoor kon er geen subsidie in 2019 verstrekt worden en vind de verlening plaats in 2020.
- Zie voor de toelichting op de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde capaciteitskosten de paragraaf bedrijfsvoering.

Onttrekkingen reserves

- Lager onttrekking aan de reserve Monumenten, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 1.

Programma 8 - Financiën en Bedrijfsvoering

Wat heeft het gekost? (x € 1.000)

Programma 8				Financiën en Bedrijfsvoering		
	Jaarrekening 2018	Ontwerp begroting 2019	Actuele begroting 2019	Jaarrekening 2019	Bedrag verschil	Begroting 2020
Lasten	89.276	67.074	74.498	66.479	8.019	74.727
Baten	-417.959	-418.856	-433.446	-439.917	6.471	-433.757
Saldo van baten en lasten	-328.682	-351.782	-358.948	-373.438	14.489	-359.030
Stortingen reserves	140.091	4.526	33.018	34.554	-1.537	61.693
Onttrekking reserves	-172.092	-353.721	-481.925	-481.462	-463	-11.293
Resultaat	-360.684	-700.977	-807.856	-820.346	12.489	-308.631

Toelichting

In onderstaande tabel wordt het verschil tussen de actuele begroting en de jaarrekening nader gespecificeerd.

#	Specificatie	Bedrag (x € 1.000)	V/N	Dekking/UI
Lasten		8.019		
1	Afrekeningsverschillen voorgaande jaren	8.328	V	
2	Capaciteitskosten	-2.122	N	
3	Stelpost prijsstijgingen	1.106	V	
4	ICT-kosten	400	V	Resv. Bedrijfsvoering
5	Talentbudget	306	V	Resv. GO-gelden
6	Huisvesting	-253	N	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	254	V	
Baten		6.471		
1	Uitkering provinciefonds	4.532	V	
2	Motorrijtuigenbelasting	1.327	V	
3	Koepelovereenkomst Flevoland	-590	N	
4	Doorschuif BTW	444	V	
5	Afrekeningsverschillen voorgaande jaren	320	V	
6	Renteresultaat	258	V	
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	180	V	
Stortingen		-1.537		
1	Reserve Bedrijfsvoering	-1.537	N	Onder andere Huisvestingskosten programma 1
Onttrekking		-463		
1	Reserve GO-gelden	-306	N	Lasten (5)
	Overige verschillen afzonderlijk ≤ €100.000	-157	N	

V = Voordelig, N = Nadelig,

Toelichting

Lasten

1. Afrekeningsverschillen voorgaande jaren. Na afloop van het boekjaar 2018 is gebleken dat er sprake is van € 8,3 mln. minder lasten dan opgenomen in voorgaande jaarrekeningen. De grootste post hierin (€ 5,9 mln.) betreft lager vastgestelde subsidies. In het jaar waarin een subsidie wordt verleend, boeken we de toegezegde maximale provinciale bijdrage volledig als last. In sommige gevallen blijken de kosten van realisatie lager uit te vallen, waardoor bij de

vaststelling van de subsidie ook de provinciale bijdrage lager wordt vastgesteld dan dit maximumbedrag. Als die vaststelling in een later jaar plaatsvindt dan de verlening leidt dit in een volgende jaarrekening tot een positief afrekeningsverschil.

2. Zie voor de toelichting op de verschillen tussen de begrote en gerealiseerde capaciteitskosten de paragraaf bedrijfsvoering.
3. De stelpost prijsstijgingen wordt gebruikt om de indexeringen te kunnen dekken. Over 2019 is een bedrag van € 1.106.000 minder nodig geweest dan werd begroot.
4. ICT-kosten: In de begroting was onder andere rekening gehouden met hogere vervangingskosten van laptops en mobiele telefoons.
5. De medewerkers die op 1 juli 2017 in dienst waren van de provincie Noord-Holland hebben recht gekregen op een opleidingsbudget van € 4.000 per medewerker (het 'Talentbudget'). Het geld dat hiervoor nodig is, is destijds gestort in de reserve GO-gelden. Tot nu toe wordt door het personeel minder aanspraak gemaakt op de gereserveerde middelen dan geraamd.
6. In de begroting zijn de huisvestingskosten voor PS en GS opgenomen onder programma 1. Door de commissie BBV is echter in 2019 een uitspraak gedaan dat huisvestingskosten van het bestuur onder Overhead moeten worden verantwoord (en daarmee in programma 8 terecht komen).

Baten

1. Uitkering provinciefonds :
 - a. In de decembercirculaire van het provinciefonds is extra geld ontvangen in de vorm van decentralisatie-uitkeringen voor MKB Innovatiestimulering Topsectoren (€ 1,8 miljoen), Regionale Energiestrategieën (€ 1,7 miljoen), Garantiefonds geothermie (€ 1,5 miljoen), Versnelling Flexwonen (€ 250.000) en Regionale financieringstafels (€ 59.000). Deze bedragen vallen nu (geoormerkt) vrij in het resultaat over 2019 en zullen bij de tweede begrotingswijziging 2020 toegevoegd worden aan het daarvoor bestemde budget in de betreffende programma's (respectievelijk de programma's 5, 4, 4, 5 en 5).
 - b. De eindafrekening van het provinciefonds over 2018 zorgt voor een lagere uitkering in 2019 van €1.571.213. Dit wordt vooral veroorzaakt door een hogere aftrek van de gerealiseerde opcenten over 2018.
 - c. Op basis van de decembercirculaire van het provinciefonds is de Algemene uitkering met € 772.000 verhoogd ten opzichte van de septembercirculaire. De verklaring hiervoor is een aantal wijzigingen in de verdeelmaatstaven.
2. De gerealiseerde opbrengst van de motorrijtuigenbelasting is in 2019 €1.327.000 hoger uitgevallen dan begroot op basis van de gewichtsuitdraai per januari 2020. Deze ontwikkeling is deels het gevolg van een autonome groei van het aantal voertuigen in onze provincie, maar ook het gevolg van een verhuizing van een leasemaatschappij van de provincie Flevoland naar de provincie Noord-Holland (circa 60.000 voertuigen).
3. Het begrote bedrag voor de Koepelovereenkomst Flevoland is gebaseerd op een inzet van 8,1 fte voor de provincie Flevoland. De werkelijke inzet was 2,4 fte. Dit was minder dan beoogd, omdat er minder medewerkers bereid waren om werk te gaan verrichten voor en in de provincie Flevoland.
4. De begrotingspost "doorschuif BTW" betreft BTW die aan de provincie wordt doorberekend en die de provincie vervolgens weer verhaalt op het BTW compensatiefonds. Op deze begrotingspost zijn hogere baten van € 444.000 gerealiseerd.

5. Afrekeningsverschillen voorgaande jaren :Na afloop van het boekjaar 2018 is gebleken dat er nog € 320.000 meer opbrengsten zijn gerealiseerd dan in de jaarrekening 2018 zijn verantwoord. Voor een specificatie verwijzen we naar tabel 5.4.1 in de jaarrekening.
6. Het renteresultaat valt €258.000 hoger uit. Dit wordt met name veroorzaakt door een hogere rente-opbrengst op de verstrekte lening aan de stichting Voorbereiding kernreactor.

Stortingen

1. De reserve bedrijfsvoering is een egalisatiereserve. Bij de instelling van de reserve is door PS bepaald dat de in een jaar niet-bestede middelen aan het einde van het jaar gestort worden in de reserve bedrijfsvoering. Over 2019 betrof dit een bedrag van € 1.537.000. De belangrijkste onderschrijdingen zitten in de uitgaven voor het persoonlijk ontwikkelbudget en huisvestings- en facilitaire kosten. Met ingang van de CAO 2018 geldt dat iedere medewerker van de provincie Noord-Holland bij full-time dienstverband recht heeft op een persoonlijk ontwikkelbudget van € 5.000, te besteden in 5 jaar. In 2019 is minder gebruik gemaakt van dit persoonlijk ontwikkelbudget dan is geraamd. Voor de huisvestings- en facilitaire kosten geldt dat een deel van de geplande activiteiten niet in 2019 heeft kunnen plaatsvinden, omdat aannemers geen capaciteit hadden om de werkzaamheden te verrichten.

Onttrekkingen

1. Lagere onttrekking aan de reserve GO-gelden, zie voor de inhoudelijke toelichting lasten nr. 5.

5.1.2 Overzicht van baten en lasten (artikel 27 BBV)

Baten en lasten per beleidsprogramma exclusief mutaties reserves (x € 1.000)

Nr Programma	LASTEN			BATEN			SALDO		
	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp begroting	Actuele begroting	Saldo rekening
1 Openbaar bestuur	23.281	25.062	21.034	-105	-122	-333	23.176	24.940	20.701
2 Bereikbaarheid	218.565	234.126	175.835	-9.535	-18.570	-29.198	209.030	215.556	146.637
3 Water	5.827	10.200	7.581	-1.835	-2.325	-1.737	3.992	7.875	5.844
4 Milieu	43.507	57.712	54.110	-2.980	-3.485	-3.508	40.527	54.227	50.602
5 Ruimte	35.499	99.479	85.856	-17.199	-15.444	-16.862	18.300	84.035	68.994
6 Groen	109.446	81.698	63.529	-7.343	-1.455	-9.681	102.103	80.243	53.847
7 Cultuur en Erfgoed	17.549	15.951	13.600	-30	-30	-30	17.519	15.921	13.570
Saldo van baten en lasten prog 1 t/m 7	453.674	524.227	421.545	-39.027	-41.431	-61.349	414.647	482.796	360.196

Overzicht van baten en lasten (artikel 27 BBV) (x € 1.000)

Omschrijving	LASTEN			BATEN			SALDO		
	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Saldo rekening
1a. Lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is	0	0	0	-204.157	-217.057	-218.384	-204.157	-217.057	-218.384
1b. Algemene uitkering (inclusief decentralisatie-uitkeringen)	0	0	0	-206.770	-188.408	-192.940	-206.770	-188.408	-192.940
1c. Dividend	0	0	0	-300	-20.821	-20.851	-300	-20.821	-20.851
1d. Saldo van de financieringsfunctie	0	0	9	-318	-318	-576	-318	-318	-568
1e. Overige algemene dekkingsmiddelen	5.487	4.469	-5.365	-7.311	-6.842	-7.145	-1.824	-2.373	-12.511
2. Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0	0	0
3. Vennootschapsbelasting	0	26	159	0	0	0	0	26	159
4. Overhead	61.587	70.003	71.676	0	0	-20	61.587	70.003	71.657
Totaal prog 8	67.074	74.498	66.479	-418.856	-433.446	-439.917	-351.782	-358.948	373.438

Saldo van baten en lasten totaal	520.748	598.725	488.024	-457.883	-474.877	-501.266	62.865	123.848	-13.242
---	----------------	----------------	----------------	-----------------	-----------------	-----------------	---------------	----------------	----------------

Mutaties reserves per programma (x € 1.000)

Nr Programma	Stortingen			Onttrekkingen			Mutaties		
	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele begroting	Gerealiseerd	Ontwerp Begroting	Actuele Begroting	Saldo rekening
1 Openbaar bestuur	0	0	0	-183	-2.770	-2.310	-183	-2.770	-2.310
2 Bereikbaarheid	462.067	620.588	606.496	-227.888	-332.384	-269.037	234.179	288.204	337.460
3 Water	13.256	15.894	15.894	-510	-4.786	-2.908	12.746	11.108	12.985
4 Milieu	19.381	39.993	40.537	-3.106	-22.556	-14.274	16.275	17.437	26.262
5 Ruimte	58.040	68.393	68.418	-11.474	-49.930	-35.466	46.566	18.463	32.953
6 Groen	51.407	58.853	62.322	-81.262	-68.669	-53.071	-29.855	-9.816	9.251
7 Cultuur en Erfgoed	15.013	14.831	14.831	-8.411	-8.733	-6.915	6.602	6.098	7.916
8 Financiën en Bedrijfsvoering	4.526	33.018	34.554	-353.721	-481.925	-481.462	-349.194	-448.908	-446.908
Totaal mutaties reserves	623.690	851.570	843.052	-686.555	-971.754	-865.443	-62.865	-120.184	-22.391
Resultaat	1.144.438	1.450.295	1.331.076	-1.144.438	-1.446.631	-1.366.709	0	3.664	-35.634

5.1.3 Specificatie van incidentele en structurele baten en lasten (art. 28c en d)

Incidentele en structurele baten en lasten en mutaties reserves (x € 1.000)

2019	Programma	Incidenteel	Structureel	Eindtotaal
Totaal Exploitatie		51.191	-64.434	-13.242
Baten		-70.594	-430.672	-501.266
	1 Openbaar bestuur	-269	-64	-333
	2 Bereikbaarheid	-25.349	-3.849	-29.198
	3 Water	-150	-1.587	-1.737
	4 Milieu	-721	-2.786	-3.508
	5 Ruimte	-14.009	-2.853	-16.862
	6 Groen	-8.919	-762	-9.681
	7 Cultuur en Erfgoed	0	-30	-30
	8 Financiën en Bedrijfsvoering	-21.176	-418.741	-439.917
Lasten		121.785	366.238	488.024
	1 Openbaar bestuur	2.504	18.531	21.034
	2 Bereikbaarheid	10.917	164.919	175.835
	3 Water	2.865	4.715	7.581
	4 Milieu	16.569	37.540	54.110
	5 Ruimte	63.962	21.894	85.856
	6 Groen	23.686	39.843	63.529
	7 Cultuur en Erfgoed	4.966	8.633	13.600
	8 Financiën en Bedrijfsvoering	-3.685	70.164	66.479
Totaal Reserves		-61.330	38.939	-22.391
Baten		-863.802	-1.642	-865.443
	1 Openbaar bestuur	-2.310	0	-2.310
	2 Bereikbaarheid	-268.364	-672	-269.037
	3 Water	-2.908	0	-2.908
	4 Milieu	-14.274	0	-14.274
	5 Ruimte	-35.326	-140	-35.466
	6 Groen	-53.004	-67	-53.071
	7 Cultuur en Erfgoed	-6.915	0	-6.915
	8 Financiën en Bedrijfsvoering	-480.700	-762	-481.462
Lasten		802.471	40.581	843.052
	2 Bereikbaarheid	606.496	0	606.496
	3 Water	15.894	0	15.894
	4 Milieu	40.537	0	40.537
	5 Ruimte	68.418	0	68.418
	6 Groen	31.167	31.154	62.322
	7 Cultuur en Erfgoed	8.429	6.402	14.831
	8 Financiën en Bedrijfsvoering	31.530	3.025	34.554
Eindtotaal		-10.139	-25.495	-35.634

Limitatief overzicht van incidentele baten en lasten (x € 1.000)

Incidentele Baten (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Incidentele Baten 2019
8.1.1	Dividendopbrengsten	-20.421
2.2.1	Vrijval reservering parallelle Kaagbaan	-18.572
5.2.5	Verkopen onroerend goed	-15.107
6.2.1	Vrijval voorziening financiële risico's	-5.601
2.1.2	Bijdrage derden t.b.v. OLV Greenport Aalsmeer	-3.000
	Overige incideentele baten < € 1,0 mln.	-7.839
	Totaal incidentele baten	-70.594

Incidentele Lasten (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Incidentele Lasten 2019
5.3.1	Verliesvoorziening Pallas	17.826
6.1.1	Programma Natuurontwikkeling	13.957
5.2.2	Bijdrage leefbaarheidsfonds Schiphol	10.000
4.2.3	Subsidies verduurzaming bestaande woningvoorraad	7.729
5.3.2	MKB innovatiestimulering topsectoren (MIT)	6.712
5.2.5	Verkopen onroerend goed (afwaardering balans)	6.047
6.1.2	Programma Groene uitweg	5.976
4.2.1	Energietransitie	5.842
5.2.1	Subsidie OV-Knooppunten	5.700
7.4.1	Subsidies Monumenten	4.115
5.3.4	Subsidies CO2/Verplaatsing glasstuinbouw	4.000
5.3.5	Cofinanciering Europees landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling	3.766
8.2.1	Uitgaven I-portfolio	3.626
4.1.3	Bodemsanering OV projecten	3.215
5.3.2	Regiodeal ZaanIJ	2.750
5.3.1	Subsidies herstructurering bedrijventerreinen (HIRB)	2.435
2.4.2	Innovatieprojecten mobiliteit (Smart Mobility)	2.369
1.4.2	Cofinanciering Europese EFRO programma's	2.119
5.2.4	Project de Kop werkt!	2.000
6.1.3	Programma Oostelijke vechtplassen	1.980
3.2.1	Subsidies Waterrecreatie	1.888
2.1.2	Subsidies Fiets	1.503
6.3.3	Cofinanciering Waddenzee	1.271
2.3.2	Afrekeningsverschil Faunaschade 2017	1.081
2.3.2	Projecten voor derden wegen	1.071
	Overige incidentele lasten <1,0 mln.	2.807
	Totaal incidentele Lasten	121.785

Structurele stortingen in reserves (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Stortingen 2019
6.1.1	Reserve Groen	31.154
7.4.1	Reserve Monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds)	6.402
8.2.1	Reserve Bedrijfsvoering	3.025
Eindtotaal		40.581

Structurele onttrekkingen aan reserves (bedragen x € 1.000)

OD	Onderwerp	Onttrekkingen 2019
8.2.4	Reserve Huisvesting	-762
2.2.1	Reserve Kapitaallasten Wegen	-457
5.2.3	Reserve kapitaallasten investeringen havencomplexen	-140
2.3.2	Reserve kapitaallasten investeringen kunstwerken	-120
2.2.1	Reserve Kapitaallasten OV	-95
2.3.3	Reserve kapitaallasten groen	-67
Eindtotaal		-1.642

5.1.4 Toelichting op uit publieke middelen gefinancierde topinkomens (art. 28e)

WNT-verantwoording 2019 Provincie Noord-Holland

De WNT is van toepassing op de Provincie Noord-Holland. Het voor de Provincie Noord-Holland toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2019 € 194.000, het algemeen bezoldigingsmaximum.

Tabel 1a – Bezoldiging topfunctionarissen

Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

Gegevens 2019		
bedragen x € 1	R.M. Bergkamp	K. Bolt
Functiegegevens	Provinciesecretaris	Statengriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	145.633	101.657
Beloningen betaalbaar op termijn	20.177	18.514
<i>Subtotaal</i>	<i>165.810</i>	<i>120.171</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	194.000	194.000
Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.

Bezoldiging	165.810	120.171
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan ¹²	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling ¹³	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2018		
bedragen x € 1	R.M. Bergkamp	K. Bolt
Functiegegevens	Provinciesecretaris	Statengriffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	141.203	98.201
Beloningen betaalbaar op termijn	18.630	17.283
<i>Subtotaal</i>	<i>159.833</i>	<i>115.484</i>
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	189.000	189.000
Bezoldiging	159.833	115.484

Tabel 1b, 1c, 1d, 1e, 1f en tabel 2 zijn niet van toepassing.

Tabel 3 – Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2019 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

5.1.5 EMU saldo

Het EMU-saldo is het saldo van inkomsten en uitgaven met derden (dus geen afschrijvingen, waardemutaties, etc.) van de provincie Noord-Holland. In het BBV is voorgeschreven dat de provincies het EMU saldo opnemen in de begroting en de jaarstukken. Het EMU-saldo geeft een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden).

Omschrijving		Ontwerp begroting 2019	Werkelijk 2019	Vershil
		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
(0)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	62.865	13.242	-49.623
(1)	Mutatie (im)materiële vaste activa	129.791	99.174	-30.617
(2)	Mutatie voorzieningen	3.259	-4.668	-7.927
(3)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	55	55
(4)	Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	-19.836	-19.836
(0 -1+2-3-4)	EMU saldo	-63.667	-70.819	-7.152

5.2 Balans en toelichting

5.2.1 Balans

BALANS

ACTIVA	31-12-2019	31-12-2018
	x € 1.000	x € 1.000
Vaste Activa	934.639	828.632
(1) Immateriële vaste activa	0	0
(2) Materiële vaste activa	741.343	642.170
a Investerings met een economisch nut	138.919	141.591
b Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	602.424	500.579
(3) Financiële vaste activa	193.296	186.462
a <i>Kapitaalverstrekingen</i>	<i>141.015</i>	<i>127.830</i>
waarvan aan deelnemingen	141.008	127.823
waarvan aan overige verbonden partijen	7	7
b <i>Leningen</i>	<i>44.921</i>	<i>51.040</i>
waarvan aan openbare lichamen	33.200	38.568
waarvan aan deelnemingen	11.721	12.471
c <i>Overige langlopende leningen</i>	<i>7.360</i>	<i>7.592</i>
Vlottende Activa	433.676	530.165
(4) Voorraden	55	0
Voorraad gronden	55	0
(5) Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	403.762	497.594
Vorderingen op openbare lichamen	83.341	98.713
Uitzettingen s'Rijksschatkist korter dan een jaar	311.592	390.591
Rekening-courant verhouding met niet-financiële instellingen	4.202	2.251
Overige vorderingen	4.627	6.039
(6) Liquide middelen	570	982
Banksaldi	570	982
(7) Overlopende activa	29.289	31.589
Nog te ontvangen voorschotbedragen op doelmutteringen van		
<i>Europese overheidsorganen</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
<i>het Rijk</i>	<i>0</i>	<i>1.776</i>
<i>Overige Nederlandse overheidsorganen</i>	<i>683</i>	<i>0</i>
Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	28.606	29.813
Totaal	1.368.315	1.358.796
Recht op verliescompensatie krachtens de Wet op de Vpb 1969	0	0

BALANS

PASSIVA	31-12-2019	31-12-2018
	x € 1.000	x € 1.000
Vaste passiva	1.127.378	1.118.804
(8) Eigen Vermogen	1.106.606	1.093.364
Waarvan Algemene Reserves	81.298	123.980
Waarvan Bestemmingsreserves	989.674	916.017
Gerealiseerd resultaat	35.634	53.367
(9) Voorzieningen	20.772	25.440
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	20.772	25.440
 Vlottende Passiva	 240.937	 239.992
(10) Netto-vlottende schulden	14.609	13.679
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen		
Overige kasgeldleningen		
Banksaldi		
Overige schulden	14.609	13.679
 (11) Overlopende passiva	 226.328	 226.313
Nog te betalen subsidieverplichtingen	153.172	137.167
Nog te betalen verplichtingen	55.814	57.916
Nog te besteden voorschotbedragen op doeluitkeringen van		
<i>Europese overheidsorganen</i>	6	324
<i>het Rijk</i>	3.109	23.054
<i>Overige Nederlandse overheidsorganen</i>	9.086	7.647
Rekening-courant verhouding	4.971	-
Overige vooruitontvangen bedragen	170	205
Totaal	1.368.315	1.358.796
 (11)		
GewaARBorgde geldleningen	1.787	1.787
Garantstellingen	57.759	59.817

5.2.2 Toelichting op de balans

Gehanteerde verdeelsleutels en waarderingsgrondslagen (art. 51)

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en gelet op artikel 216, 217 en 217a van de Provinciewet het Besluit van Provinciale Staten van Noord-Holland van 16 december 2019, tot vaststelling van de Financiële verordening Noord-Holland 2019, waarin de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De apparaatskosten zijn direct verantwoord als directe salariskosten dan wel materiële kosten op de voorgeschreven taakvelden (w.o. ook het taakveld Overhead) op basis van de bij de begroting 2019 (inclusief begrotingswijzigingen) vastgestelde verdeelsleutels. De verdeelsleutel is gebaseerd op de verwachte tijdsbesteding van het provinciaal personeel. Daarnaast is enkel een deel van de verantwoorde kosten van overhead toegerekend aan investeringsprojecten waarbij de tijdschrijfgegevens in het financiële systeem als basis dienden.

De provincie rekent geen interne rente toe aan investeringen of andere activiteiten aangezien er bij ons geen sprake is van een financieringstekort.

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en lasten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Dividendopbrengsten van deelnemingen zijn als baten genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar is gesteld. De in 2019 toegekende provinciale subsidies (d.m.v. afgegeven subsidiebeschikkingen) zijn eveneens volledig als lasten verantwoord. Naast projectsubsidies heeft de provincie ook een aantal exploitatiesubsidies. Dit betreft met name subsidies in het kader van SVNL Agrarisch Natuur die via de RVO lopen. Hierbij wordt de subsidielast toegerekend aan het jaar waarin de prestatie geleverd is. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanspost anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

Vaste activa

Indien sprake is van duurzame waardevermindering, dan hebben wij hiermee in de waardering rekening gehouden.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa met economisch nut zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs, vermeerderd met bijkomende kosten en verminderd met bijdragen van derden en cumulatieve afschrijvingen. De activa worden lineair afgeschreven. Als basis voor de berekening van de afschrijving wordt de netto aanschafwaarde gehanteerd. Na afstoting van materiële vaste activa worden boekwinsten of verliezen ten gunste of ten laste van de exploitatie verantwoord.

Gronden en terreinen	n.v.t.
Woonruimten	40
Bedrijfsgebouwen	40
Renovatie bedrijfsgebouwen	25
Machines, apparaten en installaties	15
Overige materiële vaste activa	3/10

Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut betreffen voornamelijk infrastructurele werken in de openbare ruimte, zoals aanleg en reconstructie van wegen, vaarwegen, bruggen, viaducten, groen en kunstwerken. Deze worden vermeerderd met bijkomende kosten en onder aftrek van bijdragen van derden geactiveerd. De ondergrond van deze werken wordt daarbij als integraal onderdeel van het werk beschouwd. Deze activa worden eveneens lineair afgeschreven in maximaal:

Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	50
Vaarwegen	40/80
Wegen	50
Technische installaties	5/8/15

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn –tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

De onder de financiële vaste activa opgenomen deelnemingen zijn tegen nominale en/of aanschafwaarde opgenomen tenzij is gebleken dat de marktwaarde lager is dan de nominale c.q. verkrijgingsprijs ofwel nihil is.

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid wordt indien nodig een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt bepaald op basis van de geschatte inningskansen per individuele vordering (statische methode). De liquide middelen en overlopende activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

De reserves en voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Uitzondering hierop is de Voorziening pensioenen (oud-) leden Gedeputeerde Staten die tegen contante waarde van de pensioenaanspraken is gewaardeerd.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Niet in de balans opgenomen verplichtingen Borg- en Garantstellingen

Voor zover leningen door de provincie gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen.

Activa

Immateriële en materiële vaste activa

Immateriële en Materiële
1,2 vaste activa

Staat van geactiveerde immateriële en materiële investeringen (Bbv artikel 34, 35 en 52)

Omschrijving van de investeringen	Boekwaarde per 31-12-2018	Investeringen 2019	Desinvesteringen 2019	Bijdragen van derden 2019	Afwaarderings 2019	Afschrijving 2019	Boekwaarde per 31-12-2019
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
IMMATERIËLE							
1. ACTIVA							
bijdragen aan activa in eigendom van derden	-	-	-	-	-	-	-
Totaal immateriële activa	-	-	-	-	-	-	-
MATERIËLE VASTE							
2. ACTIVA							
a. Investerings met een economisch nut	141.591	6.764	6.410	-	-	3.026	138.919
- Gronden en terreinen	64.276	6.451	6.410	-	-	-	64.317
- Bedrijfsgebouwen	77.315	313	-	-	-	3.026	74.602
b. Investerings in openbare ruimte met een							
maatschappelijk nut	500.578	119.463	-	11.309	-	6.308	602.424
(Grond-, weg- en waterbouwkundige werken)	500.578	119.463	-	11.309	-	6.308	602.424
Totaal materiële vaste activa	642.169	126.227	6.410	11.309	-	9.334	741.343
TOTAAL GEACTIVEERDE INVESTERINGEN	642.169	126.227	6.410	11.309	-	9.334	741.343

Toelichting

De investeringen in gronden en terreinen worden veroorzaakt door de aanschaf van NNN gronden. Deze worden per 2019 geactiveerd conform voorschriften in het BBV, voor 2019 kwamen deze aankopen ten laste van de reserve groen.

De desinvesteringen op gronden betreffen verkopen BBL gronden € 500.000 en de verkoop van de bloemendaalerpolder € 5.000.000

**Onder de materiële activa bevinden zich geen gronden welke in erfpacht zijn uitgegeven*

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut bestaan met name uit

Investerings PMI:

- HOV projecten 't Gooi: € 10,7 miljoen
- Wilhelminasluis: € 8,8 miljoen
- Bruggen: Beatrixbrug (€ 4,2 mln.) Kogerpolderbrug (€ 5,7 mln.) en de brug Oudekerk (€ 3,4 mln.)
- Diverse wegen waaronder: N244 (€ 17 mln.), N247 (€ 1,5 mln.), N241 (€ 7,7 mln.), N236 (€ 1,2 mln.) en de N232 (€ 1,3 mln.)

Investerings PMO

- Bruggen: Leeghwaterbrug (€ 4,8 mln.), Beatrixbrug (€ 4,7 mln.), Kogerpolderbrug (€ 3,6 mln.) en de brug Oudekerk (€ 3 mln.)
- Onderhoud diverse wegen: € 3 miljoen
- Onderhoud vaarwegen: € 5,2 miljoen
- Overige projecten: Machinerichtlijn (€ 2 miljoen) en 24-uurs brugbediening (€ 3,7 mln.)

Financiële vaste activa

Staat van Financiële vaste activa (Bbv artikel 36)

Omschrijving van de investeringen	Boekwaarde per 31-12-2018	Investeringen in 2019	Des-investeringen in 2019	Herwaardering in 2019	Afschrijvingen oninbaarheid in 2019	Boekwaarde per 31-12-2019
	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
FINANCIELE VASTE ACTIVA						
A. Kapitaalverstrekkingen aan:						
- deelnemingen	127.823	15.195	-	2.010-	-	141.008
- overig	7					7
B. Leningen aan:						
- openbare lichamen	38.568	-	5.368	-	-	33.200
- deelnemingen	12.471	-	750	-	-	11.721
C. Overige langlopende leningen	7.592	17.897	304	17.826-	-	7.360
TOTAAL FINANCIELE VASTE ACTIVA	186.462	33.092	6.422	19.836-	-	193.296

Toelichting

De toename in de financiële vaste activa wordt voornamelijk veroorzaakt door stortingen van kapitaal groot € 14 mln. in Participatiefonds Duurzame Economie Noord-Holland, € 0,7 mln in Innovatiefonds Noord-Holland en € 0,4 miljoen in Solaroad. De investering in de overige langlopende leningen wordt veroorzaakt door de storting van de laatste tranche aan Pallas

De desinvesteringen betreffen met name aflossingen op de langlopende leningen waarvan het grootste bedrag ad € 5,37 mln. is afgelost door de Gooise gemeenten.

Investeringsuitgaven en kredieten

Overzicht van het verloop van Investeringsuitgaven en kredieten

Omschrijving van de investeringsuitgaven x € 1.000	Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2018	krediet mutaties 2019	Beschikbaar gesteld krediet	Cumulatief besteed t/m 2018	rectificaties t/m 2018	Besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Afboekingen in 2019 (niet meer besteed)	Restant krediet 2019
2. MATERIELE VASTE ACTIVA										
a. Investeringsuitgaven met een economisch nut:										
Gronden en terreinen										
Krediet v. strategische grondaankopen	10-12-2001; 66	27.200	-	27.200	27.200	-	-	27.200	-	-
idem	25-06-2007;50	32.800	-	32.800	32.800	-	-	32.800	-	-
idem	NJN 2008	35.000	-	35.000	24.842	-	170	25.012	-	9.988
idem, verlaging krediet	18-11-2013;64	13.000-	-	13.000-	13.000-	-	-	13.000-	-	-
Strategisch grondbeleid(oud)	begroting 2007	15.000	-	15.000	15.000	-	-	15.000	-	-
Verlaging krediet	Jaarrekening 2016	17.000-	-	17.000-	17.000-	-	-	17.000-	-	-
Verlaging krediet	Jaarrekening 2017	40.000-	-	40.000-	40.000-	-	-	40.000-	-	-
grondverkoop					616-	-	5.613-	6.229-	-	6.229
subtotaal		40.000	-	40.000	29.226	-	5.443-	23.783	-	16.217
Beheergrondbank Laag Holland	14-2-2011;15	5.000	-	5.000	1.341	-	-	1.341	-	3.659
verkoop van grond										
subtotaal		5.000	-	5.000	1.341	-	-	1.341	-	3.659
Investeringsuitgaven in steunpunten B&U	1e wijz.2015	5.400	-	5.400	2.385	45-	313	2.653	-	2.747
Investeringsuitgaven in steunpunten B&U	23-05-2016;29	3.100	-	3.100	3.100	140	-	3.240	-	140-
Investeringsuitgaven in steunpunten B&U	18-11-2019;81		45	45		45	-	45	-	-
								5.938	-	

		8.500	45	8.545	5.485	140	313		2.607
b. Investerings in openbare ruimte met een maatschappelijk nut:									
Grond-/weg-/waterbouwkundige werken:									
Provinciale wegen en diverse vaarwegen		1.965.622	8.280-	1.957.342	1.577.363	309	85.157	1.662.829	- 294.513
Provinciale wegen en diverse vaarwegen		1.006.789-	152.165	854.624-	766.179-	156.119	10.829-	620.889-	- 233.735-
Ontvangen vergoedingen/verkoop grond									
subtotaal		958.833	143.885	1.102.718	811.184	156.428	74.328	1.041.940	- 60.778
Bereikbaarheid Haarlemmermeer-									
Bollenstreek/Duinpolderweg	8-10-2018;51	4.800	-	4.800	3	-	720	723	- 4.077
Bijdragen van Prov.Zuid-Holland en VRA		3.200-	-	3.200-	3-	-	480-	483-	- (2.717)
subtotaal		1.600	-	1.600	-	-	240	240	- 1.360
Vervangingsinvesteringen wegen (voor een specificatie van deze kredieten wordt verwezen naar bijlage PMO wegen)	diverse	203.794	29.388	233.182	94.707	14.564	21.611	130.882	3.563 98.737
Vervangingsinvesteringen vaarwegen (voor een specificatie van deze kredieten wordt verwezen naar bijlage PMO vaarwegen)	diverse	88.930	10.974	99.904	40.671	(2)	5.815	46.484	6.350 47.070
subtotaal		292.724	40.362	333.086	135.378	14.562	27.426	177.366	9.913 145.807
PMO-projecten:									
Projecten Machinerichtlijnen	6-11-2017;60 en 18-11-2019;81	11.800	900-	10.900	911	(1)	2.121	3.031	- 7.869
24-uurs centrale brugbediening	6-11-2017;60	9.000	-	9.000	5.206	-	3.756	8.962	- 38

Vervangingsinvesteringen kunstwerken	6-11-2017;60	10.680	-	10.680	5.918	-	270	6.188	-	4.492
Zelfbediening Roskamsluis	6-11-2017;60	427	-	427	-	-	-	-	-	427
-	16-7-2019;68		1.000	1.000		-	-	-	-	1.000
-	16-7-2019;68		750	750		-	-	-	-	750
-	16-7-2019;68		4.515	4.515		-	-	-	-	4.515
subtotaal		31.907	5.365	37.272	12.035	1-	6.147	18.181	-	19.091
Groenprojecten:										
Natuurbrug Zeepoort	Zomernota 2017 en 16-7-2019;68	3.696	528-	3.168	3.032	0	15	3.047	-	121
Verkoop van grond										
Verbinden en ontsnipperen faunapassages	Zomernota 2017 en 16-7-2019;68	321	2.072	2.393	321	0	-	321	-	2.072
subtotaal		4.017	1.544	5.561	3.353	-	15	3.368	-	2.193
Totaal		1.342.581	191.201	1.533.782	998.002	171.129	103.026	1.272.157	9.913	251.712

Specificatie van het verloop van investeringskredieten

OMSCHRIJVING VAN HET KAPITAALWERK	Besluit van provinciale staten resp. begrotings-wijziging	Beschikbaar gesteld krediet x € 1.000	Besteed in 2019 x € 1.000	Cumulatief besteed t/m 2019 x € 1.000	Afboekingen (niet meer besteed) x € 1.000
WEGEN					
✖					
N201 Corridor					
Grondaankopen	15-11-1999; 73 (pmi)	11.345	-		
Grondaankopen	05-11-2001;75 (pmi)	15.900	-		
Inrichting en opstarten projectorganisatie N201	05-11-2001;75 (pmi)	2.545	-		
Aanvullend krediet voorbereiding N201	13-05-2002; 31 (pmi)	1.550	-		
Subtotaal N201 uit PMI (kapitaalslasten)		31.340	-		
✖					
Krediet bij Regio akkoord (UNA reserve)	13-01-2003;7	81.500	-		
Krediet Realisatie Overeenkomst (NCW 2005 EXINH)		31.300	-		
Krediet Realisatie besluit (NCW 1-1-2005)	25-10-2004; 72	418.420	21		
Krediet Realisatie Besluit herleid naar reële raming prijspijl 2011	25-10-2004;72	46.300	-		
Subtotaal krediet N201 bij Realisatie Besluit		577.520	21		
Scopewijziging ongelijkvloerse kruising Zijdelweg	10-11-2008; 78 (pmi)	20.000	-		
Scopewijziging N201 Amstelpassage Aquaduct	10-11-2008; 78 (pmi)	21.100	-		
Scopewijziging Verkeersveiligheid Legmeerdijk	8-11-2005 (pmi 2005)	725	-		
Subtotaal scopewijzigingen N201 uit PMI		41.825	0		
Totaal krediet Programma N201+		650.685	21		
✖					
Totale bijdragen van derden		482.975-	-		
✖					
Totaal N201 incl terug te ontvangen kosten N201		167.710	21	632.123	0
✖					
Trajectbenadering grootonderhoud N201a					
N201-29 Cruquiusbrug A (traj.benadering)	16-12-2013;78	4.200	628	865	-
✖	30-09-2019;69	5.500	-	-	-
N523-01 traj.ben gr onderh N523a-N236	16-12-2013;78	13.800			
Aframing krediet	27-06-2016;35	5.500-			
✖		8.300	12-	8.122	-
Totale bijdragen van derden		10.125-			
✖					
N23 Westfrisiaweg					
EXINH voorbereidingskrediet (2005-27515)	2005-27515)	2.500			

PMI 2007 voordracht 38, voorbereiding MER	2007;38	1.500			
PMI 2008 voordracht 40, voorbereiding PIP	2008;40	2.500			
PMI 2008 voordracht 40, grondvererving	2008;40	5.000			
PMI 2009 voordracht 78; uitwerking voorl ontwerp (VO)	2009;78	2.000			
PMI 2009 voordracht 34, onderzoek en communicatie	2009;34	4.000			
PMI 2010 voordracht 35, uitwerking ontwerp naar VO+	2010;35	1.100			
1e begrotingswijziging 2011 (voordracht 24)	14-02-2011;24	81.400			
Subtotaal (EXINH)		100.000			
Kredietaanvraag N23-01 (2012)	12-11-2012;88	321.770			
Kredietaanvraag N23-02 (2014)	10-11-2014;78	2.150			
Kredietaanvraag N23-03 (2016)	27-06-2016;35	580			
Kredietaanvraag N23-03 (2016)	27-06-2016;35	1.778			
Krediet N23 Westfrisiaweg		426.278	16.469	409.438	-
Bijdrage derden	12-11-2012;88	104.632-			
x	10-11-2014;78	775-			
x	27-06-2016;35	248-			
x			-	-	
Bijdrage derden		105.655-	-	-	-
x					
N203 rec op/afrit N246-Lindenlaan	13-05-2014;53	7.600			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-850			
Verhoging krediet	02-11-2016;77	750			
x		7.500	33	7.354	-
Bijdrage derden		3.640-			
x					
N203 / N513 GO Uitgeest-Castricum	27-01-2015;14	1.800	-	1.762	-
x					
Bermverharding N205, ged N232-Vijfhuizerweg	27-06-2016;35	450	-	389	-
x					
Verdubb. N207 gedeelte A4-N205					
Vorbereidingskrediet	10-11-2008; 78	1.000			
Aanvullend krediet	22-06-2009;34	9.400			
Aanvullend krediet	07-11-2011;78	54.150			
Aframing krediet	19-05-2015;62	-10.000			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-4.000			
Aframing krediet (onderhoud)	27-06-2016;35	-7.200			
x		43.350	15	42.714	-
Bijdragen derden		13.858-			
x					
N208 Fietsverbinding langs N208 gem Haarlem/Bloemendaal	03-11-2015;99	1.750	149	957	-
x	30-09-2019;69	1.500	-	-	-
Bijdrage derden		350-			
x					

Trajectbenadering N231b, ged N201-N232 gem.Aalsmeer					
Krediet	07-11-2017;76	1.200	316	1.200	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	1.300	1.262	1.262	-
X	16-07-2019;68	70	-	-	-
OLV Greenport	30-09-2019;69	414	20	20	-
Bijdrage derden		600-			
X					
Trajectbenadering groot onderhoud N232a, gedeelte bebouwde kom Haarlem-N205					
	27-06-2016;35	100	-	77	-
X					
N235 doorstr./verk veiligheid N235/N247					
Extra krediet	22-05-2012;52	4.200	-	4.200	-
Extra krediet	12-11-2012;90	475	-	475	-
Extra krediet	16-12-2013;78	825	14	825	-
Extra krediet	27-01-2015;14	400	63	63	-
Voorschot uit algemeen voorbereidingskrediet	15-12-2016	0	-	-	-
Bijdrage derden		4.232-			
X					
Bereikbaarheid Waterland, maatregelen N235 ged.IJpendam / P'end					
	03-11-2015;99	27.550			
X	23-05-2017;46	-1.300			
X		26.250	367	19.972	-
X					
Bijdrage derden	03-11-2015;99	15.424-			
Aframing bijdrage derden	23-05-2017-46	500			
X					
N236 Reconstructie Loosdrechtdreef - Noordereind					
(Wegvak naar RONA norm) Voorbereidingskrediet	21-06-2004;44	600	-	600	-
Aanvullend voorb.krediet	22-06-2009;34	650	-	650	-
Aanvullend voorb.krediet	23-09-2013;52	1.550	-	1.550	-
Aanvullend krediet	13-05-2014;53	3.800	-	3.800	-
Aanvullend krediet	02-11-2016;77	1.400	-	1.400	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	500	-	500	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	300	61	131	-
X		8.800	61	8.631	0
Bijdragen derden		467-			
X					
N236 dp4 duurzaam veilig & vv Vechtbrug					
Voorbereidingskrediet	23-09-2013;52	500			
Krediet	13-05-2014;53	14.900			
Aframing krediet	02-11-2016;77	-455			
X		14.945	1.247	14.064	-
X					
Faunapassage (ecol.verb.zone Naardermeer -					

Ankeveense Plassen), gemeente Wijdmeren	28-06-2010;35	12.660	-	12.660	-
Bijdragen derden	26-06-2011;51	3.857-			
X					
Reconstructie N236, deel 2:					
Gein Zuid-Verlengde Rijnkade gem A'dam en Weesp	23-09-2013;52	650	-	630	-
X					
N236 rec N236 deel 6: Faunapassage -Noordereind	19-05-2015;62	1.500	29	175	-
X					
N236 Trajectbenadering groot onderhoud Fr.Kampweg (N236) en N524, gem Gooise Meren en Hilversum	27-06-2016;35	260	35	291	-
X					
Herinrichting N239, ged Coppershorn-N240 gem Medemblik					
Krediet	23-09-2013;52	3.250	4	3.077	-
Bijdragen derden		185-			
X					
N240 herinrichting Kon. Emmaweg	07-11-2011;78	10.000	-	6.390	-
X					
N240 krpt Droge Wijmersweg					
Krediet	23-09-2013;52	2.550	3	2.462	-
Bijdrage derden		238-			
X					
N240 Trajectbenadering groot onderhoud N240a, gedeelte De Haukes, gemeent Hollands Kroon	27-06-2016;35	70	-	70	-
X					
Herinrichting kruispunt N241-Langereis					
Aanvullend krediet	14-12-2009;87	6.600	-	6.600	-
	19-05-2015;62	2.600	-	2.600	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	225	47-	225	-
	08-01-2019;9	175	115	115	-
Bijdrage derden		250-			
X					
Herinrichting N241 gedeelte N242-N248					
Vorbereidingskrediet	28-06-2010;35	4.000	-		
Krediet	12-11-2012;87	49.000	-		
Aframing krediet	16-12-2013;78	5.000-			
		48.000	2.962	42.436	-
Bijdrage derden		2.992-			
X					
Trajectbenadering N241b, ged N242-A7					
Vorbereidingskrediet	23-05-2017;46	6.100	2.426	6.100	-
	30-09-2019;69	4.900	2.890	2.890	-
X					
Aanleg fietstunnel (Tunnel Q)					
Aanpassen krediet		1.511	-	1.511	-
X					
Aanleg weefvak N242 thv Nollencircuit gemeente	14-12-2009;87	1.891	-	1.891	-

Heerhugowaard					
X					
Reconstructie Smuigelweg- Nedorper Verlaat	25-04-2006; 32	750			
Verhogen voorbereidingskrediet	08-05-2007; 38	250			
Verhogen voorbereidingskrediet	13-5-2008; 40	300			
Uitvoeringskrediet	14-12-2009;87	29.200			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-7.500			
	jaarrekening 2018	-162			
		22.838	-	22.838	-
X					
Reconstructie N242, gedeelte N508-Westtangent					
Voorbereidingskrediet	14-12-2009;87	1.000	-	1.000	-
Uitvoeringskrediet	07-11-2011;78	14.300	-	12.914	-
Bijdrage derden		-3.051			
X					
Broekhornpolder, gemeente Heerhugowaard	28-06-2010;35	12.000	3	11.011	-
Bijdrage derden		-7.000			
Verlaging bijdrage derden GS 10-5-2011		2.400			
X					
N242 rec Zuidtangent-N504					
Krediet	23-09-2013;52	2.900			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-900			
	jaarrekening 2018	-130			
		1.870	-	1.870	-
Bijdrage derden		-147			
X					
Aanpassing N242, ged N504-Leijerdijk incl parallelweg					
Krediet	23-05-2017-46	1.710	-	1.710	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	200	113	139	-
X					
N242-12 rec oostelijke afrit N242-N243/4	12-12-2011;100	520	1	400	-
X					
N243 Herinrichting Noordervaart gem Schermer en Beemster					
Voorbereidingskrediet	28-06-2010;35	2.853	-	2.853	-
X					
Trajectbenadering N243a gem Alkmaar, Beemster en Koggeland					
Voorbereidingskrediet		6.000	940	2.861	-
	18-11-2019;81	600	-	-	-
X					
N244 Verdubbeling ged A7-N247					
Voorbereidingskrediet	12-11-2012;90	5.000	-	5.000	-
Krediet	23-09-2013;52	4.700	-	4.700	-
krediet	13-05-2014;53	32.800	956	28.897	-
	30-09-2019;69	-3.000	-	-	-
Bijdrage derden		-24.316			
X					

<i>Trajectbenadering groot onderhoud N244a ged N242/N246 en N244/A8</i>					
Voorbereidingskrediet	03-11-2015;99	2.000	-	2.000	-
Krediet	02-11-2016;77	4.600	5.257	9.125	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	900	-	-	-
X	30-09-2019;69	5.192	-	-	-
X	30-09-2019;69	500	-	-	-
<i>Trajectbenadering N244a: deel B, Kogerpolderbrug</i>					
Krediet	02-11-2016;77	6.600	5.744	7.863	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	5.500	-	-	-
<i>Trajectbenadering N244a: deel C, Beatrixbrug</i>					
Krediet	02-11-2016;77	5.200	-	5.200	-
Verhoging krediet	07-11-2017;76	2.500	4.244	6.611	-
X	30-09-2019;69	4.604	-	-	-
<i>Reconstr krpt N245-Nauertogt gem.Langedijk</i>	27-06-2011;51	3.494	-	3.494	-
Bijdrage derden		-3.300			
<i>Trajectbenadering groot onderhoud N245a, gedeelte N245, gedeelte N508-N504, gem Alkmaar en Langedijk</i>					
	27-06-2016;35	90	-	71	-
<i>N246 Aanleg fietstunnel Kerkstraat gemeente Zaanstad</i>					
Voorschotkrediet	28-06-2010;35	1.100	-	1.100	-
Krediet	08-11-2010;66	4.200	-	4.200	-
Aanvullend krediet	23-09-2013;52	3.600	-	3.167	-
X		8.900			
Bijdrage derden		-1.864			
<i>N247+N235 Bereikbaar Waterland: langetermijnmaatregelen</i>					
Voorbereidingskrediet	13-05-2014;53	2.500			
Verlaging voorbereidingskrediet	27-06-2016;35	-1.250			
X		1.250			
Verhoging voorbereidingskrediet	27-06-2016;35	875			
Verhoging voorbereidingskrediet	12-07-2016;52	800			
Verhoging voorbereidingskrediet	02-11-2016;77	1.500			
Krediet	23-05-2017;46	40.300			
X	08-01-2019;9	2.650			
X	30-09-2019;69	4.120			
X		51.495	1.781	9.796	-
Bijdrage derden	13-05-2014;53	-21.508			
<i>Praktijkproef fietspad Broek in Waterland/Monnickendam</i>					
	02-11-2016;77	400	-	380	-
Bijdrage derden		-198			
<i>X</i>					

N247-20BereikbWaterlMaatrN247ged.A10Edam	01-11-2016;77	250	-	-	
x					
Vervang. Stolperbascullebrug14D35	*verseon 1278245 31-10-2019	100	12	12	
x					
Verlengen Koopvaardersschutsluis	*verseon 1316773 02-12-2019	500	310	310	
x					
N248 Vervangen Stolperophaalbrug, gemeente Zijpe, Voorbereidingskrediet	26-06-2003; 57	420			
Verhoging voorbereidingskrediet	10-11-2008; 78	580			
Krediet	28-06-2010;35	16.600			
Aframing krediet	27-06-2016;35	-1.500			
x		16.100	52	15.500	-
Aanleg parallelweg N245-N249, gem. Zijpe en Schagen, voorber.kred.	26-06-2003; 57	300	-		
Verhoging krediet	10-11-2008; 78	350	-		
Verhoging krediet	23-09-2013;52	7.650	-		
Verhoging krediet	13-05-2014;53	850	-		
Aframing krediet	27-06-2016;35	-1.000	-		
x		8.150	61	6.717	-
x					
bermverharding, ged N241 M'meer	22-05-2012;52	950	-	-	-
x					
Herinrichting N417, gemeente Hilversum					
Herinrichting Utrechtseweg/rotonde Noodweg	22-06-2009;34	950	-	950	-
Aanvullend krediet	19-05-2015;62	2.750	21	559	-
x					
N417 Aanleg ecoduct (Zwaluwberg) te Hilversum	12-11-2012;90	5.200	-		
Aframing krediet	27-06-2016;35	-700	-		
	jaarrekening 2018	0			
x		4.500	-	4.500	-
Bijdrage derden		-375			
x					
Trajectbenadering N502c, ged Callantsoog-Callantsogervaat	29-05-2018;39	350	294	314	-
x					
Trajectbenadering N245a: ged. N504, ged N245-N242					
Krediet	23-05-2017;46	3.565	299	1.050	-
x	08-01-2019;9	835	-	-	-
Bijdrage derden		-827			
x					
Reconstructie brug Oosthuizen					
Krediet	25-04-2006; 32	2.400	-	2.400	-

Aanvullend krediet	23-09-2013;52	800	12-	800	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	300	49	257	-
X		3.500	37	3.457	0
X					
Trajectbenadering N509a, gemeente Beemster					
Krediet	07-11-2017;76	500	430	554	-
X	08-01-2019;9	100	-	-	-
Trajectbenadering groot onderhoud N510a, gedebouwde kom Alkmaar- bebouwde kom Bergen					
X	27-06-2016;35	292	-	242	-
Reconstructie Alkmaar- Egmond					
Verhoging krediet	13-11-2006; 98	4.750	-	4.750	-
Bijdrage derden	22-05-2012;52	1.522	-	1.522	1
X		-700			
Trajectbenadering groot onderhoud N516a gem Zaanstad en Oostzaan					
Bijdrage derden	03-11-2015;99	3.700	44	3.801	-
X		-1.323			
Verl busbaan & aanl linksafstrook					
Krediet	23-05-2017;46	3.400	1.031	1.780	-
Bijdrage derden		-1.835			
X					
Trajectbenadering N518a					
Krediet	02-11-2016;77	920	2	691	-
X					
Rec.krpt N520-Bennebroekerweg, gem Haarlemmermeer					
Krediet	7-11-2017;76	270	3	4	-
X					
N522 Vervanging/opwaardering brug Ouderkerk					
Vorbereidingskrediet	03-11-2015;99	3.750	-	3.750	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	23.250	3.145	9.442	-
X	30-09-2019;69	-2.870	-	-	-
Bijdrage derden		-7.370			
X					
Reconstructie aansl N525 op-/afritten A1 en Vredelaan					
Krediet	08-11-2010;66	5.100	-	5.100	-
Voorschot uit algemeen voorbereidingskrediet	15-11-2017	140	57	165	-
X	16-12-2019;91	200	-	-	-
X	verschil met SAP	-140	-	-	-
Bijdrage derden		-5.000			
X					
Trajectbenadering groot onderhoud N526a gem Blaricum					
	19-05-2015;62	500	56	553	-

X	16-12-2019;91	60	-	-	-
OV-haltevoorziening Stroomlijnen	Statusrapport nr 272	2.256	-	2.253	-
X					
R-net Fietsparkeren	Statusrapportnr 325	463	-	463	-
Bijdrage derden		463-			
X					
Verkeersveiligheid Abdijtunnel	19-11-2012;90	8.066	-	8.066	-
Bijdrage derden		-4.786			
X					
Verbeteren kwetsbaarheid vlotbruggen NH-kanaal	27-06-2016;35	1.500	6	863	-
X					
Investeringspr. Flankerende maatregelen OV NHN	30-05-2005; 31	7.000	-	7.000	-
X	22-06-2009;34	3.800	-	3.800	-
X	3-11-2009;87	1.400	-	1.400	-
X	28-06-2010;35	1.600	-	156	-
Bijdrage derden		-3.371			
X					
Netwerkmanagement	10-11-2008;78	15.000			
Verlaging krediet	1-4-2014;44	-1.400			
X		13.600			
Aanvullend krediet (alg-39)	23-09-2013;52	950			
Verhoging krediet	19-05-2015;62	7.094			
Verlaging krediet	27-6-2016;35	-675			
Aframing krediet	23-05-2017;46	-1.144			
Aframing krediet	jaarrekening 2018	-188			
X		19.637	-	19.637	-
X					
Bijdrage derden	19-05-2015;62	-7.094			
Aframing bijdrage derden	23-05-2017;46	434			
X					
Verkeersmanagement: Blauwe Golf vervolg	27-06-2016;35	2.081	-	2.081	-
X	23-05-2017;46	220	-	52	-
Bijdrage derden		-2.085			
X					
Netwerkbreed	1-4-2014;44	1.400			
Verhoging krediet	27-6-2016;35	675			
Verhoging krediet	23-05-2017;46	710			
Verhoging krediet, uitrol intelligente VRI's	12-11-2018; 62	4.725			
X		7.510	270	1.259	-
Bijdrage derden		-98			
X					
Nieuwbouw Wilhelminasluis					
Voorbereidingskrediet	28-06-2010;35	2.000	-	2.000	-
Uitvoeringskrediet	07-11-2011;78	35.872	11.286	35.872	-

X	08-01-2019;9	13.700	111	111	-
Bijdragen derden		-34.503			
X					
Zaanbrug					
Voorbereidingskrediet	28-06-2010;35	1.250			
Uitvoeringskrediet	07-11-2011;78	18.078			
	PS 15-06-98;39	4.578			
X		23.906	20-	20-	-
Bijdragen van derden		-10.500			
X					
Algemeen Voorbereidingskrediet	PS 15-06-98;39	450	-	-	-
Verhoging voorbeidingskrediet	13-05-2002; 31	1.050	-	-	-
Verhoging voorbeidingskrediet	22-11-2004;79	6.000	-	-	-
Verhoging voorbeidingskrediet	22-06-2009;34	2.500	-	-	-
X					
Busbaan Wijckerpoort		500	1.030	1.322	-
Trajectstudie N239		5.710	405	1.205	-
Bijdragen van derden		-260			
Trajectbenadering GO N247b		130	36	72	-
Trajectbenadering N506a	30-09-2019;69	1.270	54	119	-
Verbreden fietspaden gem. Alkmaar - Bergen		0	6-	-	-
Krpt Westerheide-Oude Postweg		250	169	256	-
Nog te verdelen kosten		7.520	-	892	-
X					
Totaal voorbereidingskrediet		15.120	1.688	3.866	0
X					
Steunpunten					
Energie neutraal maken van steunpunten	12-11-2018;62	0	-	-	-
X					
Aankoop gronden					
Grondaankopen *	4e wijziging 1994	9.076	12	209	-
X	09-07-2018;39	1.800	-	-	-
X	verschil met SAP	649	-	-	-
Verkoop gronden					
X					
Subtotaal (in het PMI voorkomende kredieten)		990.972	67.316	1.548.627	1
X					
Infrastructurele openbare vervoer projecten					
X					
HOV 't Gooi					
Krediet	17-12-2014;2	76.987	12.075	29.650	-
Verhoging krediet	23-05-2017;46	400	-	-	-
Verhoging krediet	29-05-2018;39	650	-	-	-
Verhoging krediet	28-08-2018;50	9.400	-	-	-

X		verschil met SAP	-10.915	-	-	-
Krediet		17-12-2014;2	33.563	54-	14.164	-
X		verschil met SAP	-12.813	-	-	-
Bijdrage derden			-18.350			
X						
HOV Velsen		05-07-2010;43	63.950			
X		27-06-2016;35	-13.950			
X		12-12-2016;77	-13.000			
X		verschil met SAP	-29.362			
X		08-01-2019;9	-4.500			
Bijdrage derden			1.450			
X			4.588	32-	32.301	-
X						
HOV-05 HOV Fokkerweg-Schiphol Rijk						
Voorbereidingskrediet		23-09-2013;52	2.000	-	2.000	-
Krediet		01-11-2014;89	24.350	-	24.350	-
Verhoging krediet		19-05-2015;62	405	-	405	-
Verhoging krediet		23-05-2017;46	2.600	-	2.600	-
Verhoging krediet		29-05-2018;39	18.700	1.384	1.540	-
X		30-09-2019;69	-4.500		-	-
Bijdrage derden			-25.360			
X			18.195	1.384	30.895	0
X						
HOV Aalsmeer -knooppunt Schiphol Zuid (HOVASZ)						
Gem Haarl'meer, Aalsmeer en Uithoorn						
Krediet		27-06-2016;35	29.099	4.279	6.281	-
Verhoging krediet		29-05-2018;39	6.507	-	-	-
Bijdrage derden			-32.078			
X			3.528	4.279	6.281	0
X						
halte Royal Flora Holland		*t'verseon 1253669 31-10-2019	400	63	63	-
Uitrol productformule R-net		29-05-2018;39	2.914	125	852	-
Opdrachten Beleid		28-08-2018;50	4.800	720	720	-
X						
Subtotaal (infrastructurale openb.vervoer projecten)			113.347	18.560	114.926	0
X						
X						
X						
TOTAAL			1.104.319	85.876	1.663.553	1

Specificatie kredieten PMO wegen

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Besluit van pro-vinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2018	krediet mutaties 2019	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2019	Cumulatief besteed t/m 2018	rectificaties t/m 2018	Besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Restant krediet 2019
x		x € 1.000		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Kredieten 2011 t/m 2013:									
Totaal beschikbaar 2011 t/m 2013		65.300	-5.262	60.038	-	-	-	-	60.038
Totaal prognose 2011 t/m 2013		63.546	-1.167	62.379	-	-	-	-	62.379
tekort ruimte krediet 2011 t/m 2013	<i>rectificaties</i>	1.754	-4.095	-2.341	-	-	-	-	-2.341
Kredieten 2012:									
omschrijving									
N502b-01 GO 9,20-11,24 incl. N503		nvt*		nvt*	2.951			2.951	
N232b-01 GO km 23,33 - 25,4, en km 29,4 - 33,15		nvt*		nvt*	5.233			5.233	
N244b-01 GO km 12,3 - 20,3		nvt*		nvt*	4.666			4.666	
N248b-01 GO km 3,55-18,70		nvt*		nvt*	6.009			6.025	
N249a-01 GO km 0,00-12,6		nvt*		nvt*	5.080		16	5.080	
N517a-01 GO km 0,05-1,83		nvt*		nvt*	704			704	
N207a/b-02 vervangen duikers bijdrage PMI		nvt*		nvt*	2.204			2.204	
N235a-01 GO km 0,03-8,1 incl busbaan		nvt*		nvt*	4.160			4.160	
N240a-01 GO km 7,0-10,0		nvt*		nvt*	-			-	
N241b-02 vervanging kunstwerk bijdrage aan PMI		nvt*		nvt*	200			200	
N245b-01 GO km 29,3-35,9		nvt*		nvt*	790			790	
N417a-01 GO km 8,9-10,8		nvt*		nvt*	451			499	
						1	47		

N509a-01 GO km 2,0-7,3	nvt*	nvt*	2.447	-	-	2.447			
N235a-03 GO km 0,03-8,1 incl busbaan fase 2	nvt*	nvt*	1.874	-	-	1.874			
				-	-				
				-	-				
N207a-01		nvt*		2.739	-	2.739			
N242b-02		nvt*		8.319	-	8.319			
N245a-01		nvt*		3.278	-	3.278			
Bouwrente vvW		nvt*		217	-	217			
		nvt*		-	-				
betrekking op deel niet gespecificeerd		nvt*		-	-				
Totaal kredieten 2012	<i>rectificaties</i>	37.340	14.653	51.993	36.769	14.554	63	51.386	607
Kredieten 2013:									
omschrijving									
N520a-01 GO km 0,05-5,17	nvt*	nvt*	1.915	-	-	1.915			
N511a-01 GO km 0,05 - 2,50	nvt*	nvt*	1.040	-	-	1.040			
N201b-02 GO km 35,9-40,43	nvt*	nvt*	889	-	-	889			
N232c-01 overdracht aan Amstelveen	nvt*	nvt*	650	-	-	650			
N236a-01 vervanging verhardingen	nvt*	nvt*	2.133	-	-	2.133			
N241a-01 bijdrage PMI	nvt*	nvt*	-	-	-	-			
N248a-01 bijdrage PMI	nvt*	nvt*	1.880	-	5	1.885			
N512a-01	nvt*	nvt*	1.221	-	-	1.221			
N521a-01 GO km 0,00-2,43	nvt*	nvt*	1.261	-	-	1.261			
Totaal kredieten 2013	<i>rectificaties</i>	14.210	-6.164	8.046	10.989	-	5	10.994	-2.948
Kredieten 2014:									
omschrijving									

N206a-01 GO km 36,09-37,00	850	0		767			767	
			850		-	-		83
N239b-01 GO	1.650	0		1.305			1.305	
			1.650		-	-		345
N244c-02 Bijdrage aan PMI	6.000	0		6.000			6.002	
			6.000		-	2		-2
N516a-02 vervangen KW 25b16	2.050	0		2.031			2.040	
			2.050		-	9		10
Totaal kredieten 2014	10.550	-	10.550	10.103	-	11	10.114	436

Kredieten 2015:

omschrijving

N200a-02 vervangen verharding Zeeweg	3.315	0		2.990			2.990	
			3.315		-	-		325
N203c-04 vervangen km 54,8-60,48	1.500	0		1.459			1.459	
			1.500		-	-		41
N302a-03 vervanging wegconstructie km 39,3 - 48,73	4.680	0		425			1.412	
			4.680		-	987		3.268
Totaal kredieten 2015	-	9.495	-	9.495	4.874	-	987	5.861

Kredieten 2016:

omschrijving

N205b-03	670	0		460			466	
			670		1	5		204
N242Ld-01	350	0		212			213	
			350		-	1		137
N243a-03	700	0		408			408	
			700		-	-		292
N302a-01	1.070	0		1.081			1.081	
			1.070		-	-		11
N506a-02	2.000	0		1.600			1.600	
			2.000		-	-		400
N507a-02	2.000	0		2.000			2.000	
			2.000		-	-		-
N236a-02	2.700	0		949			1.843	
			2.700		-	894		857
Totaal kredieten 2016	9.490	-	9.490	6.710	1	900	7.611	1.879

Kredieten 2017:

omschrijving

N240b-01	5.200	0		-			-	5.200
			5.200		-	-		
N520b-02	1.000	0		3			14	
			1.000		-	11		986
Totaal kredieten 2017	6.200	-	6.200	3	-	11	14	6.186

Kredieten 2018:**omschrijving**

N231b-01	PS 30-09-2019;69 414KE en 4KE correctie 2017:60	4.714	-418	4.296	778	-	1.939	2.717	1.579
N243a-04		8.700	0	8.700	-	-	40	40	8.660
N247a-06	PS 18-11-2019:81	1.450	550	2.000	31	-	33	64	1.936
N240c-01		750	0	750	-	-	35	35	715
N247b-02		3.600	0	3.600	224	-3	182	403	3.197
Totaal kredieten 2018		19.214	132	19.346	1.033	-3	2.229	3.259	16.087

Kredieten 2019:

N506a-03		3.700	0	3.700	232	-	163	395	3.305
N197a-01		0	0	-	-	-	-	-	-
N201c-03		1.430	0	1.430	-	-	-	-	1.430
N239a-03		2.090	0	2.090	-	-	52	52	2.038
N241b-03		10.850	0	10.850	-	-	-	-	10.850
N247a-03	PS 18-11-2019:81	1.500	100	1.600	41	-	44	85	1.515
N244a-01	PS 18-11-2019:81		480	480		-	-	-	480
N243a-04	PS 18-11-2019:81		600	600		-	-	-	600
Totaal kredieten 2019		19.570	1.180	20.750	273	-	259	532	20.218

126.069	9.801	135.870	70.754	14.552	4.465	89.771	46.099
----------------	--------------	----------------	---------------	---------------	--------------	---------------	---------------

* In de jaren tot 2014 werd een totaalkrediet aangevraagd dat verder niet werd opgedeeld naar onderliggende projecten.
Vanaf 2014 worden kredieten per project aangevraagd waardoor tevens de besteding per project inzichtelijk wordt.

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Besluit van pro-vinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2018	krediet mutaties 2019	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2019	Cumulatief besteed t/m 2018	rectificaties t/m 2018	Besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Restant krediet 2019
Kredieten 2014: kunstwerken									
omschrijving									
N203 Brug Krommenie A-01 vervangen 19D03		zie B-01		zie B-01					
N203 Brug Krommenie B-01 vervangen 19D04		17.525	0	17.525	8.046	-	526	8.572	8.953
K20/10/09 Leeghwaterbrug A-02 vervanging	PS 30-09-2019;69	10.100	1.400	11.500	4.622	14	4.885	9.521	1.979
Totaal kredieten 2014		27.625	1.400	29.025	12.668	14	5.411	18.093	10.932
Kredieten 2015: kunstwerken									
omschrijving									
K19w Cruquiusbrug A verv best. En aanbru	PS 30-09-2019;69	4.400	5.400	9.800	964	1	226	1.191	8.609
Totaal kredieten 2015		4.400	5.400	9.800	964	1	226	1.191	8.609
Kredieten 2016: kunstwerken									
omschrijving									
K09 Beatrixbrug 19D19	PS 30-09-2019;69	12.700	-3.145	9.555	3.267	-1	4.702	7.968	1.587
K17 Brug Ouderkerk	PS 30-09-2019;69	6.500	10.370	16.870	5.052	-	3.089	8.141	8.729
Totaal kredieten 2016		19.200	7.225	26.425	8.319	-1	7.791	16.109	10.316
kredieten 2017: kunstwerken									
omschrijving									
K20m Kogerpolderbrug-03	PS 30-09-2019;69	5.700	2.000	7.700	2.000	-	3.664	5.664	2.036
K20N Stolperbasculebrug		11.600	0	11.600	-	-	54	54	11.546
Totaal kredieten 2017		17.300	2.000	19.300	2.000	-	3.718	5.718	13.582
kredieten 2018 kunstwerken									
omschrijving									
N248b Waardbrug 14G11		-	-	-	-	-	-	-	-
Totaal kredieten 2018		-	-	-	-	-	-	-	-

kredieten 2019 kunstwerken								
N248b Schagerbrug A 14G14	4.600	0	4.600	-	-	-	-	4.600
K1 Zijperbrug 14D30	4.600	0	4.600	-	-	-	-	4.600
Totaal kredieten 2019	9.200	0	9.200	0	0	-	-	9.200
Totaal kredieten kunstwerken								
	77.725	16.025	93.750	23.951	14	17.146	41.111	52.639
Totaal krediet wegen								
	203.794	25.826	229.620	94.705	14.566	21.611	130.882	98.738

5.2.2.3 Specificatie kredieten PMO vaarwegen

Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2018	krediet mutaties 2019	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2019	Cumulatief besteed t/m 2018	rectificaties t/m 2018	Besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Restant krediet 2019
		x € 1.000		x € 1.000	x € 1.000		x € 1.000	x € 1.000	x € 1.000
Kredieten 2011 t/m 2014 oevers									
Totaal beschikbaar 2011 t/m 2013	<i>rectificatie</i>	25.500	-1.039	24.461	25.497	-	-	25.497	-
K17a-02 [05.8680-1002]	<i>rectificatie</i>		200	200		36	-	36	1.036
Ruimte krediet 2011 t/m 2014 oevers	<i>rectificatie</i>	25.500	839	24.661	25.497	36	-	25.533	-872
Kredieten 2015: oevers omschrijving									
K20N-c-01 NHK vervanging oevers Noord km 65,45-68,0		3.500	0	3.500	3.356	-	278	3.634	-134
K4/5/6-c vervanging vvv 19	<i>SAP jr 2019 (PS 2017;75)</i>	4.500	428	4.928	1.619	1	2.055	3.675	1.253
K2/K3 vervangingen vvv 15	<i>rectificatie</i>	11.800	-100	11.700	8.012	-	413	8.425	3.275
Totaal kredieten 2015 oevers		19.800	328	20.128	12.987	1	2.746	15.734	4.394
Kredieten 2016: oevers omschrijving									
K4/5/6c vaarwegvak 20	PS 18-11-2019:81	14.250	-6.250	8.000	709	-	1.369	2.078	5.922
Totaal kredieten 2016 oevers		14.250	-6.250	8.000	709	-	1.369	2.078	5.922
kredieten 2017 omschrijving									
K4/5/6a vaarwegvak 18		7.300	0	7.300	396	-25	848	1.219	6.081
K7/8 vaarwegvak 21		4.800	0		315				

				4.800		-10	279	584	4.216
K20/10/09a-01 vaarwegvak 6		840	0		0				
				840		-	-	-	840
Totaal kredieten 2017			-	12.940		-			
		12.940			711	35	1.127	1.803	11.137
kredieten 2018 oevers									
omschrijving									
K20a-01 vaarwegvak 5	PS 18-11-2019:81	2.040	1.360		0				
				3.400		-	-	-	3.400
K20/10/09b-01 vaarwegvak 7		2.800	0		0				
				2.800		-	2	2	2.798
Totaal kredieten 2018			1.360	6.200	-	-			
		4.840					2	2	6.198
kredieten 2019 oevers									
omschrijving									
K9-01 vaarwegvak 8	PS 18-11-2019:81	0	840		0				
				840		-	5	5	835
K20m-a-01 vaarwegvak 10		0	0		0				
				-		-	-	-	-
K20Na-01 vaarwegvak 4	PS 18-11-2019:81	0	1.500		0				
				1.500		-	1	1	1.499
K20Zb-01 vaarwegvak 11		0	0		0				
				-		-	-	-	-
K18a-01, vaarwegvak 16, Westfriese Vaart; splitsing Waardkanaal	PS 18-11-2019:81		1.685						
				1.685		-	31	31	1.654
K18b-01, vaarwegvak 17, Westfriese Vaart, zijslot bij km. 7,8 - Medemblik	PS 18-11-2019:81		4.400						
				4.400		-	89	89	4.311
K20a-02, vaarwegvak 5, Noordhollandsch Kanaal: Omval - Alkmaar Noord	PS 18-11-2019:81		1.600						
				1.600		-	2	2	1.598
nbn			0						
				-		-	-	-	-
nbn			0						
				-		-	-	-	-
nbn			0						
				-		-	-	-	-
nbn			0						
				-		-	-	-	-
nbn			0						
				-		-	-	-	-
nbn			0						
				-		-	-	-	-

	-	-	-	-	-	-	-	-	-
	-	10.025	10.025	-	-	128	128	9.897	
Totaal kredieten oevers	77.330	4.624	81.954	39.904	2	5.372	45.278	36.676	
Besluit van provinciale staten resp. begrotingswijziging	Besluit van pro- vinciale staten resp. begrotings- wijziging	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2018	krediet mutaties 2019	Beschikbaar gesteld krediet t/m 2019	Cumulatief besteed t/m 2018	rectificaties t/m 2018	Besteed in 2019	Cumulatief besteed t/m 2019	Restant krediet 2019
kredieten 2017: kunstwerken									
omschrijving									
K20N KVVV Kolkwand	11.600	0		11.600	768	-5	444	1.207	10.393
Totaal kredieten kunstwerken	11.600	-	11.600	768	-5	444	1.207	10.393	
Totaal kredieten Vaarwegen	88.930	4.624	93.554	40.672	-3	5.816	46.485	47.069	

Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar

Flottende Activa

5	Uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	31-12-2019	31-12-2018
		x € 1.000	x € 1.000
	<i>Vorderingen op openbare lichamen</i>		
	Te vorderen omzetbelasting	58.841	65.447
	Te vorderen Vennootschapsbelasting	99	0
	Motorrijtuigenbelasting	18.560	16.959
	Nog te ontvangen Provincies	377	730
	Nog te ontvangen Rijksoverheid	150	0
	Nog te vorderen Gemeenten	3.819	14.550
	Overige nog te ontvangen	1.495	1.027
		83.341	98.713
	<i>Uitzettingen in 's-Rijksschatkist met een rentetypische looptijd korter dan een jaar</i>	311.592	390.591
	<i>Rekening-courant verhouding met niet-financiële instellingen (Groenfonds)</i>	4.202	2.251
	<i>Overige vorderingen</i>		
	Debiteuren	2.697	1.506
	Te vorderen rente per 31 december van de verstrekte langlopende geldleningen en beleggingen	5	7
	Te vorderen leges, boete en dwangsom	327	2.786
	Te vorderen detachingskosten	429	496
	Te vorderen verkoop grond en onroerend goed	1.088	680
	Overige posten	81	564
		4.627	6.039
	Totaal uitzettingen met een looptijd korter dan een jaar	403.762	497.594

Toelichting

De afname van het bedrag aan vorderingen met ruim € 93,6 mln. wordt verklaard door de afname van de uitzettingen in 's-Rijksschatkist met € 79 mln, deze afname wordt onder andere veroorzaakt door het investeringsvolume in 2019. Daarnaast is er een vordering groot € 11 mln die in 2018 open stond in 2019 ontvangen.

Liquide middelen

De provincie NH heeft alle bankrekeningen van de huisbankier ABNAMRO en de BNG in het stelsel van het schatkistbankieren. Dat betekent dat dagelijks alle saldi worden afgeroomd of aangevuld naar € 0,00.

Het drempelbedrag is een minimumbedrag (afhankelijk van de omvang van de decentrale overheid) dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)

Verslagjaar 2019

(1)	Drempelbedrag	5651			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	161	161	202	161
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	5.489	5.489	5.448	5.489
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

(1) Berekening drempelbedrag

Verslagjaar

(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	1.450.295			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	500.000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	950.295			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	5651			

(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen

Kwartaal 1 Kwartaal 2 Kwartaal 3 Kwartaal 4

(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	14.507	14.664	18.605	14.834
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	161	161	202	161

Overlopende activa

Het saldo van de overlopende activa is toegenomen met ruim € 0,18 mln. met name door de toename van de overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen.

Nog te ontvangen voorschotbedragen op doeluitkeringen:

Nog te ontvangen voorschotbedragen voor doeluitkeringen	Saldo 31-12- 2018	Correctie voorgaand jaar	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12- 2019
	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000
<i>EU</i>					
<i>Rijk</i>					
RSL 2017	1.776	-		1.776	-
<i>Overige Nederlandse overheidsorganen</i>					
Groenfonds	-	133	550	-	683
Totaal	1.776	133	550	1.776	683

Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen:	31-12-2019	31-12-2018
	x € 1.000	x € 1.000
Overige voorschotten	500	500
Nog te ontvangen bedragen	27.084	29.032
Overige vooruitbetaalde bedragen	1.022	281
	<u>28.606</u>	<u>29.813</u>

Passiva

Eigen vermogen - Reserves

Staat van het verloop van de reserves (art. 54)

Naam van de reserve (x € 1.000)	Stand per	Resultaat- bestemming 2018	Toevoegingen		Onttrekkingen			Stand per
	01-01-19		Stortingen	Wegens overheveling van middelen	Bestedingen	Wegens overheveling van middelen	Vrijval ten gunste van rekening van lasten en baten	31-12-19
Algemene reserves								
Algemene reserve	123.980	14.048	28.592	615	85.937	-	-	81.298
Totaal algemene reserves (a)	123.980	14.048	28.592	615	85.937	-	-	81.298
Bestemmingsreserves								
Programma 1 Openbaar Bestuur								
Cofinanciering Europese projecten	8.082	-	-	-	2.311	-	-	5.771
Programma 2 Bereikbaarheid								
Mobiliteitsbeleid	-	-	230	4.133	363	219	64	3.717
Fietsinfrastructuur*	25.455	-	-	-	-	25.455	-	-
OLV-Greenport*	11.291	-	-	-	-	11.291	-	-
Zuidas en Zeepoort*	59.391	-	-	-	-	59.391	-	-
Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid Door Derden	-	-	29.317	150.997	19.254	-	-	161.060
Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur	-	-	21.458	257.209	720	31.889	-	246.058
Groot Onderhoud Wegen	33.521	-	18.596	1.750	13.359	15.677	1.039	23.792
Investerings Kunstwerken	-	-	1.300	12.226	-	6.148	-	7.378
Groot Onderhoud Vaarwegen	10.949	-	159	484	2.180	1.780	2.396	5.236
Innovatieprojecten SolaRoad*	1.992	-	-	-	-	1.992	-	-
Innovatieprojecten Mobiliteit	-	600	10.171	15.029	4.027	-	373	21.400
Openbaar Vervoer Projecten	36.800	-	51.451	1.735	48.611	22.050	-	19.325
Programma 3 Water								
Meekoppelkansen bij Dijkverst. en Kustontw.	14.606	1.238	3.900	9.167	781	-	-	28.130
Waterrecreatie	4.190	-	1.551	1.276	2.127	-	-	4.890

<i>Programma 4 Milieu</i>								
Bodemsanering	24.873	-	4.923	-	2.379	-	571	26.846
Energietransitie	-	-	9.995	15.121	2.908	-	-	22.208
Circulaire economie	-	-	204	948	465	-	-	687
Verduurzaming Bestaande Woningvoorraad	-	-	1.981	7.364	7.952	-	-	1.393
<i>Programma 5 Ruimte</i>								
OV Knooppunten	-	-	4.473	8.376	5.700	-	-	7.149
Ontwikkeling Havencomplexen	6.751	-	1.552	1.493	92	-	-	9.704
Ruimtelijke Ontwikkeling	-	-	1.000	6.390	2.000	-	50	5.340
Herstructurering bedrijventerreinen	2.167	1.000	3.500	-	2.635	-	-	4.032
MKB Innovatie-Instrumenten	-	-	4.081	11.474	6.485	-	240	8.830
Duurzame Landbouw	-	-	-	6.926	4.418	-	-	2.508
Europese Landbouwprojecten	3.283	-	250	-	1.900	-	-	1.633
Woonbeleid	-	-	236	6.369	697	-	-	5.908
Woningbouw	-	-	4.715	7.585	100	-	38	12.162
Investeringsimpuls Duurzame Zee	1.493	-	-	-	523	1.493	-	523
Leefbaarheidsfonds Schiphol	10.000	-	-	-	10.000	-	-	-
<i>Programma 6 Groen</i>								
Groen	70.680	15.481	31.154	11.546	13.996	18.540	-	96.325
Groene Uitweg	35.978	-	99	30	5.976	3.610	-	26.521
Oostelijke Vechtplassen (OVP)	8.276	-	-	17.453	1.632	7.978	-	16.119
Cofinanciering Waddenzee	3.641	-	951	-	1.271	-	-	3.321
<i>Programma 7 Cultuur en Erfgoed</i>								
Monumenten (Mr.F.J.Kranenburgfonds)	4.639	-	6.402	423	5.629	-	651	5.184
SvA/NHW Werelderfgoed	-	-	-	8.006	635	-	-	7.371
<i>Programma 8 Financiën en Bedrijfsvoering</i>								

Vervanging ICT-Apparatuur*	1.355	-	-	-	-	1.355	-	-
Organisatieveranderingen*	968	-	-	-	-	968	-	-
Bedrijfsvoering	4.005	-	3.026	2.323	4.080	-	-	5.274
Huisvesting	15.245	-	-	-	762	-	-	14.483
GO-Gelden	3.232	-	-	-	194	-	-	3.038
UNA*	1.740	-	-	-	-	1.740	-	-
EXIN-H*	57.924	-	-	-	-	57.924	-	-
TWIN-H*	152.544	-	-	-	-	152.544	-	-
Actieprogramma 2010*	27.325	-	-	-	-	27.325	-	-
Infrastructuur*	94.492	21.000	-	-	-	115.492	-	-
Programma Water als Economische Drager*	2.276	-	-	-	-	2.276	-	-
Werkgelegenheid en Economie*	25.224	-	-	-	-	25.224	-	-
Stedelijke Vernieuwing*	305	-	-	-	-	-	305	-
Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder*	5.340	-	-	-	-	5.340	-	-

Reserves ter dekking van kapitaallasten

Kapitaallasten Groen (Progr. 6)	2.605	-	-	1.088	67	-	-	3.626
Kapitaallasten Wegen (Progr. 2)	104.834	-	-	13.346	457	85	-	117.638
Kapitaallasten OV (Progr. 2)	25.838	-	-	10.796	95	-	-	36.539
Kapitaallasten Vaarwegen (Progr. 2)	240	-	-	40-	-	-	-	200
Dekking kapitaallasten VIK (Progr. 2)	11.907	-	-	6.148	120	-	-	17.935
Dekking kap.lasten invest.Haven (Progr. 5)	560	-	-	-	140	-	-	420

Totaal bestemmingsreserves	916.017	39.319	216.675	597.171	175.995	597.786	5.727	989.674
Totaal reserves(a + b)	1.039.997	53.367	245.267	597.786	261.932	597.786	5.727	1.070.972

Resultaat 2019	35.634							
----------------	--------	--	--	--	--	--	--	--

Totaal eigen vermogen	1.106.606							
-----------------------	-----------	--	--	--	--	--	--	--

*Deze reserves worden in 2019 opgeheven.

Algemene reserve

Doel:

De Algemene Reserve vormt een buffer voor financiële tegenvallers van een omvang die niet uit de algemene dekkingsmiddelen zijn op te vangen.

Stortingen:

In 2019 is er € 29,2 mln. gestort in de Algemene reserve. Het betreft de volgende toevoegingen:

- € 6,0 mln.: Storting conform kadebrief 2020. Om de begroting meerjarig sluitend te maken wordt een deel van het begrote resultaat 2019 ingezet om het tekort in de jaren 2020 en 2021 te dekken.
- € 13,5 mln. Storting conform derde begrotingswijziging 2019. Bij het opstellen van het coalitieakkoord 'Duurzaam doorpakken' is rekening gehouden met het positieve begrotingssaldo bij de derde begrotingswijziging. Dit is gestort in de algemene reserve en wordt in de komende jaren onttrokken ten behoeve van de uitvoering van het coalitieakkoord.
- € 7,2 mln.: Storting van het bedrag aan uitgestelde intenties conform laatste begrotingswijziging 2019
- € 1,2 mln. Storting van de ruimte onder het plafond van het BTW-compensatiefonds als conform laatste begrotingswijziging 2019.. Deze storting vloeit voort uit het herstelplan van de algemene reserve (zie voordracht begroting 2019). De inkomsten vielen € 2,7 mln. lager uit dan waar rekening mee is gehouden in het herstelplan.
- € 0,7 mln: Storting van de middelen ten behoeve van het fonds herbestemming vanuit het coalitieakkoord 2015-2019. Omdat een lening is verstrekt worden de beschikbare middelen in de algemene reserve gestort.
- € 0,6 mln. Vanuit de afwikkeling herschikking reserves wordt dit bedrag conform derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de algemene reserve.

Onttrekkingen:

In 2019 is er € 85,9 mln. onttrokken aan de algemene reserve.

- € 52,5 mln. Betreft de onttrekking conform begroting van middelen die in voorgaande jaren in de algemene reserve zijn gestort ter dekking van uitgaven in 2019.
- € 15,4 mln. Betreft de onttrekking van de middelen die in 2018 zijn gestort in de algemene reserve ten behoeve van de uitgestelde intenties waarvoor de besteding in 2019 plaatsvond
- € 17,5 mln. Betreft de onttrekking ter dekking van de verliesvoorziening derde tranche Pallas conform derde begrotingswijziging 2019
- € 0,4 mln. Betreft de onttrekking van decentralisatieuitkeringen die in 2018 zijn gestort in de algemene reserve. € 0,1 mln. voor aanpak problematiek vakantieparken en € 0,3 mln voor Smart HUB industrie.

Stand:

Conform financieel beleid van de provincie moet de omvang van de Algemene Reserve tenminste 25% van de structurele algemene dekkingsmiddelen bedragen, met een minimum gelijk aan het saldo van het netto risicobedrag dat berekend is voor het boekjaar waarop deze jaarrekening betrekking heeft.

De structurele algemene dekkingsmiddelen bestaan uit de uitkering uit het provinciefonds (exclusief voormalig BDU middelen), de opcenten motorrijtuigenbelasting, het renteresultaat en de dividenduitkeringen.

De omvang van de structurele algemene dekkingsmiddelen per ultimo 2019 bedraagt € 351,8 miljoen; 25% hiervan is € 87,9 miljoen.

De omvang van de berekende risico's is € 19,0 miljoen voor het komende jaar en € 27,3 miljoen voor 4 jaar.

Op basis hiervan kan afgeleid worden dat de minimale omvang van de Algemene reserve € 87,9 miljoen moet zijn. Het saldo van de Algemene reserve ultimo 2019 bedraagt €81,3 miljoen. Per saldo zorgt dit voor een tekort in de algemene reserve van €6,6 miljoen ultimo 2019. Hierbij dient opgemerkt te worden dat voorgesteld is om uit het resultaat over 2019 nog een bedrag van €2,9 miljoen te storten en daarnaast een bedrag van €6,6 miljoen ten behoeve van de Uitgestelde intenties. Hierdoor zal het tekort omslaan in een overschot op 1 januari 2020 van €2,9 miljoen.

Toelichting bestemmingsreserves

Reserve Cofinanciering Europese projecten	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Ambitie: De provincie Noord-Holland benut 'met verstand' optimaal de Europese subsidiemogelijkheden voor het realiseren van haar eigen doelstellingen.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.
Bestedingsplan	Bestedingsplan
Operationeel doel	1.4.2
Toelichting stortingen	n.v.t.
Toelichting onttrekkingen	Aan de reserve zijn middelen onttrokken voor subsidieverlening Kansen voor West 2 € 2.119.000 bijdrage aan de managementautoriteit € 191.000
Toelichting stand	De in de reserve beschikbare middelen per eind 2019 zijn bestemd voor Cofinanciering Europese EFRO-programma's Noord-Holland. Voor Kansen voor West 2 is voor 2020 een subsidieplafond van € 1 miljoen vastgesteld en voor Interreg A en B € 500.000. Daarnaast zullen nog subsidies worden verleend op grond van de voor 2018 en 2019 vastgestelde subsidieplafonds tot ca. € 1,3 miljoen. Deze subsidies zijn nog niet verleend omdat eerst de Europese subsidie moet zijn verleend voordat Noord-Holland een subsidie cofinanciering kan verlenen. Daarnaast worden de kosten die de managementautoriteit in rekening brengt ten laste van de reserve gebracht. Het restant in de reserve blijft beschikbaar voor komende jaren.
Reserve Mobiliteitsbeleid	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de voorbereiding van het opstellen en uitvoeren van beleid. In het jaarlijkse door PS vast te stellen programma Mobiliteit maken we dit inzichtelijk. Het gaat hierbij om activiteiten voor onder andere fiets, het goederenvervoer, duurzame respectievelijk slimme mobiliteit, waaronder ook verkeersmanagementbeleid, het openbaar vervoer, verkeersveiligheid, en mobility-as-a-service en de samenwerkingsverbanden met Regio en Rijk.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.1.1
Toelichting stortingen	In 2019 is er € 230.000 gestort en € 4,1 miljoen overgeheveld vanuit diverse reserves (verwerkt bij de Derde begrotingswijziging 2019). Daarnaast is er € 219.000 aan middelen overgeheveld naar de reserve Innovatieprojecten Mobiliteit.
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is € 362.000 aan de reserve onttrokken (waarvan € 242.000 ter dekking van capaciteitskosten) Dit bedrag is besteed aan onder meer: Algemene Verkeers- en vervoerplannen (€ 116.000); Mobiliteitsbeleid 2050 (€ 55.000); Hyperloop (€ 49.000) en Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid € 121.000). Daarnaast is er € 64.500 vrijgevallen ter dekking van (extra) uitgaven Platform Bereikbaarheid Metropool Amsterdam (PBMA) – Coördinatie op het Spoor. Ten slotte is € 219.000 overgeheveld naar de reserve Innovatieve projecten Mobiliteit voor Gebiedsgerichte Uitvoering (GGU) Zuid-Kennemerland.

Toelichting stand	Per 31 december 2019 is er nog € 3,7 miljoen beschikbaar dat in deze coalitieperiode (2020-2023) onder meer zal worden ingezet voor programma Verkeersveiligheid, algemene verkeer- en vervoerstudies en programma Snel & Duurzaam.
-------------------	---

Reserve Fietsinfrastructuur

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Uitvoeren van de Impuls Fietsmaatregelen ten behoeve van het oplossen van knelpunten.
Instellingsbesluit	Najaarsnota 2008 d.d. 17 november 2008, voordracht 854. Zomernota 2011 d.d. 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.1
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 25,5 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 0,6 mln: Reserve Mobiliteitsbeleid • € 6,6 mln: Reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden • € 18,2 mln: Reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

Reserve OLV Greenport

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Op basis van motie M4-8 (Begroting 2011) is voorzien in een provinciale bijdrage aan de realisatie van de ongestoorde logistieke verbinding (OLV) Greenport-Aalsmeer.
Instellingsbesluit	Zomernota 2012, vastgesteld door PS op 24 september 2012, punt 9 bij voordracht 67. Laatste begrotingswijziging 2011, vastgesteld door PS op 12 december 2011, punt 11 bij voordracht 88.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.1
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 11,3 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 0,1 mln: Reserve Mobiliteitsbeleid • € 9,8 mln: Reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden • € 1,4 mln. Reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

Reserve Zuidas en Zeeport

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het doel van de bestemmingsreserve is om een bijdrage te kunnen leveren aan het realiseren van de projecten Zuidas Amsterdam en Zeeport IJmuiden.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70. Laatste Begrotingswijziging 2011, vastgesteld door PS op 12 december 2011, punt 11 bij voordracht 88.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.1.2
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 59,4 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden.

Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.
-------------------	---

Reserve Uitvoeren van Mobiliteitsbeleid door Derden	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor de uitvoering van Mobiliteitsbeleid waarmee de Provincie andere wegbeheerders (gemeenten en waterschappen) en organisaties (bv. op gebied verkeersveiligheid) in staat stelt om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de verkeersveiligheid en bereikbaarheid. Onder dit doel valt de subsidieregeling kleine infrastructuur en gedragsbeïnvloeding, evenals de subsidieregeling voor fietsvoorzieningen en doorstroming openbaar vervoer. Verder valt hieronder de jaarlijkse storting die we ten behoeve van de verbetering van het openbaar vervoer in de ov terminal in de Zuidas en de stortingen die we voor de OLV Greenport doen.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.1.2
Toelichting stortingen	In 2019 is 29,3 miljoen in de reserve gestort, waaronder voor Zuidas OV-terminal € 11,5 miljoen OLV Greenport Aalsmeer € 3 miljoen, Fietsinfrastructuur € 1,8 miljoen, Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid € 1,2 miljoen, Omrijkosten OV-concessiehouders € 400.000, Kleine infrastructuur € 10,9 miljoen en Bereikbaarheid Kust Zuid-Kennemerland € 500.000. Daarnaast is er voor € 151 miljoen vanuit diverse reserves overgeheveld (verwerkt bij Derde Begrotingswijziging 2019).
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is € 19,3 miljoen onttrokken aan de reserve voor bijdragen projecten, te weten: € 16 miljoen weginfrastructuur (waaronder Kleine infrastructuur € 5,6 miljoen en € 9,9 miljoen OLV Greenport Aalsmeer), € 1,5 miljoen Fiets, € 0,4 miljoen Openbaar Vervoer en € 1,3 miljoen Gedragsbeïnvloeding verkeersveiligheid.
Toelichting stand	Per 31 december 2019 is er nog € 156,6 miljoen. Dat zal onder meer zal worden besteed aan Kleine infrastructuur, incidentele subsidie Zaanbrug, Actieprogramma Fiets, OV SAAL (Schiphol Amsterdam Almere Lelystad), Zuidas OV-terminal, Investeringsagenda doorstroming Ov.

Reserve Ontwikkelen Provinciale Infrastructuur	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor het aanleggen en verbeteren infrastructuur en ter dekking van uitgaven met betrekking tot het jaarlijks door PS vastgestelde 4 jarig programma Mobiliteit of separate krediet besluiten.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.1
Toelichting stortingen	In 2019 is € 21,4 miljoen gestort te weten voor Westfriisiaweg € 11,76 miljoen, Bereikbaarheid Haarlemmermeer Bollenstreek – Duinpolderweg € 4,6 miljoen Extra investeringen PMI € 4,3 miljoen, Bijdrage VRA Verbinding A8-A9 € 553.000 en Duurzaamheid Fiets € 200.000. Daarnaast is er vanuit diverse reserves € 257 miljoen overgeheveld (verwerkt bij Derde begrotingswijziging 2019). Tenslotte is er € 85.000 overgeheveld vanuit de reserve Kapitaallasten Wegen.
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is € 720.000 aan uitgaven onttrokken (waarvan € 138.000 aan capaciteitskosten), waaronder € 461.000 studiekosten Verbinding A8-A9, 114.000 Investeringspakket Bereikbaarheid (IPB) Alkmaar en € 145.000 HOV Noordwijk. Daarnaast is er € 31,9 miljoen naar andere reserves overgeheveld, waarvan € 13,3 miljoen naar de reserve Kapitaallasten Wegen, € 10,8 miljoen naar de reserve Kapitaallasten Openbaar Vervoer en € 7,7 miljoen naar de reserve Innovatieprojecten Mobiliteit.
Toelichting stand	Per 31-12-2019 is er € 246 miljoen beschikbaar onder meer voor studiekosten PMI-projecten, Verbinding A8-a9 en HOV Noordwijk en investeringsbijdragen wegenprojecten (waaronder Bereikbaarheid Haarlemmermeer – Bollenstreek /Duinpolderweg, Verbinding A8-A9, Westfriisiaweg), fietsinfrastructuur (Oplossen fietsknelpunten) en OV-infrastructuur (HOV in 't Gooi).

Reserve Groot Onderhoud Wegen	
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale wegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.3.2
Toelichting stortingen	In 2019 zijn, conform begroting, de volgende bedragen in deze reserve gestort: · Normbedrag variabel onderhoud € 18.210.000 · Extra storting conform kaderbrief 2019 € 386.000 · Overheveling vanuit reserve groot onderhoud vaarwegen € 1.750.000
Toelichting onttrekkingen	In 2019 zijn de volgende bedragen aan deze reserve onttrokken: · Uitgaven variabel onderhoud wegen (inclusief capaciteitskosten) € 13.869.592 · Overheveling naar reserve Investerings Kunstwerken conform begroting € 12.226.000 · Overheveling naar reserve Provinciale infrastructuur conform begroting € 3.451.000 · Vrijval reserve ter dekking van de capaciteitskosten € 1.039.000
Toelichting stand	Jaarlijks wordt bij de begroting berekend of de bestemmingsreserve toereikend is voor het variabel onderhoud wegen.
Reserve Investerings Kunstwerken	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Realiseren van investeringen in kunstwerken.
Instellingsbesluit	Derde begrotingswijziging 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.3.2
Toelichting stortingen	In 2019 zijn de volgende bedragen, conform begroting, in deze reserve gestort: · Machinerichtlijn € 1.300.000 · Overheveling vanuit de reserve groot onderhoud wegen € 12.226.000
Toelichting onttrekkingen	In 2019 zijn de volgende bedragen aan deze reserve onttrokken: · 24 uren centrale afstandbediening bruggen en sluizen € 3.755.945; · Machinerichtlijn € 2.080.198; · vervangingsinvestering kunstwerken € 314.135;
Toelichting stand	Jaarlijks wordt bij de begroting berekend of de bestemmingsreserve toereikend is voor het variabel onderhoud vaarwegen.
Reserve Groot Onderhoud Vaarwegen	
Functie	Egalisatiereserve
Doel	Reservering van middelen voor beheer en onderhoud van de provinciale vaarwegen, waarvan de activiteiten zijn opgenomen in een door GS goedgekeurd (voortschrijdend) groot onderhoudsplan (PMO).
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.3.3
Toelichting stortingen	In 2019 zijn de volgende bedragen in deze reserve gestort: - Normbedrag variabel onderhoud € 159.000 - Afwikkeling eindsaldo rserve TWIN-H € 484.135
Toelichting onttrekkingen	In 2019 zijn de volgende bedragen aan deze reserve onttrokken: - Uitgaven variabel onderhoud vaarwegen (inclusief externe capaciteitskosten) € 2.440.168; - Overheveling naar reserve Groot onderhoud wegen € 1.750.000 conform begroting; - Overheveling naar reserve Ontwikkeling Provincie Infrastructuur € 70.000 conform begroting; - Vrijval ten gunst van de exploitatie conform begroting € 2.396.000;
Toelichting stand	Jaarlijks wordt bij de begroting berekend of de bestemmingsreserve toereikend is voor het variabel onderhoud vaarwegen.

Reserve Innovatieprojecten SolaRoad	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Innovatie ten behoeve van de verbreding van het SolaRoad. In de loop van het derde kwartaal 2016 zal in een cash flow voor de ontwikkeling van SolaRoad, periode 2015-2019, worden voorzien.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.4.2
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 1,9 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de reserve Innovatieprojecten Mobiliteit.
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.
Reserve Innovatieprojecten Mobiliteit	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel uitgaven te dekken voor innovatieve projecten op het gebied van Mobiliteit, zoals Smart Mobility, Beter Benutten, Intelligente kruispunten, I-Centrales en SolaRoad.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.4.2
Toelichting stortingen	Toevoegingen aan de de reserve innovatieprojecten mobiliteit: - Besluit resultaatbestemming 2018 € 600.000; - Storting in reserve conform begroting van € 9.997.000; - Bijdrage Provincie Utrecht I-centrale van € 127.000; - Bijdrage Vakbond Beheer & Bouw NEN 1e en 2e fase € 47.300; - Overheveling reserves conform begroting € 15.028.824
Toelichting onttrekkingen	In het kader van innovatieve mobiliteitsprojecten is ondermeer onttrokken: - Smart Mobility € 2.369.386 - I-Centrale € 841.299 - SolaRoad € 568.011 - Verduurzaming infrastructuur € 251.087 - Vrijval reserve ter dekking van de externe capaciteitskosten € 373.000
Toelichting stand	De stand van de reserve bedraagt € 21, 4 mln. Deze middelen worden ingezet ter dekking van toekomstige uitgaven aan de innovatieve projecten Mobiliteit.
Reserve Openbaar Vervoer Projecten	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserveren van provinciale middelen voor de uitvoering van Visie Openbaar Vervoer 2020 (Visie Openbaar Vervoer 2020, vastgesteld door PS op 6 februari 2012, punt 9 bij voordracht 03). Egalisatie van nog niet bestede middelen voor infrastructuur, aanleg en constructie.
Instellingsbesluit	Nota Reserves en Voorzieningen 2004 d.d. 14 juni 2004, nummer 48.Kaderbrief 2012, vastgesteld door PS op 27 juni 2011, punt 8 bij voordracht 50.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.5.1
Toelichting stortingen	Er is € 51,41 miljoen gestort in de reserves voor de exploitatie voor de OV concessies. Daarnaast is er € 1,74 miljoen overgeheveld vanuit een andere reserve door de nieuwe begrotingsopzet 2019. Het betreft een bedrag voor de vervanging van de buurtbussen.

Toelichting onttrekkingen	Er is € 22 miljoen overgeheveld vanuit de reserve Openbaar vervoer projecten naar andere reserves binnen het programma Bereikbaarheid naar aanleiding van de nieuwe begrotingsopzet 2019. Daarnaast is er € 48 miljoen besteed aan het openbaar vervoer: - Ov visie: € 139.000 - Exploitatiekosten OV: € 46,6 miljoen - Aanbestedings- en advieskosten: € 156.000 - EHOV kit: € 285.000 - Bonus/maluskosten: € 397.000 - Overige kosten zoals kleine halteprestatiewerkzaamheden, buurtbussen, lidmaatschappen e.d. (circa € 400.000)
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 19,9 miljoen. Het betreft geld voor de OV visie (restant is circa € 5 miljoen), het ZE maken van de concessie Gooi & Vechtstreek (€ 7 miljoen), investeren in knooppunten binnen de concessie Gooi & Vechtstreek (€ 2 miljoen), verbeteren van de ketenreis (€ 1,3 miljoen), de EHOV-kit (€ 1,7 miljoen), de inzet van opgelegd boetegeld (€ 1,5 miljoen), en overige activiteiten zoals de bonus/maluspot, kleine reparatiewerkzaamheden, de pilot Lijn 244 Haarlem-Amsterdam.

Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bijdragen aan meekoppelkansen gekoppeld aan dijkversterkingsprojecten en kustontwikkeling.
	Dijkversterkingen en kustontwikkelingen worden uitgevoerd door de waterbeheerders en/of regionale overheden/partners. Het zijn omvangrijke projecten waarbij voor de provincie, regionale partners en ondernemers de mogelijkheid bestaat om recreatieve- en watersportvoorzieningen, extra natuur, landschapsvoorzieningen, etc. mee te koppelen met de dijkversterking of kustontwikkeling eventueel met een hieraan gerelateerd op te stellen ruimtelijk kwaliteitsprogramma.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Bestedingsplan	
Operationeel doel	3.1.2
Toelichting stortingen	Bij de derde begrotingswijziging 2019 zijn de reserves Actieprogramma 2010 en TWIN-H opgeheven. De restanten in die reserves met als bestemming 'meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling' zijn overgeheveld naar deze reserve (€ 9,2 miljoen). Daarnaast zijn het laatste deel van de bij het Coalitieakkoord 2015-2019 beschikbaar gestelde € 15 miljoen (€ 3.750.000 in 2019) en een van Rijkswaterstaat ontvangen bijdrage van € 150.000 in het project Ecologische maatregelen Markermeer gestort.
Toelichting onttrekkingen	Er zijn onttrekkingen gedaan voor: -Subsidieverlening buiten uitvoeringsregeling voor Meekoppelkansen bij de dijkversterking Marken (€ 492.000) - bijdrage aan het programmabureau De Nieuwe Afsluitdijk (€ 175.000) en - proceskosten (€ 121.000)
Toelichting stand	De resterende middelen in de reserve zullen worden ingezet voor: - Meekoppelkansen bij de versterking van Markermeerdijken - Overige meekoppelkansen bij dijkversterkingen - Kust op kracht / identiteit kustplaatsen (afronding) - Ecologische maatregelen Markermeer

Reserve Waterrecreatie

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van een visie op waterrecreatie en via cofinanciering middelen ter beschikking te stellen voor initiatieven die bijdragen aan de bevordering van waterrecreatie, rekening houdend met ruimtelijk beleid.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	3.2.1
Toelichting stortingen	Er is € 1,55 miljoen gestort in de reserve Waterrecreatie conform het coalitieakkoord 2015-2019. Daarnaast is er € 1,28 miljoen overgeheveld vanuit andere reserves naar aanleiding van de nieuwe begrotingsopzet 2019.

Toelichting onttrekkingen	Er is € 2,13 miljoen uitgegeven aan waterrecreatie vanuit de reserve. De middelen zijn met name besteed aan quapunctuurpunten en meekoppelkansen (€ 1,2 miljoen), onderzoek naar zwemwaterlocaties (€ 2.000), uitvoeringsregeling subsidie recreatief personenvervoer over water Noord-Holland (€ 0,5 miljoen), het uitvoeren van de uitvoeringsregeling Water als Economische drager (€ 175.000), de waterplantenaanpak (€ 101.000) en proceskosten van het programma.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 4,9 miljoen. Jaarlijks wordt er een waterrecreatie verdelingsvoorstel voorgelegd voor het besteden van de middelen het betreffende jaar.

Reserve Bodemsanering

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige bodemsaneringskosten te dekken op basis van afspraken opgenomen in het landelijke bodemconvenant 2016-2020. Dit convenant beschrijft de bodemdoelen die de provincie Noord-Holland zal realiseren en de Decentralisatie Uitkering Bodem (DUB) die het Rijk hiervoor beschikbaar stelt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.1.3
Toelichting stortingen	In deze reserve hebben de volgende stortingen plaatsgevonden: · Bijdrage PNH € 4.397.155; · Afkoopsom Hanepoel € 339.174; · Afkoopsom Dammerweg € 186.500;
Toelichting onttrekkingen	In 2019 hebben de onderstaande onttrekkingen plaatsgevonden uit de reserve: · Uitgaven bodembeheer taken € 3.215.632; · Subsidies ten behoeve van bodembeheer € 163.095; · Subsidie beschikking "Twisker Ringvaart" ingetrokken negatief € 1.000.000;
Toelichting stand	€ 571.000 betreft een overheveling conform laatste begrotingswijziging. De stand van de reserve per 31-12-2019 bedraagt € 26,8 mln. Deze middelen worden ingezet ter dekking van toekomstige bodemsaneringskosten.

Reserve Energietransitie

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan de opgave om de nationale broeikasgasuitstoot in 2030 met 49% terug te dringen ten opzichte van 1990. Deze activiteiten geven invulling aan de rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.2.1
Toelichting stortingen	Bij de Kaderbrief is € 10,83 miljoen extra beschikbaar gesteld voor energietransitie in vervolg motie 110. Hiervan is € 9,995 miljoen gestort in de reserve Energietransitie van waaruit de bestedingen in 2019 en 2020 verricht worden. Ook is € 50.000 gestort in de reserve voor het energieneutraal maken van de organisatie vanuit het nieuwe Coalitieakkoord. Daarnaast is € 15,1 miljoen overgeheveld vanuit andere reserves als gevolg van de nieuwe begrotingsopzet 2019.
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is € 2,9 miljoen uitgegeven aan energietransitie vanuit de reserve. Er zijn onder andere middelen besteed aan Investa (€ 960.000), het energieneutraal maken van de eigen organisatie (€ 51.000), buiten uitvoeringsregeling voor schooldakrevolutie (€ 120.000) geothermie (€ 75.000), CO2 project (€ 700.000), klimaatadaptatie (€ 307.000) en warmtenetten (€ 662.000).
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 22,2 miljoen. In de uitvoeringsparagraaf wordt per jaar aangegeven waaraan de middelen besteed worden.

	Reserve Circulaire Economie
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel uitvoering te geven aan de Uitvoeringsagenda Circulaire Economie, zoals vastgesteld in 2017, voor het uitvoeringsjaar 2019. De Uitvoeringsagenda geeft concrete invulling aan de Ontwikkelagenda circulaire economie "We maken het rond" uit 2017
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.2.2
Toelichting stortingen	In 2019 heeft er nog een storting van € 204.000 plaatsgevonden voor Circulaire economie. Daarnaast is er € 948.000 overgeheveld vanuit andere reserves naar aanleiding van de nieuwe begrotingsopzet 2019.
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven aan circulaire economie vanuit de reserve waren in 2019 € 397.000. Dit was het tweede volle jaar van uitvoering van de Actieagenda waar langs de zes creatiesporen activiteiten zijn uitgevoerd.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 755.000. De actieagenda wordt in 2020 afgerond waarbij tevens gewerkt wordt aan een vervolg van het actieprogramma.

	Reserve Verduurzaming bestaande Woningvoorraad
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van activiteiten die bijdragen aan het verduurzamen van de bestaande woningvoorraad. Deze activiteiten geven invulling aan de faciliterende rol van provincies zoals deze is afgesproken in het Energieakkoord voor duurzame groei (2013) en haar opvolger het Klimaat- en energieakkoord (juli 2018).
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	4.2.3
Toelichting stortingen	Bij de derde begrotingswijziging 2019 is de reserves Actieprogramma 2010 opgeheven. De restanten in die reserve met als bestemming 'verduurzaming bestaande woningvoorraad' zijn overgeheveld naar deze reserve (€ 7,4 miljoen). Daarnaast is het laatste deel van de bij het Coalitieakkoord 2015-2019 beschikbaar gestelde middelen in de reserve gestort (€ 1,9 miljoen).
Toelichting onttrekkingen	In 2019 zijn middelen uit de reserve ingezet voor subsidieverlening op grond van de uitvoeringsregelingen: - regionaal energiebesparingsprogramma Noord-Holland € 7 miljoen - subsidie duurzaamheidsinitiatieven burgercollectieven Noord-Holland 2018, € 405.000 - subsidie innovatieve financiering duurzaamheidsmaatregelen woningen Noord-Holland 2018, € 197.000 Ook zijn twee subsidies buiten uitvoeringsregeling van ieder € 50.000 voor integratie woningadviestool in website energieloket aan Duurzaam Bouwloket en aan Green Home.
Toelichting stand	Ook is opdracht verleend aan TNO voor doorontwikkeling van de HuisScan (€ 203.000) en aan het servicepunt Duurzame Energie (€20.000). De in de reserve resterende middelen worden o.m. ingezet voor: - Uitvoeringsregeling subsidie duurzaamheidsinitiatieven burgercollectieven Noord-Holland 2018. - Uitvoeringsregeling subsidie innovatieve financiering duurzaamheidsmaatregelen woningen Noord-Holland 2018. - Doorontwikkelen HuisScan

	Reserve OV-Knooppunten
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om de kosten te dekken van cofinanciering van projecten die een goede bijdrage te leveren aan de totale knooppuntontwikkeling. Het gaat veelal om complexe gebiedsontwikkelingen die langdurige trajecten kennen met meerdere (co)financiers. Hiervoor gelden randvoorwaarden en is een toetsingskader met heldere criteria opgesteld. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de aanvraag.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	

Operationeel doel	5.2.1
Toelichting stortingen	Er is € 4,47 miljoen gestort voor OV-knooppunten conform Kaderbrief 2018. Dit zou gestort in eerste instantie worden in de reserve Actieprogramma 2010. In verband met de nieuwe reserve indeling is het gestort in de nieuwe reserve OV-knooppunten. Daarnaast is er € 8,38 miljoen overgeheveld i.v.m. de nieuwe begrotingsopzet 2019.
Toelichting onttrekkingen	Er is € 5,7 miljoen aan subsidie verleend aan de gemeente Heerhugowaard voor de ontwikkeling van het stationsgebied.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 7,15 miljoen. Dit budget is gereserveerd voor OV-knooppuntontwikkeling.
Reserve Ontwikkeling Havencomplexen	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Reserve voor versterken van de rol van havencomplexen in de Noord-Hollandse economie
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.2.3
Toelichting stortingen	De storting van € 1,55 miljoen is conform het coalitieakkoord 2015-2019 Ruimte voor groei. Tevens is er € 1,49 mln. overgeheveld van de reserve Investeringsimpuls Duurzame zeehavens naar de reserve Ontwikkeling havencomplexen. De middelen worden ingezet voor de versnelling van de verduurzaming van de zeehavens in Noord-Holland.
Toelichting onttrekkingen	Er zijn uitgaven gedaan van € 92.000 voor het vooronderzoek van de Energiehaven.
Toelichting stand	De stand per 31-12-2019 is € 9,7 miljoen. In totaal is er € 790.000 gereserveerd voor het vooronderzoek naar de Energiehaven. Voor de overige middelen is een bestedingsplan in de maak. Deze wordt in 2020 verwacht.
Reserve Ruimtelijke Ontwikkeling	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige uitgaven te dekken voor het uitvoeren van studies voor en bijdragen aan diverse ruimtelijke ontwikkelingen, zoals Bloemendalerpolder en De Kop Werkt.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.2.4
Toelichting stortingen	De storting van € 1 miljoen is conform het coalitieakkoord 2015-2019 Ruimte voor Groei. Daarnaast is er € 6,39 miljoen overgeheveld uit andere reserve n.a.v. de nieuwe begrotingsopzet 2019.
Toelichting onttrekkingen	Er is € 50.000 vrijgevallen voor de motorcross uit de reserve Ruimtelijke ontwikkeling. Daarnaast is € 2 miljoen bijgedragen aan Den Helder voor de kop werkt.
Toelichting stand	De eindstand per 31-12-2019 is € 5,34 miljoen. De middelen zijn gereserveerd voor de kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder, de aanvraag voor de betreffende subsidie is reeds ontvangen en gaat er in 2020 uit.
Reserve Herstructurering Bedrijventerreinen	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bij de laatste begrotingswijziging 2010 is besloten om de bestemmingsreserve 'Herstructurering Bedrijventerreinen' opnieuw in te stellen. Dit in verband met het convenant bedrijventerreinen 2010-2020 en de decentralisatie hiervoor van de zogenaamde TOPPER-middelen. Het Rijk heeft de middelen beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van het Provinciaal Herstructureringsprogramma.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2010
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.1

Toelichting stortingen	Storing betreft Nieuw beleid Herstructurering en Intelligent Ruimtegebruik op bedrijven terreinen ad 3,5 mio
Toelichting onttrekkingen	Dit betreft Gewijzigde kosten raming 771578 ad € 3350K, Gezijzigde kosten raming 771503 ad € 250k, Kasraming HIRB stimuleren beheer en duurzama maatregelen op bedrijven terreinen ad € 92K en Kasraming KIRB detailhandelsinstrumentarium ad 35K.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 4 mio. In coalitie akkoord is addioneel 10 mio beschikbaar gesteld voor HIRB plus regeling voor komende 4 jaar.
Reserve MKB innovatie-instrumenten	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel financiële dekking te bieden aan de MKB innovatie-instrumenten
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.2
Toelichting stortingen	De volgende stortingen hebben plaatsgevonden: storting MIT gelden conform kadebrief 2019: € 1 mln. Storting MKB innvatiefonds: € 1,3 mln Storting duurzaam innovatiefonds: € 1,6 mln. Van uit het Rijk is in provinciefonds € 0,15 mln. gestort t.b.v. innovatie stimuleren topsectoren. Overheveling reserves: Afwikkeling overheveling reserves W&E ivm nieuwe begrotingsopzet 11,4 mio
Toelichting onttrekkingen	Onttrekkingen zijn gedaan ten behoeve van: - MKB innovatiestimulering topsectoren (MIT): € 6 mln. - Versnellingsprogramma GO-NH: € 0,2 mln. - PIM: € 0,1 mln. - Innovatie: € 0,2 mln. Er is conform derde begrotingswijziging € 0,2 mln. vrijgevallen vanuit de reserve voor de inzet van capaciteit bij t.b.v. de MIT regeling.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 8,8 mio. De genoemde programma's (PIM opdrachten, versnellingsprogramma G)-NH, MIT regelingen en Innovatie fonds)worden in 2020 voortgezet.
Reserve Duurzame Landbouw	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Modernisering en verduurzaming glastuinbouw NH. Besteding vindt plaats in de glasconcentratiegebieden, zoals duurzame fysieke investeringen in onder andere Greenport Aalsmeer. Een deel van deze reserve is bestemd voor de cofinanciering POP3 aangaande verplaatsingsregeling glastuinbouw.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.4
Toelichting stortingen	Betreft overheveling reserves ivm nieuwe begrotingopzet 2019 en afwikkeling reserves TWNH ad 9,8 mio per salad nul. Tot slot Afwikkeling eindsaldo reserve TwinH € 6,9 mio.
Toelichting onttrekkingen	Kasraming Verplaatsingsregeling resterende middelen van 5 mio twinH ad € 2,5 mio En bijstelling kasraming green deals CO2 glastuinbouw subsidie aan de kwakel ad € 4 mio
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 2,5 mio. In 2020 zal deze ingezet worden voor POP 3 verplaatsingsregeling glastuinbouw.
Reserve Europese landbouwprojecten	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve

Doel	Cofinanciering en uitvoeringskosten Europees Landbouwfonds voor Plattelandsontwikkeling (ELFPO-POP3) en Europees Fonds Maritieme Zaken en Visserij (EFMZV). De programma's POP3 en EFMZV zijn gereed. Naast dat de middelen uit de reserve worden ingezet voor realiseren van provinciaal beleid voor met name landbouw en visserij, zijn ze ook bestemd voor de uitvoeringskosten van RVO die de functie vervult van beheersautoriteit en betaalorgaan om de Europese bijdrage aan de subsidie EU-conform uit te voeren.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.5
Toelichting stortingen	Cofinanciering europa pop3 ad 250k
Toelichting onttrekkingen	Zwaartepunt van uitgaven projecten ligt naar verwachting in de eerste jaren. De sturing op het pop 2014-2020 is erop gericht om het EU budget in de jaren 2016-2019 geheel verplicht te hebben. Het tijdig verplichten is nodig omdat met PNH wordt afgerekend op basis van daadwerkelijke declaraties. Verder is het de bedoeling om vooral te richten op majeure meerjaren projecten om zo de uitvoeringskosten van RVO beperkt te kunnen houden hiervoor 900K onttrokken. Wijziging kasraming EU landbouw subsidie ad 1 mio
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 1,6 mio. Ook in 2020 zal nog invulling gegeven worden aan de POP3 regelingen. hoewel grootste deel ondertussen al verplicht is.

Reserve Woonbeleid

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel om door middel van afstemming en regionale programmering bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.4.1
Toelichting stortingen	Bij de derde begrotingswijziging 2019 zijn de reserves Actieprogramma 2010 en TWIN-H opgeheven. De restanten in die reserves met als bestemming 'woonbeleid' zijn overgeheveld naar deze reserve (€ 6,4 miljoen). Daarnaast is € 210.000 gestort op grond van de Kaderbrief 2017 voor Collectieve Zelfbouw.
Toelichting onttrekkingen	Aan de reserve zijn middelen onttrokken voor: - Subsidieverlening op grond van de Uitvoeringsregeling woonvisie Noord-Holland 2016 (€ 447.000) - Subsidieverlening op grond van de Uitvoeringsregeling subsidie collectieve zelfbouw Noord-Holland 2017 (€ 139.000) - Diverse opdrachten m.b.t. woonbeleid (€ 112.000)
Toelichting stand	De in de reserve resterende middelen zullen o.m. worden ingezet voor: - Subsidieverlening op grond van de Uitvoeringsregeling woonvisie Noord-Holland 2016 - Subsidieverlening op grond van de Uitvoeringsregeling subsidie collectieve zelfbouw Noord-Holland 2017 (afwikkeling van de in 2019 ontvangen subsidieaanvragen)

Reserve Woningbouw

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel door versnelling van de woningbouw en binnenstedelijk bouwen bij te dragen aan voldoende woningen en passende kwaliteit en aan een aantrekkelijk woonmilieu.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.4.2
Toelichting stortingen	Bij de derde begrotingswijziging 2019 is de reserve TWIN-H opgeheven. De restanten in die reserve met als bestemming 'woningbouw' zijn gestort in de reserve Woningbouw (€ 7,6 miljoen). Daarnaast is € 4,7 miljoen gestort voor Wonen en vitaliteit woonomgeving van dorpen en steden stimuleren (Motie 110).
Toelichting onttrekkingen	Er is subsidie verleend op grond van de Uvr subsidie versnelling Woningbouw gemeenten. Daarnaast is € 38.000 aan de reserve onttrokken voor Bloemendalerpolder.

Toelichting stand	Het restant in de reserve zal worden ingezet voor: - Subsidie buiten Uvr voor OV Knooppunt Kogerveld (€ 3 miljoen) - Subsidie buiten Uvr voor binnenstedelijk bouwen Koepelterrein Haarlem (€ 1 miljoen) - Subsidie o.g.v. de Uvr subsidie versnelling Woningbouw gemeenten (€ 1,1 miljoen) Overige projecten versnelling woningbouw en vitaliteit woonomgeving.
-------------------	--

	Reserve Investeringsimpuls Duurzame Zeehavens
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De versnelling van de verduurzaming van de zeehavens in Noord-Holland. De investeringsimpuls richt zich op drie thema's: Luchtkwaliteit verbeteren, Intensiveren ruimtegebruik en Circulaire economie stimuleren
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.1
Toelichting stortingen	
Toelichting onttrekkingen	Er is € 1,49 mln. overgeheveld van de reserve Investeringsimpuls Duurzame zeehavens naar de reserve Ontwikkeling havencomplexen. De middelen worden ingezet voor de versnelling van de verduurzaming van de zeehavens in Noord-Holland. Daarnaast zijn oude subsidieregelingen lager vastgesteld waardoor € 523.000 in de reserve is teruggekomen als lagere lasten.
Toelichting stand	De stand per 31-12-2019 is € 523.000. Het betreft de teruggekomen middelen door het vaststellen van oude subsidieregelingen.

	Reserve Leefbaarheidsfonds Schiphol
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Aan de Alderstafel van 17 september 2013 hebben de partijen Schiphol, Rijk en Provincie, zich uitgesproken om conform de afspraken uit het akkoord van 2008, elk € 10 miljoen beschikbaar stellen voor de 2e tranche investeringen in de leefomgeving.
Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2014, vastgesteld door PS op 10 maart 2014, agendapunt 8 bij voordracht 18.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.2.2
Toelichting stortingen	Er zijn geen stortingen gedaan in 2019.
Toelichting onttrekkingen	Er is € 10 miljoen voor de 2e tranche investeringen in de leefomgeving in de periode 2017-2020 overgedragen aan de Stichting leefomgeving Schipholregio voor de bevordering van de kwaliteit van de leefomgeving.
Toelichting stand	De stand per 31-12-2019 is € 0. Er worden geen toekomstige stortingen meer verwacht.

	Reserve Groen
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het realiseren van het in het hoofdstuk 'Beschermen' vastgelegde beleid van de Agenda Groen (vastgesteld door Provinciale Staten d.d. 11 maart 2013) met betrekking tot het Natuurnetwerk Nederland (NNN), Natura2000 en Programmatische Aanpak Stikstof (PAS), verbindend groen, natuurcompensatie en recreatieve verbindingen. De uitvoering wordt geprogrammeerd in het jaarlijks door PS vast te stellen geactualiseerde Provinciaal Meerjarenprogramma Groen (PMG). De Reserve Groen is niet bedoeld voor het financieren van het beheer van groengebieden.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Bestedingsplan	Er wordt jaarlijks een Programma Natuurontwikkeling (PNO) opgesteld, met daarin een nadere analyse van de doelen en de voortgang van de projecten om deze te bereiken. Het PNO 2019-2023 is op 19 november 2018 door PS vastgesteld.
Operationeel doel	6.1.1

Toelichting stortingen	De reserve Groen is voornamelijk gevoed door Rijksmiddelen voor natuur die, conform afspraken in het Natuurakkoord (2011) en het Natuurpact (2013), via het provinciefonds aan ons worden overgemaakt. Daarnaast zijn er opbrengsten uit onder andere verkoop van BBL gronden. Deze worden ontvangen via Programma 5, Ruimte, en worden van daaruit in de reserve Groen gestort. Enkele stortingen in de reserve Groen op een rij: • € 12,8 miljoen Rijksmiddelen; • € 17,7 miljoen mbt Oostelijke Vechtplassen • € 1,4 miljoen uit het budget Subsidies Natuur-en Landschapsbeheer (Laatste begrotingswijziging 2019); • € 3,8 miljoen opbrengsten uit grondverkoop; • € 3,8 miljoen uit restanten TWIN-H en UNA reserve.
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven uit de reserve Groen hebben o.a. betrekking gehad op: • € 3,7 miljoen voor Particulier Natuurbeheer (SKNL-regeling) (dit zijn de kosten van Functiewijzigingen van vóór 2014 en de beschikkingen voor de subsidieregelingen SKNL in 2019); • € 1,5 miljoen voor PAS-maatregelen; • € 4,7 miljoen voor de projecten Waal en Burg en Hanenplas; • € 266.000 miljoen voor kosten met betrekking tot grondaankopen NNN; • € 290.000 voor de subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Natuur; • € 561.000 voor Particulier Natuurbeheer Inrichting; • € 552.000 kosten studiefase NNN en Recreatie; • € 646.000 voor het project Waterrijk en Zanderij; • € 153.000 voor het project 't Hol; • € 287.000 voor de Groene Schakel; • € 190.000 voor het project RodS Geestmerambacht; • € 397.000 voor het project Houtrakpolder; • € 632.000 voor het project Zandpolder; • Er is een bedrag van € 862.000 teruggevloeid in de reserve Groen omdat verstrekte subsidies uit voorgaande jaren lager zijn vastgesteld of teruggetrokken. Hiernaast is er € 17,5 miljoen uit de Reserve Groen overgeheveld naar de Reserve Oostelijke Vechtplassen en € 1,1 miljoen naar de reserve Kapitaallasten Groen.
Toelichting stand	Er wordt jaarlijks een PNO opgesteld met daarin een nadere analyse van de doelen en de voortgang van de projecten om deze te bereiken.

	Reserve Groene Uitweg
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het uitvoeren van het programma De Groene Uitweg. Dit programma heeft tot doel om de landschappelijke kwaliteiten van de Vechtstreek te behouden en waar mogelijk te verbeteren. Het programma maakt onderdeel uit van het pakket van Groen Blauwe investeringen die zijn gekoppeld aan de uitvoering van het Stroomlijnalternatief Schiphol Amsterdam Almere (SAA). Diverse projecten vallen onder de zes thema's, zoals beschreven in de Noordvleugelbrief uit 2006. De thema's zijn: Natuurboulevard / Waterberging Horstermeer / Recreatieve vaarverbindingen / Fietspaden en -bruggen / Stelling van Amsterdam en Nieuwe Hollandse Waterlinie / Behoud weidelandschap.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	6.1.2
Toelichting stortingen	In 2019 is in deze reserve gestort: De bijdrage van € 98.994 ontvangen van de provincie Utrecht voor het project fietsbrug Nigtevegt en € 30.000 conform begroting. Een bedrag van € 3.610.349 is overgeheveld conform begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 naar de reserve SVA/NHW. Daarnaast is besteed: Subsidies € 5.268.636 Groenprojecten € 707.480
Toelichting onttrekkingen	
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 bedraagt € 26,5 mln. Deze middelen worden ingezet voor de uitvoering van het programma de Groene Uitweg.

	Reserve Oostelijke Vechtplassen
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve

Doel	De reserve heeft als doel de toekomstige uitgaven voortvloeiend uit het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen te kunnen dekken. In december 2017 wordt het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen getekend. Hierin participeren naast Provincie Noord-Holland ook andere overheden, ondernemers, watersportverbond, bewonersverenigingen, recreantenverenigingen en natuur- en milieuorganisaties. Het gebiedsakkoord geeft invulling aan verschillende beleidsopgaven: Natuur (Natuurnetwerk Nederland (NNN) en Natura 2000), Waterkwaliteitsverbetering (Kaderrichtlijn Water (KRW)), Visie Waterrecreatie en Recreatieve verbindingen.
Instellingsbesluit	Begroting 2018
Bestedingsplan	De basis is het Gebiedsakkoord Oostelijke Vechtplassen, de projecten die hieruit volgen zijn opgenomen in het Programma Natuurontwikkeling (PNO) 2019-2023 die op 19 november 2018 door PS is vastgesteld.
Operationeel doel	6.1.3
Toelichting stortingen	Conform Begroting is er € 17,5 miljoen in de reserve gestort, dit zijn voornamelijk overhevelingen vanuit de reserve Groen waar het budget uit de Kaderbrief 2018 in 1e instantie in gestort is.
Toelichting onttrekkingen	De uitgaven van totaal € 2 miljoen hebben betrekking gehad op onder andere de volgende projecten: • Vaarverbinding Ldr plassen – Hilv kanaal € 211.000 • Bagger en zwevend slib € 523.000 • Weersloot/Egelshoek € 142.000 • Bestrijding Cabomba en exoten Kreeften € 284.000 • Personele- en bureaunkosten € 400.000
Toelichting stand	De stand eind 2019 is € 15,8 miljoen. Het project Oostelijke Vechtplassen is in 2018 gestart met de uitvoering, de planning is om het project af te kunnen ronden in 2027. De voortgang van de projecten wordt opgenomen in het jaarlijks vast te stellen PNO.

Reserve Cofinanciering Waddenzee

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Provinciale cofinanciering realiseren van projecten in het kader van het Investeringskader Waddengebied 2016-2026 en Waddenfonds.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	6.3.3
Toelichting stortingen	Conform de begroting is er in 2019 € 951.000 gestort in de reserve.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen van in totaal € 1,3 miljoen betroffen vooral subsidies die in het kader van de uitvoeringsregeling cofinanciering Waddenfonds en het daarbij behorende subsidieplafond zijn verleend, o.a. de volgende projecten: • Waddenmozaiek € 429.000 • Slow Mill Sustainable Power € 386.000 • Wij & Wadvogels € 250.000 Hiernaast is er een subsidie buiten UvR verleend: € 176.000 voor het Programma Vermarkten Werelderfgoed Waddenzee.
Toelichting stand	De stand eind 2019 is € 3,3 miljoen. Dit is bedoeld voor de provinciale cofinanciering Waddenfondsprojecten en het Investeringskader Waddengebied.

Reserve Monumenten (Mr. F.J. Kranenburgfonds)

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	a. verstrekken van onderhouds- en restauratiesubsidies ten behoeve van provinciale monumenten; b. verstrekken van een onderhoudssubsidie voor molens in Noord-Holland.
Instellingsbesluit	Instellingsbesluit van het fonds stamt van voor 1989.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	7.4.1
Toelichting stortingen	- Restauratie van rijksmonumenten: € 4,7 miljoen. - Reguliere storting voor projecten: € 1,0 mln. - Cultuurhistorie - herbestemmingimpuls cultureel erfgoed: € 0,7 mln. - Overheveling vanuit de opgegeven reserve EXIN-H van € 0,4 mln.

Toelichting onttrekkingen	Subsidies vanuit de uitvoeringsregelingen Restauratie prov. monumenten, onderhoud prov. monumenten, restauratie Rijksmonumenten NH en culturele evenementen: € 5,4 mln. Opdrachten herbestemming: € 0,1 mln. Subsidies herbestemming: € 0,1 mln. Vrijval ten behoeve verbreding Noord-Hollands fonds voor herbestemming, restauratie en verduurzaming Monumenten: € 0,65 mln.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 5.2 mln. Dit is bedoelt voor: -UVR herbestemming/haalbaarheidsonderzoek -Herijking provinciale monumentenlijst -Herbestemming Loods -UvR Rest.Prov.Monum. -UvR Onderh.Prov.Monum. NH -UVR restauratie Rijksmonumenten NH -UVR culturele evenementen -ROP -Molens

Reserve SvA/NHW Werelderfgoed

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het behoud van de Outstanding Universal Value (OUV) van het UNESCO werelderfgoed Stelling van Amsterdam, het uitdragen en breed bekend maken van deze waarde en de restauratie in combinatie met herontwikkeling van forten en andere geschikte gebouwen langs de Stelling.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	7.4.2
Toelichting stortingen	Er is € 8 miljoen overgeheveld vanuit andere reserves naar aanleiding van de nieuwe begrotingsopzet 2019. Er zijn geen nieuwe stortingen verricht in 2019.
Toelichting onttrekkingen	In 2019 hebben we 5 opdrachten verleend voor in totaal € 635.000 in het kader van het siteholderschap voor de Stelling van Amsterdam. Het betreft hier 4 opdrachten in het kader van communicatie over de waarde van het werelderfgoed, 1 opdracht betreft een onderzoek naar de mogelijkheid van duurzaamheidsvoorzieningen op 1 van de forten.
Toelichting stand	Het eindsaldo per 31-12-2019 is € 7,37 miljoen.

Reserve Organisatieverandering

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De provincie is in ontwikkeling, die ontwikkeling wordt beschreven in de 'Agenda voor de Toekomst'. Die Agenda schetst een regieorganisatie met een kleine, hoogwaardige en flexibele beleidskern. Uitvoerende taken plaatsen we op afstand en zelf blijven we alleen doen waar we bij uitstek goed in zijn. Elke directie concretiseert deze langetermijnvisie op het concern in een eigen houtskoolschets waarin op hoofdlijnen staat wat er inhoudelijk en organisatorisch gaat veranderen. De kosten voortvloeiend uit deze organisatieveranderingen zoals het begeleiden van de transitieprocessen, het bevorderen van de inzetbaarheid van medewerkers en van Vitaal Organiseren worden onder andere uit deze Reserve gedekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2014, vastgesteld door PS op 12 augustus 2014, punt 4 bij voordracht 63
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.1.2
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 1,0 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de reserve Bedrijfsvoering
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

Reserve Bedrijfsvoering	
Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bestemd voor het egaliseren van de bedrijfsvoeringskosten en strategische ICT-investeringen (Impulsbudget).
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.2.1
Toelichting stortingen	Door het opheffen van de reserves Vervanging ICT-apparatuur en Organisatieveranderingen per 1-1-2019 zijn de resterende saldi van deze reserves ter grootte van € 2.322.699 gestort in de reserve bedrijfsvoering. Daarnaast vindt jaarlijks een reguliere storting plaats van € 1.488.000 ter dekking van eenmalige uitgaven voor het I-portfolio en voor de aanschaf van mobiele telefoons en laptops en ipads. Tenslotte is van de begrote reguliere bedrijfsvoeringskosten het deel dat in 2019 niet is besteed, gestort in de reserve. Het gaat om een bedrag van € 1.536.768.
Toelichting onttrekkingen	Van de totale uitgaven heeft een bedrag van € 3.626.359 betrekking op uitgaven voor projecten in het i-domein. In het kader van de continue organisatieveranderingen is een bedrag besteed van € 293.215. En voor de uitgifte van laptops en ipads zijn € 128.634 kosten gemaakt.
Toelichting stand	De reserve is bedoeld als egalisatiereserve. Per eind 2019 bedraagt de reserve € 5.305.092. Van dit bedrag is ruim € 1,4 miljoen bedoeld voor uitgaven aan projecten in het i-domein die al in 2019 zijn gestart maar in 2020 hun vervolg zullen krijgen. Daarnaast is er € 1,0 miljoen gereserveerd voor middelen voor het persoonlijk ontwikkelbudget waar iedere medewerker conform de CAO recht op heeft. Voor de toekomstige vervangingen van mobiele telefoons is € 960.000 gereserveerd, terwijl voor de vervanging van laptops en ipads € 1.245.000 beschikbaar is in de reserve. Tenslotte is voor lopende en toekomstige organisatieveranderingen een bedrag van € 675.000 beschikbaar in de reserve.

Reserve Huisvesting	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve is bestemd voor het dekken van de kapitaallasten die volgen uit de recente investeringen in de huisvesting van de provincie.
Instellingsbesluit	Lentenota 2009, vastgesteld door PS op 22 juni 2009, punt 10
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.2.4
Toelichting stortingen	Er heeft in 2019 geen storting in de reserve plaats gevonden.
Toelichting onttrekkingen	Jaarlijks wordt een vast gelijk bedrag aan de reserve onttrokken ter grootte van € 762.273. Deze onttrekking dient als gedeeltelijke dekking van de extra kapitaallasten die ontstonden na de verbouwing van het pand Houtplein 33.
Toelichting stand	De reserve bedraagt eind 2019 nog € 14.483.190,29. In de komende 19 jaar zal nog telkens een bedrag van € 762.273 onttrokken worden ter gedeeltelijke dekking van de kapitaallasten van het pand Houtplein 33.

Reserve Go-gelden	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve is bedoeld om uitvoering te geven aan de inzet van decentrale arbeidsvoorwaarden-gelden door het Georganiseerd Overleg.
Instellingsbesluit	Zomernota 2016
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.2.5
Toelichting stortingen	Er heeft geen storting in de reserve plaats gevonden.
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen hebben betrekking op de kosten van de ontwikkeling van het personeel in de vorm van het 'talentbudget'. De medewerkers die op 1 juli 2017 in dienst waren van de provincie Noord-Holland hebben recht gekregen op een opleidingsbudget van € 4.000 per medewerker. De kosten worden onttrokken uit de reserve GO-gelden.
Toelichting stand	Per eind 2019 is nog € 3.037.712,78 beschikbaar in de reserve. Dit bedrag is voldoende om de 'talentbudget'-rechten van het personeel te dekken.

Reserve TWIN-H	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het genereren van grootschalige investeringsprojecten met evident maatschappelijk en provinciaal belang specifiek op het terrein van bereikbaarheid, mobiliteit, verduurzaming, groen en sociaal-culturele infrastructuur.
Instellingsbesluit	Provinciale Staten hebben op 10 november 2008 bij voordracht 77 "2e investeringsimpuls TWIN-H: bouwen aan de toekomst van Noord-Holland" ingestemd met de instelling van de bestemmingsreserve Tweede Investeringsimpuls Noord-Holland (TWIN-H).
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.1.2
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 152,5 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 6,9 mln: Reserve Duurzame Landbouw • € 1,4 mln: Reserve Energietransitie • € 2,1 mln: Reserve Groen • € 0,5 mln: Reserve Groot onderhoud Vaarwegen • € 5,3 mln: Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling • € 0,1 mln: Reserve Mobiliteitsbeleid • € 126,7 mln: Reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur • € 4,8 mln: Reserve ov knooppunten • € 4,1 mln: Reserve SvA/NHW • € 0,5 mln: Reserve Uitvoeren mobiliteitsbeleid door derden • € 0,1 mln: Reserve Woonbeleid
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.
Reserve Actieprogramma 2010	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De reserve heeft als doel het realiseren van de door PS aangewezen projecten (zoals Provinciale Woonvisie 2010-2020, Artis en HIRB Light) waarvoor de middelen in de bestemmingsreserve zijn ondergebracht.
Instellingsbesluit	Zomernota 2010, vastgesteld door PS op 27 september 2010, punt 14 bij voordracht 50.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	8.1.2
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 27,3 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 3,9 mln: Reserve Meekoppelkansen bij dijkversterkingen en kustontwikkeling • € 7,3 mln: Reserve Verduurzaming bestaande woningvoorraad • € 2,0 mln: Reserve OV knooppunten • € 6,1 mln: Reserve Woonbeleid • € 7,6 mln: Reserve Woningbouw • € 0,2 mln: Algemene reserve
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.
Reserve Infrastructuur	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve

Doel	De reserve heeft als doel om de bereikbaarheid van en verkeersveiligheid in de provincie te behouden en te vergroten door het uitvoeren van: infrastructurele projecten voor de verbetering van gemeentelijke of provinciale infrastructuur;projecten om verkeersveilig gedrag te stimuleren;projecten om ketenmobiliteit te bevorderen;projecten om bestaande infrastructuur beter te benutten.
Instellingsbesluit	Zomernota 2015
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.1
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 115,5 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 5,1 mln: Reserve Innovatieprojecten mobiliteit • € 2,3 mln: Reserve Mobiliteitsbeleid • € 54,8 mln: Reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur • € 53,4 mln: Reserve Uitvoeren Mobiliteitsbeleid door derden
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven

Reserve Water als Economische Drager

Functie	Doelgerichte bestemmingsreserve
Doel	Het programma "Water als Economische Drager" heeft als doel de economische kansen van het Noord-Hollandse water optimaal te benutten. Waterrecreatie en watergebonden bedrijvigheid staan daarbij centraal.
Instellingsbesluit	Zomernota 2011, vastgesteld door PS op 26 september 2011, punt 10 bij voordracht 70.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.1
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 2,3 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 1,3 mln: Reserve Waterrecreatie • € 1,0 mln: Reserve Ruimtelijke ontwikkeling
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

Reserve Werkgelegenheid en Economie

Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Bevorderen van de werkgelegenheid en economie conform amendement 2-2 begroting 2014.
Instellingsbesluit	Eerste Begrotingswijziging 2014, vastgesteld door PS op 10 maart 2014, agendapunt 8 bij voordracht 18.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.3.2
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 25,2 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de volgende reserves: • € 11 mln: Reserve Energietransitie • € 1,0 mln: Reserve Circulaire economie • € 1,6 mln: Reserve OV knooppunten • € 11,5 mln: Reserve MKB • € 0,3 mln. Algemene reserve
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

Reserve Stedelijke Vernieuwing	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	De regeling Stedelijke Vernieuwing heeft als doel het stimuleren van de stedelijke vernieuwing in steden en dorpen in de provincie door o.a. het beschikbaar stellen van financiële middelen. Het gaat hierbij om het inzetten van provinciale middelen.
Instellingsbesluit	ISV-1 tijdvak 2000 t/m 2004 Verordening Stedelijke Vernieuwing Noord-Holland 2000, vastgesteld door PS op 19 juni 2000, nummer 24 en ISV-2 tijdvak 2005 t/m 2009 Verordening Stedelijke Vernieuwing. ISV-3 tijdvak 2010 t/m 2014 Verordening stedelijke vernieuwing 2011, vastgesteld door PS op 15 november 2010, punt 8 bij voordracht 74.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.1.1
Toelichting stortingen	geen
Toelichting onttrekkingen	Conform de laatste begrotingswijziging 2019 valt het restant van € 0,3 mln. uit de de reserve stedelijke waarvoor geen plannen meer zijn vrij naar de algemene middelen.
Toelichting stand	Het eindsaldo 2019 van de reserve bedraagt € 0,- en het voorstel is om deze reserve op te heffen.

Reserve Kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Via de bestemmingsreserve kwaliteitsfonds Bloemendalerpolder wordt uitvoering gegeven aan de provinciale verplichtingen in de Samenwerkings- en Uitvoeringsovereenkomst (SUOK) Bloemendalerpolder. Primair doel van de bestemmingsreserve is het realiseren van een extra kwaliteitsimpuls in het plangebied Bloemendalerpolder voor zowel het groen-blauw als de openbare ruimte. Vanuit de reserve zullen investeringen worden gefinancierd die zorgen voor een hoger kwaliteitsniveau van deze onderdelen van de gebiedsontwikkeling. Daarnaast dient de reserve om op termijn conform de afspraak in de SUOK de provinciale vergoeding van de grondinbreng door de gemeente Weesp (max. €440.000) uit te keren.
Instellingsbesluit	Zomernota 2013, vastgesteld door PS op 23 september 2013, punt 10 bij voordracht 44.
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.1.2
Toelichting stortingen	Geen
Toelichting onttrekkingen	Deze reserve is in 2019 opgeheven en het beginsaldo van € 5,3 mln. is conform de begroting 2019 en derde begrotingswijziging 2019 overgeheveld naar de reserve Ruimtelijke ontwikkeling
Toelichting stand	De stand per 30-12-2019 is € 0,- en de reserve is conform PS besluit bij de derde begrotingswijziging 2019 opgeheven.

Reserve Kapitaallasten Groen	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Groen binnen programma Groen te dekken.
	In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van betreffende reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Groen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.

Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	6.1.1
Toelichting stortingen	Per 1 januari 2017 is de wet- en regelgeving BBV gewijzigd, waardoor investeringen in de openbare ruimte niet meer in één keer ten last van een reserve worden gebracht, maar geactiveerd moeten worden. Daartoe zijn diverse reserves ter dekking van de kapitaallasten ingesteld. In de notitie Materiele vaste activa (december 2017) van de commissie BBV is hierover opgenomen dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk moet zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. De volgende bedragen zijn in 2019 toegevoegd: · Storting conform begroting € 683.000 · Project Faunapassage N231b € 70.000 · Project Faunapassage N247 € 320.000 · Project Ecoduct Zeeweg € 15.052
Toelichting onttrekkingen	In 2019 onttrokken aan deze reserve: · Kapitaallasten investeringen € 66.994
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven groenprojecten die geactiveerd zijn verminderd met een onttrekking ter dekking van de kapitaallasten.

Reserve Kapitaallasten Wegen

Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in weginfrastructuur (landwegen en fietspaden) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. Nadere toelichting In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan de betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Wegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van (in principe) 50 jaar afgeschreven (zijnde 1/50 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.1
Toelichting stortingen	In 2019 is een bedrag van € 13,3 miljoen gestort vanuit de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur. Hiernaast is naar laatstgenoemde reserve € 85.000 terug overgeheveld.
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is € 457.000 onttrokken ter dekking van de kapitaallasten.
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven die geactiveerd zijn verminderd met een onttrekking ter dekking van de kapitaallasten

Reserve Kapitaallasten OV	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in Openbaar Vervoer (OV) binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten OV. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van (in principe) 50 jaar afgeschreven (zijnde 1/50 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Begroting 2018
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.2.1
Toelichting stortingen	In 2019 is € 10,8 miljoen in de reserve gestort via overheveling vanuit de reserve Ontwikkeling provinciale infrastructuur.
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is € 645.000 aan de reserve onttrokken ter dekking van de kapitaallasten.
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven die geactiveerd zijn verminderd met een onttrekking ter dekking van de kapitaallasten
Reserve Kapitaallasten Vaarwegen	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	De reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in vaarwegen binnen programma Bereikbaarheid te dekken. In 2016 is het BBV (Begroting, Besluitvorming en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om bijdragen aan een investering ten laste van een reserve in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen ten laste van de reserves afgeraamd en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Indien na afronding van de investering blijkt dat de investeringsbijdrage vanuit de oorspronkelijke reserve lager uitvalt, zal het verschil (tussen de overhevelde en werkelijke bestede bijdrage) worden teruggeboekt.
Instellingsbesluit	Zomernota 2017
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.3.3
Toelichting stortingen	Per 1 januari 2017 is de wet- en regelgeving BBV gewijzigd, waardoor investeringen in de openbare ruimte niet meer in één keer ten laste van een reserve worden gebracht, maar geactiveerd moeten worden. Daartoe zijn diverse reserves ter dekking van de kapitaallasten ingesteld. In de notitie Materiele vaste activa (december 2017) van de commissie BBV is hierover opgenomen dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk moet zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. Een negatieve onttrekking als gevolg van een correctie van de werkelijke uitgaven Oevers 2018.
Toelichting onttrekkingen	geen
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven die geactiveerd zijn verminderd met een onttrekking ter dekking van de kapitaallasten

Reserve Kapitaallasten Vervangingsinvesteringen Kunstwerken (VIK)	
Functie	Bestemmingsreserve voor Kapitaallasten
Doel	Deze reserve heeft als doel toekomstige kapitaallasten van investeringen in kunstwerken binnen programma Bereikbaar te dekken. In 2016 is het BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) gewijzigd. Een van de wijzigingen is het met ingang van 2017 verplicht activeren van activa met een maatschappelijk nut. Daarom is het vanaf 2017 niet langer toegestaan om investeringen in één keer af te schrijven. In dit kader zijn bij de Begroting 2017 (inclusief meerjarenraming) de begrote investeringsbijdragen voor kunstwerken ten laste van de reserves afgehaald en zijn deze bijdragen (zover reeds in de betreffende reserve aanwezig) aan betreffende reserves onttrokken en gestort in de reserve Kapitaallasten Vaarwegen. Vanuit deze reserve worden de uitgaven in een periode van 25 jaar afgeschreven (zijnde 1/25 jaarlijks). Conform het BBV worden kunstwerken echter als onderdeel beschouwd van het kapitaalgoed wegen en niet tot het kapitaalgoed vaarwegen.
Instellingsbesluit	Begroting 2019
Bestedingsplan	
Operationeel doel	2.3.2
Toelichting stortingen	In deze reserve hebben de volgende toevoegingen plaatsgevonden: · 24 uren centrale afstandbediening bruggen en sluizen € 3.755.945; · Machinerichtlijn € 2.080.198; · vervangingsinvestering kunstwerken € 314.135;
Toelichting onttrekkingen	In 2019 is aan deze reserve onttrokken de dekking van de kapitaallasten investeringen kunstwerken ad € 119.875.
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven investeringen kunstwerken verminderd met de onttrekking ter dekking van de kapitaallasten.
Reserve Kapitaallasten Investerings Havencomplexen	
Functie	Budgetgerichte bestemmingsreserve
Doel	Deze reserve heeft als doel kapitaallasten van investeringen in havencomplexen binnen programma Ruimte te dekken. Per 1 januari 2017 is de wet- en regelgeving BBV gewijzigd, waardoor investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut niet meer in één keer ten laste van een reserve worden gebracht, maar geactiveerd moeten worden. Daartoe zijn diverse reserves ter dekking van de kapitaallasten ingesteld. In de notitie Materiële vaste activa (december 2017) van de commissie BBV is hierover opgenomen dat het saldo van de bestemmingsreserve kapitaallasten gelijk moet zijn aan de boekwaarde van de desbetreffende activa. Vanuit deze reserve worden jaarlijks de kapitaallasten van de investering gedekt.
Instellingsbesluit	Laatste Begrotingswijziging 2018
Bestedingsplan	
Operationeel doel	5.2.3
Toelichting stortingen	Er zijn geen stortingen gedaan in 2019.
Toelichting onttrekkingen	Aan deze reserve is onttrokken een bedrag aan kapitaallasten ad € 140.000.
Toelichting stand	Het saldo van deze reserve is gebaseerd op de werkelijke uitgaven die geactiveerd zijn verminderd met de onttrekkingen ter dekking van de kapitaallasten.

Voorzieningen

Staat van het verloop van voorzieningen (artikel 55 BBV)

Naam van de voorziening	Boekwaarde 31-12-2018	Toevoeging 31-12-2018	Onttrekkingen		Boekwaarde 31-12-2019
			Bestedingen	Vrijval ten gunste van rekening van lasten en baten	
	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000
Voorzieningen					
Voorziening Financiële Risico's	9.277	-	101	6.501	2.675
Voorziening Kosten reorganisatie	124	-	45	-	79
Voorziening Pensioenen leden GS	12.481	-	484	256	11.741
Voorziening Grondwaterheffing	1.785	228	-	-	2.013
Voorziening Bodembeheertaken	1.773	584	639	-	1.718
Voorziening sanering Parnassia	-	2.546	-	-	2.546
Totaal voorzieningen	25.440	3.358	1.269	6.757	20.772

Toelichting voorzieningen

Voorziening Financiële Risico's		
Doel	De voorziening dient als buffer voor de opvang van concrete financiële risico's, waarvan de kans groot is dat deze binnen afzienbare tijd daadwerkelijk tot verplichting zullen leiden.	
Instellingsbesluit	Najaarsbericht 2005	
Besluitvorming	De Ronde Hoep: GS besluit 1023696/1023704	
Bestedingsplan	n.v.t.	
Programma	8 Financiën en Bedrijfsvoering	
Looptijd	Ingesteld op: November 2005 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2019
€ 0	€ 6.602.000	€ 2.675.000
Toelichting stortingen	geen	
Toelichting onttrekkingen	een bedrag van €101.009 was in eerste instantie gestort in deze voorziening in verband met een mogelijke naheffing en boete inzake de loonheffing 2016 ad €101.009. Dit bedrag is in 2019 betaald en daarom ook onttrokken uit de voorziening. De voorziening van € 6,5 mln. ten behoeve van de uittreding uit het Goois Natuurreservaat is vrijgevallen.	
Toelichting stand	De huidige stand van deze voorziening wordt gevormd door de bedragen van: - De Ronde Hoep ad € 2.675.000	

Voorziening Kosten Reorganisatie		
Doel	De voorziening is ingesteld om daarmee de kosten te dekken die gepaard gaan met de reorganisatie van het ambtelijk apparaat.	
Instellingsbesluit	De voorziening is ingesteld bij de Nota reserves en voorzieningen 2004 (voordracht 48), besluit PS van 11 juni 2004.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	8 Financiën en Bedrijfsvoering	
Looptijd	Ingesteld op: 11 juni 2004 Eindigt op: 31 december 2021 Door de geleidelijke verschuiving van de AOW-gerechtigde leeftijd van 65 naar 67 jaar is de einddatum van de voorziening opgeschoven van 31 december 2019 naar 31 december 2021.	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2019
	€ 45.000	€ 79.000
Toelichting stortingen	Er heeft geen storting in de voorziening plaats gevonden.	
Toelichting onttrekkingen	De onttrekkingen betreffen uitkeringen aan FPU-suppletie en uitkeringen op grond van de wachtgeldregeling na outplacement.	
Toelichting stand	De stand van de voorziening is voldoende om de uitkeringen voor de resterende termijnen te voldoen.	
Voorziening Pensioenen Leden GS		
Doel	Het zeker stellen van de opgebouwde pensioenrechten van (ex)gedeputeerden.	
Instellingsbesluit	Volgens het BBV (artikel 44) dient een voorziening te worden ingesteld voor verplichtingen waarvan de omvang redelijkerwijs is vast te stellen. Daarom is besloten een voorziening in te stellen voor de pensioenen van (oud) leden van GS.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	1 Openbaar Bestuur	
Looptijd	Ingesteld op: 1 juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2019
	€ 740.000	€ 11.741.000
Toelichting stortingen	Er heeft in 2019 geen storting in de voorziening plaats gevonden.	
Toelichting onttrekkingen	Aan ouderdoms- en nabestaandenpensioenen aan (partners van) oud GS-leden is in 2019 een bedrag uitgekeerd van € 483.902. Daarnaast is uit de voorziening een bedrag van € 256.399 vrijgevallen. Zie hiervoor de toelichting op de stand van de voorziening.	
Toelichting stand	Jaarlijks wordt door Loyalis bepaald wat de stand van de voorziening moet zijn. Op basis van de benodigde stand wordt er gestort in de voorziening of kan er een bedrag vrijvallen uit de voorziening. In 2019 kon een bedrag van € 256.399 vrijvallen omdat de benodigde stand van de voorziening is verlaagd ten opzichte van vorig jaar. Dat komt door het optrekken van de pensioengerechtigde leeftijd van 67 naar 68 jaar en door het overlijden van twee pensioengerechtigden.	

Voorziening Grondwaterheffing		
Doel	Het voorkomen van continue aanpassing van de grondwaterheffing. Bij hogere c.q. lagere ontvangsten dan geraamd, kan dit verschil verrekend worden met de gevormde voorziening.	
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2004 op grond van invoering BBV per 1 januari 2004.	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	3 Water	
Looptijd	Ingesteld op: Juni 2005 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2019
€ 228.000		€ 2.013.200
Toelichting stortingen	De storting betreft het verschil tussen de opbrengst van de grondwaterheffing in 2019 (€ 800.734) en de ten behoeve van het grondwaterbeheer gemaakte kosten (€ 572.700). De kosten bestaan uit capaciteitskosten (€ 402.500) en directe lasten (€ 170.200) en hebben betrekking op het beheer en onderhoud van het grondwatermeetnet en onderzoek.	
Toelichting onttrekkingen		
Toelichting stand	De in de voorziening beschikbare middelen zullen worden ingezet conform het doel van de voorziening.	
Voorziening Bodembeheertaken		
Doel	Uitvoering van bodembeheertaken. Hiermee geeft de provincie uitvoering aan de afspraken uit het landelijk bodemconvenant 2010-2015 tussen Rijk, gemeente, provincies en waterschappen.	
Instellingsbesluit	Bodemsaneringstrategie en uitvoeringsprogramma bodemsanering 2010-2014 (GS dd. 26 januari 2010)	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	4 Milieu	
Looptijd	Ingesteld op: 26 januari 2010 Eindigt op: Geen einddatum	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2019
€ 583.750	-€ 638.516	€ 1.718.073
Toelichting stortingen	In 2019 zijn de volgende bedragen in de voorziening gestort: · Bijdrage gemeenten masterplan 't Gooi € 288.750; · Bijdrage afkoopsom particulieren € 295.000; · Afkoop Brediusweg € 50.000; · Afkoop Larenseweg € 25.000; · Afkoop 's Gravelandseweg € 150.000; · Afkoop Brinklaan € 45.000; · Afkoop Coehornweg € 25.000;	
Toelichting onttrekkingen	De onttrekking ad. € 638.516 heeft betrekking op de uitgaven voor Bodembeheertaken.	
Toelichting stand		

Voorziening Bodemsanering Parnassia		
Doel	Uitvoering van bodemsanering van de verontreinigde grond behorend bij het voormalig provinciaal Ziekenhuis (De provincie is verantwoordelijk voor het saneren van deze grond).	
Instellingsbesluit	Jaarrekening 2019	
Besluitvorming		
Bestedingsplan		
Programma	4 Milieu	
Looptijd	Eindigt op: wanneer bodemsanering Parnassia gereed is.	
Stortingen	Onttrekkingen	Stand eind 2019
€ 2.545.710		€ 2.545.710
Toelichting stortingen	In 2019 is het volgende bedrag in de voorziening gestort: € 2.545.710	
Toelichting onttrekkingen	Niet van toepassing	
Toelichting stand	Bij de uitwerking van het saneringsplan voor Parnassia bleken de kosten hoger dan eerder verwacht. Ook kan de BTW niet worden gecompenseerd. Omdat nog niet precies bekend is hoe hoog de kosten zullen zijn, maar wel bekend is dat de kosten hoger zijn dan destijds werd aangenomen, is er een voorziening ingesteld. In de loop van 2020 wordt duidelijk hoeveel kosten gemoeid zijn met de sanering van de verontreinigde grond bij het voormalig provinciaal ziekenhuis.	

Netto vlottende schulden

10 Netto-vlottende schulden	31-12-2019	31-12-2018
	x € 1.000	x € 1.000
Overige schulden		
Crediteuren	518	1.164
Overige		
Nog af te dragen loonheffing		139
	3.571	
Nog af te dragen omzetbelasting		501
	700	
Nog af te dragen Vennootschapsbelasting		244
Nog af te dragen pensioenpremies		26
	1.129	
Nog te betalen Rijk		8.162
	7.840	
Nog te betalen vervoerskosten personeel		3.289
	455	
Nog te betalen kosten inhuur externen		
Overige nog te betalen		154
	396	
	<u>14.091</u>	<u>12.515</u>
Totaal overige schulden	<u>14.609</u>	<u>13.679</u>

Overlopende passiva

11 Overlopende passiva	31-12-2019 x € 1.000	31-12-2018 x € 1.000
<i>Nog te betalen subsidieverplichtingen</i>	153.172	137.167
<i>Nog te betalen verplichtingen</i>	55.814	57.916
<i>Vooruitontangem bedragen</i>		
<i>Nog te besteden voorschotbedragen voor doeluitkeringen</i>		
Europese overheidsorganen	6	324
het Rijk	3.109	23.054
Overige Nederlandse overheidsorganen	9.086	7.647
RC nazorgfonds	4.971	-
Overig	170	205
	17.342	31.230
Totaal overlopende passiva	226.328	226.313

Nog te besteden voorschotbedragen voor doeluitkeringen

Nog te besteden voorschotbedragen voor doeluitkeringen	Saldo 31-12- 2018	Correctie voorgaand jaar	Ontvangen bedragen	Vrijgevalen bedragen of terugbetalingen	Saldo 31-12- 2019
	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000	x €1.000
<i>EU</i>					
Grass2Grit	324	-	75	399	-
Norths Sea	-	-	6	-	6
<i>Totaal Europese overheidsorganen</i>	<i>324</i>	<i>-</i>	<i>81</i>	<i>399</i>	<i>6</i>
<i>Rijk</i>					
N201	18.572	-	-	18.572	-
SHIP	322	191-	20	25	126
Reconstructie N9	212	-	-	212	-
Vaart in de Zaan	3.948	-	-	2.644	1.304
Bermmaatregelen	-	-	1.639	-	1.639
Diemerweg	-	-	62	22	40
<i>Totaal Rijk</i>	<i>23.054</i>	<i>191-</i>	<i>1.721</i>	<i>21.475</i>	<i>3.109</i>
<i>Overige Nederlandse overheidsorganen</i>					
Zwakke schakels	925	-	-	-	925
Duinpolderweg	620	-	-	240	380
MRA Laadpalen	844	-	2.166	2.888	122
Laag Holland	299	-	184	184	299

SHIP	275	191	165	180	451
N515	250	-	-	-	250
Wayfinding	421	-	-	421	-
Kennisontwikkeling bodem	187	-	963	649	501
Bodemsanering het Gooi	1.572	-	216	-	1.788
Geothermie	-	-	500	-	500
Groenfonds	2.254	133	1.706	368	3.726
Agenda ijselmeergebied	-	-	64	-	64
Collectieve Energie Provincies	-	-	80	-	80
<i>Totaal Overige Nederlandse overheidsorganen</i>	<i>7.647</i>	<i>324</i>	<i>6.044</i>	<i>4.930</i>	<i>9.086</i>
Totaal	31.025 #	133	7.846	26.804	12.201

Verstreckte borg- en garantstellingen

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstreckte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Staat van gewaarborgde leningen ultimo 2019

12 Verstreckte borg- en garantstellingen

Het in de balans opgenomen bedrag voor verstreckte waarborgen aan natuurlijke en rechtspersonen kan als volgt naar de aard van de geldlening gespecificeerd worden:

Staat van gewaarborgde leningen ultimo 2019

Door wie de geldlening is aangegaan	Doel van de geldlening	Oorspronkelijk bedrag (x € 1.000)	% of deel gewaarborgd provincie	Boekwaarde 31-12-2019 Totaal (x € 1.000)	Boekwaarde 31-12-2018 Totaal (x € 1.000)
St.Geestelijke Gezondheidszorg NH-Noord	2e fase nieuwbouw en renovatie psych. centrum	2.382	100	476	476
Dr. M.J. Prinsenstichting	2e fase zwakzinnigeninrichting Kadijkerkoog	10.097	100	252	252
idem	3e fase zwakzinnigeninrichting Kadijkerkoog	3.333	100	256	256
Viva ! Zorggroep	Bouw verpleeghuis Heemswijk	3.374	100	349	349
idem	Idem	3.403	100	454	454
		#	22.589	1.787	1.787

Staat van andere garantieverplichtingen ultimo 2019

	Naam rechtspersoon	Inhoud garantieverplichting	Garantiebedrag per 31-12-2019 (x € 1.000)
(1)	Het Nationaal Groenfonds	Uitvoering van het natuurbeleid (convenantleningen)	2.759
(2)	BNG Bank	financiering van het project Hoogtij van de RON NV	26.000
(3)	BNG Bank	(her-) financiering van PolanenPark CV (besluit GS 7-06-2016, nr.747558/817011)	12.000
(4)	Glasvezelnetwerk Hollands Kroon b.v.	Garantstelling voor het leggen van glasvezelnetwerk	12.200
(5)	Breedband Beemster/Kabeltex	Garantstelling voor het leggen van glasvezelnetwerk	4.800
Totaal			57.759

1. Rente en aflossing komen t.l.v. van de van het rijk te ontvangen zgn. convenantsgelden.
2. De oorspronkelijk afgegeven garantie aan de BNG van oorspronkelijk € 70 mln. is in 2018 verlaagd naar € 52 mln. PNH staat garant voor 50%. Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie door het Havenbedrijf Amsterdam NV van 33,3 %. Per februari 2020 zal dit bedrag verlaagd worden naar € 42 mln
3. De afgegeven garantie bedraagt € 20 mln., per 31-12-2019 is € 12 mln opgenomen. Op deze garantie loopt een afgegeven contragarantie van 20% van de Gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude, 20% van de Schiphol Air Development Company (SADC) en 20% van de Regionale Ontwikkelingsmaatschappij Noordzeekanaalgebied (RON NV).
4. De garantstelling is in december 2018 verleend voor het aanleggen van het "Glasvezelnet Hollandse kroon". Voor deze kosten worden twee leningen afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. De omvang van de lening en garantstelling bedraagt € 10,3 miljoen voor het witte netwerk en € 1,9 miljoen voor het grijze netwerk.
5. De garantstelling is in december 2018 verleend voor het project "Coöperatie Breedband Beemster U.A.". Voor de kosten van deze activiteiten worden twee leningen afgesloten bij de Bank Nederlandse Gemeenten. De omvang van de lening en garantstelling bedraagt € 4,3 miljoen voor het witte netwerk en € 0,5 miljoen voor het grijze netwerk.

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

13 Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Bedrijfsvoering

Betreft de waarde van de volgende lopende contracten/verplichtingen:	x € 1.000
--	------------------

Eurest multiservice (outsourcing)	2.788.330
Xerox (multifunctionals)	549.271
Leaseplan (lease van het wagenpark)	407.451
Strukton (maincontract onderhoud kantoren)	2.414.145
Fujitsu (outsourcing ICT)	16.671.479
Maas (koffiemachines)	925.883

Niet uit de balans blijvend recht	
Elan Wonen	198

Beleid en Beheer

Betreft de waarde van de volgende lopende contracten/verplichtingen:	x € 1.000
--	------------------

Gebiedscontracten groot onderhoud wegen en vaarwegen:	219.772
---	---------

SKNL-functiewijziging ad. € 25,8 mln. Dit zijn verplichtingen met een dertigjarige looptijd die van 2002 t/m 2013 zijn aangegaan voor functiewijziging van agrarische grond naar natuurgrond en waarvoor de financiële afhandeling met de decentralisatie van natuurbeleid naar de provincies is gekomen. Hiernaast zijn over de aanvragen uit 2014, en 2015 verplichtingen van totaal € 15,6 mln aangegaan. De helft hiervan bestaat uit rentekosten, de andere helft is aflossing. De kosten van deze aflossing van € 7,8 mln hebben we in het jaar 2014 al als last genomen.

SVNL-natuur vanaf 2019: € 0,5 mln Verplichtingen aan RVO.nl voor betaling van zesjarige beschikkingen voor natuurbeheer, afgegeven tussen 2011 en 2016. Vanaf 2017 worden de beschikkingen door de provincie zelf afgegeven.

SVNL-agrarische natuur vanaf 2019: € 6,7 mln Verplichtingen aan RVO.nl voor zesjarige beschikkingen voor agrarisch natuurbeheer afgegeven vanaf 2011. De RVO.nl verzorgt EU-cofinanciering op deze beschikkingen (POP3) en vanaf 2016 wordt ook cofinanciering van Waterschappen ontvangen. In totaal is er de komende jaren voor € 21,6 mln beschikt waarvan 50% wordt gefinancierd door Europa en dus niet via de provinciale begroting loopt. Vanaf 2016 worden de beschikkingen voor ANLB2016 door de provincie zelf afgegeven en hebben we het provinciale deel van deze verplichtingen al vastgelegd.

Gebeurtenissen na balansdatum

COVID-19 (Corona) virus

Het COVID-19 (corona) virus heeft geen financiële gevolgen voor de jaarrekening 2019, maar wel voor naar verwachting veel beleidsterreinen van onze begroting 2020 en mogelijk voor de jaren daarna. Hoe groot de financiële impact zal zijn is nu onmogelijk te bepalen. We monitoren onze risico's. Met onze vaste samenwerkingspartners houden we vinger aan de pols over mogelijke gedeelde risico's. Onze organisatie loopt geen risico voor de continuïteit. We bewaken onze liquiditeitspositie goed en nemen zo nodig maatregelen om onze taken gedurende deze crisis zo goed mogelijk te blijven uitvoeren. In IPO verband hebben we intensief contact met het Rijk en onze medeoverheden. Hier maken we afspraken over eventuele compensatiemaatregelen voor inkomstenverlies en/of extra uitgaven.

5.3 Gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Taakvelden x € 1.000	Rekening 2019		
	Lasten	Baten	Saldo
0.1 Uitkering provinciefonds	0	-192.940	-192.940
0.2 Opbrengst Provinciale belastingen	0	-218.384	-218.384
0.3 Geldleningen en uitzettingen	9	-576	-568
0.4 Deelnemingen	-183	-20.851	-21.034
0.5 Algemene dekkingsmiddelen, overige baten en lasten	-5.254	-6.170	-11.425
0.6 Overhead	71.676	-20	71.657
0.7 Vennootschapsbelasting	159	0	159
0.8 Mutaties reserves	843.052	-865.443	-22.391
1.1 Provinciale Staten	4.019	0	4.018
1.2 Gedeputeerde Staten	3.973	-258	3.715
1.3 Kabinetszaken	2.347	-49	2.298
1.4 Bestuurlijke organisatie	5.155	-10	5.144
1.5 Interbestuurlijk toezicht op de regio	379	0	379
1.6 Openbare orde en veiligheid	1.172	-23	1.149
1.9 Bestuur, overige baten en lasten	2.414	5	2.419
2.1 Landwegen	111.262	-28.404	82.858
2.2 Waterwegen	14.664	-976	13.688
2.3 Openbaar vervoer	49.941	0	49.941
2.9 Verkeer en vervoer, overige baten en lasten	-34	0	-34
3.1 Waterkeringen	2.782	-150	2.632
3.2 Kwantiteit oppervlaktewater	1.973	-649	1.324
3.3 Kwantiteit grondwater	1.686	-938	748
3.4 Kwaliteit oppervlaktewater	833	0	833
3.5 Kwaliteit grondwater	35	-30	5
4.1 Bodembescherming	7.204	-1.109	6.094
4.2 Luchtverontreiniging	1.867	-52	1.816
4.3 Geluidhinder	145	0	145
4.4 Vergunningverlening en handhaving	18.787	-2.533	16.254
4.5 Ontgrondingen	0	-4	-4
4.6 Duurzaamheid	18.880	-267	18.613
4.9 Milieu, overige baten en lasten	0	0	0
5.1 Natuurontwikkeling	30.526	-2.602	27.924
5.2 Beheer natuurgebieden	18.829	-6.854	11.975
5.3 Beheer flora en fauna	10.476	0	10.476
5.9 Natuur, overige baten en lasten	239	0	239
6.1 Agrarische aangelegenheden	12.100	0	12.100
6.2 Logistiek	25.701	-616	25.085
6.3 Kennis en innovatie	12.533	0	12.533
6.4 Recreatie en toerisme	11.106	-198	10.908
6.9 Regionale economie, overige baten en lasten	0	0	0
7.1 Cultuur	10.846	-30	10.816
7.2 Maatschappij	2.397	0	2.397
8.1 Ruimtelijke ordening	27.008	-16.552	10.456
8.2 Volkshuisvesting	822	-26	796
8.3 Stedelijke vernieuwing	9.550	0	9.550
Totaal	1.331.076	-1.366.709	-35.634

5.4 Overzicht van specifieke uitkeringen (art. 58)

5.4.1 Inleiding

Voor de specifieke uitkeringen van het Rijk aan de provincies is het principe van single information en single audit (SISA) ingevoerd. Het Rijk vraagt bij SISA voor de verantwoording van de provincie naar het Rijk naar informatie die zo veel mogelijk aansluit bij de informatiebehoefte en verantwoordingsmomenten van de provincies zelf. Dat betekent dat het Rijk in principe voldoende heeft aan het jaarverslag inclusief de jaarrekening. De gegevens met betrekking tot de SISA verantwoording worden conform de regelgeving, jaarlijks toegezonden aan het CBS.

5.4.2 SiSa-tabel

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2019 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 16 januari 2020

Ien	WE12	Regeling specifieke uitkeringen N-wegen	Totale besteding (jaar T)	Totale besteding (jaar T) wijkt meer dan 10% af (Ja/Nee)	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve cofinanciering t/m (jaar T)		
			<i>Aard controle R Indicatornummer: E12 / 01</i>	<i>Aard controle N.v.t. Indicatornummer: E12 / 02</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E12 / 03</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E12 / 04</i>		
		Provincies	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0		
			Projectnaam / nummer	Totale omvang per type maatregel.	Project afgerond Ja/Nee	Eindverantwoording Ja/Nee		
			<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E12 / 05</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E12 / 06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E12 / 07</i>	<i>Aard controle R Indicatornummer: E12 / 08</i>		
			1N240 (10,7-20,9)	10200 meter	Nee	Nee		
			2N243 (0,6-14,4)	13800 meter	Nee			
			3N245 (20-25,1)	5100 meter	Nee			
			4N245 (25,1-20)	5100 meter	Nee			
			5N510 (10,1-12,2)	2100 meter	Nee			
			6N239 (17,3-21,3)	4000 meter	Nee			
			7N243 (14,8-15,7)	900 meter	Nee			
			8N506 (25-33,2)	8200 meter	Nee			
			9N202 (1,4-7,3)	5900 meter	Nee			
			10N246 (21,5-24,3)	2800 meter	Nee			
			11N247 (45,2-52,2)	7000 meter	Nee			
			12N205 (17,4-17,5)	100 meter	Nee			
			13N205 (21-22,8)	1800 meter	Nee			
			14N205 (22,8-21,3)	1500 meter	Nee			
			15N205 (13,8-16)	2200 meter	Nee			
			16N232 (23,6-27,3)	3700 meter	Nee			
			17N240 (1,4-6,9)	5500 meter	Nee			
			18N417 (8,4-10,4)	2000 meter	Nee			
Ien	WE13	Slimme laadpleinen	Projectnaam / nummer	Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Project afgerond (in jaar T)?	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen?	Toelichting op niet-afgeronde projecten	
		Toekenningsbeschikking						
		Gemeenten en						

		provincies	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E13 / 01	Aard controle R Indicatornummer: E13 / 02	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E13 / 03	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E13 / 04	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E13 / 05	
IenWE37		Regeling Wilhelminasluis Besluit infrastructuur Provincie Noord-Holland	1Zaaknummer 31155521 en nummer 5000004097 - Slimme laadpleinen, project Deudekom- Duivendrecht	€ 0	Nee	Nee	Project is gestart in 2019, maar de feitelijke realisatie vindt grotendeels in 2020 plaats	
			Beginsaldo (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E37 / 01	Ontvangen bijdrage Rijk (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E37 / 02	Ontvangen bijdrage andere bestuursorganen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E37 / 03	Besteding (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E37 / 04	Eindsaldo (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E37 / 05	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E37 / 06
			€ 3.935.199	€ 0	€ 0	€ 11.397.588	-€ 7.462.389	Nee
IenWE3		Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Subsidieregeling sanering verkeerslawaa Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 01	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen Aard controle R Indicatornummer: E3 / 02	Overige bestedingen (jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E3 / 03	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt Aard controle R Indicatornummer: E3 / 04	Correctie over besteding (t/m jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E3 / 05	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Aard controle R Indicatornummer: E3 / 06
			1IenW/BSK-2018/212462	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Kopie beschikkingnummer Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 07	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 08	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 09	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 10	Correctie over besteding kosten ProRail (t/m jaar T) Aard controle R Indicatornummer: E3 / 11	Eindverantwoording Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: E3 / 12
			1IenW/BSK-2018/212462	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Ja

5.4.3 Toelichting bij de SiSa-verantwoordingsbijlage

Regeling Sanering verkeerslawaaï, IenW/E3

Deze regeling betreft een subsidie voor Voorbereiding, begeleiding en toezicht geluidsanering Dorpsstraat Obdam, gemeente Koggenland.

De regeling is abusievelijk opgenomen in de SiSa-bijlage verantwoordingsinformatie.

Op schrijven van het ministerie is dan ook voor deze regeling aangegeven dat het de eindverantwoording voor 2019 betreft waarna de beschikking van de verantwoordingslijst zal worden afgehaald.

Regeling specifieke uitkeringen N-wegen, IenW/E12

Regeling van de Minister van Infrastructuur en Waterstaat, van 28 november 2019, nr. IENW/BSK-2019/239580, houdende kader voor toekenning van specifieke uitkeringen voor bermmaatregelen van N-wegen (Regeling specifieke uitkeringen N-wegen)

Provincie Noord-Holland ziet kansen om te investeren in aanvullende maatregelen voor een veilige weg- en berminrichting. Hierbij doet de provincie een beroep op de middelen die door het Rijk beschikbaar zijn gesteld als bijdrage aan de relatief eenvoudige en kosteneffectieve infrastructurele maatregelen voor de inrichting van veilige bermen.

Op 23 december 2019 is 1.638.834,93 euro (excl. btw) aan voorschot van het rijk ontvangen.

Regeling: Projecten Slimme Laadpleinen IenW/E13

In 2019 is begonnen met de opzet van het project Slimme laadpleinen, project Deudekom-Duivendrecht.

Op 12 december 2019 is 155.920,00 euro van het rijk ontvangen op basis van beschikking IENW/BSK-2019/254417.

Regeling Wilhelminasluis, IenW/E37

Op 10 december 2009 is de subsidie beschikt aan de Provincie Noord-Holland onder kenmerk VenW/DGLM-2009/4006. In 2015 is het ontvangen voorschot van het rijk volledig besteed. De verantwoording zal doorgaan totdat het project afgerond is.

6 Bijlagen

6.1 Bestuur en Directie

Provinciale Staten

Zetelverdeling Provinciale Staten	Aantal zetels
GroenLinks	9
VVD	9
Forum voor Democratie	8
D66	6
PvdA	6
CDA	4
Partij voor de Dieren	3
PVV	3
SP	3
ChristenUnie	1
50Plus/Partij voor de Ouderen	1
DENK	1
Fractie Baljeu	1

Provinciale Staten leden

Voor informatie over de leden van Provinciale Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: [klik hier](#).

Gedeputeerde Staten

Voor informatie over de leden van Gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Holland kunt u zich wenden tot de provinciale website: [klik hier](#).

De directie

Renée Bergkamp	Algemeen directeur/ Provinciesecretaris
Hans van der Stelt	Directeur Concernzaken
Herman Schartman	Directeur Beleid
Lindy Molenkamp	Directeur Beheer en Uitvoering

6.2 Noord-Holland in feiten en cijfers

Voor informatie over Noord-Holland in feiten en cijfers kunt u zich wenden tot de provinciale website: [klik hier](#). Hier kunt u zelf tabellen, grafieken en kaarten samenstellen.

6.3 Waar zijn we te bereiken

Bezoekadres

Provinciaal Bestuur van Noord-Holland
Dreef 3, 2012 HR Haarlem

Ambtelijke organisatie van Noord-Holland
Houtplein 33, 2012 DE Haarlem

Postadres

Postbus 3007, 2001 DA Haarlem

Algemene telefoonnummer

023-5143143

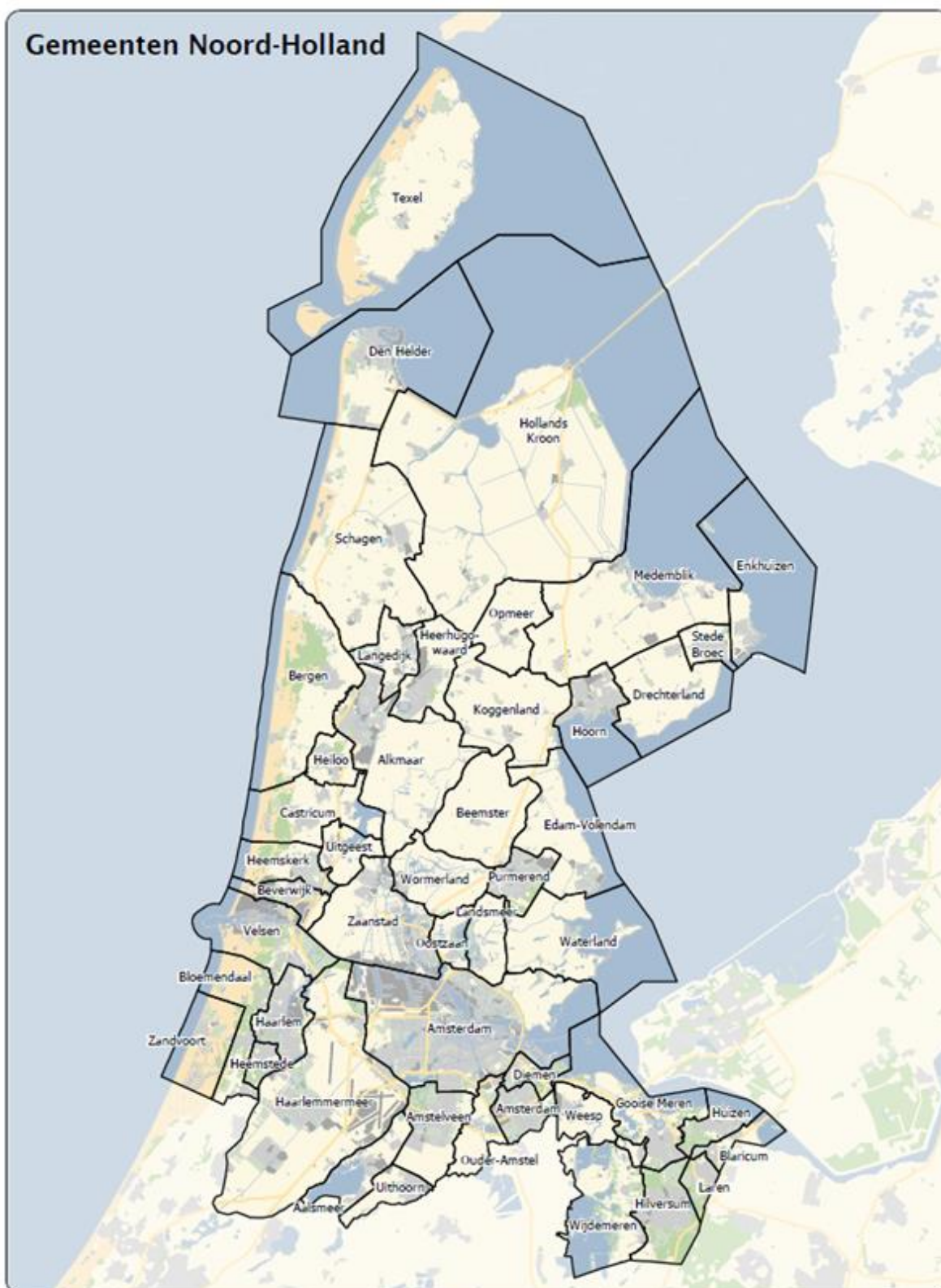
Website

www.noord-holland.nl

Algemene email

post@noord-holland.nl

6.4 Lijst van Gemeenten

A	K
Aalsmeer	Koggenland
Alkmaar	L
Amstelveen	Landsmeer
Amsterdam	Langedijk
B	Laren
Beemster	M
Bergen (N-H)	Medemblik
Beverwijk	O
Blaricum	Oostzaan
Bloemendaal	Opmeer
C	Ouder-Amstel
Castricum	P
D	Purmerend
Den Helder	S
Diemen	Schagen
Drechterland	Stede Broec
E	T
Edam-Volendam	Texel
Enkhuizen	U
G	Uitgeest
Gooise Meren	Uithoorn
H	V
Haarlem	Velsen
Haarlemmermeer	W
Heemskerk	Waterland
Heemstede	Weesp
Heerhugowaard	Wijdmeren
Heiloo	Wormerland
Hilversum	Z
Hollandse Kroon	Zaanstad
Hoorn	Zandvoort
Huizen	